

AKDENİZ'DE
TESADÜFİ
AVLANAN

HASSAS TÜRLERİ TANIMLAMA REHBERİ

Bu yayında coğrafi türlere verilen adlar ve malzemelerin sunulma biçimi, IUCN veya yayının hazırlanmasına katkı sağlayan diğer kuruluşların, herhangi bir ülke, bölge, alan veya bunlara ilişkin otoritelerin yasal statüsü veya bunların fiziki sınırları hakkındaki görüşü olarak algılanmamalıdır.

Bu yayında belirtilen görüşler, IUCN veya yayının hazırlanmasına katılan diğer kuruluşların görüşlerini yansıtmayabilir.

Yayınlayan: IUCN, Malaga, İspanya

Telif hakkı: © ACCOBAMS, SPA/RAC, IUCN, Birdlife Avrupa ve Orta Asya (BL ECA) ve MEDASSET, 2019

Bu yayın, kaynağın tam olarak belirtilmesi şartıyla, telif hakkı sahibinden önceden yazılı izin alınmaksızın eğitim amaçlı veya diğer ticari olmayan amaçlarla çoğaltılabilir. Bununla birlikte, bu yayında kullanılan tüm fotoğraflar ve resimler orijinal telif hakkı sahibine aittir (ayrıntılar için münferit başlıklara bakınız). Fotoğraflar ve resimler, telif hakkı sahibinin yazılı izni olmadan çoğaltılamaz veya başka bağlamlarda kullanılamaz.

Bu yayın, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmadan satış veya diğer ticari amaçlarla çoğaltılamaz.

Yayına hazırlayan: Maria del Mar Otero, IUCN Akdeniz İşbirliği Merkezi

Yazarlar:

Maria del Mar Otero¹, Fabrizio Serena², Vasilis Gerovasileiou³, Monica Barone⁴, Marzia Bo⁵, José Manuel Arcos⁶, Antonio Vulcano⁷, Joana Xavier⁸.

Katkıda bulunan yazarlar:

Anis Zarrouk⁹, Celia Le Ravallec¹⁰, Paolo Carpentieri¹¹, Eleana Touloupaki¹², Violeta Barrios¹, Ayaka Amaha Ozturk¹³, Ibrahim Ben Amer⁹, Dorra Maaoui⁹, Margherita Sessa¹¹, Konstantina Andreanidou¹², Vicky Rae¹², Aurora Nastasi¹¹, Daniel Mitchell⁷, Robin Snape¹⁴, Verónica Cortés Serra⁶, Mercedes Munoz¹, Mohamed Nejmeddine Bradai¹⁵, Mohamed Mourad Ben Amor¹⁵.

¹ IUCN Akdeniz İşbirliği Merkezi, İspanya / ² Biyolojik Kaynaklar ve Deniz Biyoteknolojisi Enstitüsü, Ulusal Araştırma Konseyi, İtalya; IUCN SSC Köpekbalığı Uzman Grubu / ³ Hellenistik Deniz Araştırmaları Merkezi, Yunanistan/

⁴ IUCN SSC Köpekbalığı Uzman Grubu, İtalya / ⁵ Dipartimento di Scienze della Terra, dell'Ambiente e della Vita, Cenova Üniversitesi, İtalya / ⁶ SEO/BirdLife / ⁷ BirdLife Avrupa ve Orta Asya, Belçika ve BirdLife International, Birleşik Krallık/

⁸ CIIMAR – Porto Üniversitesi, Portekiz; Bergen Üniversitesi, Norveç / ⁹ BM Çevre Programı/MAP - SPA/RAC, Tunus/

¹⁰ ACCOBAMS, Monaco / ¹¹ Akdeniz Genel Balıkçılık Komisyonu, FAO, İtalya / ¹² MEDASSET, Yunanistan/ ¹³ Su Bilimleri Fakültesi, İstanbul Üniversitesi, Türkiye/ ¹⁴ MEDASSET, Yunanistan; Ekoloji ve Koruma Merkezi, Exeter Üniversitesi, Birleşik Krallık/ ¹⁵ Uluslararası Deniz Bilimleri ve Teknolojileri Enstitüsü, Tunus

Kaynak gösterimi: Otero, M., Serena F., Gerovasileiou, V., Barone, M., Bo, M., Arcos, J.M., Vulcano A., Xavier, J. (2019). *Identification guide of vulnerable species incidentally caught in Mediterranean fisheries*. IUCN, Malaga, Spain, 204 pages.

Kapak sayfaları ve 1, 7, 25, 57, 62, 167 ve 183. sayfalarda yer alan fotoğrafların telif hakkı: © SPA/RAC, 2018

Grafik tasarım: miniestudio.es

Çeviri: Esin Aslan Gürbüz

Teknik düzelti: Aylin Akkaya, Hakan Kabasakal, Nilüfer Araç, Meltem Ok, Ayşe Oruç, Alper Evcen, Melih Ertan Çınar

MAVA Vakfı'nın mali desteği ile hazırlanmıştır.

Belgeyi temin etmek için iletişim bilgileri:

IUCN Centre for Mediterranean Cooperation

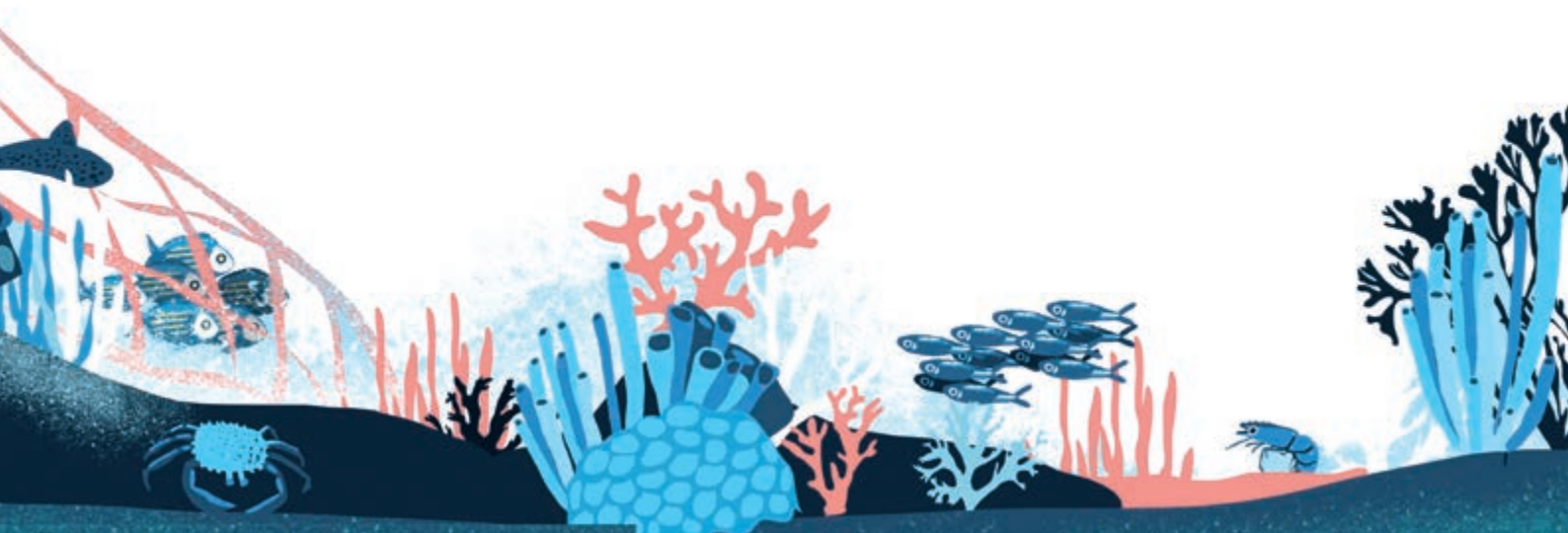
C/ Marie Curie 22

29590 Campanillas, Malaga, Spain.

Tel: +34 952 028430 – Faks: +34 952 028145

www.iucn.org/mediterranean

Akdeniz'de tesadüfî avlanan hassas türleri tanımlama rehberi

Giriş

Bu tür tanımlama rehberi, Akdeniz’de yürütülen balıkçılık faaliyetleri sırasında tesadüfi avlanan hassas türleri izleme çalışmalarına destek olmak üzere hazırlanmıştır. Rehber, Mücavir Atlantik Deniz Bölgesi Akdeniz ve Karadeniz’deki Deniz Memelilerinin Korunmasına Dair Anlaşma (ACCOBAMS), Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü’ne (FAO) bağlı Akdeniz Genel Balıkçılık Komisyonu (GFCM), Birleşmiş Milletler Çevre Programı/ Akdeniz Eylem Planı kapsamında yer alan Özel Koruma Alanları Bölgesel Faaliyet Merkezi (SPA/RAC), Uluslararası Doğayı Koruma Birliği – Akdeniz İşbirliği Merkezi (IUCN-Med), BirdLife Avrupa ve Orta Asya (BL ECA) ve Akdeniz Deniz Kaplumbağalarını Koruma Derneği (MEDASSET) ortaklığında yürütülen ve MAVA Vakfı tarafından desteklenen **“Akdeniz’de Hassas Türlerin Hedef Dışı Avlanmalarının Anlaşılması ve Azaltma Denemesi”** Projesi kapsamında geliştirilmiştir.

Rehber, projeye dahil olan tüm ortakların ve katkılarından ötürü belgede adı geçen Akdeniz uzmanlarının desteği ile IUCN eşgüdümü altında derlenmiş ve son okumaları gerçekleştirilmiştir. Metinlerin ve materyallerin temin edildiği kaynaklar, her bir takson için ilgili bölümün başında belirtilmiştir. Hassas türler; deniz memelileri, deniz kuşları, deniz kaplumbağaları, kıkırdaklılar (köpekbalıkları, vatozlar ve sıçanbalıkları), süngerler ve mercanlar olarak taksonomik sınıflandırmaya tabi tutulmuştur.

Türlerle ilgili tanımlayıcı açıklamaların yer aldığı rehber, balıkçılık faaliyetleri sırasında teknedeki gözlemciler ve balıkçılara hedef dışı avlanabilecek hassas türleri tanımlanmaya yardımcı ayrıntılar ve genel bilgiler sağlamak üzere hazırlanmıştır. Rehberin yanı sıra, onu tamamlayıcı nitelikte *Akdeniz ve Karadeniz’de hassas türlerin tesadüfi avlanması – Veri toplama metodolojisi* başlıklı belge FAO/GFCM¹ tarafından ortak kurumların katkılarıyla hazırlanmıştır.

Tür tanımları, ilgili türün anatomik yapısı ve önemli özelliklerini gösteren fotoğraflar, çizimler ve açıklamalar içermektedir. Akdeniz’de yaşayan bazı mercan ve sünger türlerinin tanımlanmasında yaşanabilecek güçlükler dikkate alınarak bu taksonlar tanımlamayı kolaylaştırmak üzere morfolojik gruplar halinde belirtilmiştir ancak mümkün olduğu hallerde tür seviyesinde tanımlanmaları önerilmektedir.

Her bir tür için türü tanımlamada kullanılabilecek başlıca özelliklerin açıklaması (süngerler ve mercanlarda morfolojik grupların özellikleri) ve türün farklı dillerdeki (İngilizce, İspanyolca, Fransızca ve Arapça) yaygın adı verilmiştir. Rehberde belirtilen türlerin Göçmen Türlerin Korunması Hakkında Sözleşme’ye (CMS) bağlı Ek I (Tehlike altındaki göçmen türler) ve/veya Ek II (Anlaşmalar aracılığıyla korunan göçmen türler); Nesli Tehlikede Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme’ye (CITES) bağlı Ek I (Tehlikede olan türler); Mücavir Atlantik Deniz Bölgesi Akdeniz ve Karadeniz’deki Deniz Memelilerinin Korunmasına Dair Anlaşma (ACCOBAMS) ve **Barselona Sözleşmesi** kapsamındaki Akdeniz’de Özel Koruma Alanları ve Biyolojik Çeşitlilik Protokolü’ne (SPA/BD) bağlı Ek II (Tehlike veya tehdit altında olan türler) veya Ek III (Kullanımı Düzenlemeye Tabi olan Türler) uyarınca koruma altında olup olmadığı hakkında bilgilere de yer verilmiştir.

Ayrıca, bahsi geçen türlerle ilgili Akdeniz Genel Balıkçılık Komisyonu’nun (GFCM) kapsamına giren coğrafi alanda türlerin korunması için balıkçılık yönetimi tedbirlerine ilişkin herhangi bir GFCM tavsiyesi olup olmadığı veya bu türlerin, orkinos ve orkinosa benzeyen türlerin avlanması hakkında, Uluslararası Atlantik Orkinosu Koruma Komisyonu (ICCAT) tarafından kabul edilen tavsiye ve kararların kapsamına girip girmediği de belirtilmiştir.

Son olarak, IUCN 2019 koruma kategorilerine göre türün koruma statüsü de ayrıca belirtilmiştir.

¹ FAO. 2019. Monitoring the incidental catch of vulnerable species in Mediterranean and Black Sea fisheries: Methodology for data collection. FAO Fisheries and Aquaculture Technical Paper No. 640. Rome, FAO. (FAO 2019, *Akdeniz ve Karadeniz’de tesadüfi avlanan hassas türlerin izlenmesi: Veri toplama metodolojisi*. FAO Balıkçılık ve Su Ürünleri Hakkında Teknik Belge No.64, Roma, FAO)

Kısaltmalar

ACCOBAMS: Mucavir Atlantik Deniz Bölgesi Akdeniz ve Karadeniz'deki Deniz Memelilerinin Korunmasına Dair Anlaşma

SPA/BD Protokolü: Barselona Sözleşmesi'ne bağlı Akdeniz'de Özel Koruma Alanları ve Biyolojik Çeşitlilik Protokolü

CITES: Nesli Tehlikede Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme

CMS: Göçmen Türlerin Korunması Hakkında Sözleşme

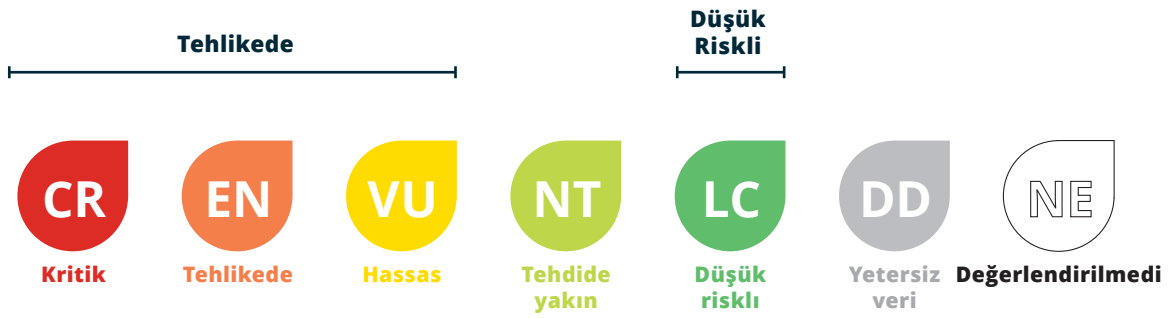
GFCM: Akdeniz Genel Balıkçılık Komisyonu

ICCAT: Uluslararası Atlantik Orkinosu Koruma Komisyonu

Diller : **EN** İngilizce **SP** İspanyolca **FR** Fransızca **AR** Arapça

IUCN Kırmızı Liste kategorilerine ilişkin semboller

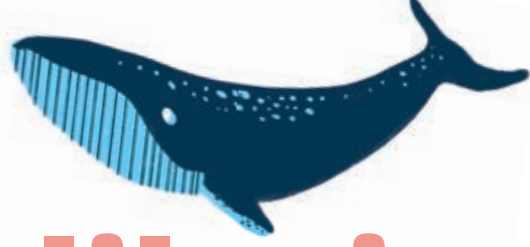
Türlerle ilişkin formlarda, türün küresel ve Akdeniz Havzası ölçeğinde koruma statüsüne ilişkin IUCN kategorileri aşağıdaki tabloya göre raporlanacaktır:

İçindekiler

DENİZ MEMELİLERİ	7
DENİZ KUŞLARI	25
DENİZ KAPLUMBAĞALARI	57
KIKIRDAKLILAR (köpekbalıkları, vatozlar ve sıçan balıkları)	62
SÜNGERLER	167
MERCANLAR	183

Deniz Memelileri

Akdeniz’de iki alt takım ve beş aileden on iki deniz memelisi türü düzenli olarak görülmekte ve balıkçılık faaliyetleri sırasında hedef dışı avlanabilmektedir. Bu bölümün sonunda, daha nadir görülen birkaç tür daha belirtilmiştir. Balıkçılar tarafından sayıca az bireyinin hedef dışı avlandığı tespit edilen kambur yunus (*Sousa plumbea*) da belgeye eklenmiştir. Çoğunlukla Doğu Akdeniz Havzası’nda görülmekle birlikte, Akdeniz’in batısında da rastlanabilen bir phocid (kulaksız fok) türü bulunmaktadır. Bunların hepsi koruma kapsamındadır.

Kaynakça

ACCOBAMS, 2015. Deniz memelilerinin korunmasına ilişkin eğitim modülü, ACCOBAMS alanında görülen türlerin tanımlanması. 46 sayfa

IUCN, 2012. Akdeniz ve Karadeniz’deki Deniz Memelileri ve Deniz Kaplumbağaları. Gland, İsviçre ve Malaga, İspanya: IUCN. 32 sayfa

Çizimler: Jessica Sanchez. Koruma statülerine ilişkin ayrıntılar IUCN 2018 Kırmızı Liste veri tabanından alınmıştır.

Sousa plumbea çizimi Artescienza-M.Würtz ve Massimo Demma tarafından temin edilmiştir.

DENİZ MEMELİLERİ KONTROL LİSTESİ

Cetacea (Aile olarak sınıflandırılmıştır)

BALAENOPTERIDAE	9
<i>Balaenoptera physalus</i> , Uzun balina	9
PHYSETERIDAE	10
<i>Physeter macrocephalus</i> , Kaşalot, İşpermeçet	10
ZIPHIIDAE	11
<i>Ziphius cavirostris</i> , Cuvier gagalı balinası	11
DELPHINIDAE	12
<i>Orcinus orca</i> , Katil balina	12
<i>Globicephala melas</i> , Pilot balina	13
<i>Grampus griseus</i> , Grampus	14
<i>Steno bredanensis</i> , Pürüzlü/Kaba dişli yunus	15
<i>Tursiops truncatus</i> , Afalina	16
<i>Stenella coeruleoalba</i> , Çizgili yunus	17
<i>Delphinus delphis</i> , Tırtak	18
PHOCOENIDAE	19
<i>Phocoena phocoena</i> , Mutur	19

Foklar

PHOCIDAE	20
<i>Monachus monachus</i> , Akdeniz foku	20

Nadir/ziyaretçi türler

<i>Balaenoptera acutorostrata</i> , Mink balinası	21
<i>Balaenoptera borealis</i> , Sey balinası	21
<i>Pseudorca crassidens</i> , Yalancı katil balina	21
<i>Megaptera novaeangliae</i> , Kambur balina	22
<i>Sousa plumbea</i> , Hint Pasifiği kambur yunusu	22
<i>Eubalaena glacialis</i> , Buzul balinası	22
<i>Kogia sima</i> , Cüce kaşalot	23
<i>Mesoplodon densirostris</i> , Blainville gagalı balinası	23

© Jessica Sanchez

BALAENOPTERIDAE

Balaenoptera physalus, Uzun balina

EN Fin whale

SP Rorcual común

FR Rorqual commun

AR الحوت الشائع

EN

VU

ACCOBAMS SPA/BD PROTOCOL : Ek II CITES: Ek I CMS: Ek I GFCM: GFCM/36/2012/2

Dünya

Akd

Büüklük : Erkek : 18-20 m

Dişi : 20-22 m

Yeni doğan : 6-6,5 m

Baş: Üstten görünümü üçgen şeklindedir, burun dar ve sivridir. Baş, vücudun %20-25'i kadardır. Rostrumdan iki hava deliğine doğru orta sırt çıkıntısı uzanır. İnce uzun gövdesi, ortada daha kalındır, uçlara doğru sivrilir. Sırtı koyu gri, bazen kahverengimsidir, karın bölgesi beyazdır. Hava deliğinin arkasında eyer biçiminde bir çizgi (chevron) vardır. Fotoğrafla tanımlama yaparken sırt yüzgecinin ve chevronun şekli belirleyicidir. Özellikler: Baş bölgesinde renk desenleri asimetriktir. Alt çene sağ tarafta açık renkli, sol tarafta koyu renklidir. Balen plakaları, ağız içi ve alt dudak da sağ tarafta açık renklidir.

Sırt yüzgeci: Sırtın gerisindedir ve yüksekliği 60 santimetreyi geçmez.

Pektoral yüzgeç: Oldukça kısadır.

Kuyruk: Nispeten büyük (vücut uzunluğunun yaklaşık dörtte biri kadar) olan kuyruğun üst tarafı sırt gibi koyu renklidir. Kuyruğun alt tarafı beyazdır ve kenarları koyu gridir. Çok zor görülür.

Püskürme: Dikey, ince şekilli ve kolayca görülebilir (4-5 metreye kadar uzanır), sesi birkaç yüz metreden duyulabilir.

Physeteridae

© Jessica Sanchez

PHYSETERIDAE

Physeter macrocephalus, Kaşalot (İspermeçet balinası)

EN Sperm whale

SP Cachalote

FR Grand cachalot

AR حوت العنبر

VU

EN

ACCOBAMS SPA/BD PROTOCOL : Ek II CITES: Ek I CMS: Ek I GFCM: GFCM/36/2012/2

Dünya

Akd

Büyüklik : Erkek : 16-18 m	Dişi : 11-12 m	Yeni doğan : 3,3-4,2 m
-----------------------------------	----------------	------------------------

Baş: Kare şeklinde ve oldukça büyük olan baş, vücut büyüklüğünün üçte biri ile dörtte biri kadardır. Alt çenenin iki yanında yer alan ince ve dar (0,5 x 3 m uzunluğunda), her biri 10-20 cm uzunluğunda 17 ila 30 koni şeklinde diş ayırt edici özelliğidir. Üst çenede diş yoktur. Gözleri küçüktür. Başın ön kısmında, sol tarafa doğru S şeklinde tek bir hava deliği vardır.

Gövde: İri ve küttür. Özellikle vücudun gerisine doğru ciltte kırışıklıklar görülür. Vücut koyu gri ve kahverengidir, ağız ve boğaz kenarı genellikle beyazdır. Karın bölgesinde çeşitli büyüklüklerde beyaz lekeler vardır.

Sırt yüzgeci: Belirsiz bir tümsek biçimindedir, devamında kuyruğa doğru boyları küçülen 4 ila 8 çıkıntı vardır.

Kuyruk: Üçgen şeklindeki kuyruğun ortasında derin bir girinti bulunur. Kaşalotlar suya baş önde dikey biçimde dalar ve kuyruğu sudan dışarı çıkarır. Bu da fotoğrafla tanımlama için belirleyicidir.

Püskürme: Püskürme yoğun ve dağınıktır, 5 ila 7 metreye kadar çıkar ve 45° açıyla öne ve sola eğimlidir.

Ziphiidae

ZIPHIIDAE

Ziphius cavirostris, Cuvier gagalı balinası

EN Cuvier's beaked whale

SP Zifio de Cuvier

FR Baleine de Cuvier

AR زيفيوس (حوت كوفيير المنقاري)

LC

DD

ACCOBAMS SPA/BD PROTOCOL : Ek II CITES: Ek II CMS: Ek I GFCM: GFCM/36/2012/2

Dünya

Akd

Büyüklik : Erkek: 7,5 metreye kadar	Dişi: 7 metreye kadar	Yeni doğan : 2 -2,7 m
--	-----------------------	-----------------------

Baş: Vücuda kıyasla küçüktür. Alnı çıkıntılıdır, burnunda belirsiz bir çizgi bulunur. Alt çene üst çenenin önündedir. Yetişkin erkek bireylerde alt çenenin ucunda 7-8 santimetre uzunluğunda koni şeklindeki 2 büyük diş, yetişkin dişi bireylerde daha küçüktür ve genellikle dişetine gömülüdür. İki gıdı çizgisi açık bir V şekli oluşturur.

Gövde: Uzun ve gürbüz gövde nispeten silindirikdir. Sırt tarafı koyu renklidir, grimsi maviden kahverengiye doğru değişir, karın bölgesi daha açık renklidir. Yaşlı bireylerde alnı ve burun beyazdır ve vücudun genelinde beyaz noktalar ve sosyal etkileşimlerden kaynaklanan ince uzun yara izleri görülür. Renklenme, bireyin bulunduğu yere, yaşına ve cinsiyetine göre değişir. Karın bölgesinde ve gövdenin yanlarında daha açık renkli yaralar ve noktalar bulunur.

Sırt yüzgeci: 40 santimetreden daha kısa olan ve biçimi orak şekliyle üçgen arasında değişen sırt yüzgeci, vücut uzunluğunun üçte ikilik mesafesinde, geride yer almaktadır.

Pektoral yüzgeçler: Kısa ve oval biçimlidir.

Kuyruk: Kuyruk geniştir, orta girintisi derin değildir veya hiç yoktur.

Püskürme: Dikkat çekici olmayan püskürme, hafifçe öne ve sola eğilimlidir.

Not: Çok nadir görülen diğer gagalı balinalarla (*Mesoplodon* spp.) karıştırılabilir. Türü tanımlamanın mümkün olmadığı durumlarda başın yan tarafından net bir fotoğraf çekmeye çalışın.

Delphinidae

© Jessica Sanchez

DELPHINIDAE

Orcinus orca, Katil balina

EN Killer whale

SP Orca

FR Orque, Épaulard

AR أُرْكَة (الحوث القاتل)

DD

NE

ACCOBAMS SPA/BD PROTOCOL : Ek II CITES: Ek II CMS: Ek II GFCM: GFCM/36/2012/2

Dünya

Akd

Büyüklük : Erkek : 8,5 - 9,8 m	Dişi : 6-7 m	Yeni doğan : yaklaşık 2 m
--------------------------------	--------------	---------------------------

Baş: Yuvarlak ve cüsselidir, alındaki melon belirgindir, burun küçüktür. Hem alt hem üst çenenin her iki yanında her biri 4 ila 8 santimetre uzunluğunda 10 - 12 koni biçiminde diş vardır.

Gövde: Ağır ve gürbüzdür. Renklenme: Vücut siyahtır, gözün arkasında oval bir nokta, sırt yüzgecinin arkasında da daha açık renkli bir nokta (eyer) bulunur, alt çeneden, kuyruğun alt tarafına doğru genital bölgede genişleyen beyaz bir alan uzanır. Bu beyaz genital bölge erkek bireylerde uzun ve dar, dişi bireylerde de neredeyse yuvarlaktır. Eyerin şekli ve gözün arkasındaki nokta fotoğrafla tanımlamada kullanılır.

Sırt yüzgeci: Belirgin eşey ayrılığı: yetişkin erkeklerde cinsel organ üçgen biçimindedir ve uzunluğu iki metreyi bulur; dişi ve genç bireylerde oval biçimdedir ve uzunluğu 80 santimetrenin altıdadır.

Pektoral yüzgeçler: Büyük, geniş ve kavislidir, kürek şeklindedir, rengi siyahtır.

Kuyruk: Üst tarafı siyah, alt tarafı beyazdır, orta girintisi belirgindir.

Püskürme: Kısa ve dağınıktır.

DELPHINIDAE

Globicephala melas, Pilot balina

EN Long-finned
pilot whale

SP Calderón común

FR Globicéphale noir,
Dauphin pilote

AR كروي الرأس الشائع (الحوت القائد)

LC

DD

ACCOBAMS SPA/BD PROTOCOL : Ek II

CITES: Ek II

CMS: Sınıflandırılmamış

GFCM: GFCM/36/2012/2

Dünya

Akd

Büyükklük : Erkek : 5,5-6,2 m

Dişi : 4,5-5,5 m

Yeni doğan : 1,7-1,8 m

Baş: İri ve yuvarlaktır. Yaşla birlikte alında bulunan küre şeklindeki melon daha da yuvarlanır. Alındaki bu melon, burun ve ağız bölgesine göre daha çıkıntılıdır. Hem alt hem de üst çenede yaklaşık 5 santimetre uzunluğunda 8-13 çift koni şeklinde diş bulunur.

Gövde: Uzun ve nispeten incedir, ön kısmı daha kalındır. Renklenme: Genellikle siyah olmakla birlikte, kahverengiye de dönebilir, gıdı ve karın bölgesinde çapa şeklinde beyaz leke bulunur. Yavrular gridir.

Sırt yüzgeci: Kısadır, vücutla birleştiği taban kısmı geniştir (yüksekliğin yaklaşık iki katı), kalın ve nispeten kıvrımlıdır, vücudun ortasında bulunur. Yaşlı ve iri erkek bireylerde sırt yüzgeci vücudun ön kısmındadır. Sırt yüzgeci türün kolay tanımlanmasını sağlar.

Pektoral yüzgeçler: Çok ince ve uzundur, geriye doğru kıvrımlıdır.

Kuyruk: Kuyruğun ortasındaki girinti derindir, kuyruk omurgası kalındır.

Püskürme: Durgun havalarda bazen rahat görülebilir. Güçlüdür, bir metreyi geçebilir

© Jessica Sanchez

DELPHINIDAE

Grampus griseus, Grampus

EN Risso's dolphin

SP Calderón gris,
delfín de Risso

FR Dauphin de Risso

AR دلفين ريسو (غرامبوس)

LC

DD

ACCOBAMS SPA/BD PROTOCOL : Ek II CITES: Ek II CMS: Ek II GFCM: GFCM/36/2012/2

Dünya

Akd

Büyüklik : Yetişkin: 3 – 4 m	Yeni doğan : 1,2 – 1,5 m
-------------------------------------	--------------------------

Baş: Baş büyüktür, alındaki küre şeklindeki çıkıntı ağza doğru belirgin bir şekilde kütleşir. Melon, yalnızca gözlem koşullarının elverişli olduğu durumlarda görülebilecek dikey bir kırışıklıkla ortadan ikiye ayrılmıştır. Ağızın iki ucu, gözlere doğru 45° açıyla eğimli bir şekilde uzanır. Alt çenede 3 ila 7 çift koni şeklinde diş vardır, üst çenede diş yoktur. Burun çıkıntısı yoktur.

Gövde: İri ve güçlüdür. Renklenme: koyu gri. Gıdıdan genital bölgeye doğru uzanan beyaz, kalp şeklinde bir desen vardır. Yavrular açık gridir ve zaman içinde renkleri koyulaşır. Ayırt edici özelliği: Vücudu sosyal etkileşimler nedeniyle oluşan ve yıllar boyu geçmeyen beyaz çizgilerle kaplıdır. Zaman içinde renk değiştiren vücut, yaşlı bireylerde tamamen açık griden beyaza doğru değişen bir renk alır. Söz konusu yara izleri, bireylerin fotoğrafla tanımlanmasında belirleyicidir.

Sırt yüzgeci: Uzun ve kıvrımlı sırt yüzgecinin ucu sivridir ve üzerindeki beyaz yara izleri sayesinde kolayca görülüp tanınabilir.

Pektoral yüzgeçler: Uzun, sivri ve kıvrımlıdır.

Kuyruk: Geniş kuyruğun ortadaki girintisi belirgin şekilde girintilidir.

Püskürme: Zayıf ve dağınık püskürme, 0,5 ila 1 metre kadar öne eğilimlidir.

© Jessica Sanchez

DELPHINIDAE

Steno bredanensis*, Pürüzlü/Kaba dişli yunus*EN** Rough-toothed
dolphin**SP** Delfín de hocico
estrecho**FR** Sténo**AR** الدلفين ذو الأسنان الخشنة (ستينو)**LC****NE****ACCOBAMS SPA/BD PROTOCOL** : Ek II **CITES**: Ek II **CMS**: Sınıflandırılmamış **GFCM**: GFCM/36/2012/2**Dünya****Akd****Büyükölük** : Yetişkin: 2,2 – 2,5 m Yeni doğan : Yaklaşık 1m

Baş: İnce ve uzun burun çıkıntısına doğru incelen baş, ince yapısıyla oldukça dikkat çekicidir. Burun çıkıntısı ve alt melon arasında herhangi bir kırışıklık yoktur. Gözler iri ve belirgindir. Hem alt hem de üst çenenin her iki yanındaki 19 ila 28 diş, koni şeklindedir ve üzerlerinde dikey oluklar bulunur.

Gövde: Baştan sırt yüzgecine kadar kalındır, sırt yüzgecinden kuyruğa doğru inceler. Renklenme: vücudun üst tarafı koyu maviyle gri arasında değişir, burun çıkıntısının ucu ve karın bölgesi beyaz, pembe ve açık gri arasındadır. Vücudun yanlarında açık renkli büyükçe lekelenmeler bulunur, daha yaşlı bireylerde bu lekelerin sayısı artar. Ağız kısmı beyaz lekelerle kaplıdır.

Sırt yüzgeci: Vücudun tam ortasında yer alan sırt yüzgecinin tabanı geniş, ucu sivridir, arka kenarı neredeyse diktir.

Pektoral yüzgeçler: Pektoral yüzgeçler uzundur, taban kısımları nispeten geniş, uçları sivridir.

Kuyruk: Kuyruk geniştir ve orta girintisi belirgin şekilde girintilidir.

DELPHINIDAE

Tursiops truncatus*, Grand dauphin, Afalina*EN** Common bottlenose dolphin**SP** Delfin mulár**FR** Grand dauphin, Dauphin souffleur**AR** الدلفين الكبير (ذو الانف الزجاجي)**LC****VU****ACCOBAMS SPA/BD PROTOCOL** : Ek II **CITES**: Ek II **CMS**: Ek II **GFCM**: GFCM/36/2012/2**Dünya****Akd****Büyüklik** : Erkek : 2,5 - 3,9 m

Dişi : 2,2-3,2

Yeni doğan : 1-1,2 m (Karadeniz'de yaşayanlar daha küçüktür)

Baş: Burun çıkıntısı kısa ve kalın, melon çıkıntısı yuvarlaktır. Hem alt hem üst çenenin her iki yanında, 1 ila 3 santimetre uzunluğunda 18-26 adet koni şeklinde diş bulunur. Bu dişler yaşlı bireylerde genellikle aşınmıştır.

Gövde: Vücut tıknaz ve cüsselidir. Ön kısmı geniştir ve gelişmiştir. Güçlü yapısı bu türü Akdeniz'deki diğer yunuslardan ayıran özelliğidir. Renklenme: Sırt genellikle koyu gri olmakla birlikte, bazen maviye veya kahverengiye doğru değişen gri tonları da görülebilir. Yanlar daha açık renklidir. Karın bölgesi beyaz, açık gri veya pembemsidir. Afalinalarda vücut büyüklüğü ve renklenme, popülasyonlar arası büyük değişiklikler gösterir.

Sırt yüzgeci: Vücudun ortasında bulunan sırt yüzgeci belirgin ve kıvrımlıdır, taban kısmı geniştir, ucu bazen pençe görünümünde olabilir.

Pektoral yüzgeçler: Orta büyüklükte, koyu renkli ve incedir. Taban kısmı geniş, ucu sivridir.

Kuyruk: İçbükeydir ve orta girintisi belirgindir.

Püskürme: Ortam sessizken duyulabilir

Not: Karadeniz'de yaşayan afalinalar, *Tursiops truncatus ponticus*, IUCN kırmızı listesinde tehlike altında tür olarak sınıflandırılmıştır.

© Jessica Sanchez

DELPHINIDAE***Stenella coeruleoalba*, Çizgili yunus****EN** Striped dolphin**SP** Delfín listado**FR** Dauphin bleu
et blanc**AR** الدلفين الأزرق والأبيض (المخطط)**LC****VU****ACCOBAMS SPA/BD PROTOCOL** : Ek II **CITES**: Ek II **CMS**: Ek II **GFCM**: GFCM/36/2012/2**Dünya****Akd****Büyükölük** : Yetişkin: 1,8-2,6 m

Yeni doğan : 85-95 cm

Baş: Gaga çıkıntısı, melondan belirgin bir şekilde ayrılmıştır. Hem alt hem üst çenede 35-50 çift koni şeklinde sivri diş bulunur.

Gövde: İnce ve narin görünümlüdür, orta kısımdan ön ve arkaya doğru inceler. Renklenme karmaşıktır: koyu gri veya siyah sırtta mavi dalgalanmalar bulunurken karın tarafı ve yan taraflar beyazdır. Göğüs bölgesinden sırt yüzgecinin tabanına doğru uzanan açık renkli şerit, ayırt edici özelliğidir. Gözden koyu renkli dört çizgi çıkar. Bu çizgilerden, biri kalın ve koyu renkli diğeri de daha ince olan ikisi paralel biçimde pektoral yüzgecin başladığı noktaya doğru uzanır. Daha açık renkli üçüncü çizgi genital bölgeye doğru uzanır ve burada kalınlaşır. Dördüncü çizgi de vücudun yanında, pektoral yüzgecin hemen gerisinde biter. Tipik renk yapısının farklı çeşitlerine rastlanmıştır.

Sırt yüzgeci: Uzun ve kıvrımlıdır, vücudun ortasındadır ve sırt yüzeyi gibi koyu renklidir.

Pektoral yüzgeçler: Kısa ve orak biçimlidir, uçları sivridir. Üst taraf, alta göre daha koyu renklidir.

Kuyruk: İçbükeyliği oldukça belirgin olan kuyruğun orta girintisi derindir

DELPHINIDAE

Delphinus delphis*, Tırtak*EN** Short-beaked
common dolphin**SP** Delfín común oceánico**FR** Dauphin commun**AR** الدلفين الشائع**LC****EN****ACCOBAMS SPA/BD PROTOCOL** : Ek II **CITES**: Ek II **CMS**: Ek II **GFCM**: GFCM/36/2012/2**Dünya****Akd****Büyüklik** : Erkek : 2,0-2,6 m

Dişi : 2,4 m

Yeni doğan : 80-90 cm (Karadeniz'de yaşayanlar daha küçüktür)

Baş: Gaga çıkıntısı melondan belirgin şekilde ayrılmıştır. Her iki çenede koni şeklinde 45-55 çift sivri diş bulunur.

Gövde: İnce, narin görünümlüdür, vücudun ortasından başa ve kuyruğa doğru inceler. Renklenme karmaşıktır; sırt bölgesi koyu gri veya siyahtır. Karın bölgesi ve vücudun yanları beyazdır. Baş ile sırt yüzgeci arasında kalan gövde sarımsı beyazımtırak yarım halka şeklinde bir renklenmeye sahipken, sırt yüzgecinden kuyruğa kadar olan bölgede beyazımtırak ve hafif silik yarım halka şeklinde renklenme mevcuttur. Göğüs bölgesinden sırt yüzgecinin tabanına doğru çaprazlama uzanan krem renkli şerit ayırt edici özelliğidir.

Sırt yüzgeci: Uzun ve kıvrımlıdır, vücudun ortasındadır, koyu renklidir ancak yukarıdaki çizimde de gösterildiği gibi, yüzgecin orta kısmı daha soluk renkli beyaz noktacıklar olabilir ve bu renkleme bireyin tanımlanmasında ve kimliklenmesinde kullanılır

Pektoral yüzgeçler: Kısa ve orak biçimlidir, uçları sivridir. Üst taraf, alta göre daha koyu renklidir.

Kuyruk: İçbükeyliği oldukça belirgin olan kuyruğun orta girintisi derindir

Note: Karadeniz tırtığı, *Delphinus delphis ponticus*, IUCN kırmızı listesinde hassas tür olarak sınıflandırılmıştır.

Phocoenidae

© Jessica Sanchez

PHOCOENIDAE

Phocoena phocoena, Mutur

EN Harbour porpoise

SP Marsopa común

FR Marsouin commun

AR خنزير البحر الشائع

LC

NE

ACCOBAMS SPA/BD PROTOCOL : Ek II

CITES: Ek II

CMS: Sınıflandırılmamış

GFCM: GFCM/36/2012/2

Dünya

Akd

Büyüklik : 2m, dişi bireyler erkeklerden biraz daha büyüktür

Yeni doğan : 50-70 cm (Karadeniz muturu daha küçüktür)

Baş: Küçük ve gagasızdır. Ağız uçları göze doğru yükselir. Hem alt hem üst çenenin her iki tarafında, spatula şeklinde 19-28 küçük diş bulunur.

Gövde: Sağlam görünümlüdür. Renklenme: hafif renk zıtlığı görülür. Sırt bölgesi siyaha yakın kahverengi ve gri veya çok koyu gri arasında değişir, vücudun yanları ve karın bölgesi açık renklidir. İki bölge arasında noktacıklı bir alan bulunabilir. Ağız köşesinden pektoral yüzgecin başlangıcına doğru belli belirsiz bir siyah çizgi uzanır.

Sırt yüzgeci: Üçgen şeklindedir, diğer yunus ve balinalardaki gibi uzun değildir, vücudun ortasındadır.

Pektoral yüzgeçler: Küçük, geniş ve orak biçimindedir, hafif kıvrımlıdır, koyu renklidir. Ön kenarında küçük yumrucuklar görülebilir.

Kuyruk: Orta girintisi belirgindir.

Püskürme: Dikkat çekici değildir

Not: Karadeniz muturu, *Phocoena phocoena* ssp. *relicta*, IUCN kırmızı listesinde tehlikede tür olarak sınıflandırılmıştır. Akdeniz muturu sadece Ege Denizi ve Cebelitarık'da gözlemlenir.

PHOQUES

Phocidae

PHOCIDAE

***Monachus monachus*, Akdeniz foku**

EN Mediterranean monk seal

SP Foca monje

FR Phoque moine de Méditerranée

AR الفقمة الراهب المتوسطية

EN

CR

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II CITES: Ek I CMS: Ek I, II GFCM: GFCM/35/2011/5

Dünya

Akd

Büyüklik : Erkekler bireyler dişilerden biraz daha büyüktür. Boyları 2,9 metreye kadar çıksa da yetişkin erkekler ortalama 251 cm dişiler ise 242 cm uzunluktadır.

Yeni doğan : 100cm

Baş: Baş yuvarlak, burun çıkıntılıdır.

Gövde ve yüzgeçler: Ön ve arka yüzgeçler, kulaklı foka kıyasla daha belirgin şekilde gövdenin yan tarafındadır. Uçları beş üyeli (parmaklı) ön yüzgeçler kısa ve tüylüdür. Her iki yüzgeç de tırnaklıdır ve diğer foklara kıyasla tırnaklar daha kısadır. Pençe ve ince bir ağ ile kaplı olan tüyler parmakları birbirine bağlar. Kuyruk kısa ve geniştir.

Diğer birçok yüzgeç ayaklarının aksine, iki değil dört meme uçları vardır. Erkeklerin üreme organlarının etrafı belirgin şekilde farklı renklidir.

Diğer: Akdeniz'de görülen tek fok türüdür. Ancak, Karadeniz'de, Kaliforniya deniz aslanı (*Zalophus californianus*) gibi esaretten kaçan bazı yüzgeç ayaklılar görülmüştür. Nadiren de olsa Akdeniz'in bazı noktalarında bayağı fok (*Phoca vitulina*) ve balonlu fok (*Cystophora cristata*) bireylerinin görüldüğü bildirilmiştir.

NADİR GÖRÜLEN/ZİYARETÇİ TÜRLER

Aşağıda belirtilen ve Akdeniz'de görüldüğü bildirilen türlerin nadir veya ziyaretçi türler olduğu düşünülmektedir:

Balaenoptera acutorostrata, Mink balinası

EN Common minke whale

SP Rorcual aliblanco, ballena de minke común

FR Baleine de Minke

AR الحوت القزم (حوت منكى)

LC

ACCOBAMS SPA/BD PROTOCOL : Ek II **CITES**: Ek I **CMS**: Sınıflandırılmamış **GFCM**: GFCM/36/2012/2

Dünya

Balaenoptera borealis, Sey balinası

EN Sei whale

SP Rorcual norteño

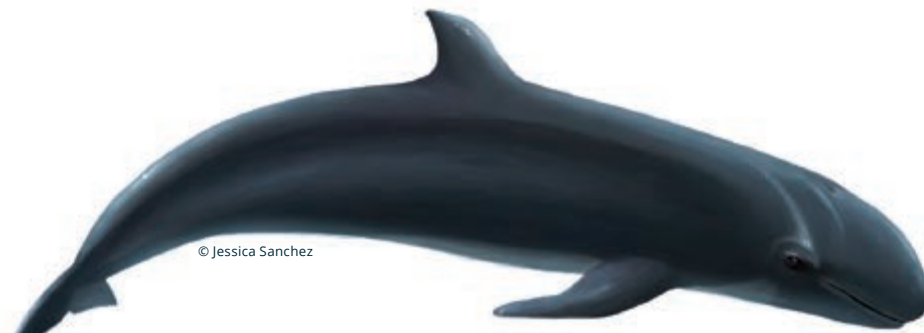
FR Baleinoptère de Rudolphi, Rorqual boréal

AR الحوت الشمالي

EN

ACCOBAMS SPA/BD PROTOCOL : Ek II **CITES**: Ek I **CMS**: Ek I **GFCM**: GFCM/36/2012/2

Dünya

Pseudorca crassindens, Yalancı katil balina

EN False killer whale

SP Falsa orca u orca negra

FR Fausse orque, Faux épaulard

AR أركة مزيفة

NT

ACCOBAMS SPA/BD PROTOCOL : Ek II **CITES**: Ek II **CMS**: Sınıflandırılmamış **GFCM**: GFCM/36/2012/2

Dünya

© Jessica Sanchez

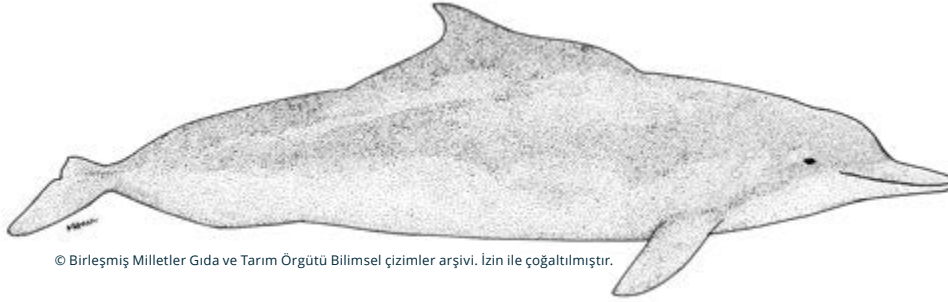
***Megaptera novaeangliae*, Kambur balina**

EN Humpback whale **SP** Ballena jorobada **FR** Baleine à bosse, Jubarte ou Rorqual à bosse **AR** الحوت الاحدب

LC

ACCOBAMS SPA/BD PROTOCOL : Ek II **CITES**: Ek I **CMS**: Ek I **GFCM**: GFCM/36/2012/2

Dünya

© Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü Bilimsel çizimler arşivi. İzin ile çoğaltılmıştır.

***Sousa plumbea*, Kambur Yunus**

EN Indian Ocean humpback dolphin **SP** Delfín giboso índico **FR** Dauphin à bosse de l'océan Indien **AR** الدلفين الاحدب

EN

ACCOBAMS SPA/BD PROTOCOL : Sınıflandırılmamış **CITES**: Ek I **CMS**: Sınıflandırılmamış **GFCM**: GFCM/36/2012/2

Dünya

© Jessica Sanchez

***Eubalaena glacialis*, Buzul balinası**

EN North Atlantic right whale **SP** Ballena franca glacial o ballena de los vascos **FR** Baleine franche de l'Atlantique nord **AR** الحوت الحقيقي

EN

ACCOBAMS SPA/BD PROTOCOL : Ek II **CITES**: Ek I **CMS**: Ek I **GFCM**: GFCM/36/2012/2

Dünya

***Kogia sima*, Cüce kaşalot**

EN Dwarf Sperm Whale **SP** Cachalote enano **FR** Cachalot nain **AR** حوت العنبر القزم

DD

ACCOBAMS SPA/BD PROTOCOL : Ek II **CITES**: Ek II **CMS**: Sınıflandırılmamış **GFCM**: GFCM/36/2012/2

Dünya

***Mesoplodon densirostris*, Blainville gagalı balinası**

EN Blainville's beaked whale **SP** Zifio de Blainville **FR** Baleine à bec de Blainville **AR** حوت بلانيفيل المنقاري

DD

ACCOBAMS SPA/BD PROTOCOL : Ek II **CITES**: Ek II **CMS**: Sınıflandırılmamış **GFCM**: GFCM/36/2012/2

Dünya

Deniz kuşları

Bu bölümde, Akdeniz'deki balıkçılık faaliyetleri sırasında tesadüfi avlanabilen veya balıkçı teknelerini farklı mesafelerden takip eden Akdeniz'e özgü deniz kuşları olarak yedi aileden yirmi yedi türe yer verilmiştir.

Kaynaklar

Açıklama metinleri ve çizimler aşağıdaki kaynaklardan temin edilmiştir:

Lars Svensson (Yazan), Killian Mullarney (Çizen), Dan Zetterström (Çizen), Peter J. Grant (Katkı veren), David A. Christie. 2011. Field Guide to Birds of Britain and Europe. Publisher HarperCollins, 448 sayfa.

Bergier, P. ; Thévenot, M. ; Rihane, A. ; El Agbani, M.A. & Qninba, A. 2017. Liste des oiseaux du Maroc. Mise à jour mai 2017 (rév. 4.0). Go-South Bulletin 14 : 43-68.

del Hoyo, J. and Collar, N. J. (2014). HBW and BirdLife International Illustrated Checklist of the Birds of the World. Lynx Edicions and BirdLife International, Barcelona, Spain and Cambridge, UK.

Topografya resimleri José Manuel Arcos'a aittir.

DENİZ KUŞLARI KONTROL LİSTESİ (Aileye göre)

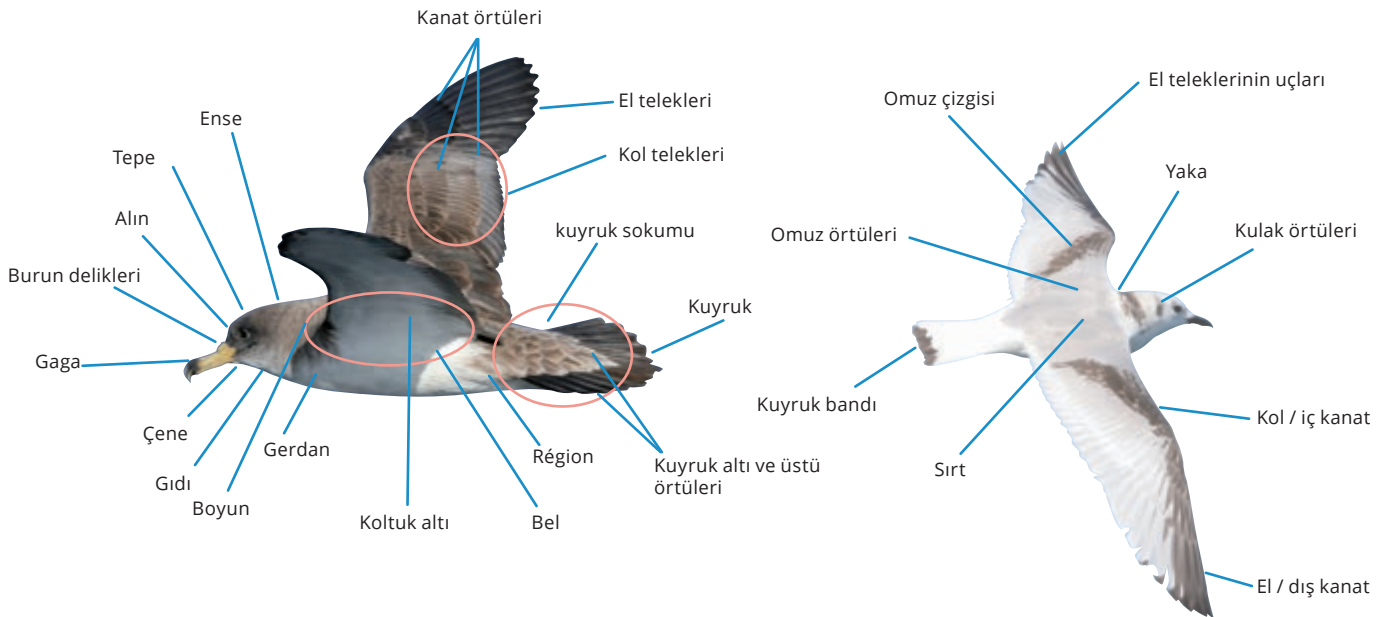
PROCELLARIIDAE	27
<i>Calonectris diomedea</i> , Boz yelkovan	27
<i>Puffinus yelkouan</i> , Yelkovan	28
<i>Puffinus mauretanicus</i> , Balear yelkovanı	29
HYDROBATIDAE	30
<i>Hydrobates pelagicus</i> , Fırtına kuşu	30
SULIDAE	31
<i>Morus bassanus</i> , Sümsük	31
PHALACROCORACIDAE	32
<i>Gulosus aristotelis desmarestii</i> , Tepeli karabatak (Akdeniz alt türleri)	32
<i>Phalacrocorax carbo</i> , Karabatak	33
STERCORARIIDAE	34
<i>Catharacta skua</i> , Büyük korsan martı	34
<i>Stercorarius pomarinus</i> , Küt kuyruklu korsan martı	35
<i>Stercorarius parasiticus</i> , Korsan martı	36

LARIDAE **37**

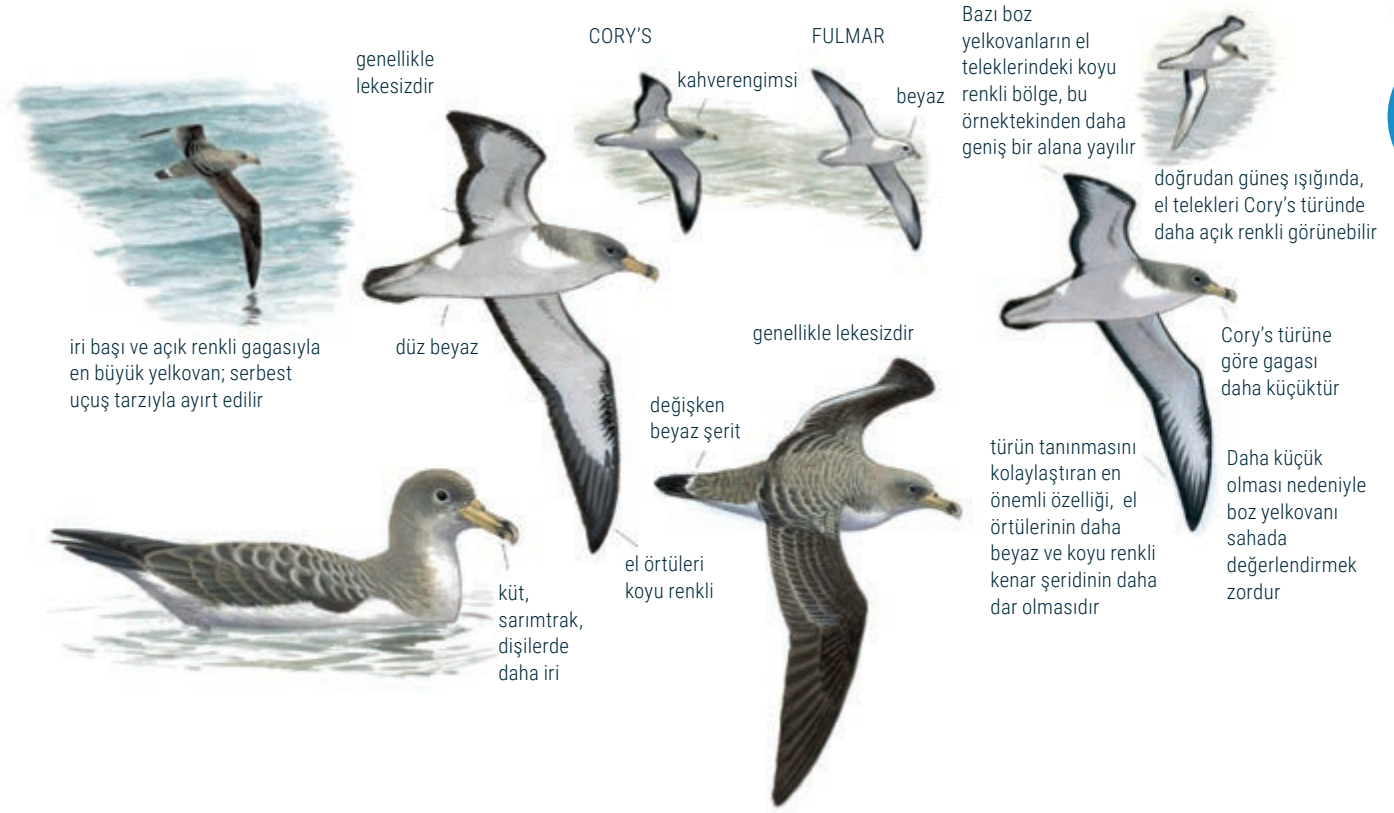
<i>Larus michahellis</i>, Gümüş martı	37
<i>Larus audouinii</i>, Ada martısı	38
<i>Larus armenicus</i>, Van Gölü martısı	39
<i>Larus ridibundus</i>, Karabaş martı	40
<i>Larus genei</i>, İnce gagalı martı	41
<i>Larus melanocephalus</i>, Akdeniz martısı	42
<i>Larus fuscus</i>, Kara sırtlı martı	43
<i>Rissa tridactyla</i>, Kara ayaklı martı	44
<i>Sternula albifrons</i>, Küçük sumru	45
<i>Hydroprogne caspia</i>, Hazar sumrusu	46
<i>Thalasseus sandvicensis</i>, Kara gagalı sumru	47
<i>Gelochelidon nilotica</i>, Gülen sumru	48
<i>Sterna hirundo</i>, Sumru	49
<i>Thalasseus bengalensis</i>, Tepeli sumru	50
<i>Chlidonias niger</i>, Kara sumru	51

ALCIDAE **52**

<i>Fratercula arctica</i>, Denizpapağanı	52
<i>Alca torda</i>, Usturagaga	53

Deniz kuşlarının fiziksel özellikleri

Procellariidae

PROCELLARIIDAE

Calonectris diomedea, Boz yelkovan

EN Scopoli's shearwater

SP Pardela cenicienta mediterránea

FR Puffin de Scopoli

AR جلم ماء سكويولي

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II

CITES: NA

CMS: Sınıflandırılmamış

GFCM: GFCM/35/2011/3

Dünya

Kanat açıklığı: 112 – 122 cm

Açıklama: Kara sırtlı martıyla yaklaşık olarak aynı büyüklüktedir. Her zaman hafifçe veya belirgin bir şekilde eğik duran uzun esnek kanatları ayırt edici özelliğidir. Üst tarafı kahverengimsi gridir, 'el' (dış kanat) biraz daha koyu renklidir, kuyruk üstü örtülerinden bazıları daha açık renklidir (sadece yakından bakıldığında görülür). El telekleri (dış kanat tüyleri), kol telekleri (iç kanat tüyleri) ve kuyruk haricinde, alt tarafı beyazdır. Gaga solgun sarıdır ve ucu koyu renklidir. Işığın elverişli olduğu durumlarda, açık renkli gaga uzak mesafeden de görülebilir. Burun delikleri tüp şeklindedir, gaganın başladığı yerde dış uzantılar mevcuttur.

Uçuş: Eğik kanatlarını 3-4 kez (nadiren 6-7 kez) yumuşak ve esnek biçimde çırpıp ve uzun süzölmeler halinde suya yakın uçar. Sert rüzgârlı havalarda deniz seviyesinden metrelerce yukarı havalanabilir.

PROCELLARIIDAE***Puffinus yelkouan*, Yelkovan****EN** Yelkouan shearwater**SP** Pardela mediterránea**FR** Puffin yelkouan**AR** جلم ماء متوسطي**PROTOCOLE ASP/DB** : Ek II**CITES**: NA**CMS**: Sınıflandırılmamış**GFCM**: GFCM/35/2011/3**Dünya****Kanat açıklığı:** 70 - 84 cm

Açıklama: Koyu renkli üst tarafı ile beyaz karın bölgesi belirgin bir zıtlık oluşturur. Gaga nispeten incedir, dik inen alından dışarı doğru belirgin bir açıyla uzanır.

Üst tarafı kahverengimsi gridir (kapalı havalarda siyahımsı da görünebilir); ayaklar kuyruktan dışarıya doğru çıkıntı yapar; başın ve boynun koyu ve açık renkli kısımları arasında daha düz bir ayırım vardır; bazen göz çevresinde daha açık renkli bir halka görülür. Göğsün iki yanı beyazdır, bazen çok belirsiz koyu renk bir çizgi görülebilir; kanatların alt kısmı beyazdır, arka kenarında koyu renkli kontör çizgisi görülür ve kanadın gövde ile birleştiği yerde (koltuk altlarında) koyu renkli, belirgin bir çapraz şerit bulunur (bazen olmayabilir). Tüp şeklindeki burun deliklerinin yanında, gaganın başladığı yerde çok belirgin olmayan çıkıntılar görülür.

Uçuş: Su yüzeyine yakın, zaman zaman hızla kanat çırparak zaman zaman da süzülerek uçar. Sert rüzgarlı havalarda su seviyesinden metrelerce yukarı yükselebilir. Genellikle büyük sürüler halinde toplanır.

PROCELLARIIDAE

***Puffinus mauretanicus*, Balear yelkovanı**

EN Balearic shearwater

SP Pardela balear

FR Puffin des Baléares

AR جلم ماء موريطاني

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II CITES: NA CMS: Ek I GFCM: GFCM/35/2011/3

Dünya

Kanat açıklığı: 78 – 90 cm

Açıklama: Yelkovandan biraz daha büyüktür ve genellikle şiş karınlı ve ağır görünümlüdür. Kısa kuyruğu nedeniyle ayaklar kuyruktan hafifçe dışa çıkar. Sırt tarafı griden kahverengiye, karın bölgesi de kirli kahverengiden beyaza doğru değişir; göğüs tarafında zıt renk ayrımı belirgin değildir. Kanatların alt tarafında da renk zıtlığı yoktur, koltuk altı bölgesi her zaman gölgeli bir koyu renge sahiptir. Gaga, yelkovan kuşunkinden daha güçlüdür, eğimli inen alın ile belirgin bir aç oluşturmadan devam eder. Kuyruk altı örtüleri, kuyruk sokumunun yan tarafları ve göğsün iki yanı gölgeli bir koyu renge sahiptir. Türün en koyu renkli bireyleri, Akdeniz’de ziyaretçi bir tür olarak görülebilen kül renkli yelkovan kuşu (*Adrenna grisea*) ile karıştırılabilir ancak kül renkli yelkovan kuşunun gövdesi daha ince, uzun ve daha dar kanatları nedeniyle genel görünümü de biraz daha büyüktür. Tüp biçimli burun deliklerinin yanında, gaganın başladığı yerde belirgin olmayan çıkıntılar bulunur.

Uçuş: Kanatlarını yelkovan kuşu kadar olmasa da zaman zaman hızlı çırparak, zaman zaman da süzülerek su yüzeyine yakın uçar. Sert rüzgarlı havalarda su seviyesinden metrelerce yukarı yükselebilir. Genellikle büyük sürüler halinde toplanır.

Hydrobatidae

HYDROBATIDAE

Hydrobates pelagicus, Fırtına kuşu

EN European storm petrel SP Paíño europeo FR Océanite tempête AR NA

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II CITES: NA CMS: Sınıflandırılmamış GFCM: GFCM/35/2011/3 Dünya

Kanat açıklığı: 37 – 41 cm

Açıklama: Avrupa sularındaki en küçük fırtına kuşu türüdür. Aynı aileden gelmekle birlikte Akdeniz'de sadece ziyaretçi olarak görülen diğer türlere kıyasla daha hızlı kanat çırpışlarıyla uçar. Genel olarak koyu renklidir, kuyruk sokumu ve kuyruk altı beyaz şeritlidir. Burun deliklerinin yanında, gaganın başladığı yerde büyük çıkıntılar bulunur.

Uçuş: Aceleci, hızlı kanat çırpmalarıyla, her zaman su yüzeyine yakın uçar.

Sulidae

SULIDAE

Morus bassanus, Sümsük

EN Northern gannet SP Alcatraz atlántico FR Fou de Bassan AR أطيش شمالي

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış CITES: NA CMS: Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

Dünya

Kanat açıklığı: 170 – 192 cm

Açıklama: Dikkat çekici ölçüde büyüktür (kanat açıklığı neredeyse iki metre), kanatları uzun ve dardır ve uçuşu ayırt edici özelliğidir. Yelkovanlara kıyasla çok daha iridir; kuyruğu kama şeklinde ve daha çıkıntılı, baş (boyun kısmı ise daha uzundur. Süzülürken dümdüz tuttuğu kanatlarıyla uzaktan bakıldığında bir “haç” işareti görünümündedir.

Yetişkin: Gövde beyazdır, başı sarıya çalar, kuyruğunun ucu siyahtır.

Genç: Beyazımsı kuyruk üstü örtüleri dışında vücudun geri kalanında tüyler gri ve kahverengi arası değişir. Yakın mesafeden bakıldığında, tüylerin her tarafına dağılmış beyaz noktacıklar dikkat çeker. Zamanla tüyler, sırasıyla baş, kanat üstü örtüleri ve gövdenin altından başlayarak beyaza döner. Yetişkin dönem tüylerine 5. yılda ulaşır.

Uçuş: Çok hızlı ve sabit ritimde kanat çırpışlarının ardından kısa süre kayarak uçar. Çok rüzgarlı havalarda özellikle ergen bireyler yelkovan kuşu gibi su yüzeyine yakın ve yana yatarak uçmaya eğilimlidir bu nedenle, boz yelkovan gibi iri yelkovan kuşu türleriyle karıştırılabilir. 10 ila 40 metre yükseklikten balık yakalamak için ok gibi dimdik inişler yapar, kanatlarını kapatır ve suya dalar.

Phalacrocoracidae

PHALACROCORACIDAE

Gulosus aristotelis desmarestii, Tepeli karabatak (Akdeniz alt türleri)

EN European shag SP Cormorán moñudo FR Cormoran huppé (de Méditerranée) AR غاق أرسطو

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II CITES: NA CMS: Sınıflandırılmamış GFCM: GFCM/35/2011/3

Dünya

Kanat açıklığı: 95 – 110 cm

Açıklama: Karabataktan daha küçük ve incedir; boynu daha ince, başı daha küçük ve yuvarlak, gagası da daha incedir.

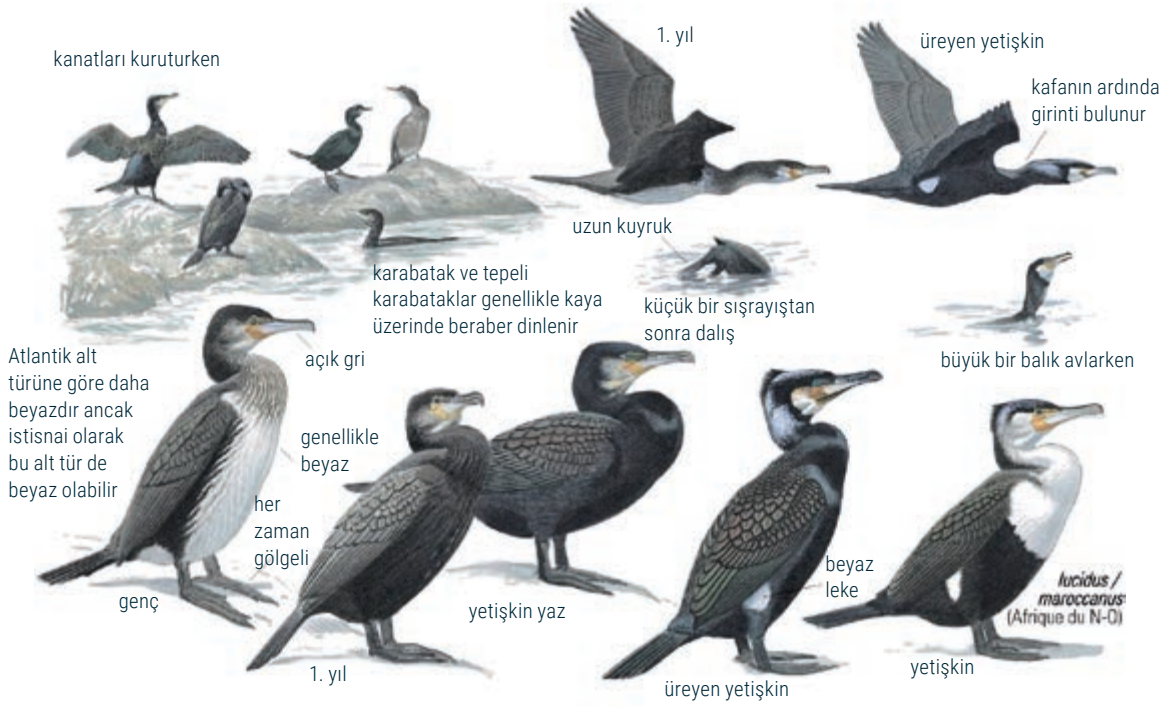
Üreyen yetişkin: Tüyler gövdede siyahtır ve yeşil bir parlaklığa sahiptir, kanatlar mora çalar, siyah pullu görünümlüdür. Gaga dibi dikkat çekici ölçüde sarıdır ve etrafındaki koyu renkli bölge ile zıt renk görünümü oluşturur; gaganın geri kalan kısmı koyu renklidir. Erken üreme döneminde, tepe önünde yukarıya doğru kıvrımlı, diğer Atlantik alt türlerine göre daha az belirgin siyah bir ibik oluşur.

Üreme dönemi dışında yetişkin: Daha küllü ve daha mat renklidir. Gıdı açık renkli, gaga özellikle alt bölümünde sarımsıtır.

Genç: Sırt bölgesi solgun kahverengi (kum rengi), karın bölgesi ise kanat üstü örtüleri dışında beyaza yakındır. Akdeniz alt türlerinin rengi, Atlantik alt türlerinininkine kıyasla daha açık ve daha belirgin bir beyazdır (temel fark). Ergen: Yetişkin dönem tüyleri çıkana kadar rengi giderek koyulaşır ve daha parlak görünüm kazanır.

Uçuş: Boynunu karabatağa göre daha düz tutar, dış kanatları biraz daha küttür, silüeti daha incedir, karnı şişkin görünür, alçaktan uçar (genellikle suya yakın), kanat çırpışları esnek ve hızlıdır, aralarda kısa süreli kaymalar yoktur. Suya belirgin bir sıçrayışla dalar.

Not: *G. a. desmarestii*, *G. aristotelis*'in Akdeniz alt türüdür. IUCN kırmızı liste statüsü *G. aristotelis* türü için verilmiştir.

PHALACROCORACIDAE

Phalacrocorax carbo, Karabatak

EN Great cormorant SP Cormorán grande FR Grand cormoran AR غاق كبير

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış CITES: NA CMS: Sınıflandırılmamış GFCM: Sınıflandırılmamış

Dünya

Kanat açıklığı: 77- 94 cm

Açıklama: Gövde iri, boyun uzun ve incedir. Gaga sağlam görümlü ve açık gridir, dip tarafında beyaz bir leke bulunur. Bacaklar koyu renklidir. Kuyruk uzundur.

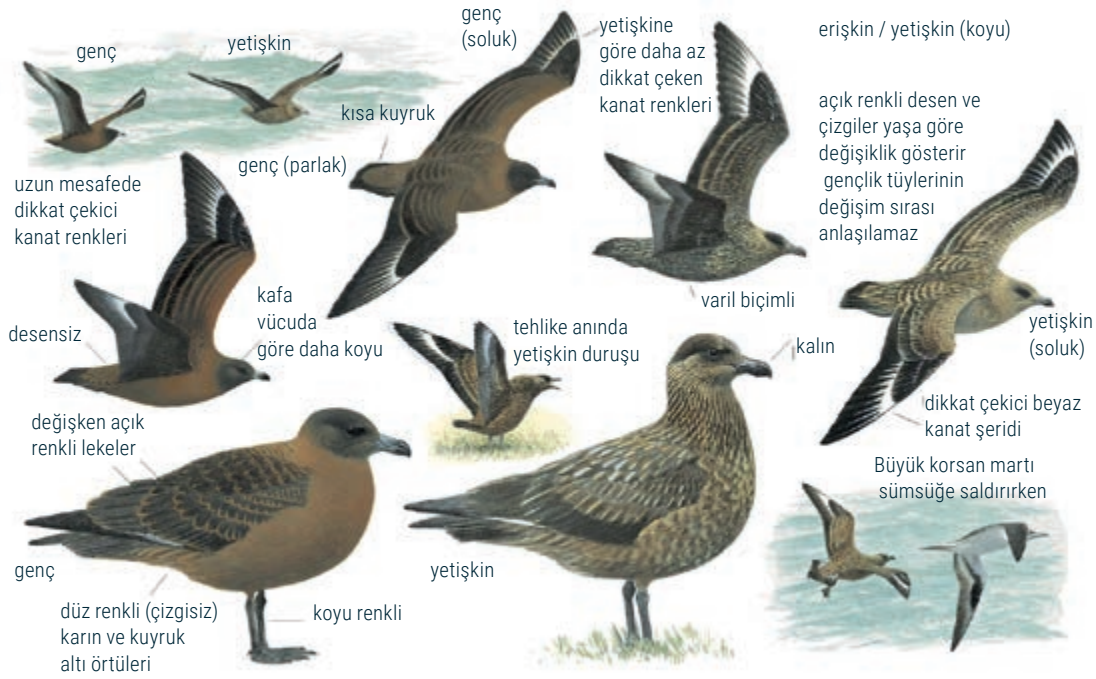
Yetişkin: Tüyler gövdede siyahtır ve yeşil bir parlaklığa sahiptir, kanatlar bakır rengine çalar, siyah pullu görümlüdür. Alt gaganın dibindeki tüysüz bölge sarıdır, etrafı beyazdır. Sadece erken üreme döneminde, kalça bölgesinde beyaz bir leke oluşur. Tepe ve boynun arkasındaki seyrek beyaz tüyler yazın kaybolur. Kışın tüyler daha az parlaktır ve yanaklardaki ve gerdandaki beyazlık solar.

Genç: Üst tarafı kahverengi, alt tarafı ise beyazdır, beyaz alanın büyüklüğü bireyden bireye değişir.

Ergen: Yetişkin dönem tüyleri çıkana kadar iki yıl boyunca rengi giderek koyulaşır ve daha parlak görünüm kazanır.

Uçuş: Hareketli uçarken birden daha yumuşak kanat çırpmaya ve süzölmeye başlar. Gerdan öne doğru uzar; genellikle yüksekte, sürü halindeyken belli bir düzende uçar. Yalnız bireyler genellikle alçaktan, su yüzeyinin hemen üzerinden uçar. Yarı sıçrayışla dalar, dalış sırasında başını suya sokar.

Stercorariidae

STERCORARIIDAE

Stercorarius skua, Büyük korsanmartı

EN Great skua

SP Págallo grande
o skúa

FR Grand labbe

AR NA

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış CITES: NA CMS: Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

LC

Dünya

Kanat açıklığı: 125 -140 cm

Açıklama: İri ve ağırdır, boyutu kuzey gümüş martı kadardır ancak kanatları daha geniş, kuyruğu daha kısa olduğu için daha ağır bir görünüme sahiptir. Uçarken, kanat altında ve üstünde el teleklerinin beyaz lekeleri dışında tüm vücut koyu renkli görünür. Gaga büyüktür. Baş ve gerdan güçlüdür. Orta kuyruk telekleri geniştir, uçları yuvarlaktır, çok az görünürler veya görünmezler.

Yetişkin – yaz dönemi: Boyun ve gövdenin üst tarafında, sarı ve kahverengi arası değişen, yol yol görünümlü bir desen görülür.

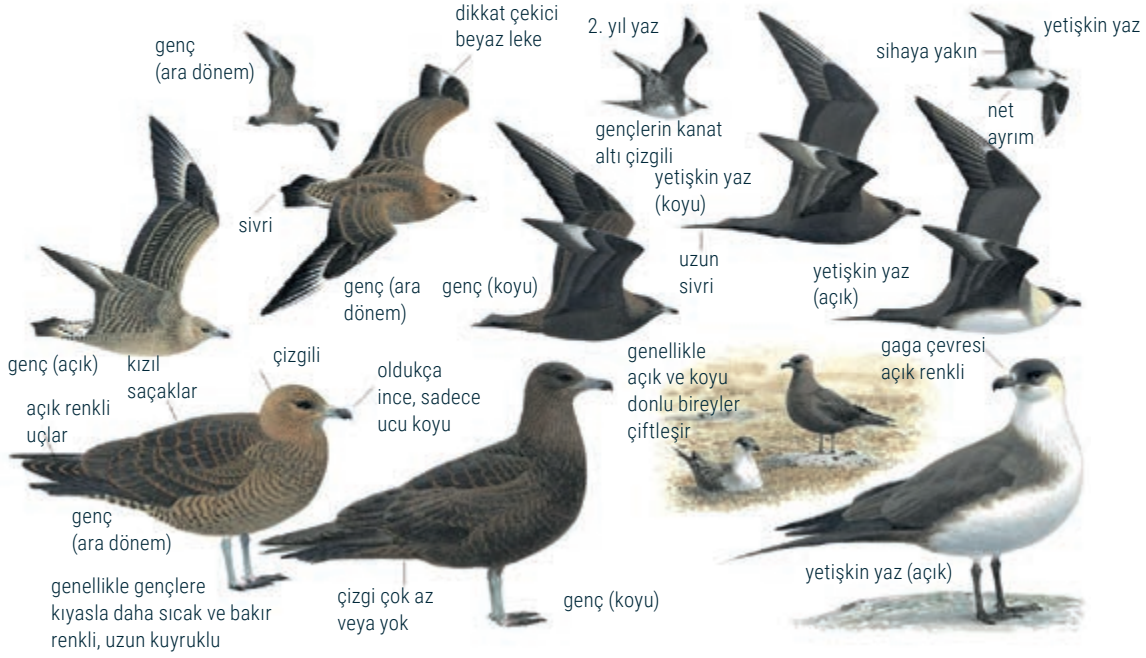
Genç: Yetişkin bireylere göre daha düz kahverengidir; özellikle alt tarafı kırmızımsı toprak rengine çalar ve kanatlardaki beyaz lekeler daha az belirgindir. Genç ve iri martılarla karıştırılma riski vardır.

Uçuş: Denizden oldukça yüksekte süzülerek uçar. Genç martılara göre daha sabit ivmeli bir hızla uçar. Daha güçlü ve esnek kanat çırpışına sahiptir. Genellikle martıları ve diğer deniz kuşlarını kovalarken görülür.

Dünya

35

STERCORARIIDAE

***Stercorarius parasiticus*, Korsan martı**

EN Arctic jaeger SP Págaló parásito FR Labbe parasite AR كركر قطبي

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış CITES: NA CMS: Sınıflandırılmamış GFCM: Sınıflandırılmamış

Dünya

Kanat açıklığı: 108 - 118 cm

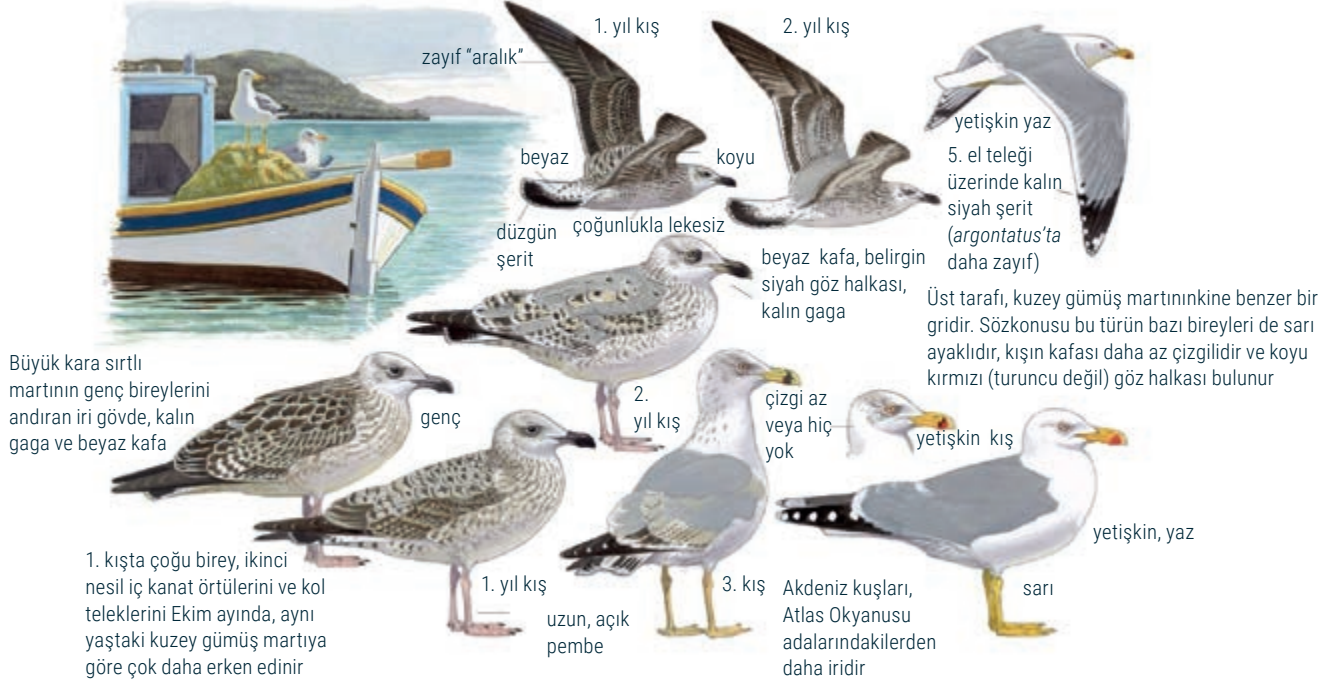
Açıklama: Sivri uçlu kanatlari ve neredeyse bir doğaninkine benzeyen uçuşu olan koyu renkli orta büyüklükte bir martı gibidir. Yakın mesafede el teleklerinin (dış kanat tüyleri) dibinde beyaz lekeler görülür. Gaga, küt kuyruklu korsan martınıninkinden biraz daha incedir. Tüy yapısı da küt kuyruklu korsan martınıninkine benzer.

Yetişkin: Açık dondaki bireylerde şapka, küt kuyruklu korsan martınıninkinden daha açık siyahtır ve gaga dibinin çevresi daha azık renklidir; göğüs bandının bulunduğu bireylerde, bandın rengi çok belirgin olmayan koyu bir renktir. Orta kuyruk telekleri sivridir ve kuyruktan çıkıntı yapar.

Genç: Baş, gerdan ve karın bölgesinin devamı genellikle vücusun geri kalanına göre açık renklidir. Yakından bakıldığında gerdan ince çizgilerle bezelidir.

Uçuş: Uçuşu doğan gibi hızlı ve esnektir. Büyük martılar gibi daha hantal ve sabit uçan küt kuyruklu korsan martının uçuşundan daha seridir.

Laridae

LARIDAE

Larus michahellis, Gümüş martı

EN Yellow-legged gull SP Gaviota patiamarilla FR Goéland leucophee AR نورس ميكائيل

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış GFCM: Sınıflandırılmamış CITES: NA CMS: Sınıflandırılmamış

Dünya

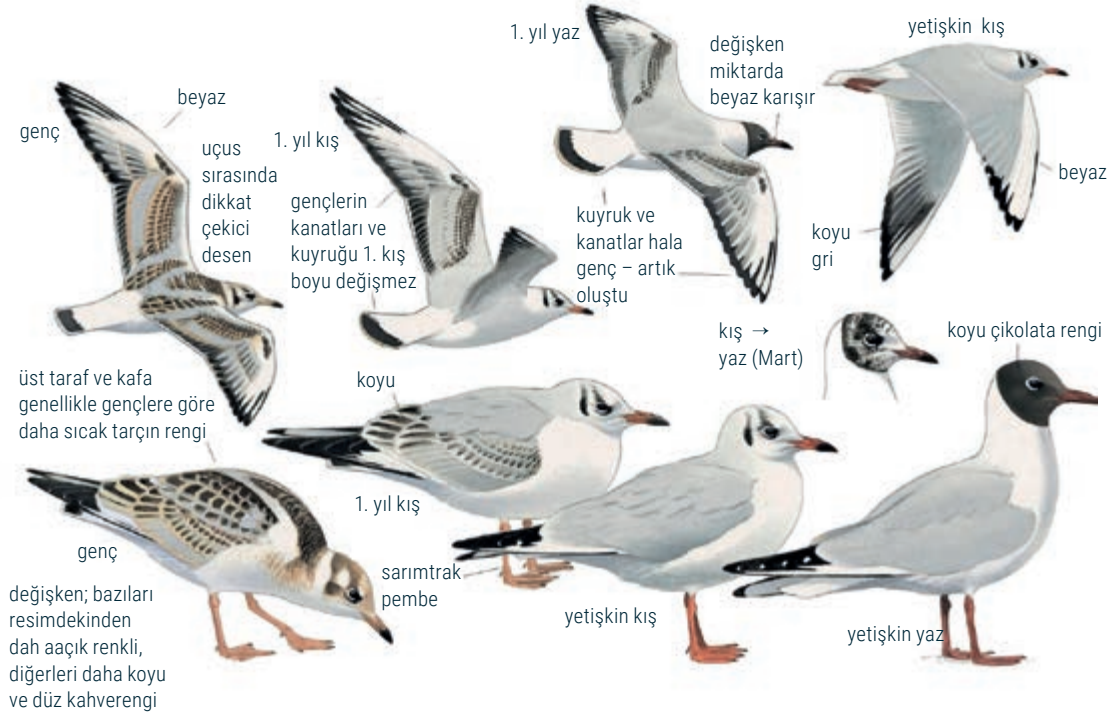
Kanat açıklığı: 120 – 140 cm

Açıklama: Bölgedeki en büyük ve en yaygın görülen martıdır. Diğer martıları değerlendirirken gümüş martı referans noktası olarak alınmalıdır.

Yetişkin: Genel olarak beyazdır, kanat üstleri gümüş grisidir. El telekleri (dış kanat tüyleri) genellikle siyahtır ve kanat ucuna doğru beyaz noktalarla bezelidir; gaga sarıdır ve ucunun kıvrıldığı bölge bölgede kırmızı noktalar bulunur. Gözü solgun görülür, göz etrafındaki halka kırmızı ile turuncu arası değişir; bacakları canlı sarıdır.

Genç: Genel olarak beyaz bir zemin üzerinde kahverengi desenleri bulunur. Baş kısmı açık renklidir, üzerinde koyu renkli bir maske görünür, gaga tamamen siyahtır, kuyruk sokumu açık renklidir, kuyruk bandı siyahtır, karın kısmı açık renklidir, kanat altı örtüleri oldukça koyudur.

LARIDAE

***Larus ridibundus*, Karabaş martı**

EN Black-headed gull SP Gaviota reidora FR Mouette rieuse AR نورس أسود الرأس

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış CITES: NA CMS: Sınıflandırılmamış GFCM: Sınıflandırılmamış

Dünya

Kanat açıklığı: 86 – 99 cm

Açıklama: Orta ila küçük boyutlu bir martıdır. Uçuş sırasında yetişkinlerin dış kanadındaki beyaz ön kenar sayesinde diğer martılardan hemen ayırt edilebilir; bu, uzun mesafeden bile görülebilen bir özelliğidir. Benzer kanat deseni ince gagalı martıda da görülür. Kanatlar (daha çok sumrununki gibi) sivridir, ancak kanat dibi daha geniştir.

Yetişkin, yaz dönemi: (Çoğu zaman siyah görünen) koyu kahverengi başlık ve koyu mat kırmızı gaga ve bacaklar.

Yetişkin, kış dönemi: Koyu siyah kulak lekesi ve kırmızı veya kahverengi bacak ve gaga, gaganın ucu koyu renkli.

Genç: Üst tarafında kızıl kahve desenler ve baş lekeleri bulunur, kanat lekeleri kahverengidir, kuyruk bandı siyah, bacaklar ve gaga sarımsak ten rengidir, gaganın ucu koyu renklidir. —Birinci kış: Gençlerde kanatlar, kuyruk, gaga ve bacak rengi değişmez ancak baş ve gövde kış dönemi yetişkininki gibidir. – Birinci yaz: Birinci kış gibidir ancak çoğu bireyde kısmi başlık (bazı bireylerde yaz dönemi yetişkini gibi tam başlık) belirir; kanatların üzerindeki kahverengilikler solar ve azalır; gaga tabanı ve bacaklar turuncuya çalan kırmızıdır.

LARIDAE

Larus genei, İnce gagalı martı

EN Slender-billed gull SP Gaviota picofina FR Goéland railleur AR نورس دقيق المنقار

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II CITES: NA CMS: Ek II GFCM: GFCM/35/2011/3

Dünya

Kanat açıklığı: 90 – 102 cm

Açıklama: Kanat deseni ve genel görünümüyle bir hayli benzediği karabaşlı martıdan biraz daha büyük olmakla birlikte yaz döneminde başı beyazdır ve koyu renkli başlığı yoktur; iris bariz biçimde sarımtırak veya beyazımsıdır.

Ayrıca, kendine has baş ve gaga şekli tanı açısından önemlidir: gaga daha uzundur (ancak daha ince değildir) ve alın da aşağı doğru daha çok uzanır, başını tamamen kaldırdığında boyun çok uzun görünür. Bacaklar da nispeten daha uzundur.

Yetişkin, yaz dönemi: Yaz dönemi yetişkin bireylerde göze çarpar diğer farklılıklar, karın bölgesinde canlı pembe gölgelenme ve ada martısından daha koyu kırmızı görünen gaga ve koyu kırmızı bacaklardır.

Yetişkin, kış dönemi: Pembe gölgelenme daha azdır veya hiç yoktur, açık gri kulak lekesi bulunabilir ve gaga ve bacaklar daha açık kırmızıdır.

Genç: Karabaşlı martıya kıyasla kanat desenleri daha açık kahverengidir; varsa, kulak lekesi daha açık renklidir; sarımtırak kahverengi veya turuncumsu ten rengi gaga ve bacaklar da daha solgun renkli görünür, gaganın ucundaki siyah leke daha küçüktür veya hiç yoktur.

LARIDAE

Larus melanocephalus, Akdeniz martısı

EN Mediterranean gull

SP Gaviota cabecinegra

FR Mouette mélanocéphale

AR نورس متوسطي

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II

CITES: NA

CMS: Ek II

GFCM: GFCM/35/2011/3

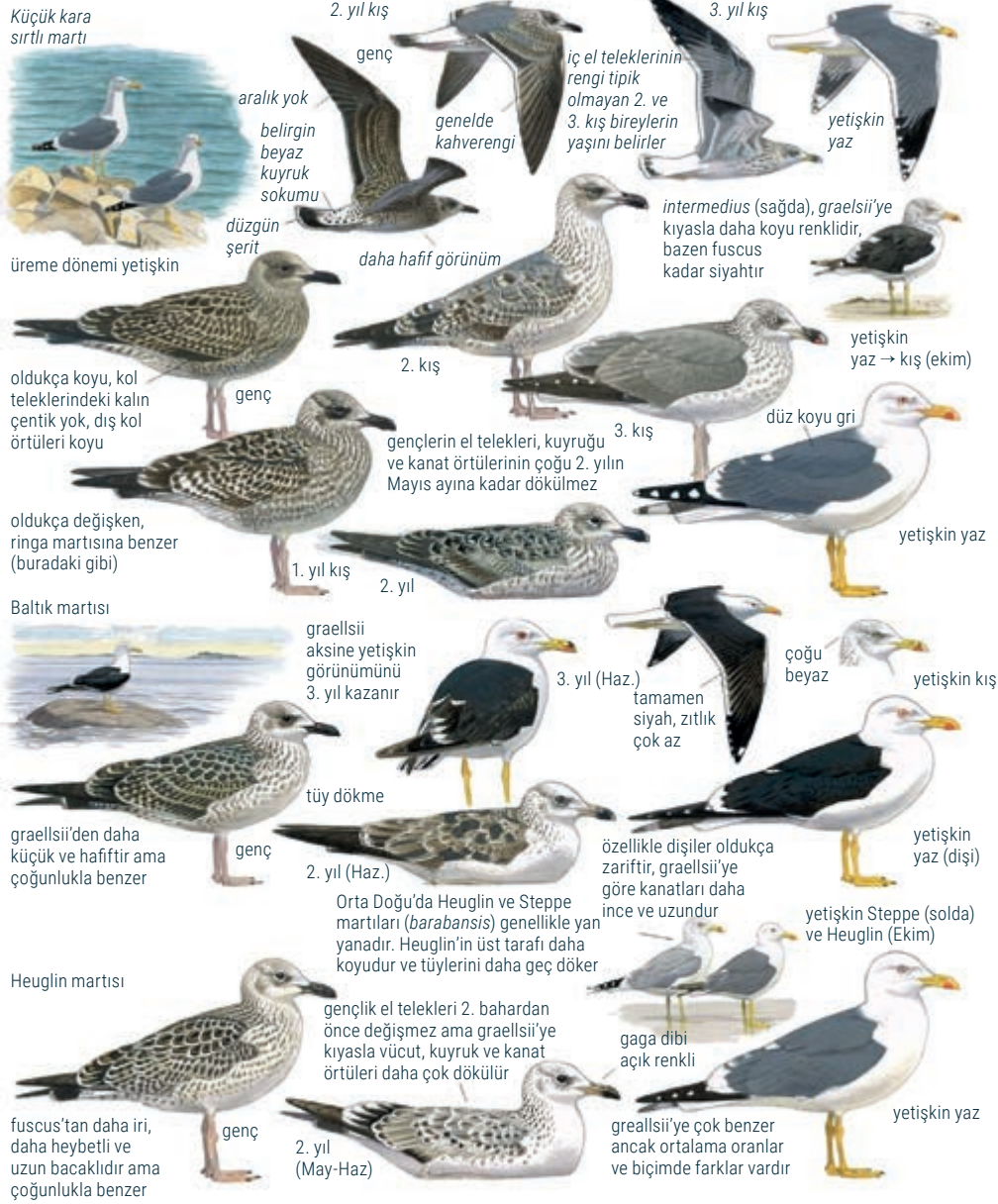
Dünya

Kanat açıklığı: 94 – 102 cm

Açıklama: Karabaşlı martıdan biraz daha büyüktür, gagası daha kısa, daha kalın ve daha geniş açılıdır; kanatlar daha küt, daha geniş ve biraz daha kısadır; bacaklar daha uzundur.

Yetişkin: Uçuş teleklerinin tamamı beyazdır, üst tarafı oldukça solgun bir gridir (uzaktan gümüşü beyaz görünür), gaga ve bacaklar canlı kırmızıdır (kış dönemi daha solgun) ve büyük bir siyah başlığı bulunur (kış döneminde koyu renkli 'maske').

Genç /1. Yıl (ergen): Genç gümüş martiya benzer ancak vücut grimsi beyaz; üst tarafı kahverengimsi, dış kanat telekleri, kol telekleri, omuz örtüleri ve kuyruk çizgileri koyu renklidir. Gaga kırmızı tabanlı ve koyu renkli ya da tamamen siyahtır, Eylül ayından itibaren karın bölgesi daha açık gridir, koyu renkli bir 'maske' (veya birinci yaz döneminde kısmi başlık) bulunur ve karın bölgesi beyazdır. — İkinci yıl (ergen): Yetişkin gibidir ancak kanat uçlarında küçük siyah lekelenmeler görülebilir.

LARIDAE

Larus fuscus, Kara sırtlı martı

EN Lesser black-backed gull

SP Gaviota sombría

FR Goéland brun

AR نورس أسمر

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış

CITES: NA

CMS: Sınıflandırılmamış

GFCM: GFCM/35/2011/3

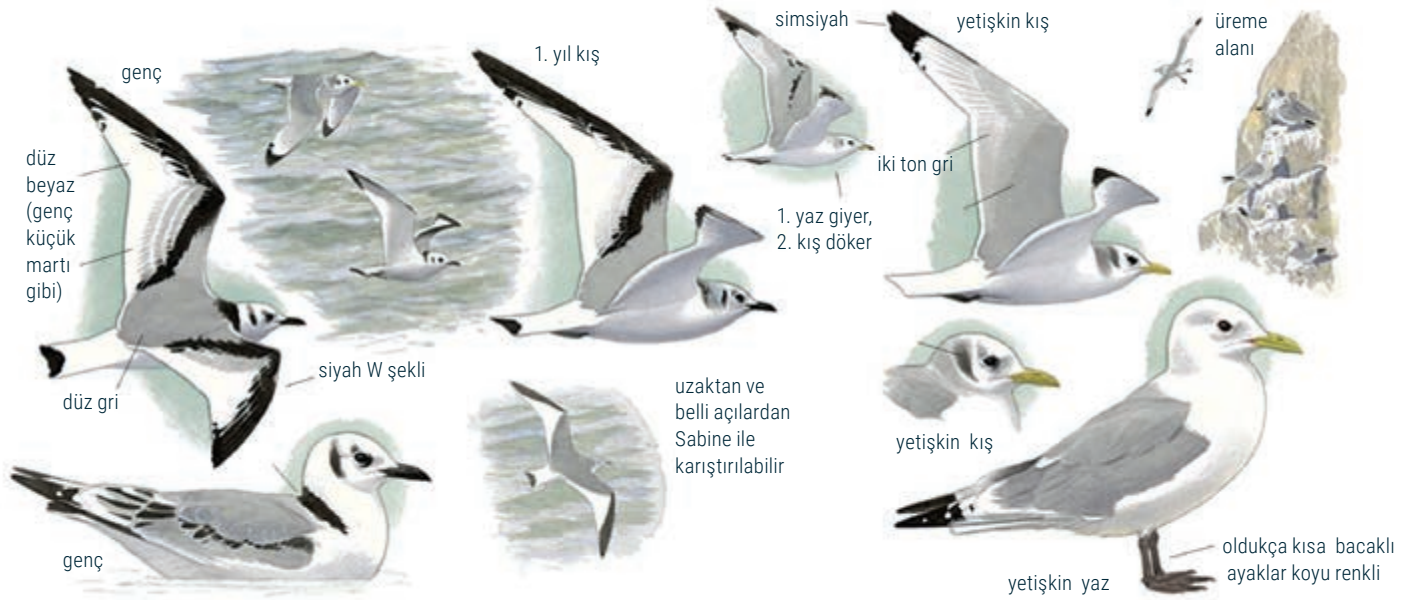
Dünya

Kanat açıklığı: 144 – 166 cm

Açıklama: Gümüş martıya benzer ancak biraz daha küçük ve daha zarif görünümlüdür; ikinci kıştan itibaren üst tarafı siyahlaşmaya başlar ve türün diğer türlerden ayrıştırılmasını kolaylaştırır (Akdeniz'e nadiren ziyaretçi olarak gelen ve bu özelliği taşıyan büyük kara sırtlı martı bir istisnadır). Yetişkin bireylerin ayakları sarıdır. Tüysüz bölgeler zaman içinde değişir gençlik döneminde tamamen siyah olan gaga yetişkinlikte sararır ve ucunda kırmızı nota belirir; iris koyu renkten sarıya döner (göz halkası kırmızıdır) ve ayaklar ten renginden sarıya döner.

Genç: Tüylerin tamamı düzenlidir; gençlerde sırt ve üst kanat teleklerinin sadece ortası koyu renkliden, yaş ilerledikçe tamamen siyaha döner. Sırt ve kanat örtülerinin pullu görünümü, ilerleyen yıllarda tamamen siyahlaşır. Gaga dibi ikinci kıştan itibaren açık bir renge kavuşur.

Üst taraftaki gri/siyah bölgenin desen yapısı ve renk şiddetinde çeşitlilik görülebilir.

LARIDAE

***Rissa tridactyla*, Kara ayaklı martı**

EN Black legged kittiwake

SP *Gaviota tridáctila*

FR Mouette tridactyle

AR نورس ثلاثي الأصابع

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

CITES: NA

CMS: Sınıflandırılmamış

Dünya

Kanat açıklığı: 93 – 105 cm

Açıklama: Kara başlı martıdan biraz daha büyüktür, kuyruğu hafif girintili, bacakları kısadır.

Yetişkin, yaz dönemi: Vücudun üst tarafı koyu renklidir, kanatlar uçlara doğru beyazlaşır, kanat uçları simsiyahtır; gaga sarımsıdır; ayaklar koyu renkli ve oldukça kısadır; baş beyaz, göz koyu renklidir.

Yetişkin, kış dönemi: Yaz dönemindeki özellikleri gösterir ancak boynun arkası gridir ve siyahımsı, hilal şeklinde bir kulak lekesi bulunur.

Genç: Kanatlar boyunca W şeklinde desen uzanır ve kuyruk bandı siyahtır; siyah kulak lekesi ve siyah yarım yaka bulunur; 'W' şekli birinci yaz çoğunlukla solar ve gaga mat sarıya döner ve ucunda koyu renk leke belirir.

Uçuş: Sert ve hızlı kanat çırpışları ve dar dış kanadı nedeniyle uçuşu diğer martılardan ziyade sumrununkini andırır.

LARIDAE

***Sternula albifrons*, Küçük sumru**

EN Little tern

SP Charrancito
común

FR Sterne naine

AR ") % \$

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II

CITES: NA

CMS: Ek II

GFCM: GFCM/35/2011/3

Dünya

Kanat açıklığı: 41- 47 cm

Açıklama: Sumrunun neredeyse yarısı büyüklükte, kanatları belirgin şekilde dar ve sivri, küçük bir sumru türüdür.

Yetişkin, yaz dönemi: Alın beyaz, gaga ile göz arası siyahtır; gaga sarıdır ve en ucu siyahtır; bacaklar kavuniçidir; En dıştaki 2, 3 el teleği siyahımsıdır.

Yetişkin, kış dönemi: Yaz dönemindekine benzemekle birlikte, ağustostan itibaren göz arası beyazdır ve gaga siyahtır.

Genç: Gaga koyu renklidir (gaga tabanı kirli beyazdır), sırt/omuz örtüleri koyu renk pul desenlidir; uçuş hareketleri ve küçük boyutuyla tanınır.

Uçuş: Hızlı kanat çırpışlarıyla su yüzeyinde gezinir ve balık yakalamak için dalar; suya dalış hızlı, art arda ve seridir.

LARIDAE

***Hydroprogne caspia*, Hazar sumrusu**

EN Caspian tern **SP** Pagaza piquirroja **FR** Sterne caspienne **AR** خرشنة قزوينية

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II **CITES:** NA **CMS:** Ek II **GFCM:** GFCM/35/2011/3

Dünya

Kanat açıklığı: 96 – 111 cm

Açıklama: Sumruların en büyüğüdür; gaga çok büyük ve kırmızıdır, her yaşta kanat altı el telekleri de siyaha yakın koyu renklidir. Kuyruk hafif çatallıdır.

Yetiſkin: Gaga canlı kırmızıdır, ucu koyu renklidir; bacaklar siyahtır. Siyah ſapka, kıſın beyaz kırçılırla kaplanır (kıſın, baſın üzerindeki beyazlık, diğ er Sumrulara kıyasla daha dar bir bölgeye yayılır)

Genç: Ucu hafifçe koyulaşan gaga turuncudur; ayaklar açık renklidir, ilk sonbaharda hızla koyulaşır; kanatlar ve kuyruk alacalıdır; iç kanatların tüm yüzeyi açık renklidir.

Uçuş: Yavaş kanat çırpışlarıyla, diğer Sumrulardan daha ağır uçar, bu nedenle martıya benzer.

LARIDAE

***Thalasseus sandvicensis*, Kara gagalı sumru**

EN Sandwich tern

SP Charrán patinegro

FR Sterne caugek

AR خرشنة ساندويتش

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II

CITES: NA

CMS: Ek II

GFCM: GFCM/35/2011/3

Dünya

Kanat açıklığı: 85 – 97 cm

Açıklama: Büyük bir sumrudur (karabaş martı ile hemen hemen aynı boyda ama kesinlikle daha incedir), uzun 'kalem' görünümündeki gagası ile ayırt edilir. Kanatları hafif kıvrımlı, uzun ve boydan boya dardır; kuyruğu çatallıdır.

Yetişkin, yaz dönemi: Vücudun üst tarafı açık gridir, alt tarafı beyazdır, geniş beyaz arka kenarlı kanatlar sayesinde tamamen beyaz bir kuş izlenimi verir; en dıştaki 4 veya 5 el teleği yaz döneminde koyulaşarak siyahımsı bir kenar görüntüsü oluşturur; bacaklar ve gaga siyahtır, gaganın ucunda küçük sarı bir leke bulunur. Başlık siyahtır.

Yetişkin, kış dönemi: Alın ve tepe (Hazirandan itibaren) koyu renklidir, ince bir 'maske' bırakarak beyazlaşır.

Genç: Özellikle omuz örtüleri kalın pullu desenlidir; başlık tamamen kırçılıdır; gaga genellikle koyu renklidir. —İç kanat telekleri ve kuyruk teleklerinde koyu renkli lekeler görülür. Birinci yıl, baş ve vücut, kış dönemi yetişkinlere benzese de dış el telekleri ve kuyruk telekleri ilkbaharda siyaha döner.

Uçuş: Balık avlarken, kanatlarını güçlü şekilde çırpır ve hızlı hareket eder. Beslenmek için, sumrudan daha yüksekte, gaga aşağıda, süzülerek uçar ve balık avlamak için aniden dalışa geçer.

LARIDAE

***Gelochelidon nilotica*, Gülen sumru**EN Common
Gull-billed tern

SP Pagaza piconegra

FR Sterne hansel

AR خرشنة نورسية المنقار

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II CITES: NA CMS: Ek II GFCM: GFCM/35/2011/3

Dünya

Kanat açıklığı: 76 – 86 cm

Açıklama: Tüm yaş gruplarında, kara gagalı sumrudan, boyu başlığın yarısı kadar olan kısa, kalın ve tümüyle siyah gagasıyla ayrılır; kara gagalı sumruya kıyasla, kanat tabanları biraz daha geniştir (ancak her iki türde de kanatlar uzun ve sivridir); boynu daha kısadır ve kuyruğu daha az belirgin şekilde çatallıdır.

Yetişkin, yaz dönemi: Kuyruk sokumu ve beyaz kenarlı kuyruk da dahil olmak üzere üst tarafı buzlu gridir; el telekleri de homojen renklidir ancak çoğu bireyde en dıştaki 4 ila 5 el teleği yaz döneminde koyulaşır ve el üzerinde bir kama şekli oluşturur; başlık siyahtır.

Yetişkin, kış dönemi: Baş genel olarak beyazdır, gözün arkasında, yeknesak bir leke veya çizgi bulunur.

Genç: Gaga, yetişkininkine kıyasla incedir; çoğu genç bireyde kara gagalı sumrunun genç bireylerine kıyasla vücudun üst tarafı ve kanatlar daha az desenlidir. Yaz döneminde baş ve vücut, kış dönemindeki yetişkin gibidir; ancak kanatlar gençlik dönemindeki özellikleri göstermeye devam eder.

Uçuş: Kara gagalı sumru gibi dalışa geçmez, havada sakince uçarken sinekleri avlar veya su yüzeyindeki avını aniden üzerine çullanıp avlar.

LARIDAE

Sterna hirundo, Sumru

EN Common tern

SP Charrán común

FR Sterne pierregarin

AR خرشنة خطافية

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış

CITES: NA

CMS: Ek II

GFCM: Sınıflandırılmamış

Dünya

Kanat açıklığı: 70- 80 cm

Açıklama:

Yetişkin, yaz dönemi: Gaga, turuncu, kırmızı arasındır, ucu siyahtır (bu siyahlık oldukça küçük olabilir); başlık siyahtır; vücudun alt tarafı açık gridir, kuyruk belirsizce çatallıdır; en dıştaki 4 ila 6 el teleği, diğerlerinden daha koyudur, koyuluk yaz ortası daha da belirginleşir; vücudun alt tarafından bakıldığında, beyaz el teleklerinin ucunda, koyu renkli dağınık görünümlü kenar bordürü bulunur.

Yetişkin, kış dönemi: Alın ve vücudun alt bölümü beyazdır, bilek şeridi koyu renklidir, gaganın tamamı siyahtır (ergen bireylerdeki gibi).

Genç: Kanat üstü, griye çalan kahverengidir, bilek şeridi koyu renklidir; gaga koyu renkli, tabanı hafif turuncudur; tüyler yeni çıktığında, alın ve üst taraf bariz şekilde kızıl kahve tonundadır.

Uçuş: Havada süzülürken balık avlamak için doğrudan dalışa geçer. Kara gagalı martıya kıyasla daha yavaş ve süzülen bir uçuşu vardır.

LARIDAE

***Thalasseus bengalensis*, Tepeli sumru**

EN Lesser crested tern

SP Charrán bengalí

FR Sterne voyageuse

AR خرشنة البنغال

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II

CITES: NA

CMS: Ek II

GFCM: GFCM/35/2011/3

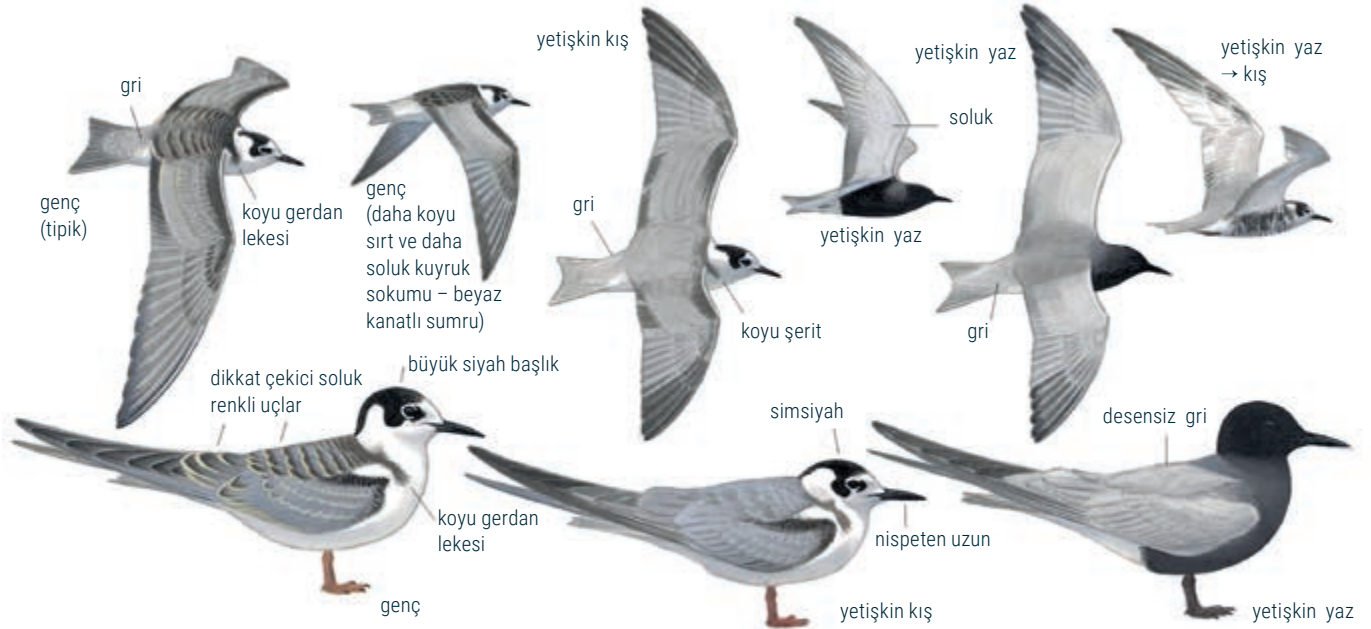
Dünya

Kanat açıklığı: 76 – 82 cm

Açıklama:

Yetişkin: Kara gagalı sumru gibi turuncu gagalıdır ancak kuyruk sokumu ve kuyruğun ortası da dahil olmak üzere üst tarafı daha az desenli ve daha koyu gridir.

Genç: Kara gagalı sumruya benzer ancak gaga kavuniçidir.

LARIDAE

***Chlidonias niger*, Kara sumru**

EN Black tern

SP Fumarel común

FR Guilfette noire

AR خرشنة سوداء

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış

CITES: NA

CMS: Ek II

GFCM: Sınıflandırılmamış

Dünya

Kanat açıklığı: 56 - 62 cm

Açıklama:

Yetişkin, yaz dönemi: Baş ve gövde tamamen siyahtır, vücudun üst tarafı düz koyu gridir, kuyruk altı beyazdır ve bacaklar ve gaga koyu renklidir; baş ve gövdenin alt bölgesi, ilkbaharda (Mayıstan önce) ve yaz/sonbahar döneminde tüy döken yetişkinlerde beyaz benekli veya lekeli (baştaki beyaz tüyler Haziranda görünmeye başlar).

Yetişkin, kış dönemi: (baş ve gövde tüyleri Eylülde tamamen çıkar): çoğunlukla genç bireylere benzer ama gövdenin alt bölgesi soluk gridir, en dıştaki 5 ila 7 el teleği diğerlerinden daha koyu renklidir.

Genç: Siyah başlık geniş alana yayılır, gerdan kenarında koyu renkli lekeler belirgindir; koyu renkli eyer ve kanat örtüleri pulludur; bilek ve kol teleklerinde koyu renkli şeritler bulunur.

Uçuş: Aceleci bir uçuş stiliyle suya yakın uçar, dalışı daha zariftir.

Alcidae

ALCIDAE

Fratercula arctica, Denizpapağanı

EN Atlantic puffin SP Frailecillo atlántico FR Macareux moine AR مقار قطبي

VU

PROTOCOLE ASP/DB : NA CITES: NA CMS: Sınıflandırılmamış GFCM: Sınıflandırılmamış Dünya

Kanat açıklığı: 50 – 60 cm

Açıklama

Yetişkin, yaz dönemi: Gagası iri, renkli ve papağan gagası gibidir. Yakın mesafeden, gagası, büyük, soluk renkli, yuvarlak 'yanak lekesi' ve koyu renkli gerdan bandıyla kolaylıkla tanınır. Uzak mesafeden, daha kısa ve daha kalın gövdesi ve yazın daha soluk renkli olan daha iri ve yuvarlak kafasıyla alkten ayrılır; kanat altı oldukça koyu renklidir; kuyruk sokumunda beyaz kenarlar yoktur; turuncu bacakları dikkat çeker.

Yetişkin, kış dönemi: Gaga daha küçüktür, göz çevresi koyu grimsidir.

Genç: Kış yetişkinine benzer, ancak gaga çok daha küçük ve koyu renklidir.

Uçuş: Nispeten yüksekten uçar. Su yüzeyinden yukarıda süzülür ve belli bir mesafeden sonra tanınması zorlaşır (dalgaların ardına saklanan küçük siyah kuş; gagayı görmek zor).

ALCIDAEE

***Alca torda*, Usturagaga**

EN Razorbill

SP Alca común

FR Petit pingouin/
Pingouin torda

AR بطريق أبو موس

NT

PROTOCOLE ASP/DB : NA

CITES: NA

CMS: Sınıflandırılmamış

GFCM: Sınıflandırılmamış

Dünya

Kanat açıklığı: 60 – 69 cm

Açıklama: Derine uzanan küt gagası yanlarda düzleşir, rengi siyahtır, üzerinde beyaz çizgiler bulunur (gaga şekli uzaktan zor anlaşılır); vücudun üst tarafı siyahımsıdır; kanatların altı ve koltuk altları beyazdır, kuyruk sokumuna kadar devam eden kenar hattı keskin ve belirgindir; boyun güçlüdür; kuyruk uzun ve sivridir; Uzun kuyruk uçuş sırasında ayakları kapatır.

Yetişkin, yaz dönemi: Gaganın ucunda beyaz bir çizgi uzanır; baş siyahtır, göz ve gaga arasındaki bölgede de beyaz bir çizgi uzanır.

Yetişkin, kış dönemi: Gaga ucundaki beyaz çizgi görülmeye devam etse de gaga ve göz arasındaki çizgi yok olmuştur; yüz ve boyun beyazdır.

Genç: Kış yetişkinine benzer, gagası daha zayıf ve sivridir.

Paragat ağlarına dolaşmış yeşil
deniz kaplumbağası (*Chelonia mydas*).
© Jonathan R. Green | Dreamstime.com

Deniz kaplumbağaları

Dünya genelinde sadece yedi türle deniz kaplumbağaları hassas deniz omurgalıları arasında en az türü olan sınıftır ve gözlemcilerin *Caretta caretta* ve *Chelonia mydas* dışındaki türlerle karşılaşma ihtimali oldukça düşüktür. Her iki türün de Doğu Akdeniz Havzası'nda yerleşik üreyen popülasyonu bulunurken genç iri baş deniz kaplumbağaları ve bazı genç yeşil deniz kaplumbağaları (nadiren) batı havzasını da kullanır. Atlas Okyanusu üreme popülasyonlarından genç iribaş deniz kaplumbağaları, batı havzasında düzenli olarak görülürler ve deri sırtlı deniz kaplumbağaları da beslenmek için Atlas Okyanusu'ndan Akdeniz'e geçiş yapar, ancak Akdeniz'de yuvalama kayıtları yoktur ve nadiren görülürler. Belirtilen diğer üç tür Akdeniz Havzası'na seyrek girer. İri baş deniz kaplumbağaları Akdeniz genelinde, yeşil deniz kaplumbağaları da Doğu Akdeniz Havzası'nda düzenli olarak balıkçı ağlarına takılmaktadır. Ayrıca, bir tatlı su türünün Akdeniz alt popülasyonu olan yumuşak kabuklu Nil kaplumbağasına (*Trionyx triunguis*), Türkiye'nin güneyi ve Doğu Akdeniz kıyılarında ve nehir ağzlarında yürütülen balıkçılık faaliyetleri sırasında rastlanabilmektedir.

Kaynaklar ve referanslar

Çizimler Tom McFarland ve Dawn Witherington tarafından aslen aşağıdaki kaynak için hazırlanmış çizimlerden uyarlanmıştır:

Eckert, K. L., K. A. Bjorndal, F. A. Abreu-Grobois, and M. Donnelly (Editors). 1999. Research and Management Techniques for the Conservation of Sea Turtles. IUCN/SSC Marine Turtle Specialist Group Publication No. 4

DENİZ KAPLUMBAĞALARI KONTROL LİSTESİ (Aileye göre)

CHELONIIDAE

1. *Lepidochelys olivacea*, Zeytin yeşili deniz kaplumbağası 58
2. *Lepidochelys kempii*, Gündüz yuvalayan deniz kaplumbağası 58
3. *Caretta caretta*, İri baş deniz kaplumbağası 58
4. *Eretmochelys imbricata*, Atmaca gagalı deniz kaplumbağası 59
5. *Chelonia mydas*, Yeşil deniz kaplumbağası 59

DERMOCHELYIDAE 59

6. *Dermochelys coriacea*, Deri sırtlı deniz kaplumbağası 59

TRIONYCHIDAE 57

7. *Trionyx triunguis*, Yumuşak kabuklu Nil kaplumbağası 57

CR

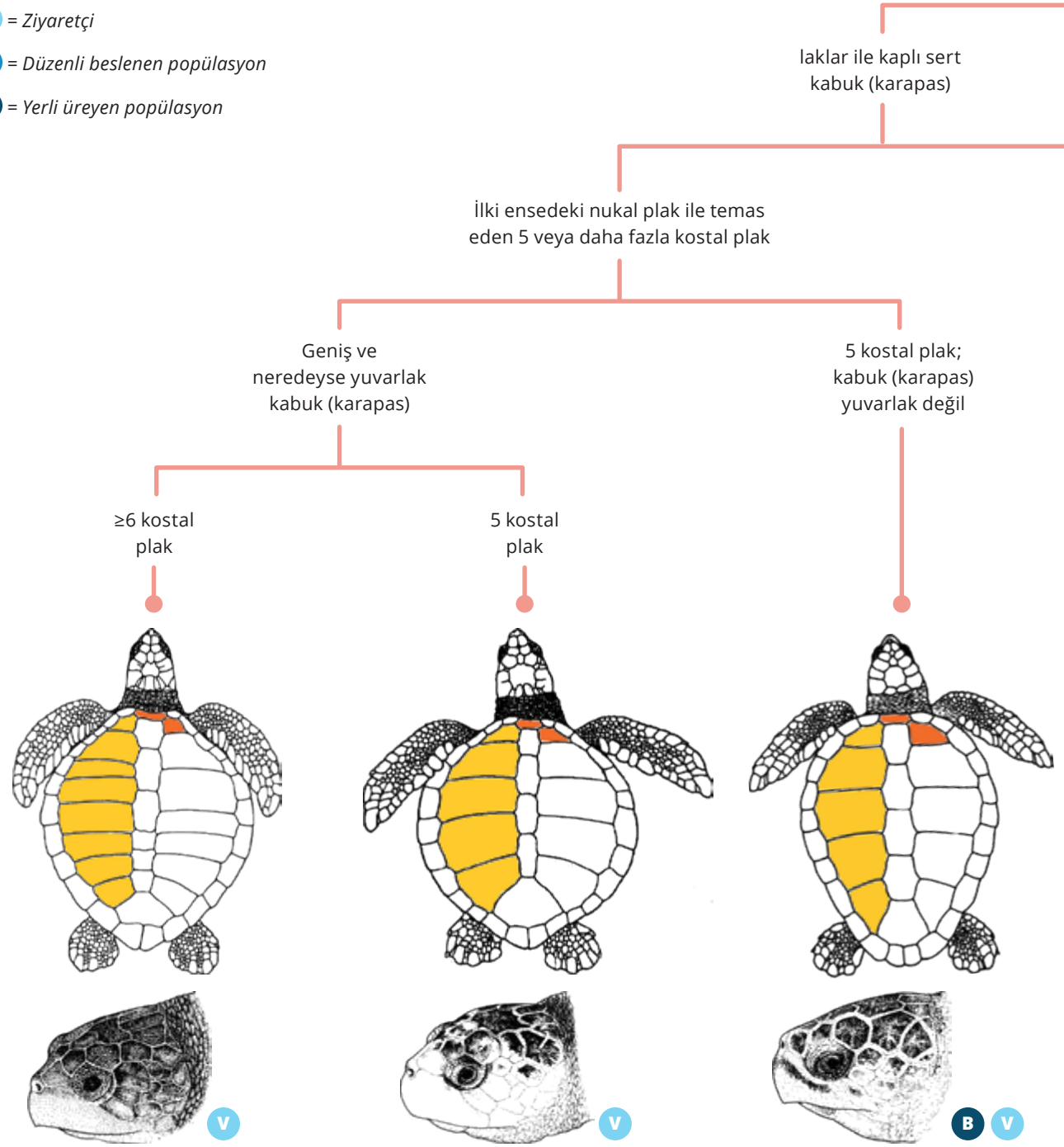
Bir tatlı su türü olan yumuşak kabuklu Nil kaplumbağasının (*Trionyx triunguis*) Akdeniz alt popülasyonu.

V = Ziyaretçi

F = Düzenli beslenen popülasyon

B = Yerli üreyen popülasyon

Lepidochelys olivacea,
Zeytin yeşili deniz
kaplumbağası

VU

SP Tortuga Oliveacea

FR Tortue Bâtarde, Tortue de Ridley

AR سلحفاة ريدلي الزيتونية

SPA/BD PROTOKOL:

Sınıflandırılmamış

CITES: Ek I

CMS: Ek I, II

GFCM: GFCM/35/2011/4

ICCAT: Rec. 13-11

Lepidochelys kempii,
Gündüz yuvalayan
deniz kaplumbağası

CR

SP Tortuga lora, Tortuga Marina Bastarda

FR Tortue de Kemp

AR NA

SPA/BD PROTOKOL:

Ek II

CITES: Ek I

CMS: Ek I, II

GFCM: GFCM/35/2011/4

ICCAT: Rec. 13-11

Caretta caretta,
İribaş deniz
kaplumbağası

VU

SP Tortuga Careta

FR Tortue caouanne

AR سلحفاة بحرية ضخمة الرأس

SPA/BD PROTOKOL:

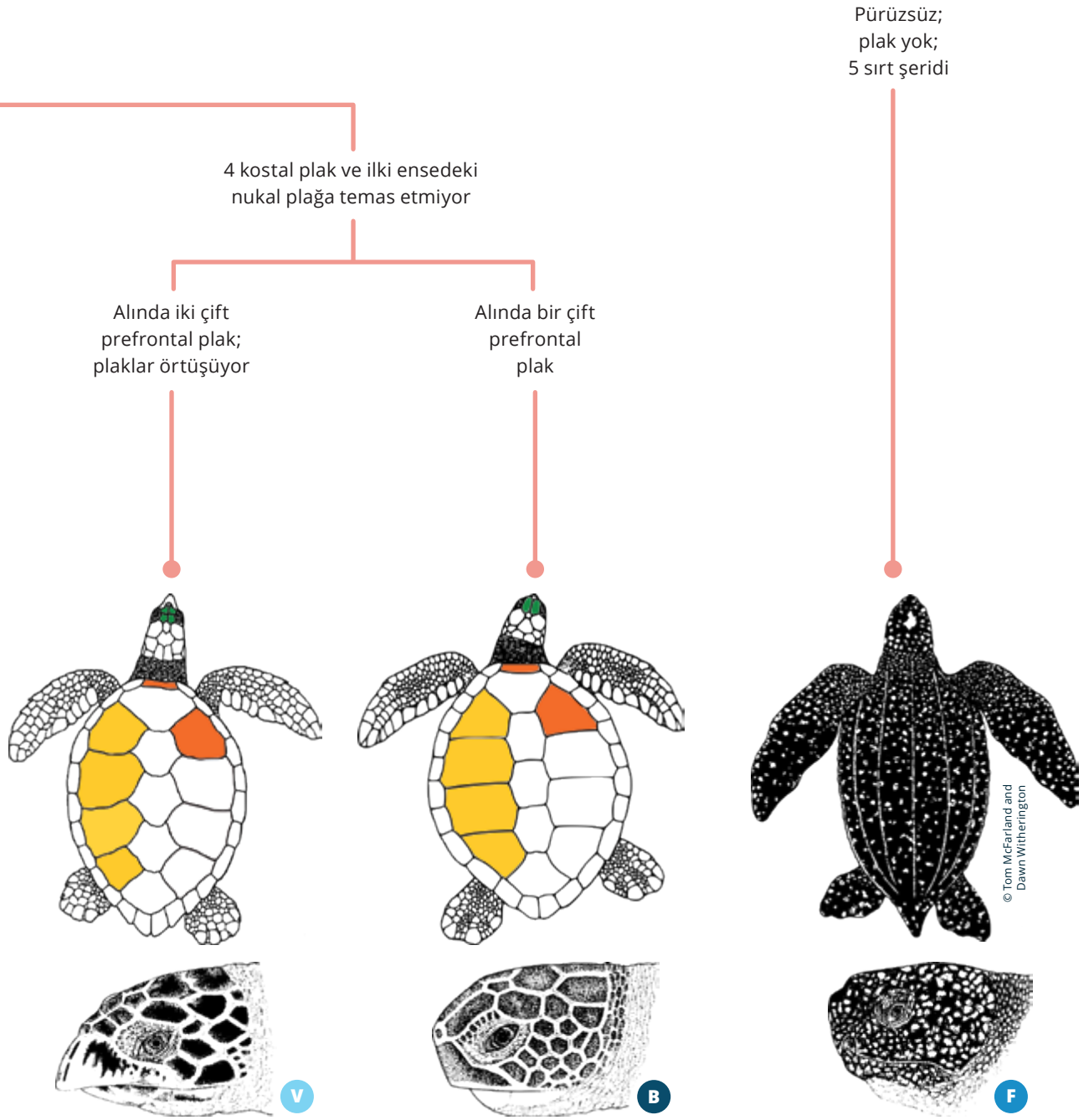
Ek II

CITES: Ek I

CMS: Ek I, II

GFCM: GFCM/35/2011/4

ICCAT: Rec. 13-11

***Eretmochelys imbricata*,
Atmaca gagalı deniz
kaplumbağası**

CR

SP Tortuga de Carey

FR Tortue Caret

AR سلحفاة صقرية المنقار

SPA/BD PROTOKOL:

Ek II

CITES: Ek I

CMS: Ek I, II

GFCM: GFCM/35/2011/4

ICCAT: Rec. 13-11

***Chelonia mydas*,
Yeşil deniz
kaplumbağası**

EN

SP Tortuga Verde

FR Tortue franche, Tortue verte

AR السلحفاة الخضراء

SPA/BD PROTOKOL:

Ek II

CITES: Ek I

CMS: Ek I, II

GFCM: GFCM/35/2011/4

ICCAT: Rec. 13-11

***Dermochelys coriacea*,
Deri sırtlı deniz
kaplumbağası**

VU

SP Tortuga Laud

FR Tortue luth

AR سلحفاة المحيط جلدية الظهر

SPA/BD PROTOKOL:

Ek II

CITES: Ek I

CMS: Ek I, II

GFCM: GFCM/35/2011/4

ICCAT: Rec. 13-11

Av gereçlerine takıldığına dair izler taşıyan büyük beyaz köpekbalığı, *Carcharodon carcharias*
© Nicolò Tonachella

Kıkırdaklılar

(köpekbalıkları, yassı kıkırdaklı balıklar ve sıçan balıkları)

Fabrizio Serena¹, Monica Barone¹, Maria del Mar Otero².

¹ IUCN Köpekbalığı uzman grubu

² IUCN Akdeniz İşbirliği Merkezi

Akdeniz'in ev sahipliği yaptığı kıkırdaklı balık türleri oldukça zengin bir çeşitliliğe sahiptir ve bazıları teyit gerektirse de en az 48 köpekbalığı türü, 38 yassı kıkırdaklı balık türü ve 2 sıçanbalığı türünü içermektedir. Bu türlerin nadir veya tehdit altında olmayan bazıları, ticari değere sahiptir ve balık pazarlarında da satışa sunulmaktadır. Üreme stratejileri ve balık stoklarının aşırı tüketimi nedeniyle bu türlerin birçoğu artık nadiren görülüyor ya da tercih edilmeyen koruma statülerine sahip. Tanımlama açısından en yüksek öneme sahip olan ve nadir görülen türler, tür sınıflaması açısından hâlâ teyit bekleyenler de dahil olmak üzere aşağıda sunulmaktadır.

Kaynaklar ve referanslar

Metinler, FAO ve Californian Academy'nin balık kataloglarından uyarlanmıştır (www.FAO.org; www.catalogfish.org). Dağılım haritaları ve koruma statülerine ilişkin bilgiler, AB Veri Toplama Çerçevesi, MEDLEM, vb. gibi genel bibliyografya ve izleme programlarında yer alan ilkeler doğrultusunda IUCN Kırmızı Listesinden alınmıştır.

Görsel malzeme kaynakları: Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü, Orijinal Bilimsel Çizim Arşivi. İzinli çoğaltılmıştır.

Serena, F. 2005. Field identification guide to the sharks and rays of the Mediterranean and Black Sea. FAO Species Identification Guide for Fishery Purposes. Rome, FAO. 97p. 11 colour plates + egg cases.

FAO, 2018. Species Photographic Plates. Mediterranean Sharks, by Monica Barone, Fabrizio Serena and Mark Dimech. Rome, Italy.

FAO, 2018. Species Photographic Plates. Mediterranean skates, rays and chimaeras, by Monica Barone, Fabrizio Serena and Mark Dimech. Rome, Italy.

Dulvy, N.K., Allen, D.J., Ralph, G.M. and Walls, R.H.L. (2016). The conservation status of Sharks, Rays and Chimaeras in the Mediterranean Sea [Brochure]. IUCN, Malaga, Spain

Fricke R. Ed. 2020. Eschmeyer's Catalog of Fishes: References (<http://researcharchive.calacademy.org/research/ichthyology/catalog/fishcatmain.asp>). Electronic version accessed 04 May 2020.

Serena et al. Species diversity, taxonomy and distribution of Chondrichthyes in the Mediterranean and Black Sea. Italian Journal of Zoology, In press.

Teşekkürler

Görsel malzemeleri sağlama konusunda işbirliği yapan tüm meslektaşlarımızın adı ilgili görselle birlikte anılmıştır.

Bu bölümün hazırlanması sırasında önerileriyle bize destek olan Mohamed N. Bradai'ye de teşekkür ederiz.

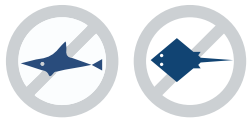
Her sayfanın başında yer alan tablonun içeriği nasıl okunmalı:

Her bir tabloda iki görsel yer almaktadır; ilki türün en önemli özelliklerinin gösterildiği FAO'dan alınan teknik çizim, ikincisiyse balığın yakalandıktan sonra çekilmiş fotoğrafıdır. Türün daha hızlı tespit edilmesi ve formlar üzerinde daha hızlı not alınmasını kolaylaştırmak için her türe ait ASFIS kodu da verilmiştir (ör: *Hexanchus griseus* – SBL).

Tabloda ayrıca erişilen maksimum boy, türün morfolojisine dair özet bir açıklama, bunlara ek olarak türün vivipar veya ovipar olup olmadığı, yavru sayısı ve yeni doğan yavruların boyu gibi türün üreme stratejisine dair temel özelliklerine yer verilmiştir. Yukarıda bahsedilen özellikleri, yalnızca Akdeniz bilgisini kullanarak tanımlamak her zaman mümkün olmamıştır. Bilginin eksik olduğu durumda Atlas Okyanusu referansı veya küresel olarak bilinen bir referans kullanılmıştır.

Yaşam Alanı paragrafında, türün yaşadığı çevreye ve bu türün gözlemlendiği maksimum derinliğe dair bilgi verilmektedir. Dağılımı başlıklı bölüm, Karadeniz dahil olmak üzere özellikle Akdeniz'e referans yapılarak gezegen düzeyinde türlerin yaşadığı yerleri göstermektedir. Son olarak, Akdeniz'de yaşayan bazı türlerin tanımlanmasının zorluğu düşünülerek, türlerin tanımlamalarının sonuna küçük bir Yorumlar paragrafı eklenmiştir.

Semboller

Bu semboller, türün canlı olarak salınması gerektiği anlamına gelir. Tür gemide tutulamaz, başka bir gemiye aktarılamaz, karaya çıkarılamaz, transfer edilemez, saklanamaz, satılamaz veya satılmasına yönelik olarak teşhir edilemez, satışa sunulamaz.

Bu sembol, oldukça nadir olan veya yazarların Akdeniz'deki varlığından şüphe duyduğu, dolayısıyla bölgedeki mevcudiyeti teyit edilmesi gereken türler için kullanılmaktadır. Bu türleri dikkatli incelemek, fotoğraflarını çekmek ve genetik numunelerini toplamak önemlidir.

KONTROL LİSTESİ (takım ve aileye göre)**Köpekbalıkları****HEXANCHIFORMES TAKIMI****HEXANCHIDAE AİLESİ (BOZ CAMGÖZGİLLER) 74***Heptranchias perlo* – Yedi yarıklı boz camgöz 74*Hexanchus griseus* – Altı yarıklı boz camgöz 75*Hexanchus nakamurai* – İri gözlü altı yarıklı boz camgöz 76**LAMNIFORMES TAKIMI****ODONTASPIDIDAE AİLESİ (KUM KAPLANI KÖPEKBALIĞIĞİLLER) 77***Carcharias taurus* – Kum kaplanı köpekbalığı 77*Odontaspis ferox* – Küçük dişli kum kaplanı köpekbalığı 78**LAMNIDAE AİLESİ (DİK BURUNLUGİLLER) 79***Carcharodon carcharias* – Büyük beyaz köpekbalığı 79*Isurus oxyrinchus* – Sivri burun harharyas 80*Isurus paucus* – Uzun yüzgeçli sivri burun harharyas 81*Lamna nasus* – Dik burun harharyas 82**CETORHINIDAE AİLESİ (BÜYÜK CAMGÖZ) 83***Cetorhinus maximus* – Büyük camgöz 83**ALOPIIDAE AİLESİ (SAPANBALIĞIĞİLLER) 84***Alopias superciliosus* – İri gözlü sapan balığı 84*Alopias vulpinus* – Sapan balığı 85**CARCHARHINIFORMES TAKIMI****PENTANCHIDAE AİLESİ (KEDİBALIĞIĞİLLER) 86***Galeus atlanticus* – Atlantik testere kuyruklu kedibalığı 86*Galeus melastomus* – Lekeli kedibalığı 87**SCYLORHINIDAE AİLESİ (KEDİBALIĞIĞİLLER) 88***Scyliorhinus canicula* – Küçük lekeli kedibalığı 88*Scyliorhinus stellaris* – Yıldızlı kedibalığı 89**TRIAKIDAE AİLESİ (KAYGAN KÖPEKBALIĞIĞİLLER) 90***Galeorhinus galeus* – Camgöz balığı 90*Mustelus asterias* – Yıldızlı köpekbalığı 91*Mustelus mustelus* – Adi köpekbalığı 92*Mustelus punctulatus* – Siyah benekli köpekbalığı 93

CARCHARHINIDAE AİLESİ (HARHARYASGİLLER)	94
<i>Carcharhinus altimus</i> – Koca burunlu köpekbalığı	94
<i>Carcharhinus brachyurus</i> – Bakırsı köpekbalığı	95
<i>Carcharhinus brevipinna</i> – Mekik köpekbalığı	96
<i>Carcharhinus falciformis</i> – İpeksi köpekbalığı	97
<i>Carcharhinus limbatus</i> – Kara uçlu köpekbalığı	98
<i>Carcharhinus melanopterus</i> – Kara yüzgeçli köpekbalığı	99
<i>Carcharhinus obscurus</i> – Gölge köpekbalığı	100
<i>Carcharhinus plumbeus</i> – Kum köpekbalığı	101
<i>Galeocerdo cuvier</i> – Kaplan köpekbalığı	102
<i>Prionace glauca</i> – Mavi köpekbalığı	103
<i>Rhizoprionodon acutus</i> – Süt köpekbalığı	104
SPHYRNIDAE AİLESİ (ÇEKİÇBALIĞIGİLLER)	105
<i>Sphyrna lewini</i> – Taraklı çekiç balığı	105
<i>Sphyrna mokarran</i> – Büyük çekiç balığı	106
<i>Sphyrna tudes</i> – Küçük gözlü çekiç balığı	107
<i>Sphyrna zygaena</i> – Çekiç balığı	108
SQUALIFORMES TAKIMI	
DALATIIDAE AİLESİ (KÜT BURUNLU KÖPEKBALIĞIGİLLER)	109
<i>Dalatias licha</i> – Küt burunlu köpekbalığı	109
ETMOPTERIDAE AİLESİ (KADİFE CAMGÖZGİLLER)	110
<i>Etmopterus spinax</i> – Kadife camgöz	110
SOMNIOSIDAE AİLESİ (UYKUCU KÖPEKBALIĞIGİLLER)	111
<i>Centroscymnus coelolepis</i> – Portekiz köpekbalığı	111
<i>Somniosus rostratus</i> – Küçük uykucu köpekbalığı	112
OXYNOTIDAE AİLESİ (DOMUZ KÖPEKBALIĞIGİLLER)	113
<i>Oxynotus centrina</i> – Domuz köpekbalığı balığı	113
CENTROPHORIDAE AİLESİ (YUTUCU KÖPEKBALIĞIGİLLER)	114
<i>Centrophorus cf uyato</i> – Yutucu köpekbalığı	114
SQUALIDAE AİLESİ (KATRAN BALIĞIGİLLER)	115
<i>Squalus acanthias</i> – Benekli dikenli camgöz	115
<i>Squalus blainville</i> – Gri dikenli camgöz	116
<i>Squalus megalops</i> – Kısa burunlu dikenli camgöz	117
ECHINORHINIDAE AİLESİ (ÇİVİLİ KÖPEKBALIĞIGİLLER)	118
<i>Echinorhinus brucus</i> – Çivili köpekbalığı	118

SQUATINIFORMES TAKIMI

SQUATINIDAE AİLESİ (KELERGİLLER)	119
<i>Squatina aculeata</i> – Dikenli keler	119
<i>Squatina oculata</i> – Lekeli keler	120
<i>Squatina squatina</i> – Keler	121

Yassı Kıkırdaklı Balıklar**TORPEDINIFORMES TAKIMI**

TORPEDINIDAE AİLESİ (ÇARPANGİLLER)	124
<i>Tetronarce nobiliana</i> – Çarpan	124
<i>Torpedo marmorata</i> – Mermersi çarpan	125
<i>Torpedo sinuspersici</i> – Lekeli çarpan	126
<i>Torpedo torpedo</i> – Benekli çarpan	127

RHINOPRISTIFORMES TAKIMI

GLAUCOSTEGIDAE LAST AİLESİ (DEV KEMANEGİLLER)	128
<i>Glaucostegus cemiculus</i> – Kemane	128
<i>Glaucostegus halavi</i> – Halavi kemane balığı	129
RHINOBATIDAE AİLESİ (KEMANE BALIĞIGİLLER)	130
<i>Rhinobatos rhinobatos</i> – Uzun kemane	130
PRISTIDAE AİLESİ (TESTERE BALIĞIGİLLER)	131
<i>Pristis pectinata</i> – İnce dişli testere balığı	131
<i>Pristis pristis</i> – Testere balığı	132

RAJIFORMES TAKIMI

RAJIDAE AİLESİ (TIRPANAGİLLER)	133
<i>Dipturus cf batis</i> – Mavi vatoz	133
<i>Dipturus nidarosiensis</i> – Norveç vatozu	134
<i>Dipturus oxyrinchus</i> – Sivriburun vatoz	135
<i>Leucoraja circularis</i> – Yuvarlak vatoz	136
<i>Leucoraja fullonica</i> – Telatin vatoz	137
<i>Leucoraja melitensis</i> – Malta vatozu	138
<i>Leucoraja naevus</i> – Benli vatoz	139
<i>Raja asterias</i> – Yıldızlı vatoz	140
<i>Raja brachyura</i> – Küt kuyruk vatoz	141

<i>Raja clavata</i> – Dikenli vatoz	142
<i>Raja miraletus</i> – Aynalı vatoz	143
<i>Raja montagui</i> – Noktalı vatoz	144
<i>Raja polystigma</i> – Benekli vatoz	145
<i>Raja radula</i> – Pütürlü vatoz	146
<i>Raja undulata</i> – Boyalı vatoz	147
<i>Rostroraja alba</i> – Beyaz vatoz	148

MYLIOBATIFORMES TAKIMI

DASYATIDAE AİLESİ (RİNAGİLLER) 149

<i>Bathytoshia lata</i> – Kaba kuyruklu rina	149
<i>Dasyatis marmorata</i> – Benekli rina	150
<i>Dasyatis pastinaca</i> – Rina	151
<i>Dasyatis tortonesei</i> – Tortonez rinası	152
<i>Himantura leoparda</i> – Uzun kuyruklu rina	153
<i>Himantura uarnak</i> – Uzun kuyruklu rina	154
<i>Pteroplatytrygon violacea</i> – Mor rina	155
<i>Taeniurops grabatus</i> – Yuvarlak rina	156

GYMNURIDAE AİLESİ (KAZIK KUYRUKGİLLER) 157

<i>Gymnura altavela</i> – Kazık kuyruk	157
--	-----

MYLIOBATIDAE AİLESİ (FOLYAGİLLER) 158

<i>Myliobatis aquila</i> – Deniz kartalı	158
--	-----

AETOBATIDAE AİLESİ (BENEKLİ FOLYAGİLLER) 159

<i>Aetomylaeus bovinus</i> – Çuçuna	159
---	-----

RHINOPTERIDAE AİLESİ (BURUNLU FOLYAGİLLER) 160

<i>Rhinoptera marginata</i> – Mandabaş	160
--	-----

MOBULIDAE AİLESİ (KULAKLI FOLYABALIĞİGİLLER) 161

<i>Mobula mobular</i> – Kulaklı folya balığı	161
--	-----

Kimeralar (sıçan balıkları)

CHIMAERIFORMES TAKIMI

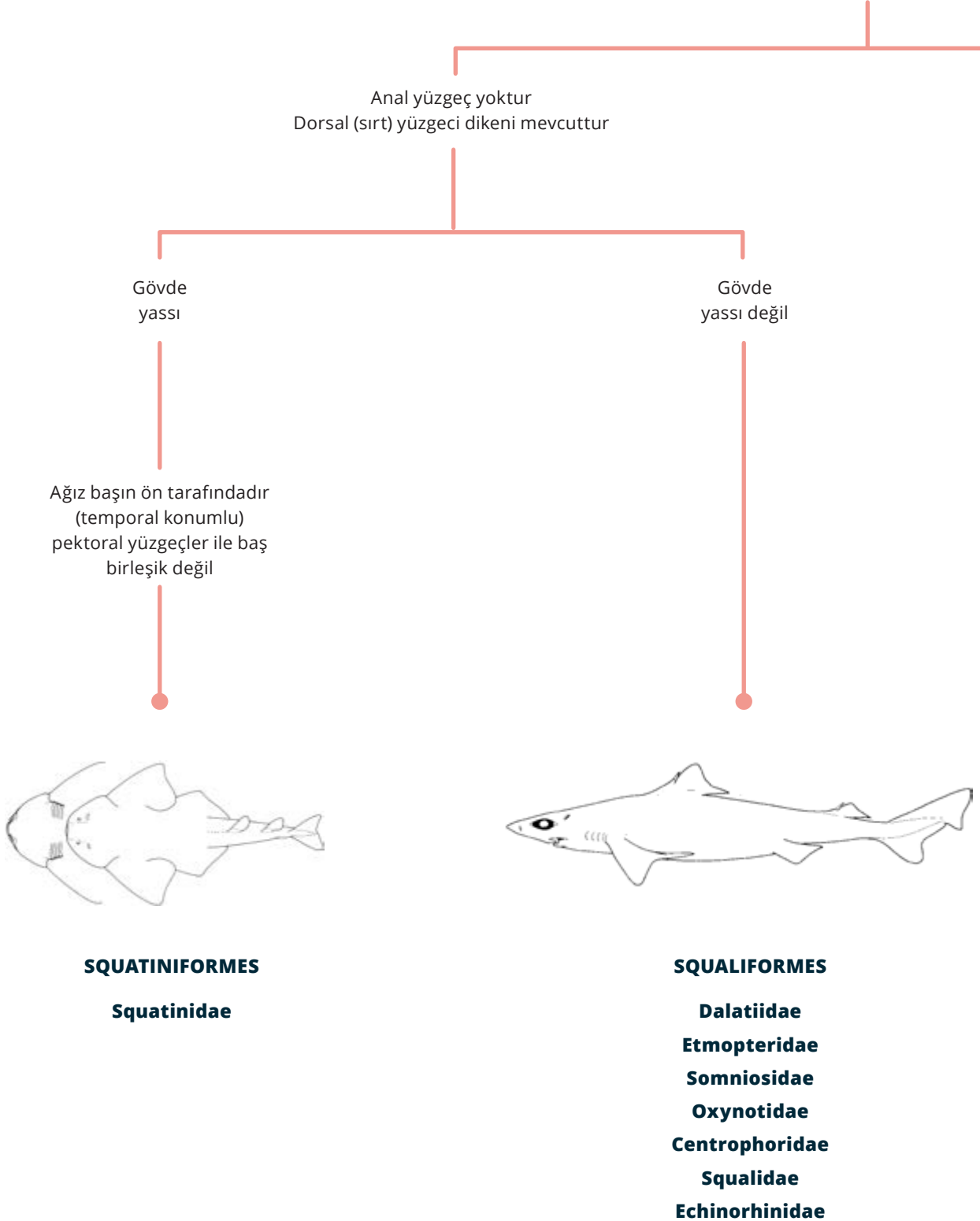
CHIMAERIDAE AİLESİ (SİÇAN BALIĞİGİLLER) 164

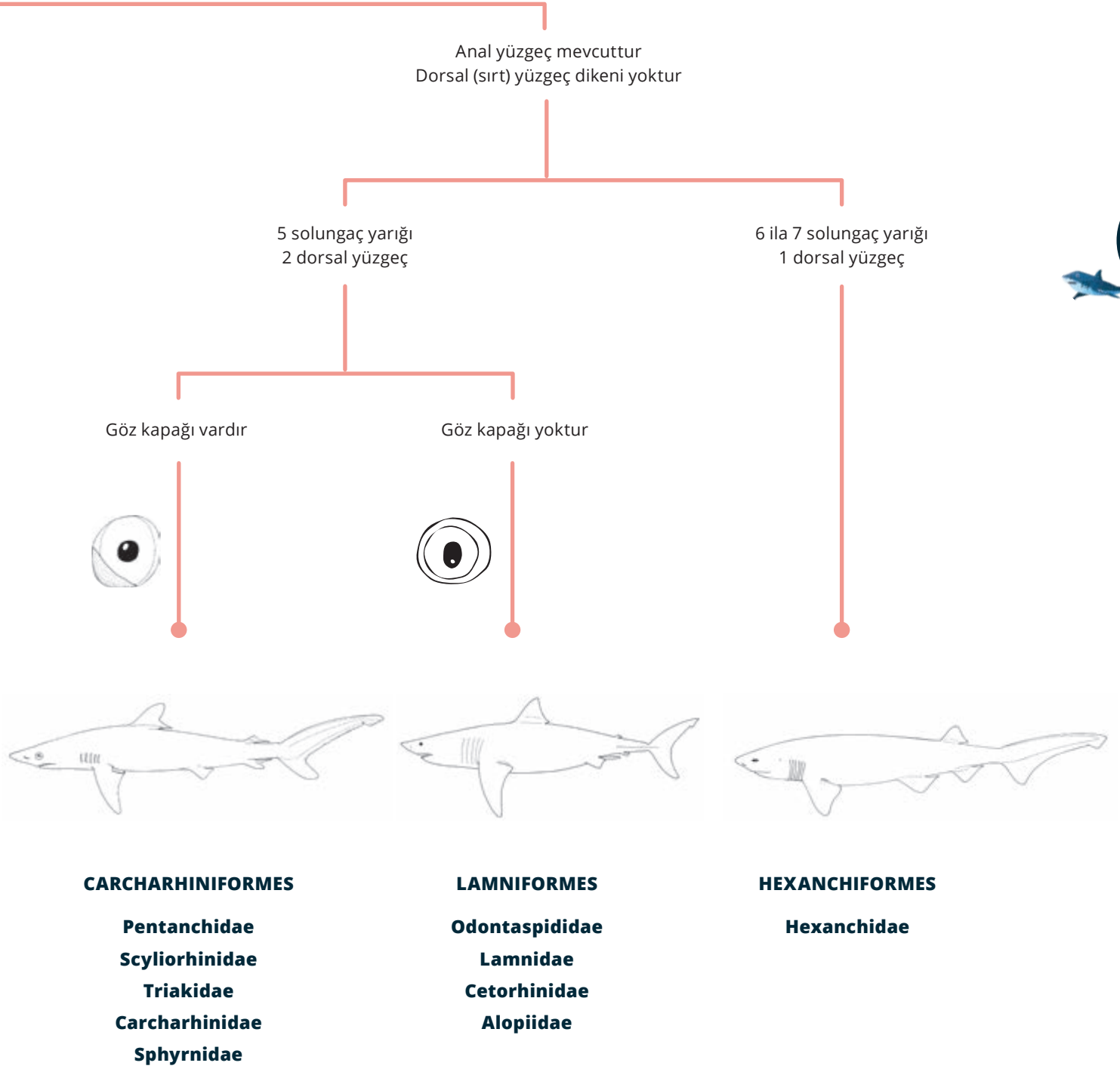
<i>Chimaera monstrosa</i> – Sıçan balığı	164
<i>Hydrolagus mirabilis</i> – İri gözlü sıçan balığı	165

Akdeniz ve Karadeniz'de yaşayan köpekbalıkları, yassı kıkırdaklı balıklar ve kimeralar

Köpekbalıkları

TAKIM

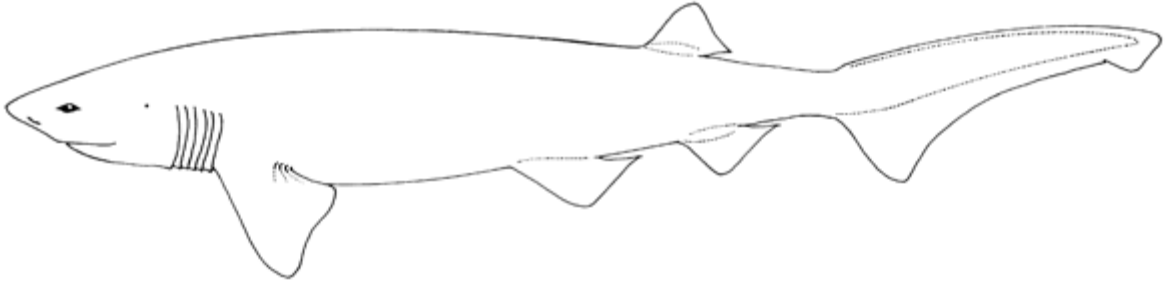

Köpekbalıkları

HEXANCHIFORMES

Hexanchidae

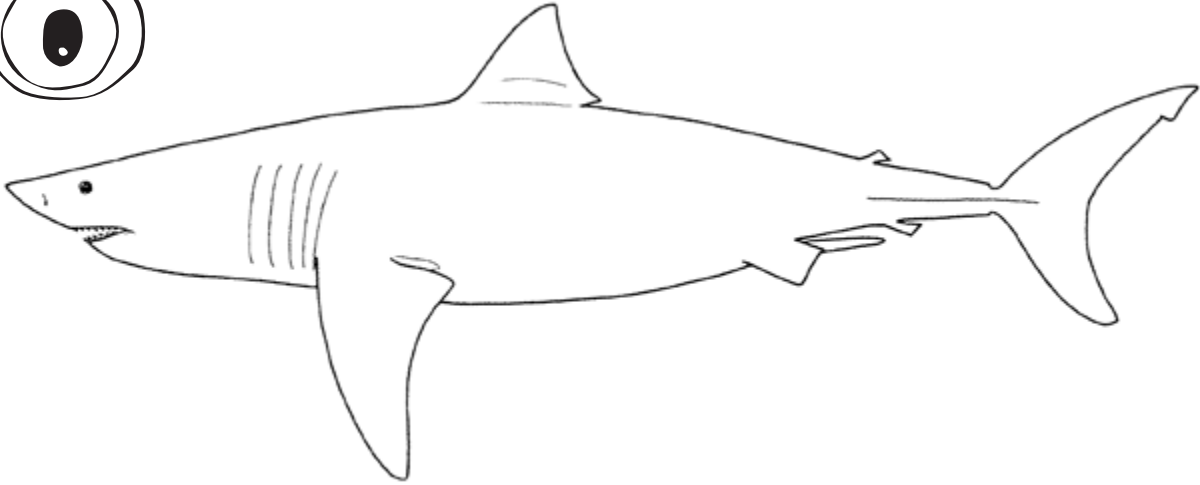
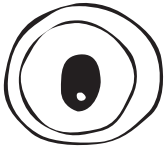
6 veya 7 solungaç yarığı, 1 dorsal yüzgeç

LAMNIFORMES

Odontaspidae, Lamnidae, Cetorhinidae, Alopiidae

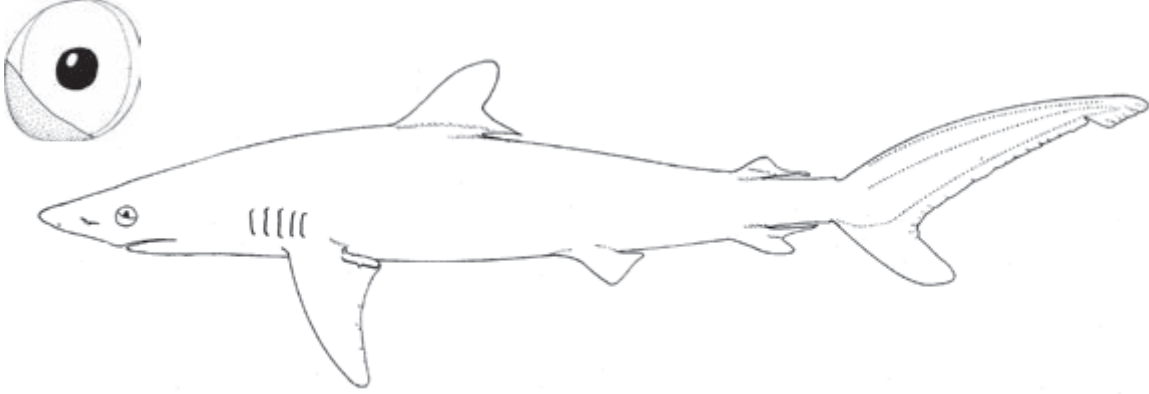
5 solungaç yarığı, 2 dorsal yüzgeç, göz kapağı yoktur

CARCHARHINIFORMES

Pentanchidae, Scyliorhinidae, Triakidae, Carcharhinidae, Sphyrnidae

5 solungaç yarığı, 2 dorsal yüzgeç (diken yoktur). Hareketli göz kapağı vardır

SQUALIFORMES

Dalatiidae, Etmopteridae, Somniosidae, Oxynotidae, Centrophoridae, Squalidae, Echinorhinidae

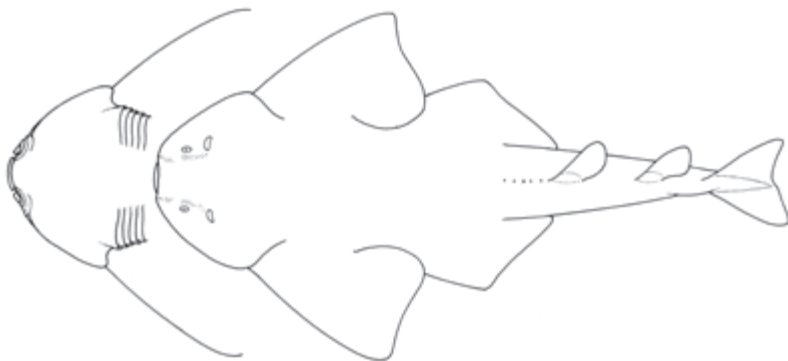
5 solungaç yarığı, anal yüzgeci yoktur, 2 dorsal yüzgeç (diken vardır): Gövdesi vatoz gibi yassı değildir

SQUATINIFORMES

Squatinidae

Gövdesi yassıdır, ağzı başın ön tarafındadır, pektoral yüzgeçler başla birleşmemişlerdir

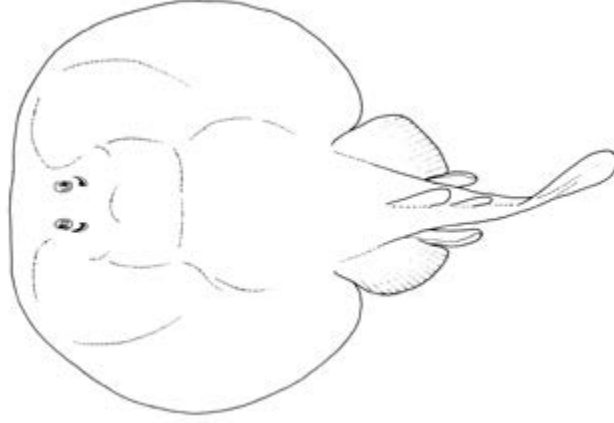

Yassı Kıkırdaklı Balıklar

TORPEDINIFORMES

Torpedinidae

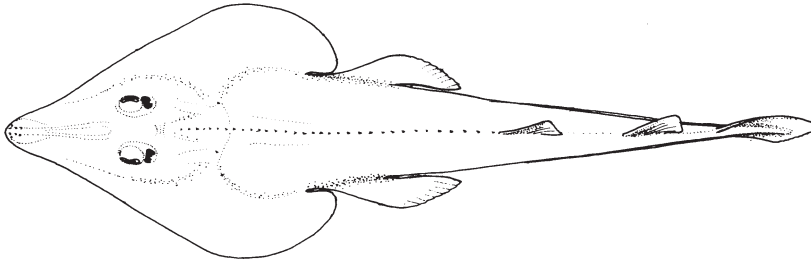
Yüzgeçli kalın kuyruk, etli gövde, pürüzsüz deri

RHINOPRISTIFORMES

Rhinobatidae, Glaucostegidae, Pristidae

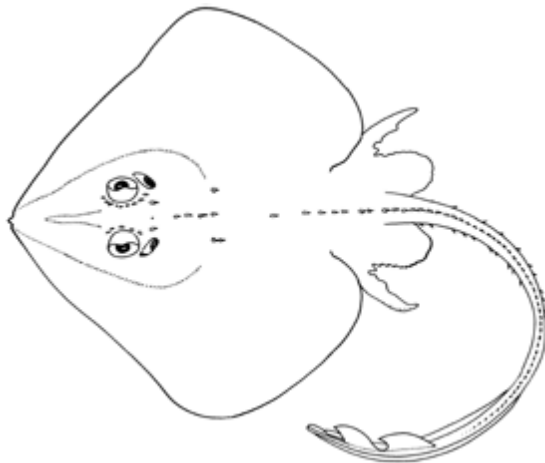
Burnu oldukça uzun, kama şeklinde

RAJIFORMES

Rajidae

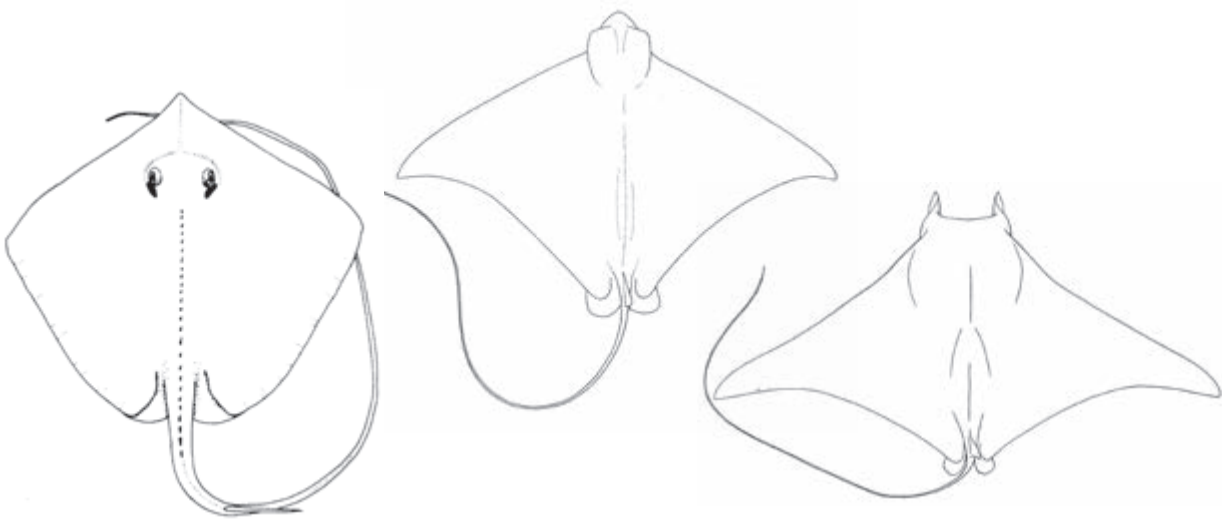
Yüzgeçli kalın kuyruk, sert gövde, bazen küçük dişçikler (dişe benzeyen küçük çıkıntılar)

MYLIOBATIFORMES

Dasyatidae, Gymnuridae, Aetobatidae, Myliobatidae, Rhinopteridae, Mobulidae

İğneli, ince kuyruk, baş disk yapıdan çıkıntı yapabilir veya yapmayabilir, başta sefalik yüzgeçler bulunabilir veya bulunmayabilir

Kimeralar (sıçan balıkları)

CHIMAERIFORMES

Chimaeridae

Başın her iki yanında kendine has solungaç yarığı bulunmaktadır, derisi çıplaktır, birinci dorsal yüzgeçte uzun diken bulunur, kuyruk uzadıkça sivrilmektedir

Köpekbalıkları

© F. Serena

HEXANCHIDAE

Heptranchias perlo, Yedi yarıklı boz camgöz - HXT

EN Sharpnose
seven-gill shark

SP Cañabota
bocadulce

FR Requin perlon

AR كلب أبو سبعة

NT

DD

PROTOCOLE ASP/DB : Ek III **CITES**: Sınıflandırılmamış **CMS**: NA
GFCM: GFCM/42/2018/2

Dünya

Akd

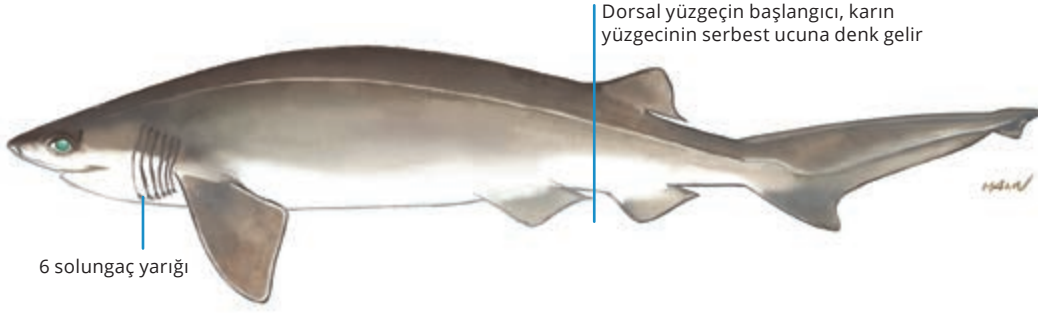
Büyüklik: toplam boy (TB) 140 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Dar başlı, nispeten büyük gözlü türlerdir. Yedi solungaç yarığı vardır. İğ biçimli ve ince gövdelidir, dorsal yüzgeç küçüktür ve pelvik yüzgeçlerin iç uçları aynı hizada başlar, anal yüzgeç küçüktür. Dişleri geniş, kısa ve tarak şeklindedir. Üst kısmı kahverengimsi gri, altı açıktır. Bazen gövde üzerinde belirsiz koyu renkli lekeler bulunur. Genç bireylerde dorsal ve kuyruk yüzgeçlerin ucu koyu renkli, yetişkinlerde yüzgeçlerin arka kenarları açık renk şeritlidir. Bireylerin gözleri canlı yeşil rengindedir. Vivipardır, yaklaşık 9-20 yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu yaklaşık 26 santimetredir.

Yaşam alanı: Sıklıkla kıta sahanlığının uçlarında (30-400 m, nadiren 1000 m'ye kadar) ılıman ve sıcak suda yaşayan bentik türdür.

Dağılımı: Atlas Okyanusu kıyısıyla Biskay Körfezi'nin ötesi ve Akdeniz'de görülür. Karadeniz veya Kuzey Adriyatik'te görülmez.

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

© F. Serena

HEXANCHIDAE

Hexanchus griseus, Altı yarıklı boz camgöz – SBL

EN Bluntnose
six-gill shark

SP Cañabota gris

FR Requin gris

AR كلب أبو ستة (الدودة)

NT

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

CITES: Sınıflandırılmamış

CMS: NA

Dünya

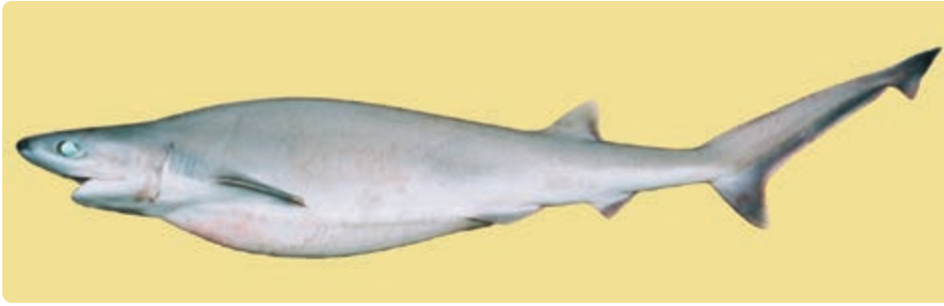
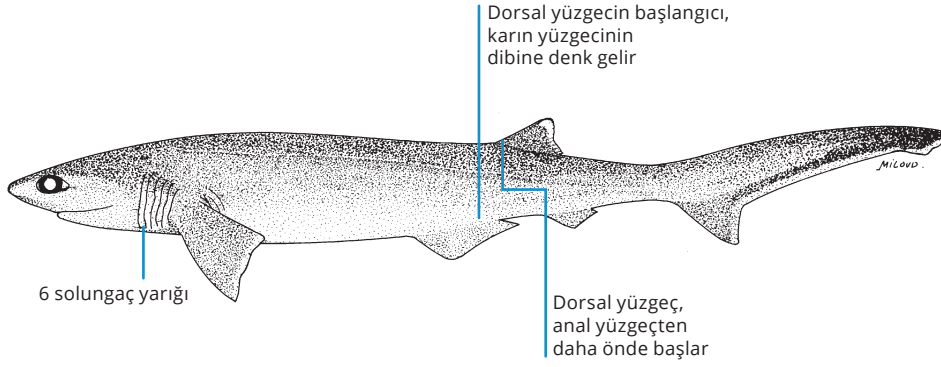
Akd

Büyüklik: Toplam boy (TB) 500 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Burnu yuvarlaktır, gövdesi ağır ve iğ biçimlidir, altı solungaç yarığı bulunan kafası geniştir. Ağzı sırt-karın yönündedir, her iki tarafta da altı sıra küçük, keskin, tarak şeklinde dişleri bulunur. Yalnızca bir dorsal yüzgeci vardır ve anal yüzgeçten büyüktür. Üstü kahverengi veya gri, karnı açık renklidir, yan taraflarında açık renkli bir şerit bulunur. Beyaz kenarlı yüzgeçleri vardır. Bireylerin gözleri canlı yeşil rengindedir. Vivipardır, yaklaşık 20-50 yavru meydana getirir, bu sayı bazen 100'e çıkabilir, yeni doğan yavruların toplam boyu 60-70 santimetredir.

Yaşam Alanı: Genellikle tabana yakın bir şekilde derin sularda (100-2500 m) yaşarlar, geceleri yüzeye çıkarlar, aynı zamanda epipelajiktir. Nadiren sığ sularda yaşarlar.

Dağılımı: Atlas Okyanusu kıyılarının kuzeyinde Norveç ve İzlanda arasında, Moritanya'ya doğru güneyde yayılım gösterir. Akdeniz'de yaygındır. Kuzey Adriyatik'te görülmez. İstanbul Boğazı yakınlarında görüldüğü raporlanmıştır ancak Karadeniz'de görülmemiştir.

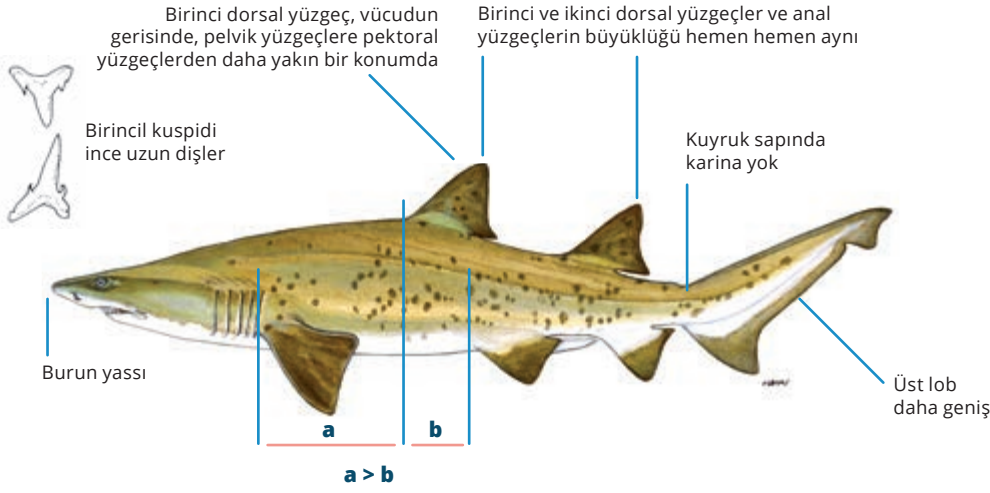
© S.P.Iglesias

HEXANCHIDAE***Hexanchus nakamurai*, İri gözlü altı yarıklı boz camgöz – HXN****EN** Bigeyed six-gill shark**SP** Cañabota ojigrande**FR** Requin-vache**AR** NA**DD****DD****PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**CITES**: Sınıflandırılmamış**CMS**: NA**Dünya****Akd****Büyüklik:** Toplam boy (TB) 180 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Kafası dar, gözleri aynı cinsin diğer türüne (*H. griseus*) göre nispeten büyük. Beş büyük, tarak şeklinde anterolateral dişleri bulunmaktadır. Gövdesinde sırt kısmı soluk kahverengidir, arka yan tarafında açık renkli bir çizgi yoktur. Karın yüzeyi açık kahverengidir. Vivipardır, doğduklarında toplam boyu 40-45 santimetre olan yaklaşık 26 embriyo meydana getirir.

Yaşam Alanı: Derin sularda (90-600 m) yaşayan, ara sıra yüzeye çıkan mezopelajik ve/veya bentik türdür.

Dağılımı: Florida, Meksika Körfezi, Karayipler bölgesi, Atlas Okyanusu'nun güneyi, güneybatı Hint Okyanusu ve Tayvan. Akdeniz'de çok nadir görülür.

© G.H. Burgess

ODONTASPIDIDAE

Carcharias taurus, Kum kaplanı köpekbalığı – CCT

EN Sandtiger shark

SP Toro bacota

FR Requin-taureau

AR القروش الثور (كلب بحر)

Dünya

Akd

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II
GFCM: GFCM/42/2018/2

CITES: Sınıflandırılmamış

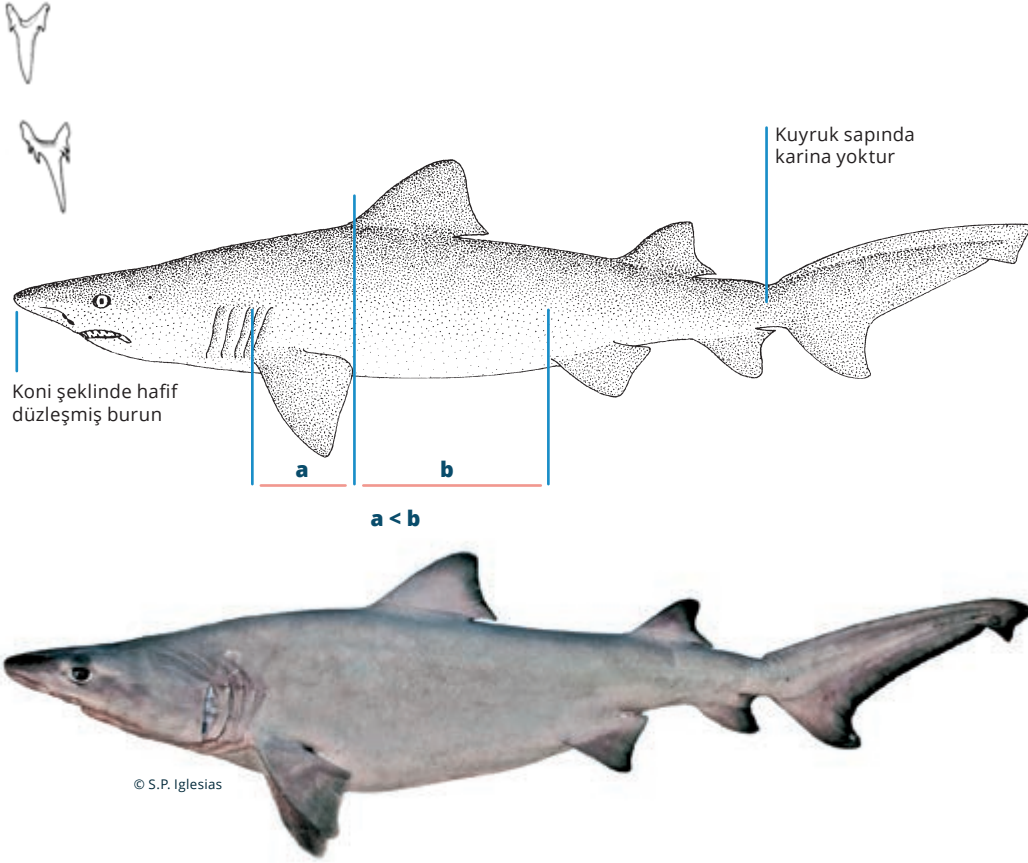
CMS: Sınıflandırılmamış

Büyüklik: Toplam boy (TB) 320 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Kısa, sivri burnu, belirgin sivri dişleri vardır. Dorsal ve anal yüzgeçleri aynı boydadır. Birinci dorsal yüzgeç pelvik (karın) yüzgeçlerine pektoral yüzgeçlerden daha yakındır. Kaudal (kuyruk) yüzgecinin üst ucunun hemen altında belirgin bir subterminal çentik bulunmaktadır ve alt lobu kısadır. Soluk kahverengi veya gri, alt kısımlarında daha soluk, yetişkinlerde daha soluk gözüken koyu lekeler bulunmaktadır. Vivipardır, genellikle iki bazen yalnızca bir yavrusu olur, doğan yavrunun toplam boyu 95-105 santimetredir.

Yaşam Alanı: Genellikle tabana yakın yaşayan kıyıl türüdür. Yüzeyden 200 metre derinliğe kadar, genellikle 70 metreden daha az derinliklerde yaşarlar.

Dağılımı: Atlas Okyanusu'nda Gine Körfezi ile Kanarya Adaları arasında, batı Hint Okyanusu ve batı Pasifik'te görülür. Karadeniz hariç Akdeniz'in her tarafında bulunur.

ODONTASPIDIDAE

***Odontaspis ferox*, Küçük dişli kum kaplanı köpekbalığı – LOO**

EN Smalltooth Sandtiger shark

SP Solrayo

FR Requin-féroce

AR نمر رملي (كلب بحر)

VU

CR

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II
GFCM: GFCM/42/2018/2

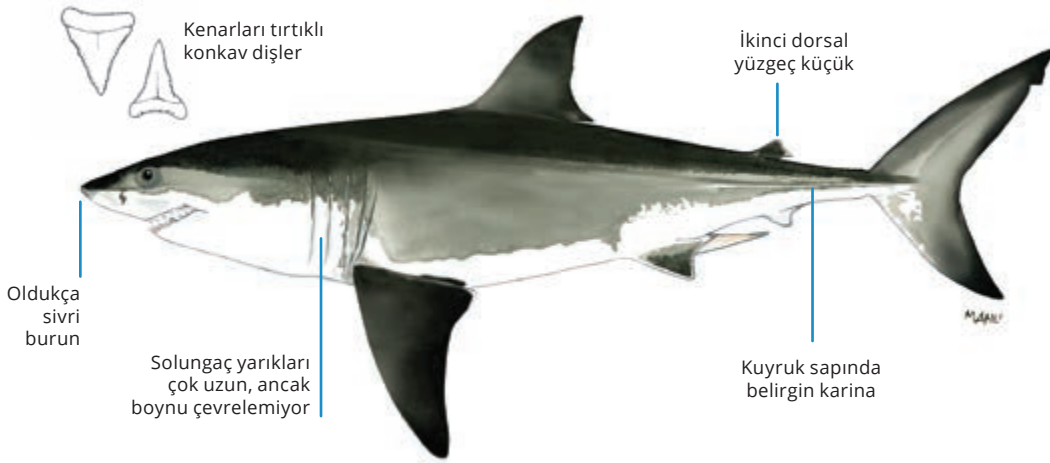
CITES: Sınıflandırılmamış

CMS: Sınıflandırılmamış

Dünya

Akd

Büyüklik: Toplam boy (TB) 450 santimetreye kadar çıkabilir.**Açıklama:** Kafası yassıdır, ikinci dorsal yüzgeç anal yüzgecin üzerinde veya biraz arkasından başlar, anal yüzgeç ikinci dorsal yüzgeçten biraz küçüktür. Gövdesinin arka tarafı açık gridir, bazen düzensiz koyu lekeler bulunur, alt kısmı beyazımsıdır. Vivipardır, yeni doğan yavruların toplam boyu 105 santimetredir.**Yaşam Alanı:** Kıta sahanlığında 10-900 metre derinlikte yaşayan epipelajik veya bentik türdür.**Dağılımı:** Atlas Okyanusu'nda Fas ile Biskay Körfezi arasında, ayrıca Karadeniz hariç Akdeniz'de görülür. Batı Hint Okyanusu, Pasifik Okyanusu'nun orta batısı ve doğusunda görüldüğü de bildirilmiştir.

© G.H. Burgess

ODONTASPIDIDAE

Carcharodon carcharias, Büyük beyaz köpekbalığı – WSH

EN Great white shark **SP** Jaqueton blanco **FR** Grand requin-blanc **AR** قرش أبيض كبير (قرش أبيض كبير)

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II **CITES:** Ek II **CMS:** Ek II **GFCM:** GFCM/42/2018/2

Dünya

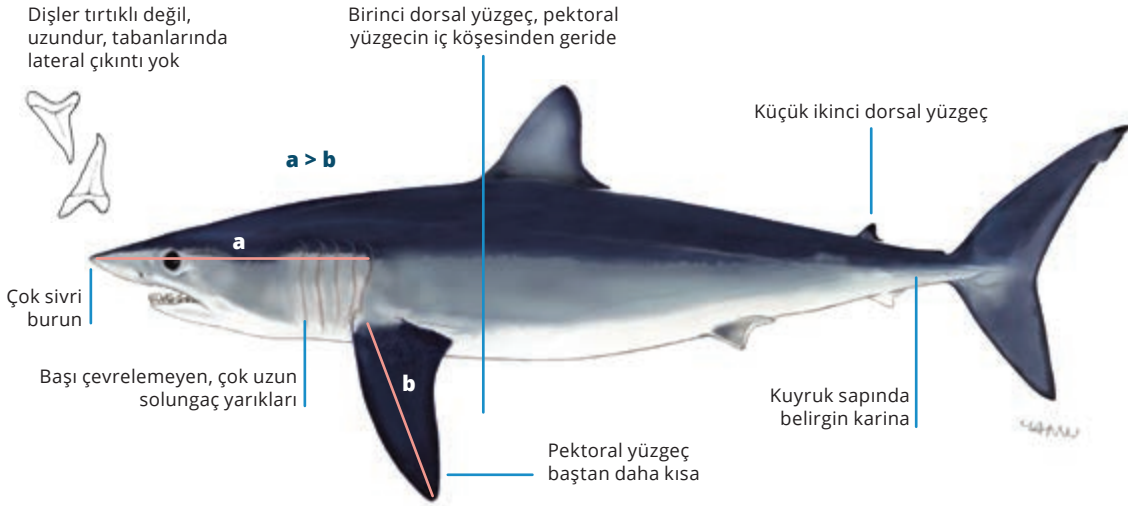
Akd

Büyükölük: Toplam boy (TB) 650 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Belirgin siyah gözlü, iğ şekilli tür. Küt, konik burunlu; dişleri büyük ve üçgen şekillidir, kenarları testere gibi tırtıklıdır. Birinci dorsal yüzgecin başlangıcı genellikle pektoral yüzgecin iç uçlarının üzerindedir. Kuyruk yüzgeci orak şeklindedir. Üst kısmı kurşun grisi ve kahverengi veya siyah, yan tarafları açık renkli, alt kısmı belirgin beyaz. Pektoral yüzgeç kaidesinin gerisinde siyah benek vardır. Vivipardır, doğurganlığı çok düşüktür, 9-14 yavru meydana getirme ihtimali vardır, yeni doğan yavruların toplam boyu 120-150 santimetredir.

Yaşam Alanı: Sıklıkla kıyıda yüzeyden en az 1300 metre aşağısına kadar genellikle 0 - 250 metrede yaşayan epipelajik türdür.

Dağılım: Ilıman soğuk denizlerde görülen, muhtemelen kozmopolit olan tür. Atlas Okyanusu'nda nadiren görülür. Güney Afrika'da daha sık görülür. Akdeniz'de bulunur. Karadeniz'de yoktur.

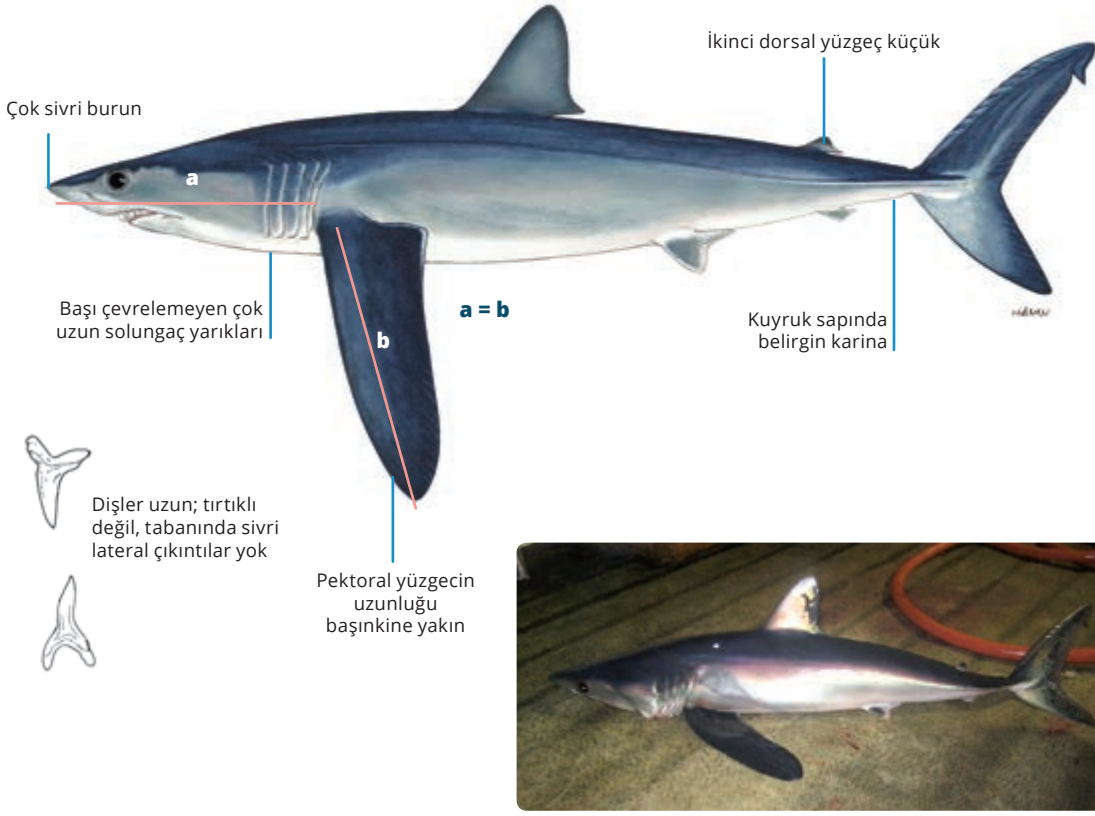
© F. Serena

LAMNIDAE***Isurus oxyrinchus*, Sivri burun harharyas – SMA****EN** Shortfin mako**SP** Marrajo dentuso**FR** Requin-taupe bleue**AR** زرقايا (زرقايا)**PROTOCOLE ASP/DB** : Ek II
GFCM: GFCM/42/2018/2**CITES**: Sınıflandırılmamış**CMS**: Ek II**ICCAT**: Rec. 07-06; Rec. 10-06, Rec. 14-06**Dünya****Akd****Büyükölük:** Toplam boy (TB) 450 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Büyük siyah gözlü sivri bir burnu olan iğ şekilli köpekbalığı. Sivri olmayan, kenarları yuvarlak, büyük, dar, uçları kıvrık dişleri vardır. Kuyruk yüzgeci yarım ay şeklinde, alt lobu güçlü gelişmiştir. Üst kısmı koyu mavi, altı beyazdır. İkinci dorsal ve anal yüzgeçleri çok küçüktür. Vivipardır, 4-16 yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu 60-70 santimetredir.

Yaşam Alanı: Kıyı ve okyanuslarda, yüzeyden veya en az 600 metre derinliklere kadar genellikle 5-150 metre derinlikte yaşar.

Dağılımı: Akdeniz'in de dahil olduğu ılıman ve tropikal denizlerde yaşayan kozmopolit bir türdür. Karadeniz'de görülmez.

© NOAA Observer programme

LAMNIDAE

Isurus paucus, Uzun yüzgeçli sivri burun harharyas – LMA

EN Longfin mako **SP** Marrajo carite **FR** Petite-requin taupe **AR** NA

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış **CITES**: Sınıflandırılmamış **CMS**: Ek II
GFCM: Sınıflandırılmamış

Dünya

Akd

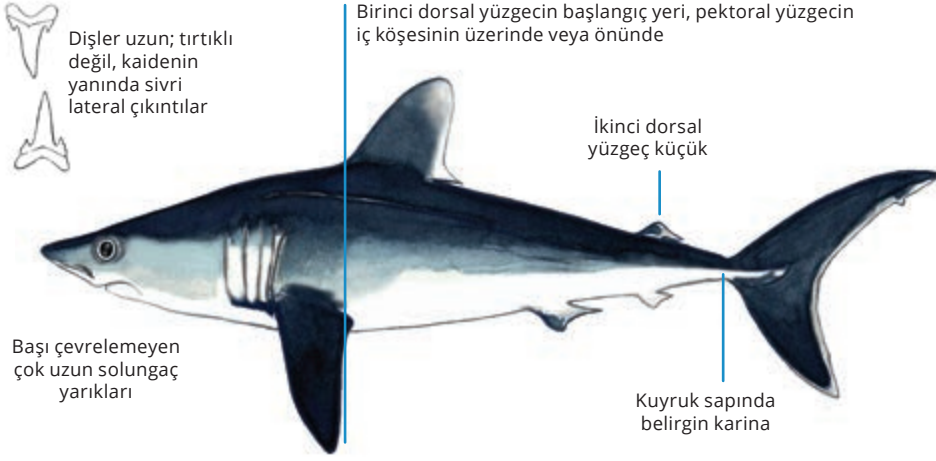
Büyükölük: Toplam boy (TB) 430 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Başı kadar veya başından daha uzun pektoral yüzgeçlerin bulunduğu iğ biçimli gövde, genellikle dar ve sivri burun. Kuyruk yüzgeci orak şeklindedir, alt lobu uzundur. Sırtı koyu mavi, karnı beyazdır. Burnunun alt kısmında koyu renkli lekeler vardır. Vivipardır, 2-8 yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu en az 97 santimetredir.

Yaşam Alanı: Pelajik-epipelajik okyanussal tür.

Dağılımı: Atlas Okyanusu'nun batısı ve doğusunda, Hint ve Pasifik Okyanusu'nun batısında görülür.

Yorumlar: Akdeniz'de görülüp görülmediğinin doğrulanması gerekir.

© S.P. Iglesias

LAMNIDAE***Lamna nasus*, Dik burun harharyas – POR****EN** Porbeagle**SP** Marrajo sardinero**FR** Requin-taupe commun**AR** طوبة**PROTOCOLE ASP/DB :** Ek II **CITES:** Ek II **CMS:** Ek II **ICCAT:** Rec. 07-06, Rec. 15-06, Rec. 13-10
GFCM: GFCM/42/2018/2**Dünya****Akd****Büyükölük:** Toplam boy (TB) 350 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: İğ biçimli türün büyük siyah gözleri vardır. Burnu sivri ve koniktir. Solungaç yarıkları uzundur. Dişleri küçük, kenarları pürüzsüz ve dardır, kaidenin yanlarında sivri çıkıntılar vardır. Kuyruk sapında güçlü karina vardır. Kuyruk kaidesinde kısa ikincil karina vardır. Kuyruk yüzgeci yarım ay şeklindedir. Sırtı koyu gri, karın kısmı beyazdır, lekeli değildir. Vivipardır, en fazla 4 yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu en az 50-75 santimetredir.

Yaşam Alanı: Genellikle derin orta-sularda 200-700 metre arasında yaşayan, aynı zamanda yüzeyde de görülen kıyıl ve okyanussal epipelajik bir türdür.

Dağılımı: Atlas Okyanusu'nda Fas ve İzlanda arasında ve batıda, ayrıca Güney Yarımküre'de (Pasifik ve Hint Okyanusları) görülür. Akdeniz'de bulunur. Karadeniz'de yoktur.

Kanca biçiminde küçük dişler

© M. Bradai

CETORHINIDAE

Cetorhinus maximus, Büyük camgöz - BSK

EN Basking shark

SP Peregrino

FR Pèlerin

AR كوسج رخالة

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II CITES: Ek II CMS: Ek I & II GFCM: GFCM/42/2018/2

Dünya

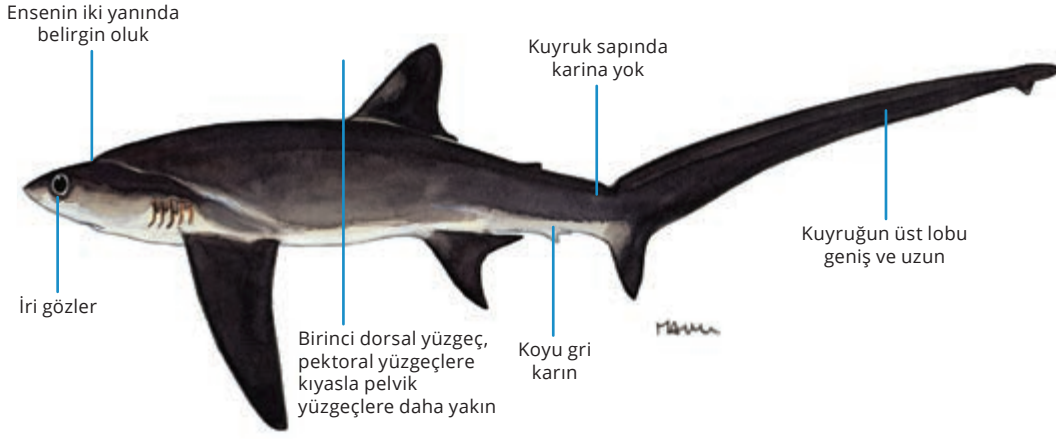
Akd

Büyüklik: Toplam boy (TB) 1000 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Neredeyse kafanın tamamını çerçeveleyen uzun solungaç yarıkları vardır. Burnu sivridir, geniş ve subterminal ağızındaki dişleri miniktir. Kuyruk sapı belirgin karinalıdır ve kuyruğu yarım ay şeklindedir. Siyahla gri-kahve arasında bir renktedir. Büyük gri veya mavimsi benekleri, genellikle kafanın altında veya karın kısmında bulunan düzensiz beyaz lekeleri bulunmaktadır. Vivipardır, yeni doğan yavruların toplam boyu 160 santimetreye kadar çıkabilmektedir. Gebelik dönemi muhtemelen uzundur (3,5 yıl).

Yaşam Alanı: İlkbahar ve yazın kıyılara doğru göç eden okyanussal epipelajik tür.

Dağılımı: Kozmopolit bir türdür, Akdeniz'de mevcut olmakla birlikte Karadeniz'de görülmemektedir.

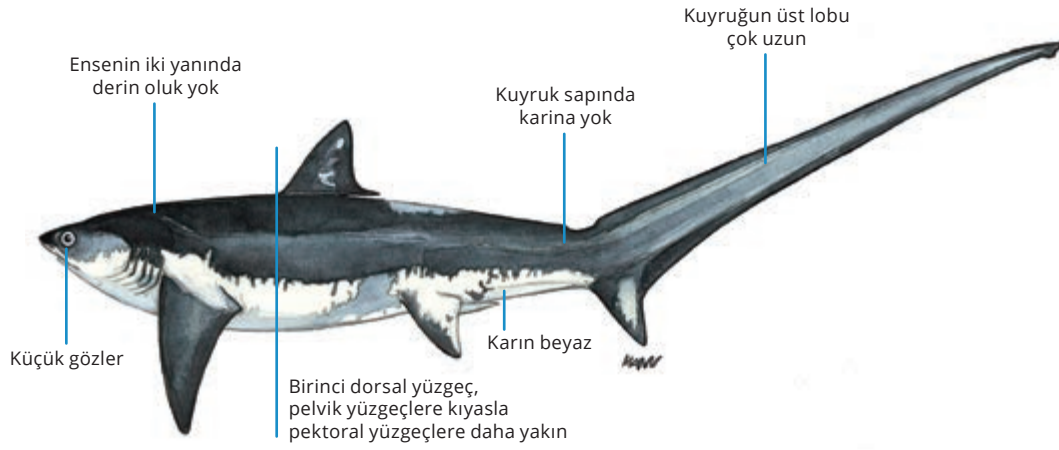
© S. Chow

ALOPIIDAE***Alopias superciliosus*, İri gözlü sapan balığı – BTH****EN** Bigeye thresher**SP** Zorro ojón**FR** Renard à gros yeux**AR** ثعلب كبير العين**PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış
GFCM : Sınıflandırılmamış**CITES**: Ek II**CMS**: Ek II**ICCAT**: Rec. 09-07; Rec 13-10**Dünya****Akd****Büyükölük**: Toplam boy (TB) 480 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Ensenin her iki yanında da derin ve uzun yatay bir oluk bulunmaktadır. Burnu uzun, gözleri oldukça büyüktür. Kuyruğunun ucu geniştir, pectoral yüzgeçlerin ucu kıvrımlıdır, birinci dorsal yüzgeç diğer sapan balıklarına göre daha arkadadır. Sırtı koyu mavi ile morumsu gri, karnı krem ile gri arasında olabilir. Vivipardır, en fazla 2 yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu 100-130 santimetreye kadar çıkabilir.

Yaşam Alanı: Yüzeyden 1000 m derinliğe kadar ılıman ve tropikal sularda yaşayan okyanussal ve kıyasal epipelajik türdür.

Dağılımı: Atlas, Pasifik ve Hint Okyanusları. Akdeniz'de giderek daha fazla görülmeye başlanmıştır ancak Karadeniz'de yoktur.

© F. Serena

ALOPIIDAE

Alopias vulpinus, Sapan balığı – ALV

EN Thresher shark

SP Zorro

FR Renard de mer

AR ثعلب أبو ذئب

Dünya

Akd

PROTOCOLE ASP/DB : Ek III CITES: Ek II CMS: Ek II ICCAT: Rec 09-07; Rec 13-10
GFCM: GFCM/42/2018/2

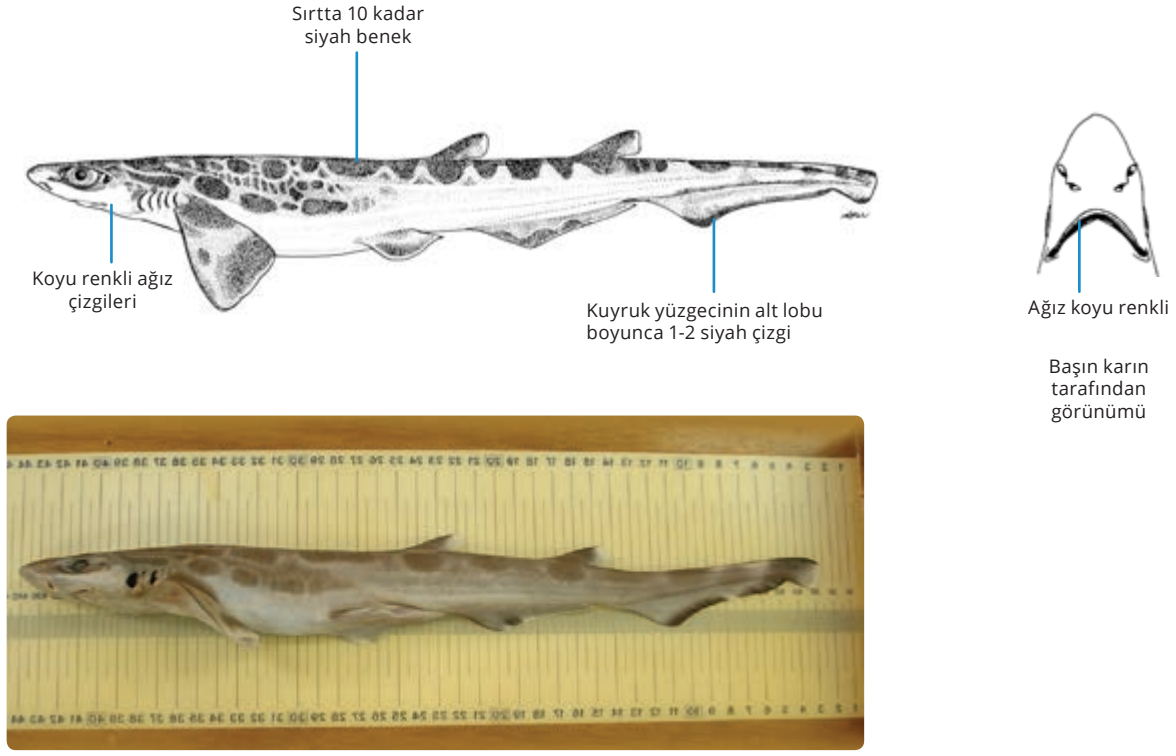
Büyüklik: Toplam boy (TB) 600 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Ensesinde derin yatay oluklar yoktur, burnu kısadır, gözleri küçüktür, pektoral yüzgeçleri kıvrımlı ve dar uçludur, pektoral yüzgeç kaidelerinde beyaz leke vardır. Sırtı ve burnunun altı kahverengi, gri, mavi-gri veya siyahımsı, altı beyaz olabilir. Birinci dorsal yüzgeci çok ileridedir. Vivipardır, 2-4 arası yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu 120 santimetreye kadar çıkabilir.

Yaşam Alanı: Yüzeyden 400 m derinliğe kadar ılıman ve tropikal sularda yaşayan okyanussal ve kıyusal epipelajik bir türdür.

Dağılımı: Atlas, Pasifik ve Hint Okyanusları. Akdeniz'de yaygındır. İstanbul Boğazı'nın hemen dışında bir örneğinin bulunduğu raporlanmıştır.

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

© J. Rey

PENTANCHIDAE***Galeus atlanticus*, Atlantik testere kuyruklu kedibalı – GHA**

EN Atlantic sawtail **SP** Pintarroja atlántica **FR** Chien Atlantique **AR** NA

NT**NT**

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış **CITES**: Sınıflandırılmamış **CMS**: Sınıflandırılmamış

Dünya**Akd**

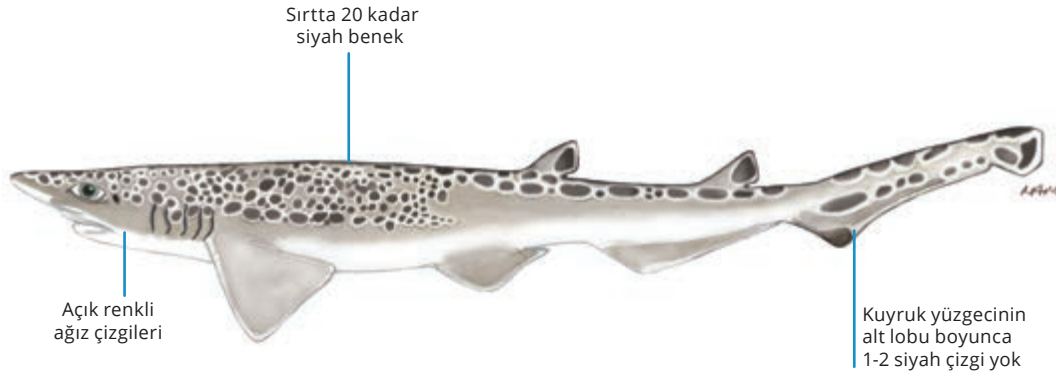
Büyüklik: Toplam boy (TB) 47 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Gövdesi incedir, burnu kısmen uzun ve düzdür. Birinci dorsal yüzgeci, pelvik (karın) yüzgeci kaidelerinin arka kısmından başlar. İkinci dorsal yüzgeç, anal yüzgeç kaidesinin arka kısmından başlar. Her iki dorsal yüzgeç de açılı ve benzer boyuttadır. Kuyruk yüzgecinde kuyruk hattı boyunca alt lobda 1-2 siyah çizgi bulunur, bu çizgiler ağzın iç kısmında da vardır. Ağzın kenarındaki olukların içi, *G. melastomus* türündeki gibi açık renkli değildir, koyu renklidir. Kısa kuluçka dönemlerine sahip ovipardır.

Yaşam Alanı: Kıtasaal yamaçta 300-800 metre derinlikte.

Dağılımı: Kuzey Atlas Okyanusu'nun doğusunda İspanya'nın kıyılarıyla Fas arasında görülür. Akdeniz'de de görülmekte, ancak Alboran Denizi'nin yalnızca kısıtlı bir yerinde bulunmaktadır.

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

Ağız koyu renkli

Başın karın tarafından görünümü

© F. Serena

PENTANCHIDAE

Galeus melastomus, Lekeli kedibalığı - SHO

EN Blackmouth catshark

SP Pintarroja bocanegra

FR Chien espagnol

AR قط أسود الفم

LC

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

CITES: Sınıflandırılmamış

CMS: Sınıflandırılmamış

Dünya

Akd

Büyüklik: Toplam boy (TB) 90 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Gövdesi incedir, burnu kısmen uzun ve düzdür. Birinci dorsal yüzgeci, pelvik (karın) yüzgeç kaidelerinin arka kısmından başlar. İkincil dorsal yüzgeç, anal yüzgeç kaidesinin arka kısmından başlar. Her iki dorsal yüzgeç de açılı ve benzer boyuttadır. Kuyruk yüzgecinin kuyruk kısmı, ağzın içi gibi siyahtır. Ağzın kenarında bulunan olukların içi açık renklidir. Ovipardır, en çok ilkbahar ve yaz aylarında olmak üzere tüm yıl boyunca yumurtlar.

Yaşam Alanı: 200-1200 metre derinliğindeki kıtasal yamaçta, bazen 200 metre derinliğinden önceki kıta sahanlığında.

Dağılımı: Atlas Okyanusu'nda Farö Adaları'yla Senegal arasında. Ayrıca Akdeniz'de de görülmektedir. Karadeniz'de veya Adriyatik'in kuzeyinde görülmemektedir

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

Göz enine uzun,
dorsal pozisyondaÇok sayıda
küçük benekİkinci dorsal yüzgecin başlangıcı,
anal yüzgeç kaidesinin
arka ucunun gerisindeBurun lobları
ortada birleşiyorBaşın karın
tarafından
görünümü

© F. Serena

SCYLIORHINIDAE

Scyliorhinus canicula, Lekeli kedibalıği – SYC**EN** Small-spotted
catshark**SP** Pintarroja**FR** Petite roussette**AR** قِط صَغِير مَبْرَقَش (كاتارلي / نمر)**LC****LC****PROTOCOLE ASP/DB :** Sınıflandırılmamış **CITES:** Sınıflandırılmamış **CMS:** Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyükölük:** Toplam boy (TB) 100 santimetreye (Akdeniz'de 60 santimetre) çıkabilir.

Açıklama: Burnu kısadır. Üst dudak kenarlarında oluk yoktur, burun lobları sivridir. İkinci dorsal yüzgecin başlangıcı, anal yüzgeç kaidesinin arka ucundadır. Sırt yüzeyi kum rengi veya kahverengidir, birçok küçük koyu benekle kaplıdır. Karın kısmı krem rengidir. Ovipardır, en çok Haziran - Temmuz aylarında olacak şekilde tüm yıl boyunca yaklaşık 200 metre derinlikte çamurlu tabanlarda yumurta bırakır. Atlas Okyanusu'nun kuzeydoğusunda doğurganlığı (fekondite) yaklaşık 29-62 yavrudur. Yumurtadan çıkan yavruların toplam boyu 8-10 santimetre kadardır.

Yaşam Alanı: Kıta sahanlığında ve üst yamaç kısımlarında yumuşak tabanlarda 400 metreye kadar derinliklerde yaşarlar.

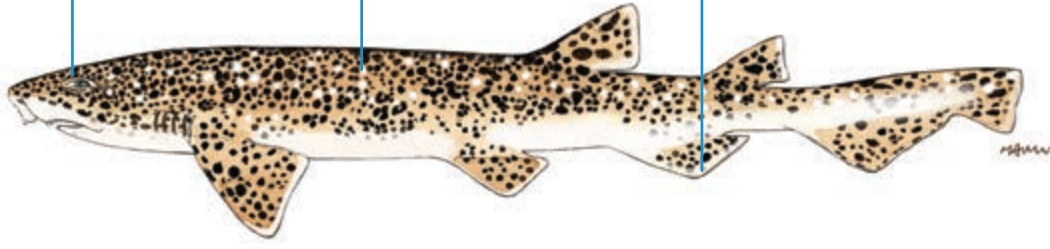
Dağılımı: Atlas Okyanusu kıyılarında Norveç ile Senegal arasında, Karadeniz de dahil olmak üzere tüm Akdeniz'de görülür.

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

Enine uzun gözler,
dorsolateral
pozisyonda

Orta büyüklükte
veya iri lekeler
ve benekler

İkinci dorsal yüzgecin
başlangıcı, anal yüzgeç
kaidesinin arka ucunda

Başın karın
tarafından
görünümü

© F. Serena

SCYLIORHINIDAE

Scyliorhinus stellaris, Yıldızlı kedibalığı – SYT

EN Nursehound

SP Alitán

FR Grande roussette

AR حرتوكة (كاتارلي / نمر)

NT

NT

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

CITES: Sınıflandırılmamış

CMS: Sınıflandırılmamış

Dünya

Akd

Büyüklik: Toplam boy (TB) 170 santimetreye kadar çıkabilir.

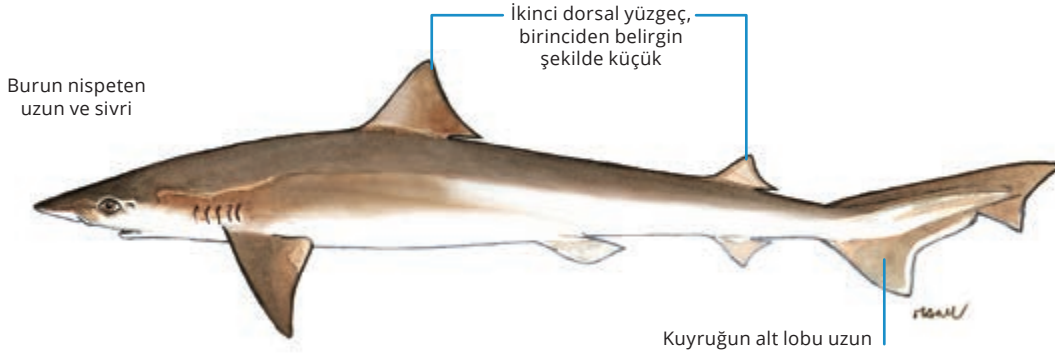
Açıklama: Kısa burunlu, gövdesinin yan taraflarında ve sırtında büyüklü küçüklü siyah benekleri ve bazen de beyaz benekleri bulunan boyuna göre gövdesi kalın bir kedi balığıdır. Burun lobları küçüktür ve ağza ulaşmaz. İkinci dorsal yüzgecin başlangıcı, anal yüzgeç kaidesinin arka ucundadır. Ovipardır, yumurtadan çıkma boyu yaklaşık 16 santimetredir.

Yaşam Alanı: Sığ sular ve kıta sahanlığının dış sınırı (200 metre derinlik) ve ötesi dahil olmak üzere kıyıların sert tabanlarında yaşar.

Dağılımı: Atlas Okyanusu kıyılarında Güney İskandinavya ile Senegal arasında ve Karadeniz hariç tüm Akdeniz'de görülür.

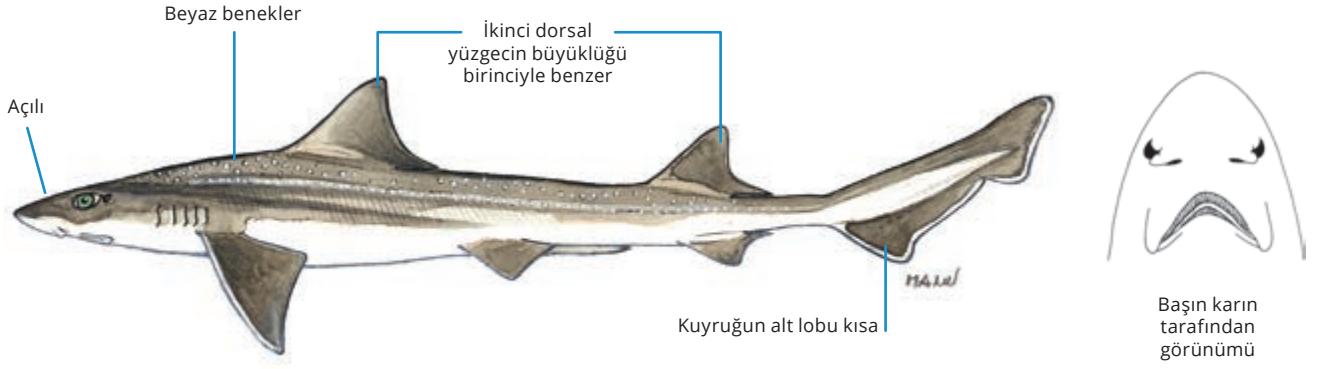
Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

© F. Serena

TRIAKIDAE***Galeorhinus galeus*, Camgöz balığı – GAG****EN** Tope shark**SP** Cazón**FR** Requin-hâ**AR** متسولة (قطاط)**Dünya****Akd****PROTOCOLE ASP/DB** : Ek II **CITES**: Sınıflandırılmamış **CMS**: Sınıflandırılmamış
GFCM: GFCM/42/2018/2**Büyüklik:** Toplam boy (TB) 160 santimetreye, nadiren 195 santimetreye kadar çıkabilir.**Açıklama:** Burnu uzun ve sivridir, ağzı geniştir, dişleri bıçak gibi ve küçüktür. İkinci dorsal yüzgeç, birincisinden küçüktür ve anal yüzgeç kadar büyüktür. Alt kuyruk lobu, yüzgecin geri kalanı kadar uzundur. Sırtı gri ile kahverengi arasında değişir, karnı beyazdır. Vivipardır, en fazla 45 yavru meydana getirir, genellikle 25-35 arasındadır, yeni doğan yavruların toplam boyu 35 santimetreye kadar çıkabilir.**Yaşam Alanı:** Yüzeyden 500 metre, istisnai durumlarda 1000 metre derinliğe kadar yaşayan bentopelajik tür.**Dağılım:** Dünya çapında, Akdeniz de dahil, ılıman sularda yaşar.

© S.P. Iglesias

TRIAKIDAE

Mustelus asterias, Yıldızlı köpekbalığı – SDS

EN Starry smooth-hound shark

SP Musola estrellada

FR Émissole tachetée

AR كلب نجمي (قطاط)

LC

VU

PROTOCOLE ASP/DB : Ek III **CITES**: Sınıflandırılmamış **CMS**: Sınıflandırılmamış
GFCM: GFCM/42/2018/2

Dünya

Akd

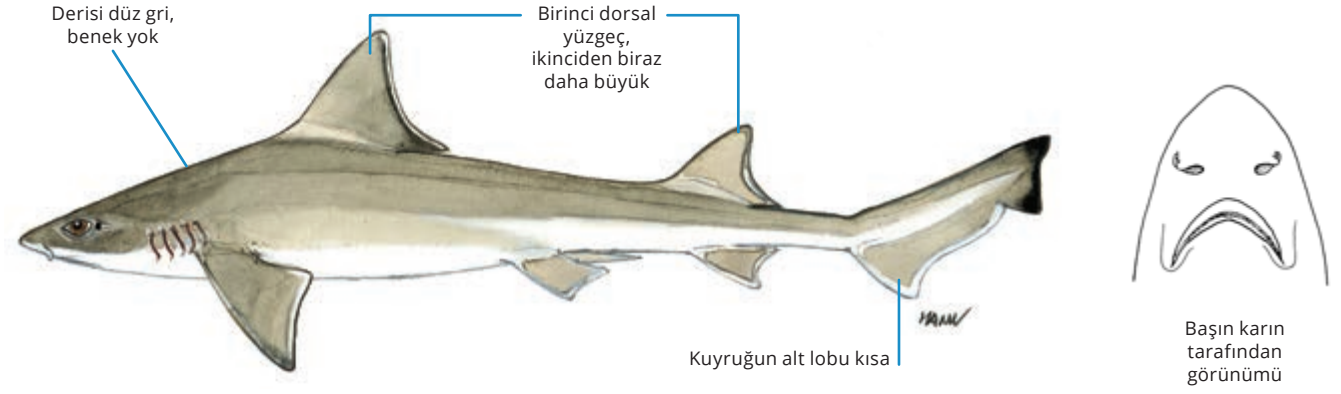
Büyüklik: Toplam boy (TB) 140 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Burnu yuvarlaktır, üst dudak kıvrımı alttakinden uzundur. Dişleri asimetrik. Dorsal yüzgeçlerin boyu benzerdir, üst kuyruk lobundaki çentik büyüktür. Sırtı gri ile kahverengimsidir, beyaz benekleri bulunur, karnı beyazdır. Vivipardır, en fazla 20 yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu 30 santimetreye kadar çıkabilir.

Yaşam Alanı: Yüzeyden 350 metre derinlikte ılıman sularda yaşayan kıyılal tür.

Dağılımı: Atlas Okyanusu'nda Kuzey Denizi ile Kanarya Adaları arasında ve Akdeniz'de görülür.

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

© F. Serena

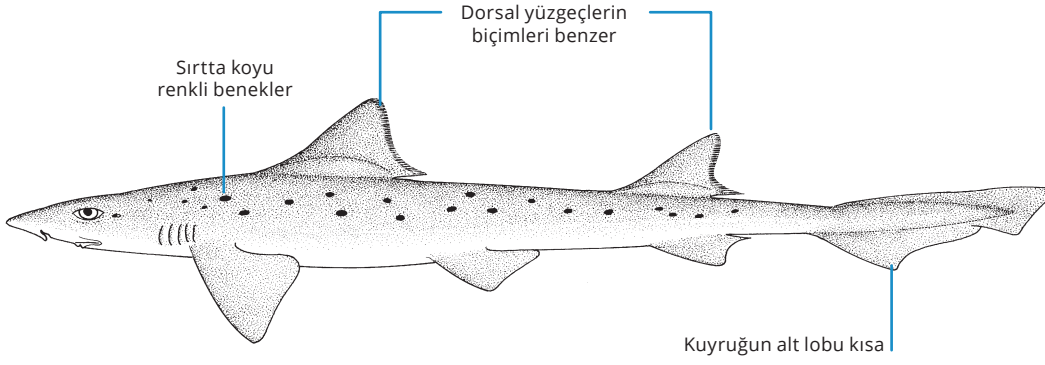
TRIAKIDAE***Mustelus mustelus*, Adi köpekbalığı – SMD****EN** Smooth-hound**SP** Musola**FR** Émissole lisse**AR** كلب ناعم (قطاط)**VU****VU****PROTOCOLE ASP/DB** : Ek III **CITES**: Sınıflandırılmamış **CMS**: Sınıflandırılmamış
GFCM: GFCM/42/2018/2**Dünya****Akd****Büyüklik:** Toplam boy (TB) 200 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Burnu yuvarlaktır, üst dudak olukları alttakinden uzundur. Dişleri asimetriktir. Solungaç yarıklarının boyları neredeyse eşittir. Dorsal yüzgeçlerin şekli benzerdir, ikincisi biraz daha küçüktür. Birinci dorsal yüzgeç, pectoral yüzgecin serbest arka ucundan başlar, üst kuyruk lobu büyüktür ve bir çentiği vardır. Sırtı tamamen gri veya kahverengimsi, karnı beyazdır. Vivipardır, 4-17 arası yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu yaklaşık 40 santimetreye kadar çıkabilir.

Yaşam Alanı: Kıyısız demersal türdür. Yüzeyden yaklaşık 600 metre derinlikte yaşar.

Dağılımı: Atlas Okyanusu'nda Britanya Adaları ile Güney Afrika arasında, Hint Okyanusu'nda ve Akdeniz'de görülür.

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

Başın karın tarafından görünümü

© F. Serena

TRIAKIDAE

Mustelus punctulatus, Siyah benekli köpekbalığı – MPT

EN Blackspotted smooth-hound

SP Musola primienta

FR Émissole pointillée

AR كلب منقط (قطاط)

DD

VU

PROTOCOLE ASP/DB : Ek III **CITES**: Sınıflandırılmamış **CMS**: Sınıflandırılmamış
GFCM: GFCM/42/2018/2

Dünya

Akd

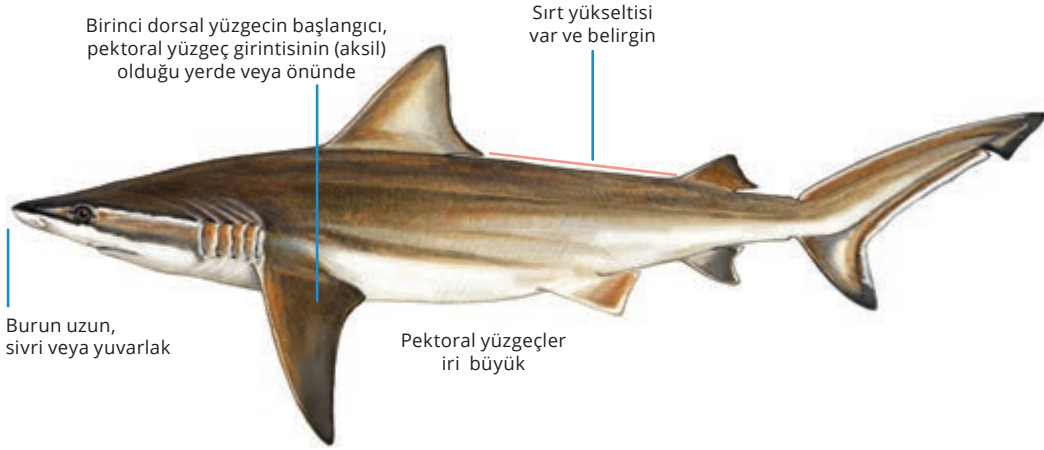
Büyüklik: Toplam boy (TB) 190 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Burnu yuvarlaktır, üst dudak kıvrımı alttakinden uzundur. Dişleri asimetriktir. Dorsal yüzgeçlerin şekli benzerdir, arka kenarı koyu renklidir, ikincisi biraz daha küçüktür. Sırtı tamamen gri veya kahverengimsidir, küçük koyu lekeleri vardır, karnı beyazdır. Vivipardır, yavruların doğduktan sonraki toplam büyüklüğü 30-40 santimetreyi bulabilir.

Yaşam Alanı: Kıta sahanlığında 200 metre derinliğe kadar yaşayan bentik özellikli kıyusal türdür.

Dağılımı: Atlas Okyanusu'nda Fas ile Portekiz'in güneyi arasında ve Akdeniz'de görülür.

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

© R. Bonfil

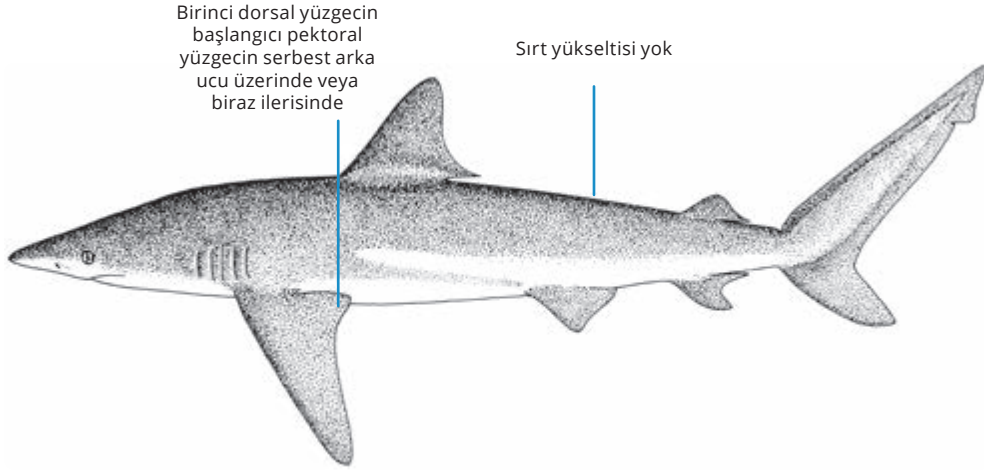
CARCHARHINIDAE***Carcharhinus altimus*, Koca burunlu köpekbalığı – CCA****EN** Bignose shark **SP** Tiburón baboso **FR** Requin babosse **AR** NA**PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış **CITES**: Sınıflandırılmamış **CMS**: Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**DD****DD****Dünya****Akd****Büyükölük:** Toplam boy (TB) 300 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Uzun ve geniş bir burnu ve ağır bir gövdesi vardır, üst çene dişleri yüksek, üçgen şeklinde, kenarları testere gibi tırtıklıdır, bunların kenar çıkıntıları yoktur. Nispeten yüksek ve belirgin bir sırt yükseltisi vardır. Birinci dorsal yüzgecin başlangıcı, pektoral yüzgeç girintisinin (aksil) olduğu yerde veya önündedir. Sırtı açık gri, bazen bronzdur, karnı beyazdır ve göze çarpan herhangi bir lekeye sahip değildir. Vivipardır, 3-15 arası yavru yapabilir, doğan yavruların toplam boyu 70-90 santimetreye kadar çıkabilir.

Yaşam Alanı: Kıyıdan uzak sıcak-ılıman ve tropikal sularda yaygındır. Özellikle kıta ve ada sahanlıklarının kenarlarında 90-430 metre arasında ve ötesinde görülür.

Dağılımı: Dünyanın her yerinde görülür, tropikal ve sıcak denizlerde düzensiz görüldüğüne dair kayıtlar bulunur. Sahip olunan az verilere göre Akdeniz'de de bulunur.

Yorumlar: Akdeniz'de görülüp görülmediğinin doğrulanması gerekir.

© C. Duffy

CARCHARHINIDAE

Carcharhinus brachyurus, Bakırsı köpekbalığı – BRO

EN Copper shark SP Tiburón cobrizo FR Requin cuivre AR قرش نحاسي

NT

DD

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış CITES: Sınıflandırılmamış CMS: Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

Dünya

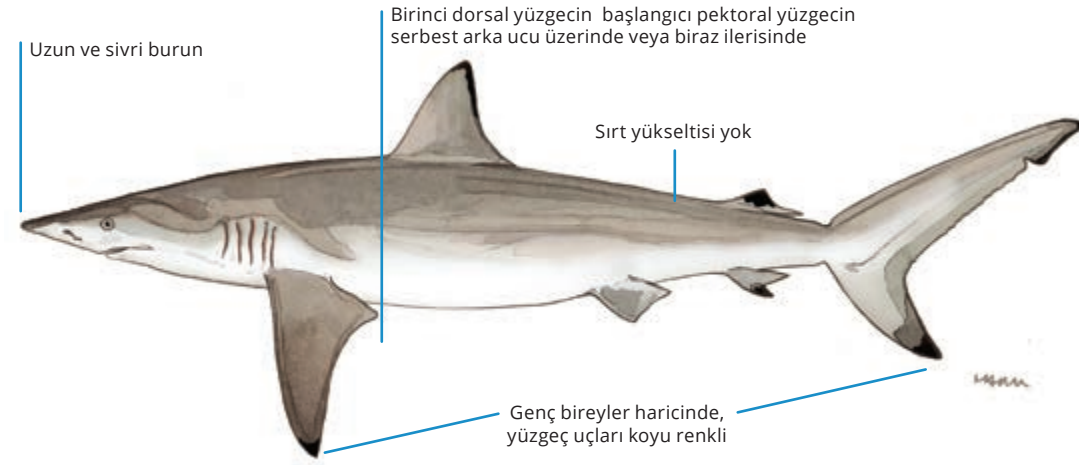
Akd

Büyüklik: Toplam boy (TB) 325 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Burnu nispeten uzun, yuvarlak veya küt bir şekilde uzun olan, sırt yükseltisi bulunmayan büyük köpekbalığı türüdür. Vivipardır, 7-15 arası yavru taşıyabilir, doğan yavruların toplam boyu 59-70 santimetreye kadar çıkabilir.

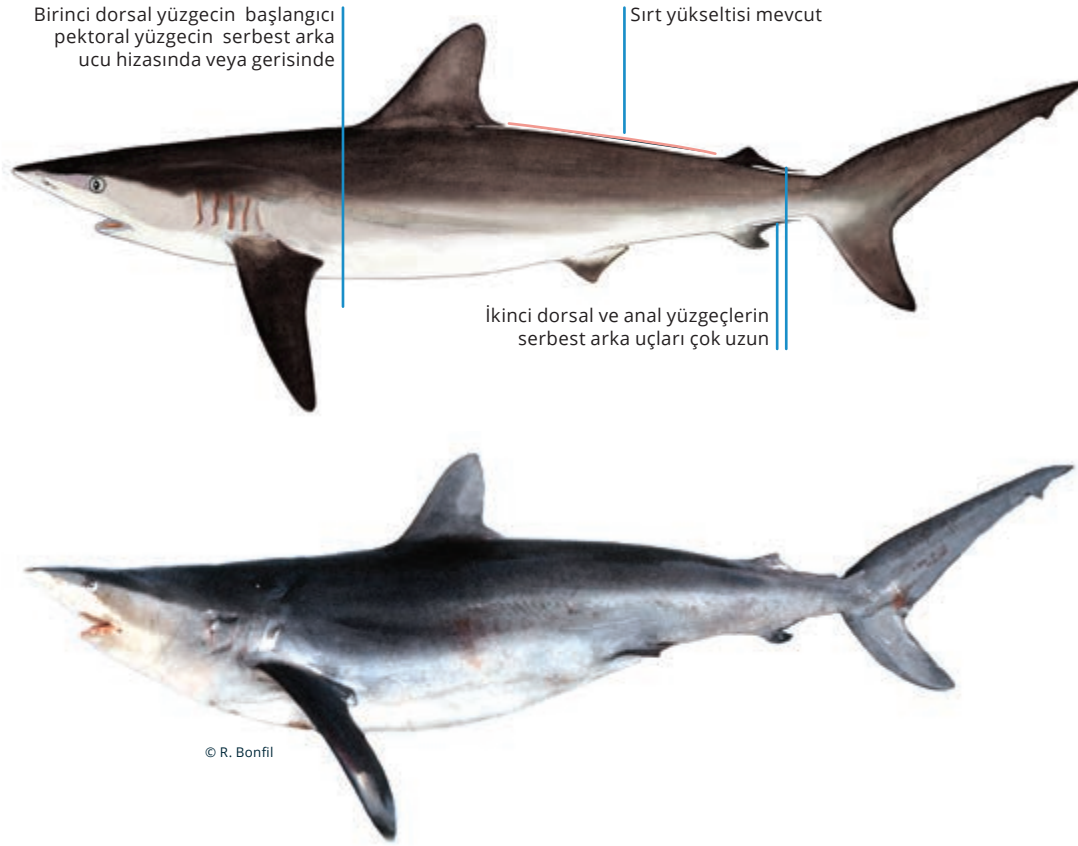
Yaşam Alanı: Aynı zamanda kıyıda uzakta, sıcak-ılıman sularda, yüzeyden en az 100 metre derinde yaşayan kıyısız türdür.

Dağılımı: Dünya çapında görülen, aynı zamanda az verinin Akdeniz'de görüldüğünü desteklediği, tüm batı havzasında yaşayan tür.

© M. N. Bradai

CARCHARHINIDAE***Carcharhinus brevipinna*, Mekik köpekbalığı – CCB****EN** Spinner shark **SP** Tiburón aleta negra **FR** Requin tisserand **AR** قرش لولبي (وشة / بومنقار)**NT****NE****PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış **CITES**: Sınıflandırılmamış **CMS**: Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyüklik:** Toplam boy (TB) 280 santimetreye kadar çıkabilir.**Açıklama:** Uzun, dar ve sivri burnu olan ince köpekbalığı. Birinci dorsal yüzgeç, pectoral yüzgecin serbest arka ucunun üzerinde veya arkasından başlar. Sırt yükseltisi yoktur. Sırtı gri, göbeği beyazdır, her iki tarafında da beyaz bir şerit göze çarpar. Vivipardır, 3-20 arası yavru taşıyabilir, doğan yavruların toplam boyu 60-80 santimetreye kadar çıkabilir.**Yaşam Alanı:** Kıta sahanlığında sıcak-ılıman ve tropik sularda, kıyılara yakın ve kıyıdan uzak, sığ sularda ve en az 100 metre derinlikteki sularda yaşayan kıyısız-pelajik tür.**Dağılımı:** Hint Okyanusu, Atlas Okyanusu ve Akdeniz'de görülür. Kuzey Afrika kıyılarına kıyaslandığında Akdeniz'deki varlığı kısıtlıdır.**Yorumlar:** Hatalı bir şekilde yerli olmayan tür olarak kaydedilmiştir. Nadirdir, ancak Akdeniz'e has bir türdür.

CARCHARHINIDAE

Carcharhinus falciformis, İpeksi köpekbalığı – FAL

EN Silky shark

SP Tiburón
jaquetón

FR Requin
soyeux

AR قرش حريري (كلب بحر)

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış **CITES:** Ek II **CMS:** Ek II **ICCAT:** Rec. 11-08; Rec. 13-10
GFCM: Sınıflandırılmamış

Dünya

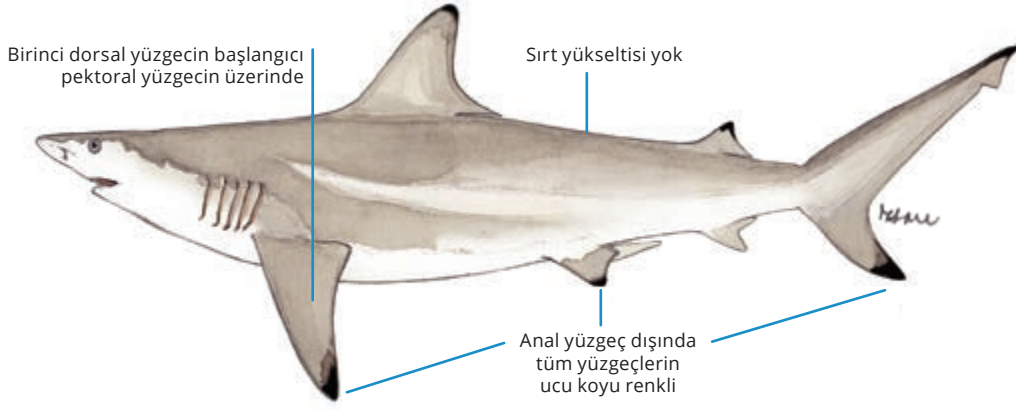
Akd

Büyüklik: Toplam boy (TB) 330 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Büyük bir türdür ancak ince yapılıdır. Burnu nispeten uzun ve yuvarlaktır. Birinci dorsal yüzgeç biraz orak şeklindedir, tepesi yuvarlaktır. Pektoral yüzgecin serbest arka ucunun çok arkasından başlamaktadır. Sırt rengi grimsi kahverengi veya siyahımsı, karnı beyazdır. Vivipardır, 2-16 arası yavru taşıyabilir, doğan yavruların toplam boyu 55-87 santimetreye kadar çıkabilir.

Yaşam Alanı: Kıta sahanlıklarının kenarına yakın, aynı zamanda açık denizde de yaşayan, genellikle tropikal sularda bulunan epipelajik tür. Yüzeyden 500 metre derinlikte yaşar.

Dağılımı: Tüm okyanuslarda bulunan ve Kızıl Deniz ile Akdeniz'de az kayıtlanmış, yalnızca batı havzalarında görünen dolaytropikal tür.

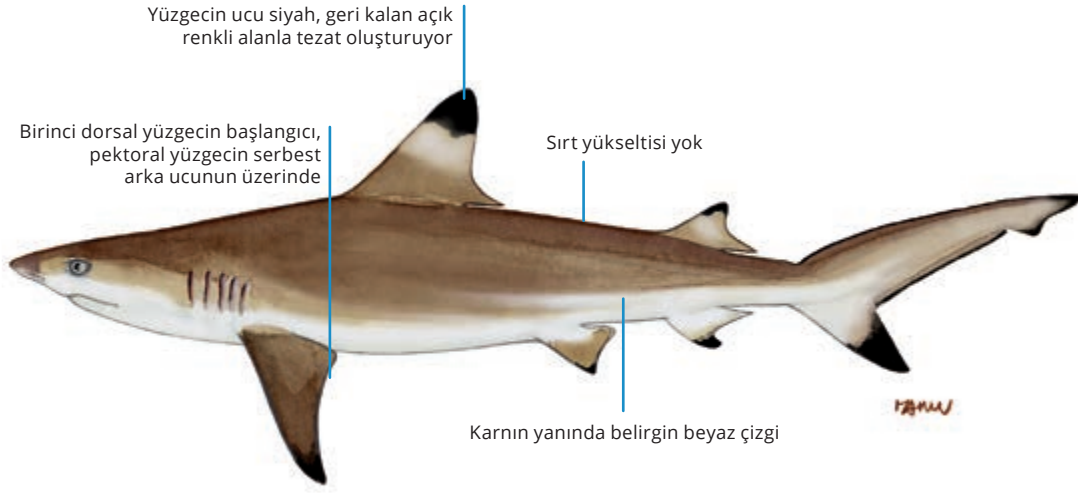
© R. Bonfil

CARCHARHINIDAE***Carcharhinus limbatus*, Kara uçlu köpekbalığı - CCL****EN** Blacktip shark**SP** Tiburón macuira**FR** Requin bordé**AR** قرش مُكَلَّل (كلب بحر)**NT****DD****PROTOCOLE ASP/DB :** Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**CITES:** Sınıflandırılmamış**CMS:** Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyüklik:** Toplam boy (TB) 255 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Nispeten uzun ve sivri burnu olan kalın gövdeli bir türdür. Birinci dorsal yüzgeç, pektoral yüzgecin bitişinden başlar. Sırt yükseltisi yoktur. Sırtı gri veya gri-kahverengi, karnı beyazdır. Gövdesinin yan taraflarında belirgin beyaz bir şerit vardır. Birinci dorsal hariç yüzgeçlerin ucu koyudur. Vivipardır, 1-10 arası yavru taşıyabilir, doğan yavruların toplam boyu 38-72 santimetreye kadar çıkabilir.

Yaşam Alanı: Tropikal ve sıcak-ılıman sularda yaşayan pelajik tür. Kıta sahanlığının yakınlarında görülür, açık denizde daha nadir bulunur. Yüzeyden 1000 metreye kadar derinlikte yaşar.

Dağılımı: Kozmopolit bir türdür, batı Akdeniz Havzası'nda yalnızca bir adet raporlanmıştır.

© J.E. Randall

CARCHARHINIDAE

Carcharhinus melanopterus, Kara yüzgeçli köpekbalığı – BLR

EN Blacktip reef shark **SP** Tiburón de puntas negras **FR** Requin pointes noires **AR** NA

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış **CITES**: Sınıflandırılmamış **CMS**: Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

NT

NE

👁️

Dünya

Akd

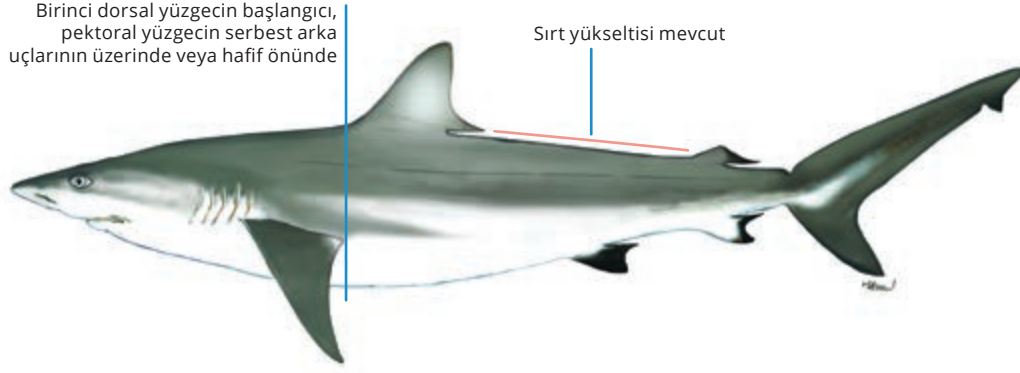
Büyüklik: Toplam boy (TB) 200 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Nispeten güdük bir türdür. Burnu kısa ve yuvarlaktır. Birinci dorsal yüzgeç büyüktür, ucu yuvarlak ve siyahtır, başlangıç noktası genellikle pectoral serbest ucun gerisinde kalmaktadır. İkinci dorsal yüzgecin başlangıcı, anal yüzgecin başlangıcından sonradır. Vivipardır, 2-4 arası yavru yapabilir, doğan yavruların toplam boyu 33-52 santimetreye kadar çıkabilir.

Yaşam Alanı: Mercan resiflerine yakın sığ suları tercih eden, yüzeyden birkaç yüz metre derinlikte yaşayan tropikal bölge türü.

Dağılımı: Hint Pasifiği türü: Doğu Afrika ile Hawaii Adaları arasında ve Tuamotu Adaları'nda bulunur. Japonya'nın kuzeyi ve Avustralya'nın güneyinde görülür. Kızıl Deniz'de de bulunur.

Yorumlar: Akdeniz'de görülüp görülmediğinin doğrulanması gerekir.

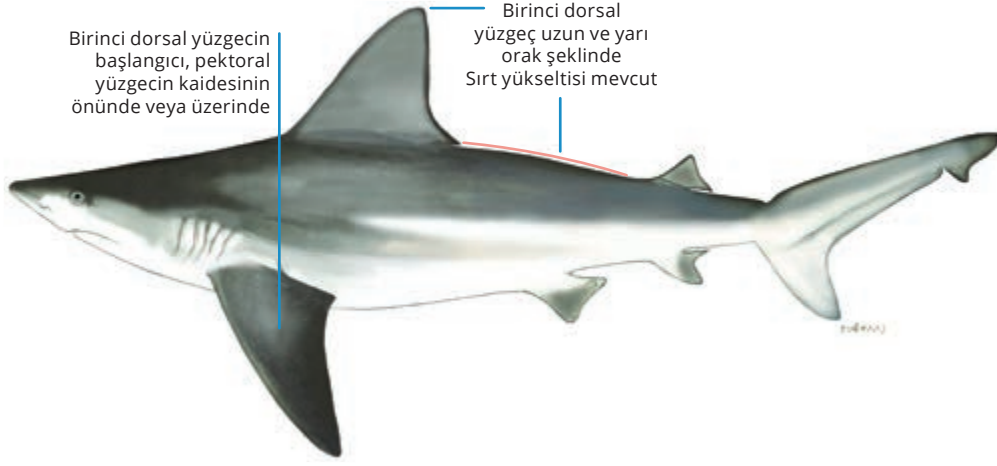
© F. Serena

CARCHARHINIDAE***Carcharhinus obscurus*, Gölge köpekbalığı - DUS****EN** Dusky shark**SP** Tiburón arenero**FR** Requin sombre**AR** قرش أسود (كلب بحر)**VU****DD****PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış**CITES**: Sınıflandırılmamış**CMS**: Ek II**GFCM**: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyüklik:** Toplam boy (TB) 420 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Burnu kısıyalla nispeten uzun arasında değişen ve yuvarlak olan büyük ve uzunluğuna nispeten ince yapılı bir köpekbalığıdır. Birinci dorsal yüzgeç yarı orak şeklindedir. Başlangıç noktası genellikle pektoral serbest arka uçların hizasında veya hafif önündedir. Sırt yükseltisi vardır. Sırtı mavi-gri veya kurşun-gridir, karnı beyazdır. Vivipardır, 3-14 arası yavru taşıyabilir, doğan yavruların toplam boyu 70-100 santimetreye kadar çıkabilir.

Yaşam Alanı: Kıyılal-pelajik türdür. Kıta sahanlığında sıcak-ılıman ve tropikal sularda yaşar, ancak okyanus sularında da görülür. Yüzeyden 400 metre derinlikte yaşar.

Dağılımı: Akdeniz'in batı havzasında az sayıda kaydı bulunan kozmopolit türdür.

© P. Consoli

CARCHARHINIDAE

Carcharhinus plumbeus, Kum köpekbalığı – CCP

EN Sandbar shark

SP Tiburón trozo

FR Requin gris

AR قرش رمادي (كلب بحر)

VU

EN

PROTOCOLE ASP/DB : Ek III

CITES: Sınıflandırılmamış

CMS: Sınıflandırılmamış

GFCM: GFCM/42/2018/2

Dünya

Akd

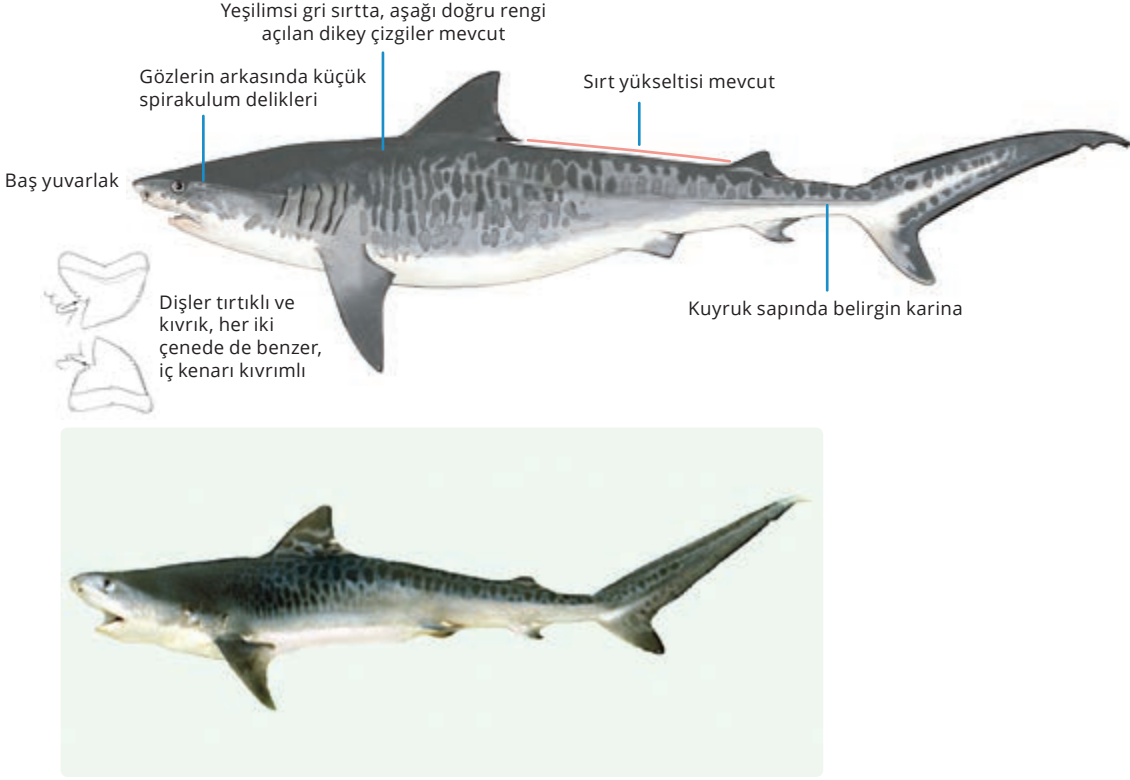
Büyüklik: Toplam boy (TB) 300 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Kısa ve yuvarlak burunlu, orta boy bir köpekbalığıdır. Birinci dorsal yüzgeç aşırı uzundur, üçgendir, yarı orak şeklindedir ve uç kısmı yuvarlaktır. Başlangıç noktası, pektoral girintilerinin hizasında veya önündedir. Sırt yükseltisi vardır. Sırtı gri-kahverengi, karnı beyazdır. Vivipardır, 1-14 arası yavru taşıyabilir, doğan yavruların toplam boyu 56-75 santimetreye kadar çıkabilir.

Yaşam Alanı: Kıyıl-pelajik türdür. Kıta sahanlığında sıcak-ılıman ve tropikal sularda yaşar, ancak okyanus sularında da görülür. Yüzeyden 280 metreye kadar olan derinliklerde yaşar.

Dağılımı: Akdeniz'de yaygın olarak görülen kozmopolit bir türdür. Karadeniz'de görülmez

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

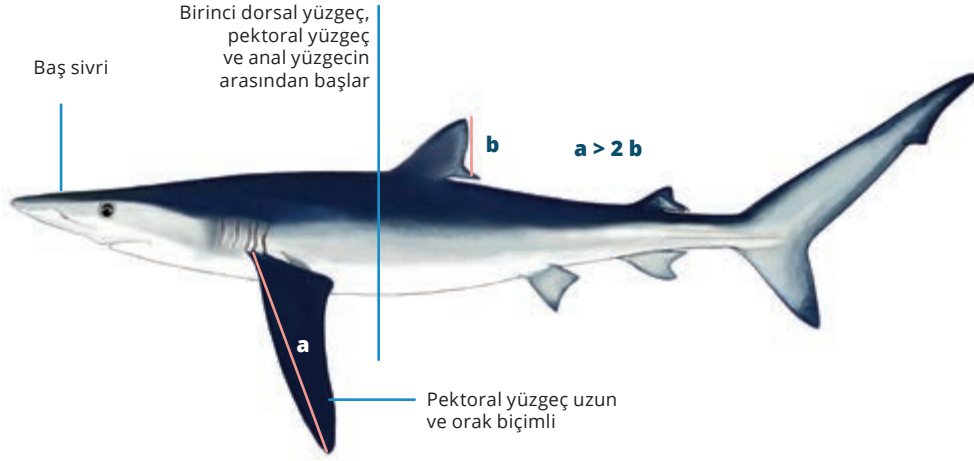
© R. Bonfil

CARCHARHINIDAE***Galeocerdo cuvier*, Kaplan köpekbalığı – TIG****EN** Tiger shark**SP** Tiburón tigre**FR** Requin tigre
commun**AR** قرش نمر**NT****NE****PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**CITES**: Sınıflandırılmamış**CMS**: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyüklik:** Toplam boy (TB) 550 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Gövdesi iridir, kuyruk sapına doğru inceler. Burnu kısa ve yuvarlaktır, üst dudak olukları burnu kadar uzundur. Başı sırtta doğru düz ve geniştir. Gözün arkasında ve üzerinde spirakulum deliği bulunur. Birinci sırt yüzgecinin ucu yuvarlaktır. Sırt yükseltisi vardır. Kuyruk sapı belirgin karinalıdır. Üst kuyruk lobu uzundur. Sırtı yeşilimsi gri ile kahverengi arasında değişir, genç bireylerde belirgin koyu lekeler vardır, bu lekeler yetişkinlerde düşey çizgiler haline gelir. Vivipardır, 10-82 arası değişen sayıda yavru taşıyabilir, doğan yavruların toplam boyu 60-90 santimetreye kadar çıkabilir.

Yaşam Alanı: Kıyısız olan bu tür aynı zamanda kıyıdan uzakta da yaşar, genellikle 140 metre derinliğe kadar tabana yakın bulunur, ancak yüzeyde de görülür.

Dağılımı: Ilıman ve tropikal denizlerde yaşayan kozmopolit tür. Yakın zamanda Akdeniz'de Sirte Körfezi'nde görüldüğü kaydedilmiştir.

© B.P.S.

CARCHARHINIDAE

Prionace glauca, Mavi köpekbalığı - BSH

EN Blue shark SP Tiburón azul FR Peau bleue AR قرش أزرق (كلب بحر)

NT

CR

Dünya Akd

PROTOCOLE ASP/DB : Ek III CITES: Sınıflandırılmamış CMS: Ek II ICCAT: Rec 16-12
GFCM: GFCM/42/2018/2

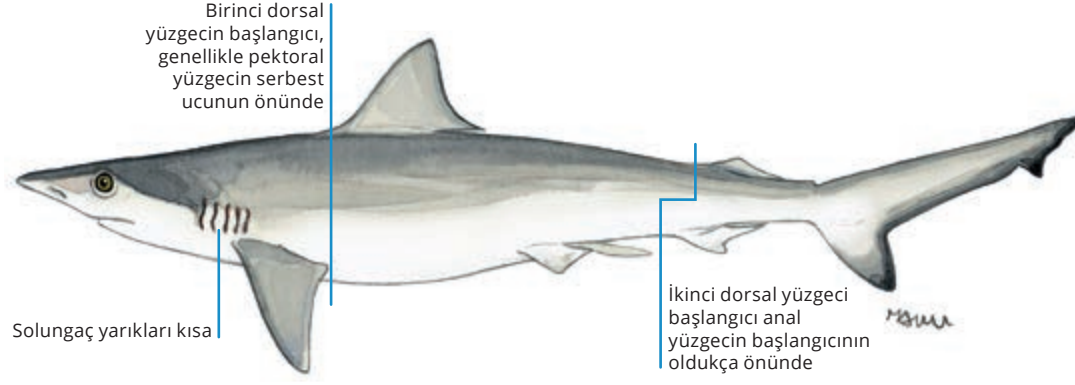
Büyüklik: Toplam boy (TB) 140 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Dar ve nispeten yassılaşmış kafalı, oldukça ince bir köpekbalığı. Burnu çok uzun, gözleri büyüktür, spirakulum delikleri yoktur. Sırt yükseltisi yoktur. Kuyruk sapındaki karinaları yüksek değildir. Birinci dorsal yüzgeç, pektoral yüzgecin arka ucunun oldukça gerisinden başlar. Pektoral yüzgeçler çok dar ve uzundur. Sırtı koyu mavi, karnı beyazdır. Herhangi bir renk deseni yoktur. Vivipardır, 4-135 arası (genellikle 15-30) yavru taşıyabilir, doğan yavruların toplam boyu 35-44 santimetreye kadar çıkabilir.

Yaşam Alanı: Okyanussal ve kıyısız-pelajik türdür. Sıcak-ılıman ve tropikal sularda, kıyıya çok yakın noktalarla açık deniz arasında yaşar. Yüzeyden 350 metre derinlikte yaşar.

Dağılımı: Akdeniz'de de kaydedilen, dünya çapında görülen türdür. Karadeniz'de görülmez.

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

© J.E. Randall

CARCHARHINIDAE***Rhizoprionodon acutus*, Süt köpekbalığı – RHA**

EN Milk shark **SP** Tiburón lechoso **FR** Requin à museau pointu **AR** قرش ذو خرطوم مُقَرَّن

LC**NE**

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış **CITES**: Sınıflandırılmamış **CMS**: Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

Dünya**Akd**

Büyüklik: Toplam boy 170 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Burnu uzundur. Solungaç yarıkları kısadır. Birinci dorsal yüzgeç genellikle pektoral yüzgecin serbest ucunun gerisinden başlar, sırt yükseltisi olabilir veya olmayabilir, ikinci dorsal yüzgeç anal yüzgeç kaidesinin arka üçte biri mesafeden başlar. Sırtı griden kahverengiye değişir, karnı beyazdır. Vivipardır, 3-8 arası yavru taşır, doğan yavruların toplam boyu 25-39 santimetre arasında değişir.

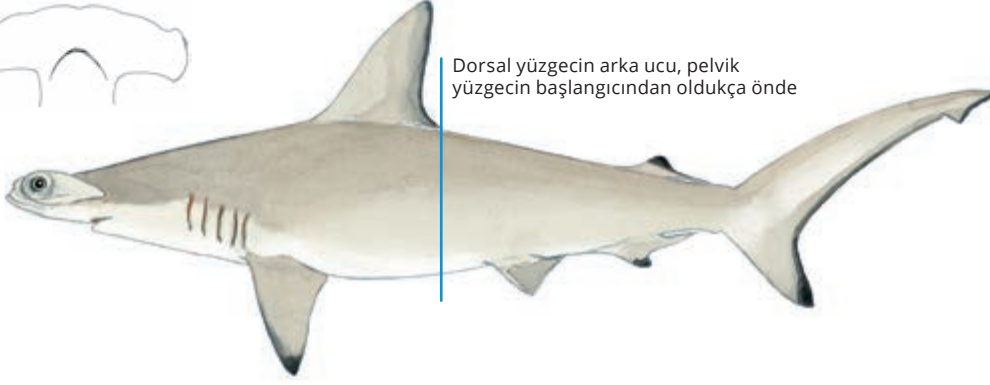
Yaşam Alanı: Kıta sahanlığında 1-200 metre arasındaki derinlikte kumlu ve çamurlu tabanlarda orta sulara yaşar.

Dağılımı: Atlas Okyanusu'nun doğusunda Senegal'den Angola'ya kadar olan kısımda ve Madeira'da görülür. Hint Okyanusu, Kızıl Deniz ve Japonya'da bulunur. Akdeniz'de iki kez kaydedilmiştir.

Kafa ve burnun ön kenarının ortasında belirgin girinti

Dorsal yüzgecin arka ucu, pelvik yüzgecin başlangıcından oldukça önde

© R. Bonfil

© SEFSC Pascagoula Laboratory; NOAA NMFS SEFSC

SPHYRNIDAE

Sphyrna lewini, Taraklı çekiç balığı – BSH

EN Scalloped hammerhead

SP Cornuda común

FR Requi-marteau
halicorne

AR أبو مطرقة مُحَرَّم

EN

NE

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II **CITES:** Ek II **CMS:** Ek II **ICCAT:** Rec. 10-08; Rec 13-10
GFCM: GFCM/42/2018/2

Dünya

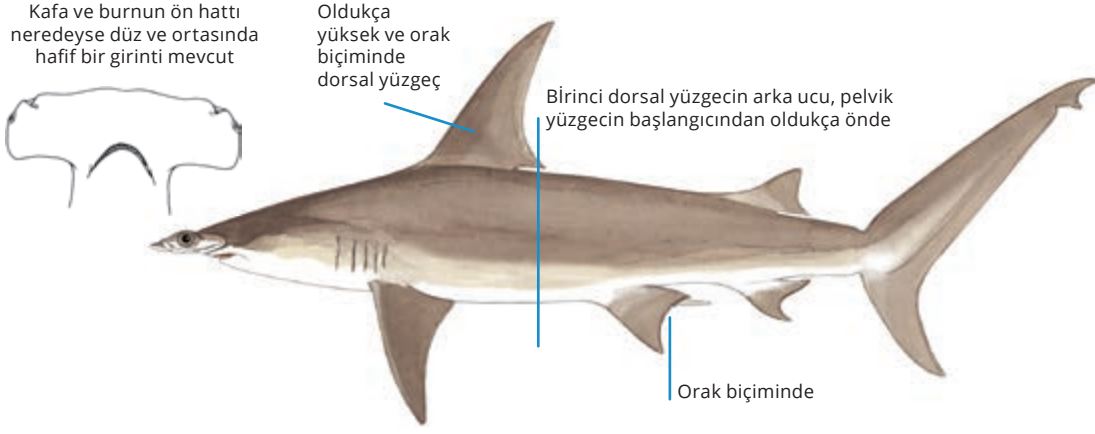
Akd

Büyüklik: Toplam boy (TB) 430 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Kafanın ön hattı dışbükeydir, ortada belirgin bir çentik bulunur. Birinci dorsal yüzgecin arka ucu pelvik (karın) yüzgecinin başlangıcından öndedir, pelvik yüzgeçleri alçaktır ve orak biçiminde değildir. Sırtı gri, grimsi kahverengi veya zeytin yeşili, karnı beyazdır. Pektoral yüzgeçlerin ucu karın tarafında gri veya siyahtır. Vivipardır, 12-41 arası yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu yaklaşık 39-57 santimetreye kadar çıkabilir.

Yaşam Alanı: Kıta sahanlığında yaklaşık 250 metre derinlikte, muhtemelen daha da derinde, tropikal ve sıcak bölgelerde yaşayan epipelajik ve yarı okyanussal türdür.

Dağılımı: Atlas, Pasifik ve Hint Okyanuslarında ve Akdeniz'de görülen dünya çapında bulunan bir türdür. Karadeniz'de görülmez.

© SEFSC Pascagoula Laboratory; Collection of Brandi Noble, NOAA NMFS SEFSC

SPHYRNIDAE***Sphyrna mokarran*, Büyük çekiç balığı – SPK**

EN Great hammerhead **SP** Comuda gigante **FR** Grand requin-marteau **AR** أبو مطرقة شائع

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II **CITES**: Ek II **CMS**: Ek II **ICCAT**: Rec. 10-08; Rec 13-10
GFCM: GFCM/42/2018/2

Büyükölük: Toplam boy (TB) 610 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Ön hattı oldukça dışbükey olan kafası geniştir, orta noktasından ve burun deliklerinin kenarlarından yassılanmıştır. Gözlerin merkezlerini birleştiren çizgi, ağzın dış hattının önündedir. Beşinci solungaç yarığı diğer dördünden kısadır ve pelvik yüzgeçlerin başlangıcının arkasında bulunur. Birinci dorsal yüzgeç, pelvik yüzgeçler gibi oldukça yüksektir ve orak şeklini alır. Sırtı gri veya grimsi kahverengi, karın kısmı beyazdır. Vivipardır, 6-42 arası yavru yapabilir, yavruların doğumdaki toplam boyu 50-70 santimetredir.

Yaşam Alanı: Kıta sahanlığında kıyının yaklaşık 30 metre açığına kadar girebilen, kıyısız pelajik ve yarı okyanusal tür. Genellikle 100 metreye kadar derinlikte yaşar.

Dağılımı: Atlas, Pasifik ve Hint Okyanusunda yaşayan, dünya çapında görülen tür. Akdeniz'de yalnızca bir kez kaydedilmiştir.

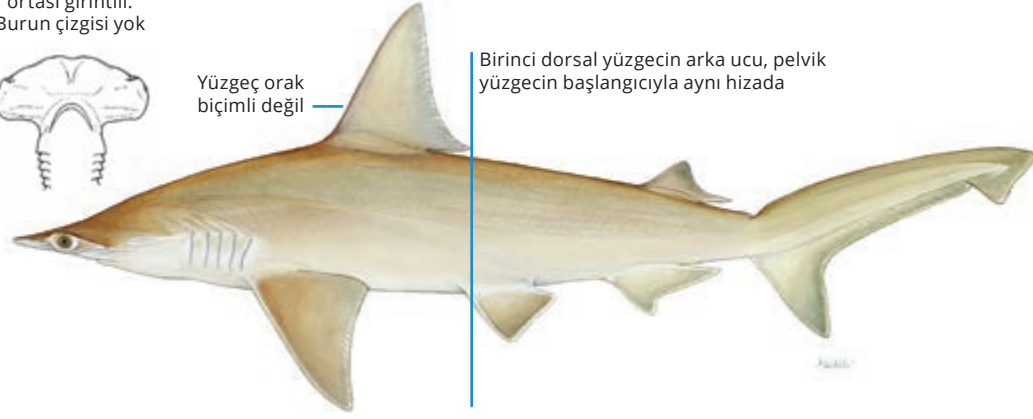
Yorumlar: Akdeniz'de görülüp görülmediğinin doğrulanması gerekir

Başın ön kenarının
ortası girintili.
Burun çizgisi yok

Yüzgeç orak
biçimli değil

Birinci dorsal yüzgecin arka ucu, pelvik
yüzgecin başlangıcıyla aynı hizada

Aristide Takoukam (AMMCO)

SPHYRNIDAE

Sphyrna tudes, Küçük gözlü çekiç balığı – SPQ

EN Smalleye
hammerhead

SP Comuda ojichica

FR Requi-marteau
à petits yeux

AR أبو مطرقة صغير العينين

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış **CITES:** Sınıflandırılmamış **CMS:** Sınıflandırılmamış
ICCAT: Rec. 10-08; Rec 13-10 **GFCM:** Sınıflandırılmamış

Dünya

Akd

Büyüklik: Toplam boy (TB) 150 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Ön hattı oldukça dışbükey olan geniş bir kafası vardır. Gözleri küçüktür, gözlerin merkezini birleştiren çizgi ağzın ön kısmının önündedir. Beşinci solungaç yarığı, pectoral yüzgeçlerin üzerindedir. Dorsal yüzey gri ile grimsi kahverengi arasında değişir, alt kısımlarda soluklaşır. Vivipardır, tek seferde 5-12 arası yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu 30 santimetredir.

Yaşam Alanı: Kıta sahanlığında, yüzeyden 12 metre derinliğe kadar yaşar.

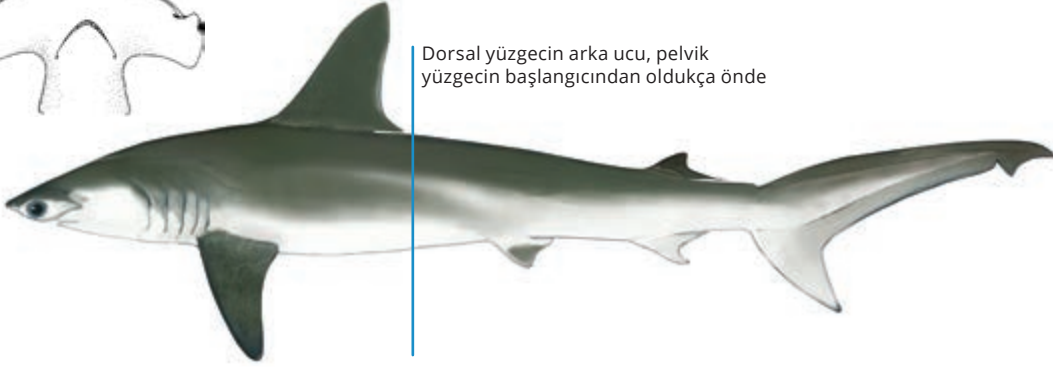
Dağılımı: Atlas Okyanusu'nun doğusunda Venezuela ile Uruguay arasında görülür. Akdeniz'de yalnızca bir kez kaydedilmiştir.

Yorumlar: Akdeniz'de görülüp görülmediğinin doğrulanması gerekir.

Kafasının ön hattında
girinti yok

Dorsal yüzgecin arka ucu, pelvik yüzgecin başlangıcından oldukça önde

© M. Dicken

SPHYRNIDAE

Sphyrna zygaena, Çekiç balığı – SPZ

EN Smooth
hammerhead

SP Cornuda
cruz

FR Requin-marteau
commun

AR أبو مطرقة ناعم (قرش بومطرقة)

VU

CR

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II
GFCM: GFCM/42/2018/2

CITES: Ek II

CMS: Sınıflandırılmamış

ICCAT: Rec. 10-08; Rec 13-10

Dünya

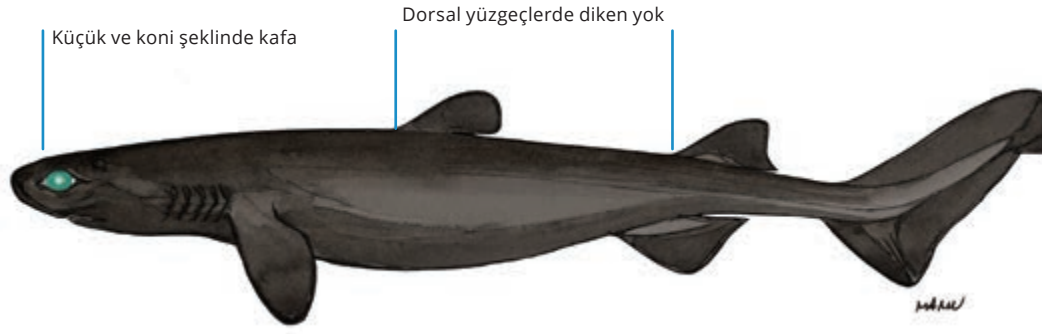
Akd

Büyüklik: Toplam boy (TB) 500 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Kafasının ön hattı nispeten dışbükeydir, ortada çentik yoktur. Birinci dorsal yüzgecin arka ucu, pelvik yüzgecin başlangıcından çok öndedir. Pelvik yüzgeçler alçaktır ve orak şeklinde değildir. Sırtı koyu yeşille kahverengimsi gri arasında değişir, karın tarafında beyaz tonlarla gölgelenir. Vivipardır, 20-50 arası yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu 50-60 santimetreye kadar çıkabilir.

Yaşam Alanı: Ilıman bölgelerin kıyı sularında, yüzeyden 200 metre derinlikte, genellikle 0-20 metre arasında yaşayan epipelajik türdür.

Dağılımı: Atlas Okyanusu ve Hint-Pasifiği'ndeki ılıman ve tropikal sularda yaygındır. Akdeniz'de yaygın olduğu söylenebilir, Karadeniz'de yoktur.

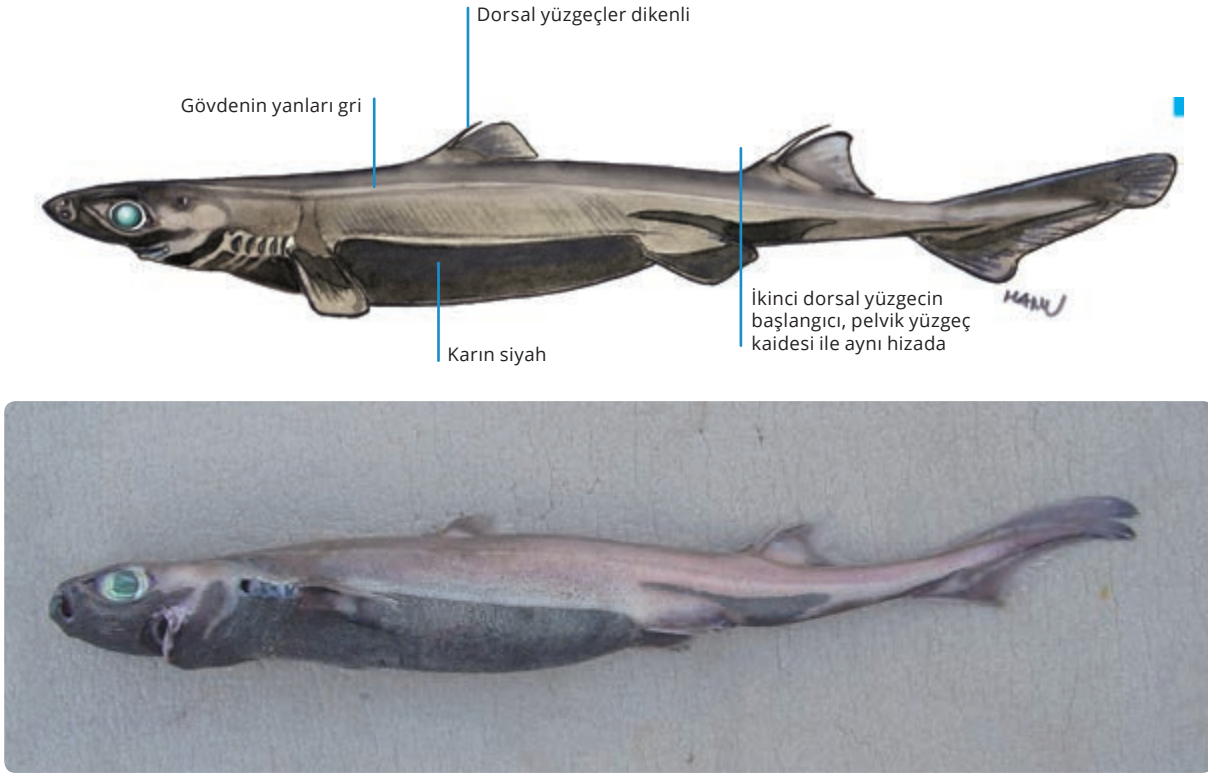
© F. Serena

DALATIIDAE***Dalatias licha*, Küt burunlu köpekbalığı – SCK****EN** Kitefin shark**SP** Carrocho**FR** Squalé liche**AR** كوسج شراعي الزعنفة**PROTOCOLE ASP/DB :** Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**CITES:** Sınıflandırılmamış**CMS:** Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyükölük:** Toplam boy (TB) 182 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Burnu kısa ve etlidir, ucu yuvarlaktır, burun delikleri burnun üst tarafına yakındır. Ağı hafif kavislidir, dudakları kalın ve etlidir. Spirakulum delikleri gözün üzerinde ve arkasındadır. Pektoral yüzgeçlerin şekli bir rakete benzerken birinci dorsal yüzgeç bir fırçaya benzer. Kuyruk yüzgeci geniştir, uçları kırpıktır, alt lobu belirgin değildir. Gövdesinin tamamı kahverengidir. Vivipardır, 10-16 arası yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu 30-42 santimetreye kadar çıkabilir.

Yaşam Alanı: Ilıman sularda, en fazla 1800 metre olacak şekilde 90-1000 metre derinlikte, sıklıkla 300-600 metredeki kıtasal yamaçlarda yaşayan bentik ve mezopelajik türdür.

Dağılımı: Atlas Okyanusu'nda ve Yeni Zelanda, Avustralya ve Japonya'da yaşar. Akdeniz'de yaygındır ancak çok sayıda bulunmaz. Karadeniz'de görülmez.

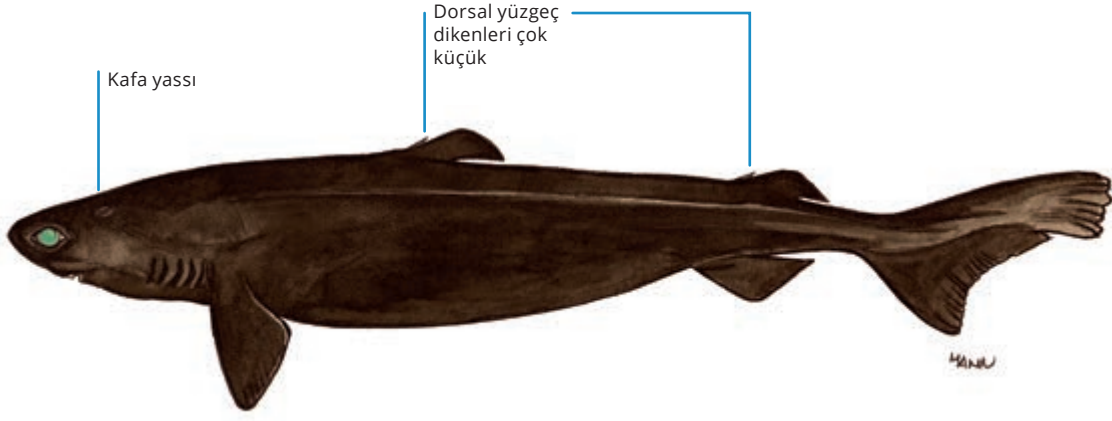
© F. Serena

ETMOPTERIDAE***Etmopterus spinax*, Kadife camgöz – ETX****EN** Velve belly**SP** Negrito**FR** Sagre commun**AR** كلب مخملي البطن**LC****LC****PROTOCOLE ASP/DB :** Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**CITES:** Sınıflandırılmamış**CMS:** Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyüklik:** Toplam boy (TB) 60 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Burnu uzun ve yuvarlaktır. Spirakulum deliği gözün üzerinde ve arkasındadır. İkinci dorsal yüzgecin başlangıcı, pelvik yüzgeç kaidesinin gerisindedir. Kuyruk yüzgecinin üst lobunda biraz belirgin olan bir çentik bulunur. Sırtı kahverengidir, gövdesinin yanlarında belirgin bir siyah desen bulunur, karnı siyahtır. Vivipardır, 6-20 arasında yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu yaklaşık 9-14 santimetredir.

Yaşam Alanı: Kıta sahanlığı ve yamaçlarında 200 ile 2500 metre derinlikte yaşayan demersal türdür.

Dağılımı: Atlas Okyanusu'nda İzlanda ile Güney Afrika arasında yaşar. Akdeniz'de yaygındır, Adriyatik'in kuzeyinde ve Karadeniz'de yoktur.

© F. Serena

SOMNIOSIDAE

Centroscymnus coelolepis, Portekiz köpekbalığı – CYO

EN Portuguese dogfish

SP Pailona

FR Pailona commun

AR كلب برتغالي

NT

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

CITES: Sınıflandırılmamış

CMS: Sınıflandırılmamış

Dünya

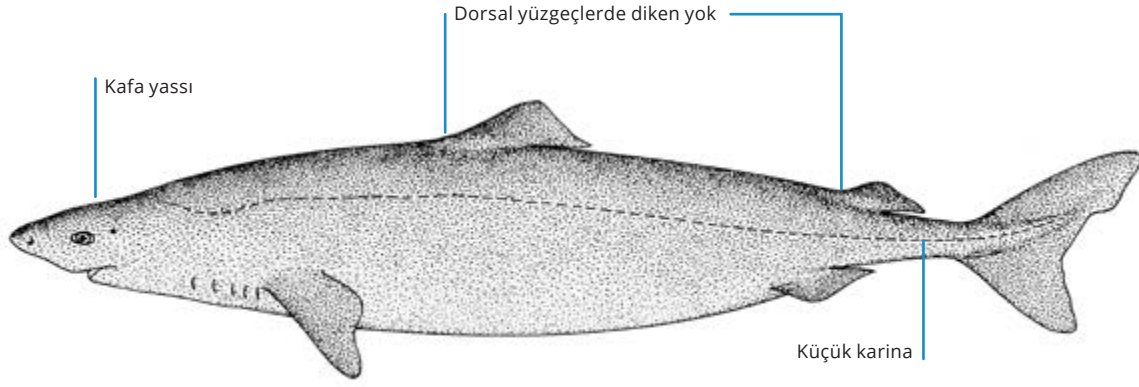
Akd

Büyüklik: Toplam boy (TB) 120 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Burnunun ucu yuvarlaktır. Ağız kenarlarında geniş keseler bulunur. Spirakulum delikleri göz seviyesinin üst kısmındadır. Pektoral yüzgeçleri kısa ve geniştir. İki tane, aynı büyüklükte dorsal yüzgeci vardı ve yüzgeçlerin önünde birer küçük diken bulunur, anal yüzgeci yoktur. Kuyruk yüzgeci geniştir, uç kısmı kırpıktır, kuyruk sapında karina yoktur. Gövdesi koyu kahverengidir. Vivipardır, 13-29 arası yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu yaklaşık 27-31 santimetredir.

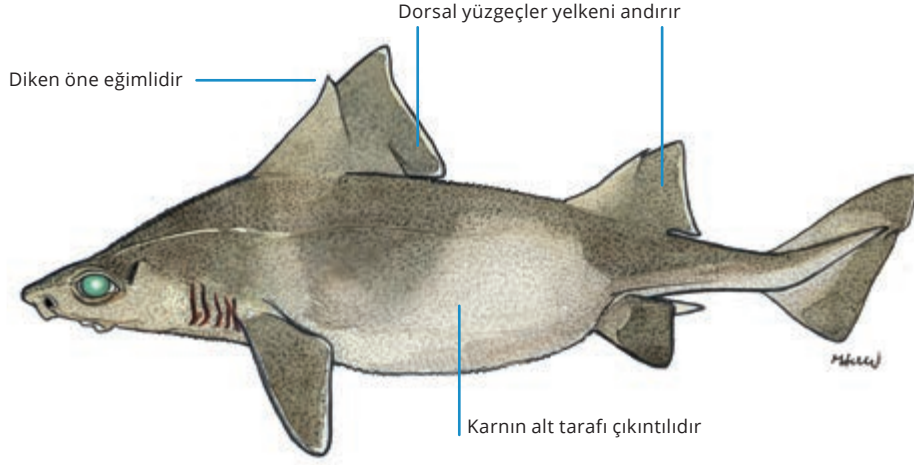
Yaşam Alanı: Derin sularda, özellikle batıyal zonda, 150 ile 3700 metre arasında yaşayan demersal türdür.

Dağılımı: Atlas Okyanusu'nda özellikle Fas ile İzlanda arasında yaşar. Akdeniz'in batısında da bulunur, doğusunda muhtemelen bulunmamaktadır.

© F. Garibaldi

SOMNIOSIDAE***Somniosus rostratus*, Küçük uykucu köpekbalığı – SOR****EN** Little sleeper shark **SP** Tollo boreal**FR** Laimargue de la Méditerranée**AR** قرش راقد صغير**DD****DD****PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**CITES**: Sınıflandırılmamış**CMS**: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyüklik:** Toplam boy (TB) 143 santimetreye kadar çıkabilir.**Açıklama:** Burnu yuvarlak ve kısadır, iki adet benzer, ancak farklı büyüklükte dorsal yüzgeci bulunur, bunların dikenleri yoktur. Anal yüzgeci yoktur. Kuyruk sapında kısa karinalar vardır. Gövdesi koyu kahverengidir. Gövdenin yan hatlarında ışık yayan porlar bulunur. Vivipardır, 6-9 arası yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu yaklaşık 21-28 santimetredir.**Yaşam Alanı:** Derin sularda kıta sahanlığının dışında ve üst yamaç zonlarında, 180-2200 metre derinlikte yaşayan demersal türdür.**Dağılımı:** Atlas Okyanusu'nda Madeira'nın kuzeyinde yaşar. Akdeniz'in batısında da görülür.

© F. Serena

OXYNOTIDAE

Oxynotus centrina, Domuz köpekbalığı - OXY

EN Angular rough shark

SP Cerdo marino

FR Centrine commune

AR حمار البحر (نعجة)

VU

CR

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II
GFCM : GFCM/42/2018/2

CITES: Sınıflandırılmamış **CMS**: Sınıflandırılmamış

Dünya

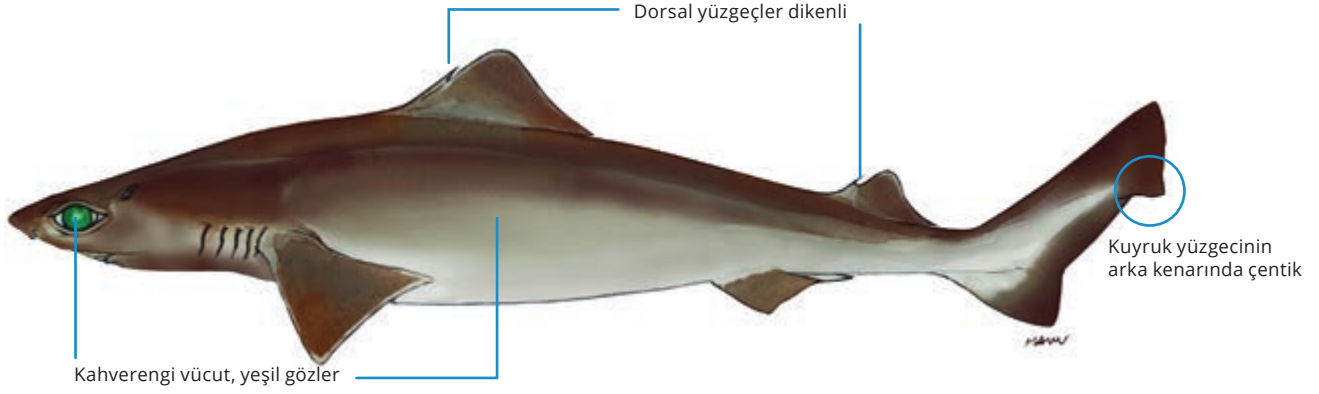
Akd

Büyüklük: Toplam boy (TB) 150 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Gövdesinin enine kesiti üçgeni andırır. Ağız oldukça küçük, dudakları kalındır. İki adet yüksek dorsal yüzgeci vardır, bunların dikenleri büyüktür. Birinci dorsal yüzgecin diki öne doğru eğim yapar. Geniş ve uzun dikey spirakulum delikleri gözlerinin arkasında yer alır. Pelvik ve pectoral yüzgeç kaideleri arasında dermal yükselti bulunur. Rengi siyah veya gri-kahverengidir, gövdesinde koyu renkli lekeler bulunur. Vivipardır, 7-8 arası yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu 25 santimetreden azdır.

Yaşam Alanı: Kıta sahanlığında ve üst yamaçlarda 60-780 metre derinlikte yaşayan demersal bir türdür.

Dağılımı: Hint Okyanusu'nun batısında, Atlas Okyanusu'nun doğusunda Norveç ile Güney Afrika arasında yaşar. Akdeniz'de görülür, Karadeniz'de yoktur.

© F. Serena

CENTROPHORIDAE***Centrophorus cf uyato*, Yutucu köpekbalığı – GUP****EN** Gulper shark**SP** Quelvacho**FR** Squalo-chagrin
commun**AR** كلب أبو عين**DD****CR****PROTOCOLE ASP/DB :** Ek III **CITES:** Sınıflandırılmamış **CMS:** Sınıflandırılmamış
GFCM: GFCM/42/2018/2**Dünya****Akd****Büyüklik:** Toplam boy (TB) 120 santimetreye kadar çıkabilir.

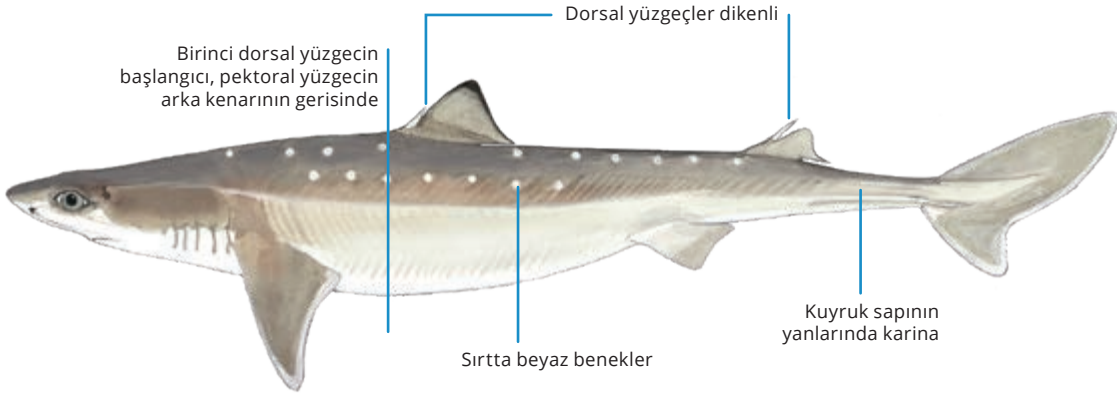
Açıklama: Burnu kısa ve kalındır. Pektoral yüzgeçlerin iç köşeleri uzun ve sivridir. Dorsal yüzgeçlerin dikenleri vardır. Kuyruk yüzgecinin arka kenarında derin olmayan bir çentik bulunur. Birinci dorsal yüzgeç oldukça kısadır, ikincisinden daha alçaktır. Koyu grimsi-kahverengi, yanlara doğru daha açık bir renktedir. Vivipardır, 1-6 arası yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu 30-42 santimetreden azdır.

Yaşam Alanı: 50-1440 metre derinlikte kıta sahanlığında ve yamaçlarda yaşayan demersal türdür.

Dağılımı: Hint Okyanusu'nun batısında yaşar, Akdeniz'de yaygın olarak bulunur. Karadeniz'de görülmez.

Yorumlar: *Centrophorus* sınıfının taksonomisi, özellikle *C. uyato* ve *C. granulosus* türleri açısından tartışmalıdır.

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

© S.P. Iglesias

SQUALIDAE

Squalus acanthias, Benekli dikenli camgöz – DGS

EN Picked dogfish

SP Mielga

FR Aiguillat-chagrin commun

AR كلب أبو شوكة مُرَقَّط

VU

EN

PROTOCOLE ASP/DB : Ek III CITES: Sınıflandırılmamış CMS: Ek II GFCM: GFCM/42/2018/2

Dünya

Akd

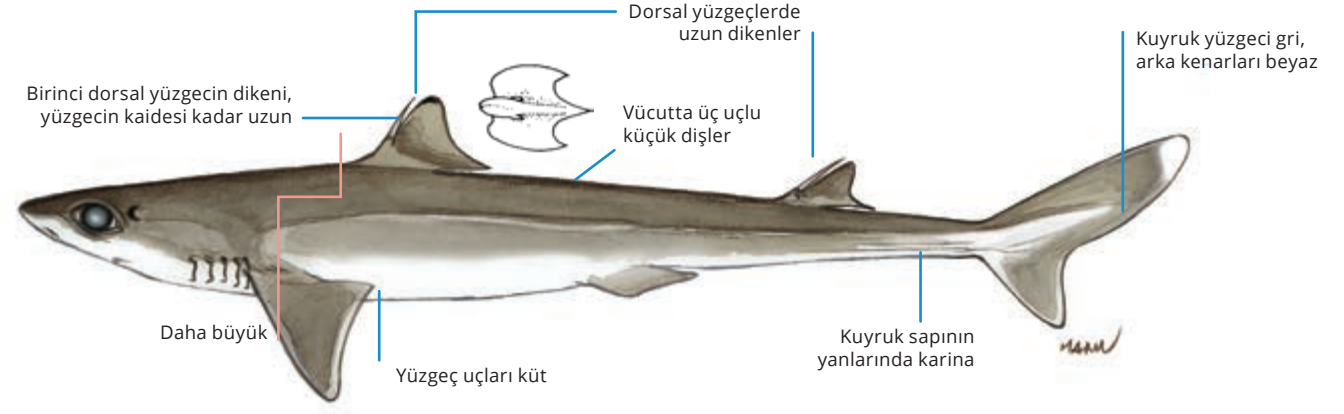
Büyüklik: Toplam boy (TB) 200 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: İnce yapılı bir köpekbalığıdır. Pektoral yüzgeçlerin iç köşesi yuvarlaktır. Birinci dorsal dikenin başladığı yer, iç pektoral köşesinin arkasında kalır. İkinci dorsal yüzgecin dikenli vardır ve ilkinden oldukça küçüktür. Koyu gri, nadiren kahverengimsi-gri olan gövdesinin üst yüzeyinde beyaz benekler vardır. Karnı griden beyaza doğru soluk bir renktedir. Vivipardır, 1-32 arası yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu 18-33 santimetreden azdır.

Yaşam Alanı: Kıta sahanlığında ve bazen yamaçlarda 10-700 metre derinlikte yaşayan demersal türdür.

Dağılımı: Dünya çapında görülür, kutuplarda, tropikal bölgelerde ve Pasifik Okyanusu'nun kuzeyinde görülmez. Akdeniz ve Karadeniz'de bulunur.

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

© F. Serena

SQUALIDAE***Squalus blainville*, Gri dikenli camgöz – QUB****EN** Longnose
spurdog**SP** Galludo**FR** Aiguillat- coq**AR** كلب أبو شوكة مأنف فطاط بوشوكة**DD****DD****PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**CITES**: Sınıflandırılmamış**CMS**: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd**

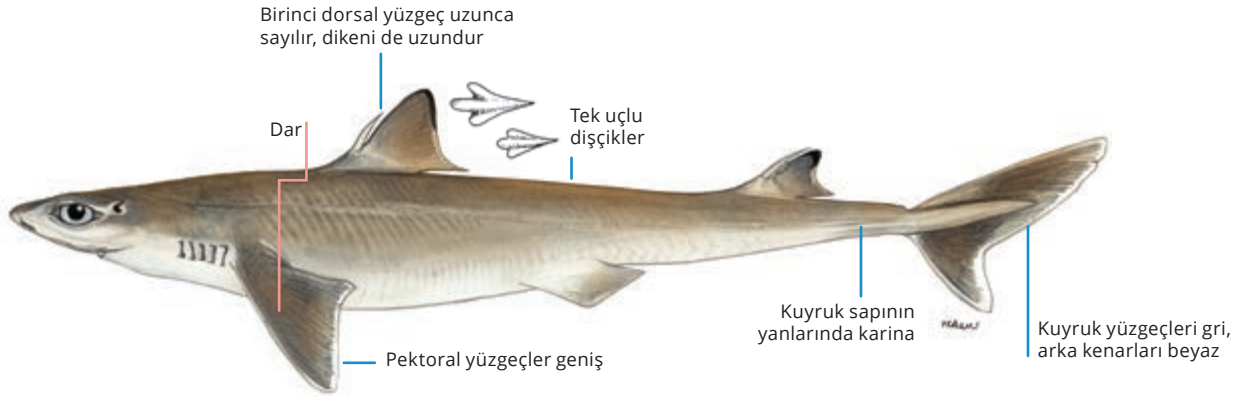
Büylük: Toplam boyu 50-80 santimetre arasında değişir, bazen 110 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: İki dorsal yüzgeci vardır ve yüzgeçlerin önlerindeki dikenler yüzgeç kaidesi kadar uzundur. Burun deliği önündeki kapak küçüktür ancak belirgin bir lobu vardır. Pektoral yüzgecin iç köşesi küttür, ikinci dorsal yüzgeç ilkinden küçüktür. Deriyi örten küçük dişçikler üç uçludur. Sırtı griyle gri-kahverengi arasında değişir, karın yüzeyi beyazdır. Yüzgeçlerin arka yüzeyi uçlara doğru belirgin veya hafif bir şekilde beyazdır. Vivipardır, 3 ile 4 arasında yavru meydana getirir. Yeni doğan yavruların toplam boyu yaklaşık 23 santimetredir.

Yaşam Alanı: Bentik tür 15-720 metre arasında orta derinlikte yaşar.

Dağılımı: Akdeniz ve Karadeniz'de görülür. Atlas Okyanusu'nun güneyinde, Pasifik ve Hint Okyanusu'nda bulunur.

Yorumlar: *Squalus blainville* ile *Squalus megalops* arasında tanımlamaya dair yaşanan sorunları da dikkate alarak *Squalus cf blainville* için tek bir takson oluşturulmasını öneriyoruz.

© S.P. Iglesias

SQUALIDAE

Squalus megalops, Kısa burunlu dikenli camgöz – DOP

EN Shortnose spurdog

SP Galludo ñato

FR Aiguillat nez court

AR قطاط بوشوكة

DD

DD

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

CITES: Sınıflandırılmamış

CMS: Sınıflandırılmamış

Dünya

Akd

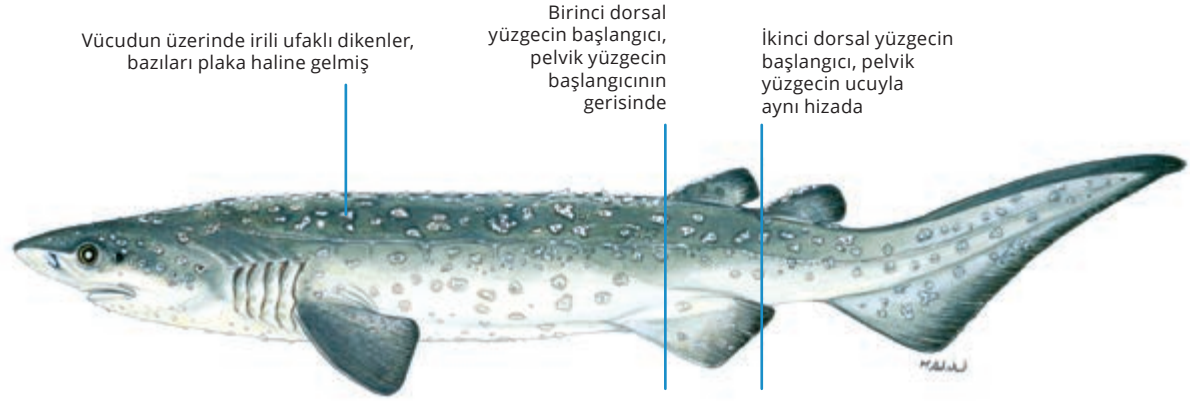
Büyüklik: Toplam boyu 70 santimetreden azdır (toplam boyu 100 santimetre de olabilir).

Açıklama: Burnu eğimli ve kısadır, ağzı küçüktür ve genişliği hemen hemen burun uzunluğu kadardır, birinci dorsal yüzgeç dikenini pektoral yüzgecin üzerindedir. Plakoid pulları tek dişçiklidir. Sırtı bronz-gri, karnı beyazdır. Dorsal yüzgeçlerinin ucu siyah, kenarları beyazdır. Vivipardır, 2-4 arasında yavru meydana getirir. Yavruların doğumdaki toplam boyu 20-24 santimetredir.

Yaşam Alanı: Kıta sahanlığında ve kıyıya yakın derinliklerden 732 metre derinliğe kadar uzanan üst yamaçlarda yaşar.

Dağılımı: Atlas Okyanusu'nun doğusu, Hint Okyanusu'nun batısı, Büyük Okyanus'un batısı ile Güney Avustralya arası.

Yorumlar: *Squalus blainville* ile *Squalus megalops* arasında tanımlamaya dair yaşanan sorunları da dikkate alarak *Squalus cf blainville* için tek bir takson oluşturulmasını öneriyoruz.

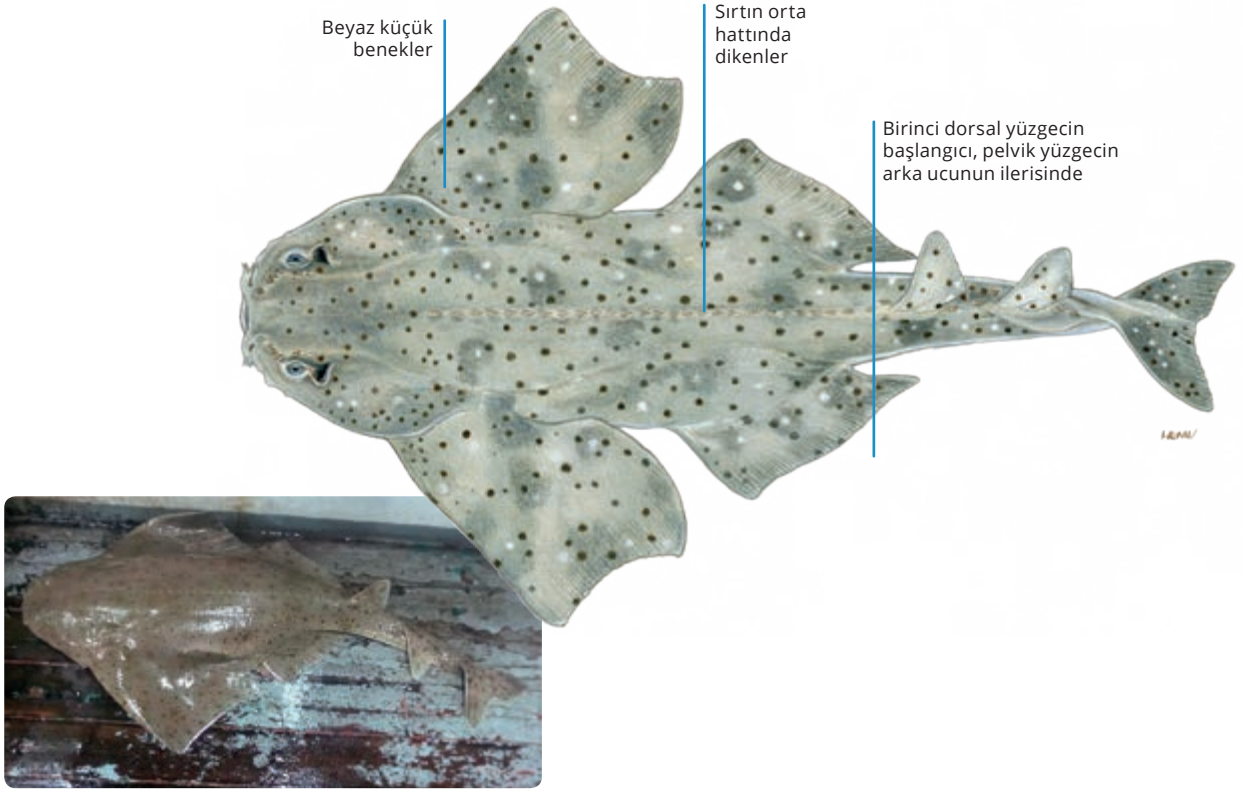
© H.B. Osmany

ECHINORHINIDAE***Echinorhinus brucus*, , Çivili köpekbalığı - SHB****EN** Brambel shark **SP** Tiburón de clavos **FR** Squale bouclé **AR** NA**DD****EN****PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış **CITES**: Sınıflandırılmamış **CMS**: Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyükölük:** Toplam boy (TB) 310 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Burnu ovaldir, gözlerden başlayarak hafifçe incelmektedir. Ağzı yarım ay şeklindedir. Spirakulum deliği gözün çok arkasındadır. Pektoral yüzgeçler kısadır, birinci dorsal yüzgeç, pelvik yüzgeç kaidesinin arka kısmının önünden başlar. İkinci dorsal yüzgeç kaidesi, pelvik yüzgeç uçlarının önündedir. Birinci dorsal yüzgeçten biraz daha küçüktür. Kuyruk yüzgeci oraksıdır. Gövdesinin üzerinde düzensiz aralıklarla dizilmiş, çivili düğmeleri andıran dikenler bulunur. Rengi gri ile kahverengi arasında değişmekte, karnı açık kahverengiden beyaza dönmektedir. Vivipardır, 15-26 arası yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu 40-50 santimetreden azdır.

Yaşam Alanı: Kıta sahanlığında ve yamaçlarda 200 ile 900 metre derinlikte ılıman sularda yaşayan demersal türdür.

Dağılımı: Hint Pasifiği'nin batısında görülür. Akdeniz'de bulunur, Karadeniz'de yoktur.

© iSea, www.isea.com.gr

SQUATINIDAE

Squatina aculeata, Dikenli keler – SUA

EN Sawback angelshark

SP Angelote espinudo

FR Ange de mer épineux

AR ملاك شوكة (سفن / وقاص)

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II **CITES**: Sınıflandırılmamış **CMS**: Sınıflandırılmamış
GFCM: GFCM/42/2018/2

Dünya

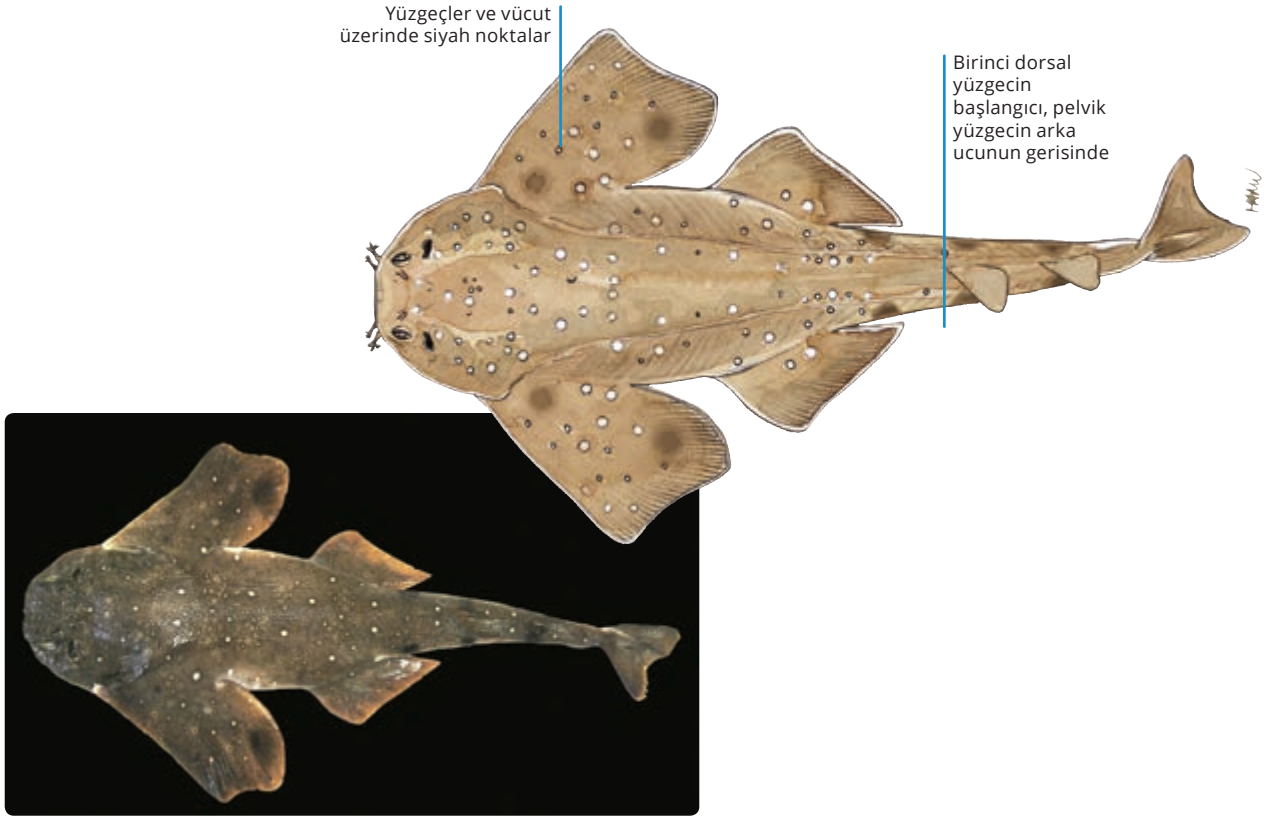
Akd

Büyükölük: Toplam boy (TB) 190 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Gövdesi nispeten incedir. Ağzı başın önündedir (terminal) ve burun lobları belirgin olarak püsküllüdür. Gözleri ve büyük spirakulum delikleri sırtındadır. Solungaç yarıkları başın kenarlarında ve arkasındadır. Birinci dorsal yüzgecin başlangıcı genellikle pelvik arka uçların karşısında veya ilerisindedir. Pektoral yüzgeçler oldukça uzundur, anal yüzgeci yoktur. Sırtında kafayla dorsal yüzgeçler arasında orta hat boyunca ve yüzgeç kaideleri arasında büyük dikenler vardır. Gövdede benekleri yoktur, açık kahverengi lekeleri vardır. Vivipardır, doğan yavruların toplam boyu 30-35 santimetreden azdır.

Yaşam Alanı: Kıta sahanlığında ve yamaçların en üst tarafında yaşayan demersal türdür. Sıcak-ılıman ve tropikal sularda 30-500 metre derinlikte yaşar.

Dağılımı: Atlas Okyanusu'nun doğusunda Cebelitarık ile Namibya arasında yaşar. Akdeniz'de nadiren görülür, Karadeniz'de görülmez.

© F. Serena

SQUATINIDAE***Squatina oculata*, Lekeli keler – SUT****EN** Smoothback angelshark**SP** Pez angel**FR** Ange de mer ocellé**AR** NA**PROTOCOLE ASP/DB** : Ek II **CITES**: Sınıflandırılmamış **CMS**: II **GFCM**: GFCM/42/2018/2**Dünya****Akd****Büyüklik:** Toplam boy (TB) 160 santimetreye kadar çıkabilir.

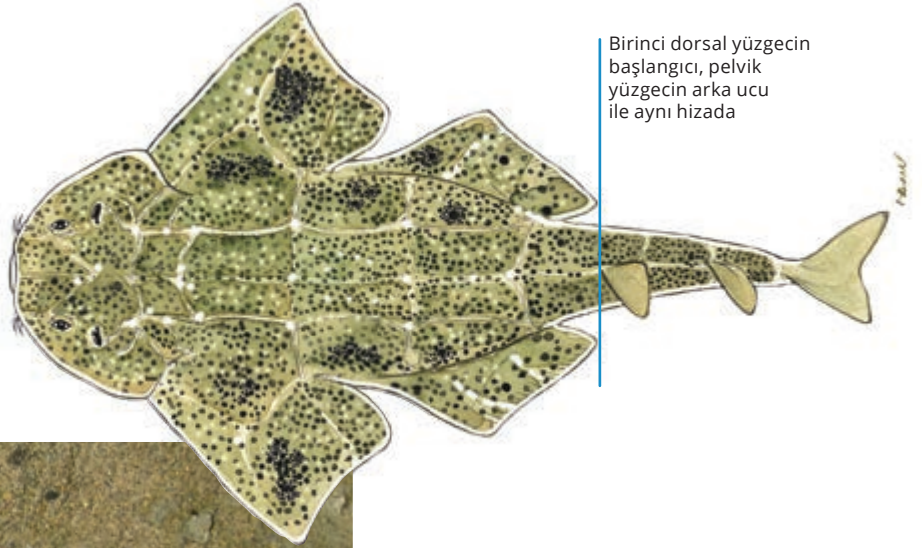
Açıklama: Gövdesi oldukça incedir. Ağız başın önündedir (terminal) ve burun lobları basittir, hafifçe çatallıdır. Gözleri ve büyük spirakulum delikleri sırtındadır. Solungaç yarıkları başın kenarlarında ve arkasındadır. Birinci dorsal yüzgecin başlangıcı genellikle pektoral yüzgeçlerin serbest arka uçlarının çok arkasında kalmaktadır, anal yüzgeci yoktur. Burunda büyük dikenler bulunur ancak genellikle sırtın ortasında yoktur. Büyük kahverengi benekleri yoktur, ancak pektoral yüzgeçlerinde ve gövdesinde belirgin simetrik beyaz benekleri vardır. Vivipardır, 3-8 arası yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu 23-27 santimetreden azdır.

Yaşam Alanı: Kıta sahanlığında ve yamaçların en üst tarafında yaşayan demersal türdür. Sıcak-ılıman ve tropikal sularda 20-500 metre derinlikte yaşar.

Dağılımı: Atlas Okyanusu'nun doğusunda Cebelitarık ile Namibya arasında yaşar. Akdeniz'de nadiren görülür, Karadeniz'de görülmez.

© F. Garibaldi

SQUATINIDAE

Squatina squatina, Keler – AGN

EN Angelshark

SP Angelote

FR Ange de mer
commun

AR ملاك شائع (سفن وقاص)

CR

CR

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II

CITES: Sınıflandırılmamış

CMS: Ek II

GFCM: GFCM/42/2018/2

Dünya

Akd

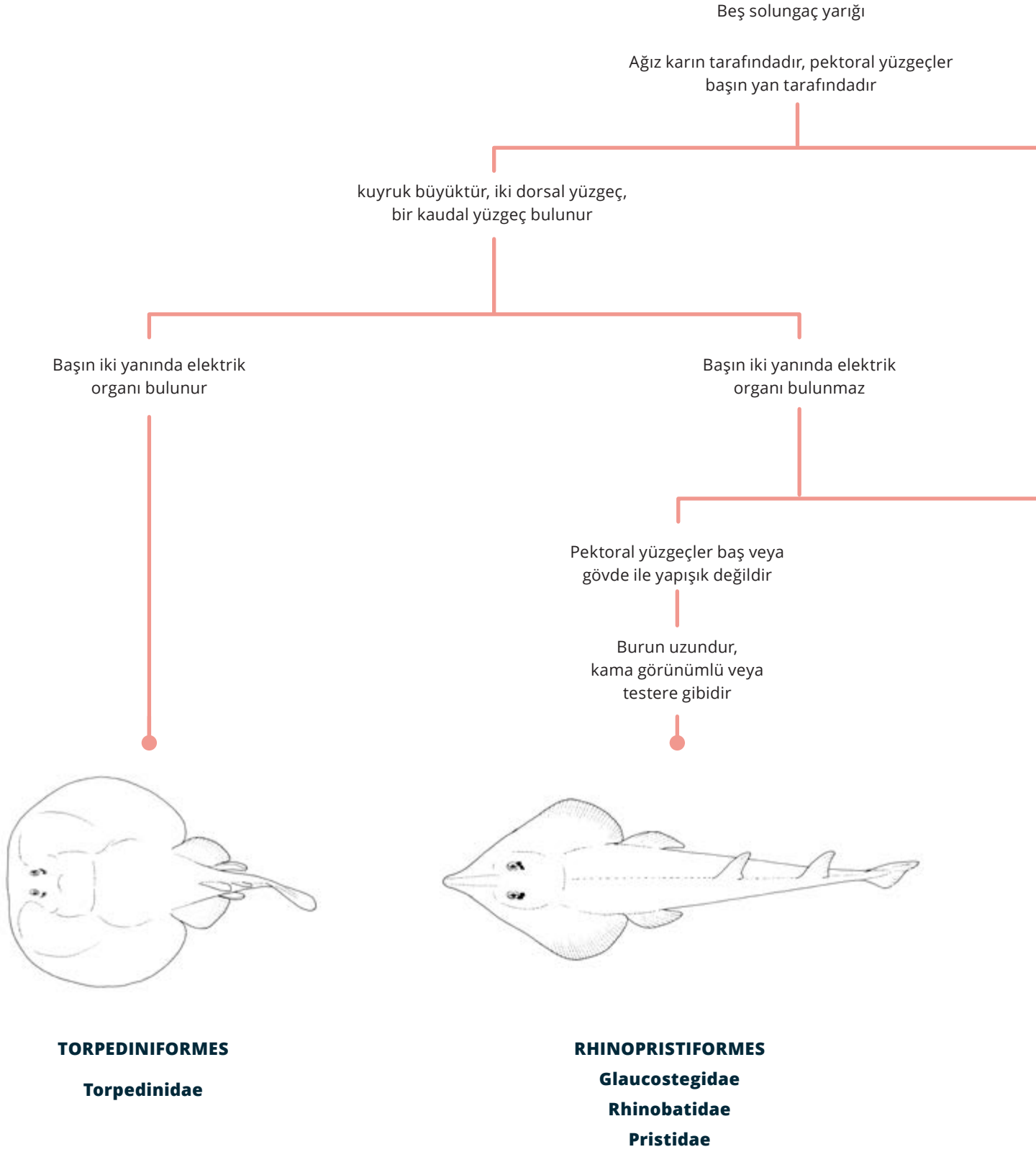
Büyüklik: Toplam boy (TB) 250 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Gövdesi büyüktür. Ağız başın önündedir (terminal), burun lobları basittir ve spatulamsı uçları vardır. Gözleri ve büyük spirakulum delikleri sırtındadır. Solungaç yarıkları başın kenarlarında ve arkasındadır. Birinci dorsal yüzgecin başlangıcı, pelvik yüzgecin arka ucuyla aynı hizadadır, anal yüzgeci yoktur. Burunda ve gözlerin üzerinde küçük kümeler halinde dikencikler vardır. Gövdede benekleri yoktur. Gri-kırmızımsı veya yeşilimsi kahverengindedir. Vivipardır, 7-25 arası yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu 24-30 santimetreden azdır.

Yaşam Alanı: Kıta sahanlığında yaşayan demersal bir türdür. Sıcak-ılıman ve soğuk sularda 5-150 metre derinlikte yaşar.

Dağılımı: Atlas Okyanusu'nun doğusunda Kanarya Adaları ile Kuzey Denizi'nin güneyinde bulunur. Akdeniz'de nadiren görülür, Karadeniz'de de bulunur.

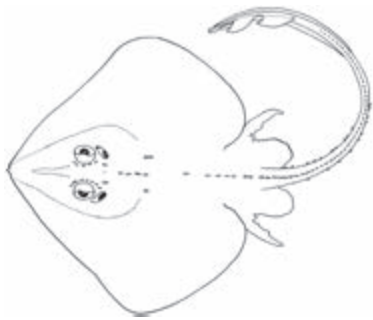
Yassı Kıkırdaklı Balıklar

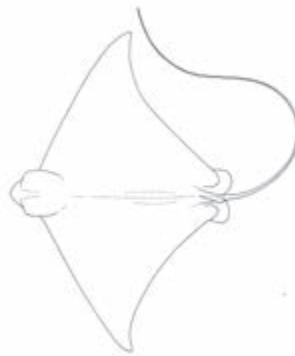
kuyruk incedir, genellikle kamçı
gibi uzundur, dikenlidir

pektoral yüzgeçler baş veya
gövdeye birleşmiştir;

disk yuvarlaktır;
pelvik yüzgeçler
iki lobludur

RAJIFORMES
Rajidae

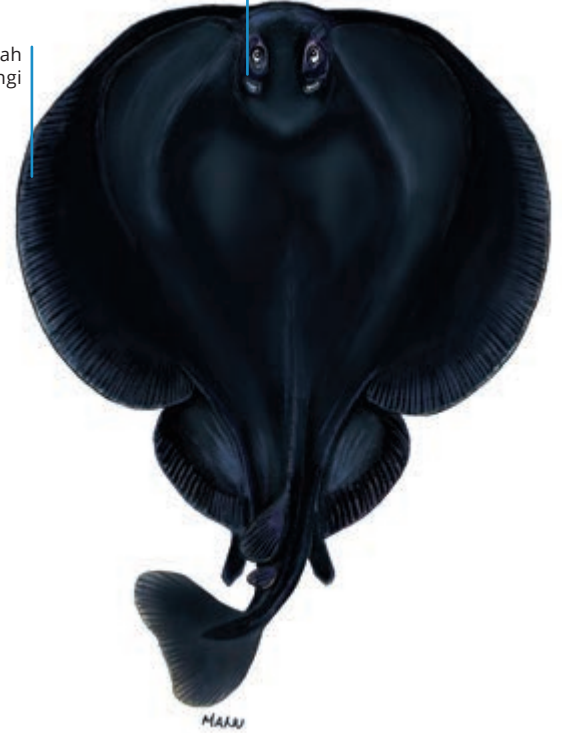
MYLIOBATIFORMES
Dasyatidae
Gymnuridae
Aetobatidae
Myliobatidae
Rhinopteridae
Mobulidae

Yassı kıkırdaklı balıklar

© L. Sion

Sırt yüzeyi tümüyle siyah
veya koyu kahverengi

Spirakulumların
üst kenarında
papilla görülmez

TORPEDINIDAE

Tetronarce nobiliana, Çarpan – TTO

EN Electric ray

SP Tremolina negra

FR Torpille noire

AR راية سوداء

DD

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

CITES: Sınıflandırılmamış

CMS: Sınıflandırılmamış

Dünya

Akd

Büyüklik: Toplam boy 180 cm

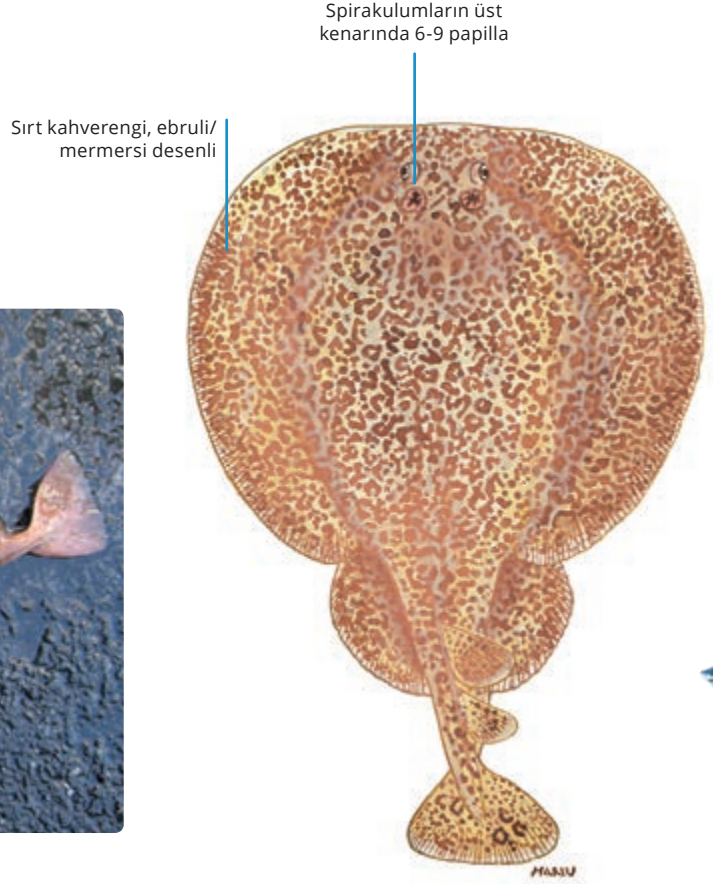
Açıklama: Gövde yuvarlaktır, burun gözlerin önünde ve oldukça kısadır. Birinci sırt yüzgeci, ikinciden daha büyüktür. Spirakulumların (nefes deliği) kenarları düzdür, bu bölgede tentakül veya papilla görülmez. Sırt koyu bordo/kahverengidir; karın bölgesi beyaz ile krem rengi arasındadır, disk ve pelvik yüzgeç sınırlarında koyu renkli lekelenmeler bulunur. Vivipardır (yavrularını canlı doğurur), yılda en fazla 60 yavru üretir; yeni doğan yavruların toplam boyu 23 santimetredir.

Yaşam alanı: Genç bireyler genellikle bentiktir, 10 ila 350 metre derinlikte yumuşak deniz tabanlarında veya adaları çevreleyen eğimli bölgelerde 925 metre derinliğe kadar görülürler; yetişkin bireyler ise sıklıkla pelajik veya yarı pelajiktir.

Dağılımı: Hint Pasifiği, Atlas Okyanusu'nun doğusunda Kuzey Denizi'nden Güney Afrika'ya uzanan bölge ve Akdeniz'de yayılım gösterir. Karadeniz'de görülmez.

© F. Serena

TORPEDINIDAE

Torpedo marmorata, Mermersi çarpan – TTR

EN Marbled electric ray

SP Tremolina mármorata

FR Torpille marbrée

AR راية مرمريّة (نعاس)

DD

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

CITES: Sınıflandırılmamış

CMS: Sınıflandırılmamış

Dünya

Akd

Büyüklik: Toplam boy 100 cm

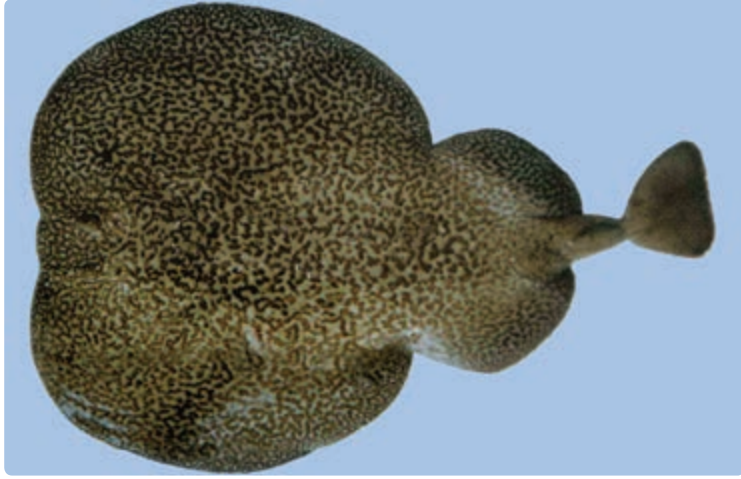
Açıklama: Gövde yuvarlaktır, burun gözlerin önünde ve oldukça kısadır. Birinci sırt yüzgeci ikincisinden biraz daha uzundur. Spirakulumların kenarlarında aynı boyda 6 ila 8 tentakül bulunur. Sırt bölgesi değişmekle birlikte genellikle kahverengi zemin üzerinde açık renkli lekeler veya ebruli desenlerden oluşur; karın bölgesi beyaz ile krem rengi arasındadır. Vivipardır, yılda 2 ila 32 yavru üretir; yeni doğan yavruların toplam boyu 10-14 santimetredir.

Yaşam alanı: 100 metreye kadar uzanan derinliklerde, yumuşak ve sert deniz tabanlarında görülen bentik bir türdür, nadiren 350 metre derinliğe kadar iner.

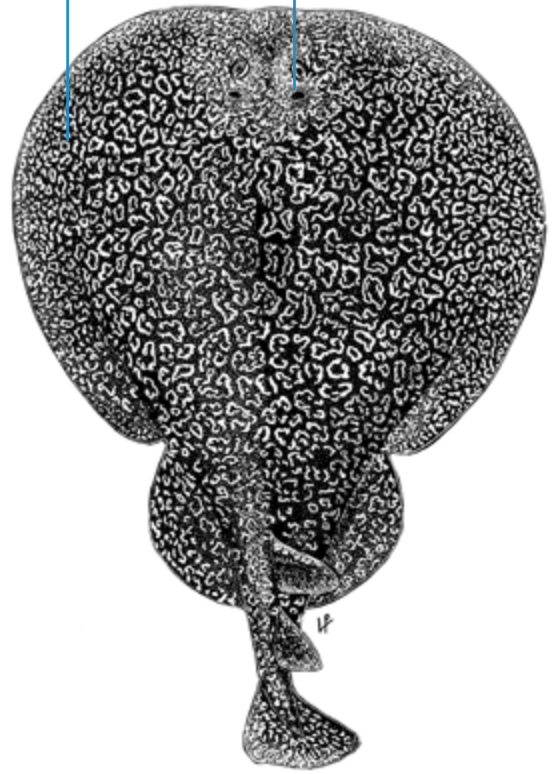
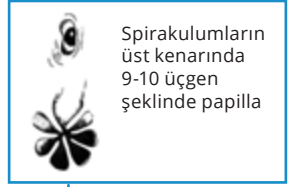
Dağılımı: Atlas Okyanusu'nun doğusunda Kuzey Denizi'nden Güney Afrika'ya uzanan bölge ve Akdeniz'de yayılım gösterir. Karadeniz'de görülmez

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

© B. Séret

Sırt kahverengi, ebruli/
mermersi desenli**TORPEDINIDAE*****Torpedo sinuspersici*, Lekeli çarpan – TTJ****EN** Variable
torpedo ray**SP** Tremolina mármol**FR** Torpille auréolée**AR** راية الخليج**PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**CITES**: Sınıflandırılmamış**CMS**: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyükölük:** Toplam boy 130 cm

Açıklama: Gövde yuvarlaktır, burun gözlerin önünde ve oldukça kısadır. Birinci sırt yüzgeci ikinciden daha büyüktür ve küçük bir kuyruk yüzgeci bulunur. Spirakulumların kenarlarında, açıklığın merkezine doğru uzanmayan eşit uzunlukta 9-10 tentakül bulunur. Sırt tarafında rengi koyu kırmızı, kahverengi ve siyah arası değişen zemin üzerinde canlı renkli daire şeklinde desenler bulunur, karın tarafı beyaz ile krem rengi arasındadır. Vivipardır, yılda 9 ila 22 yavru üretir.

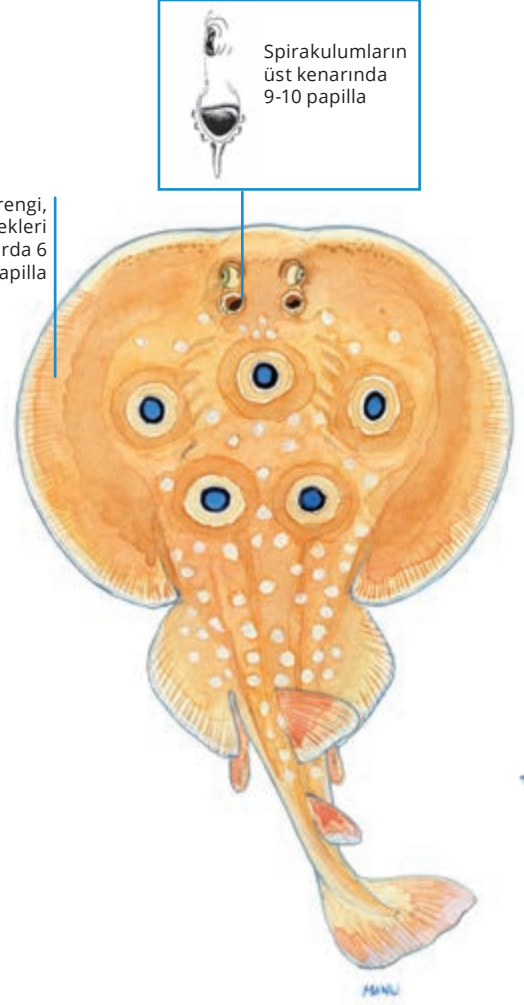
Yaşam alanı: Kıta sahanlığında 150 metre derinliğe kadar yumuşak deniz tabanlarında görülen bentik bir türdür.

Dağılım: Doğu Hint Okyanusu, Basra Körfezi, Kızıl Deniz ile Güney Afrika arasında görülür, Akdeniz'de çok nadir rastlanır.

Yorumlar: Bu türün sadece birkaç kere Suriye kıyılarında görüldüğü raporlanmıştır. Akdeniz'de görülüp görülmediğinin doğrulanması gerekir.

© F. Serena

TORPEDINIDAE

Torpedo torpedo, Benekli çarpan – TTV

EN Common torpedo **SP** Tremolina comun **FR** Torpille ocellée **AR** راية حلقية (نعاس)

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış **CITES**: Sınıflandırılmamış **CMS**: Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

Dünya

Akd

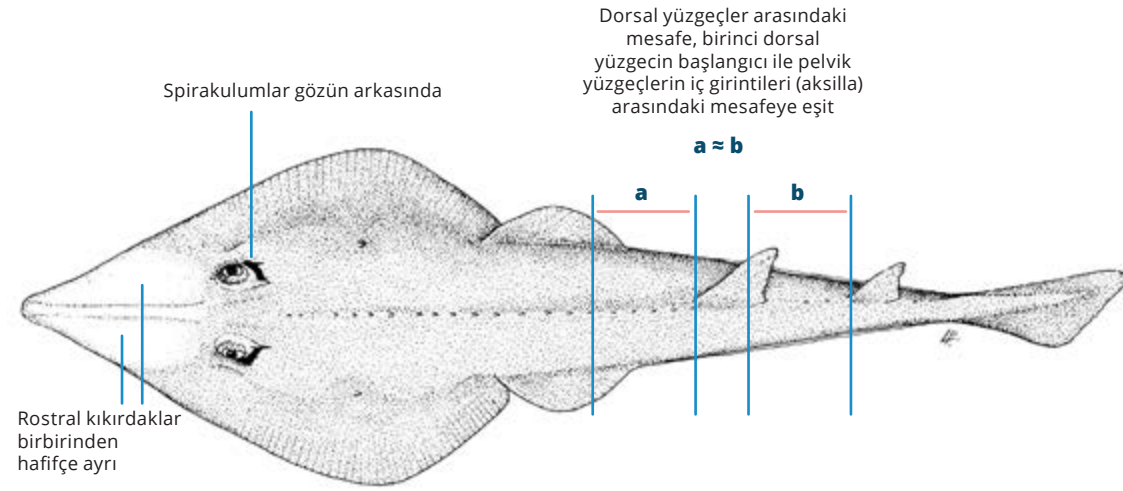
Büyüklik: Toplam boy 60 cm

Açıklama: Gövde yuvarlaktır, burun gözlerin önünde ve oldukça kısadır. Birinci sırt yüzgeci ikincisinden biraz daha büyüktür. Spirakulumların kenarlarında üçgen şeklinde 8-10 küçük papiller bulunur. Sırt tarafı açık veya koyu kahverengidir, düz renklidir, sadece beş (bazen daha az) büyük mavi göz beneği bulunur. Karın tarafı beyaz ile krem rengi arasındadır. Vivipardır, 3-21 yavru üretir, yeni doğan yavruların toplam uzunluğu 8-10 santimetredir.

Yaşam alanı: 70 metreye kadar uzanan derinliklerde yumuşak deniz tabanlarında yaşayan bentik bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu'nun doğusunda Biscay Körfezi'nden Angola'ya kadar uzana kıyılarda ve Akdeniz'de görülür. Karadeniz'de görülmez

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

© F. Serena

GLAUCOSTEGIDAE***Glaucostegia cemiculus*, Kemane – RBC****EN** Blackchin guitarfish**SP** Guitarra barbanegra**FR** Guitare de mer fousseuse**AR** قيثارة سوداء الذقن (محرث / قرس)**EN****EN****PROTOCOLE ASP/DB** : Ek II (as *Rhinobatos cemiculus*) **CITES**: Sınıflandırılmamış
CMS: Sınıflandırılmamış **GFCM**: GFCM/42/2018/2**Dünya****Akd****Büyüklik:** Toplam boy 242 cm

Açıklama: Vücudu üçgen şeklindedir, rostral kırkırdaklar birbirinden hafifçe ayrıdır. Ön burun lobu belirgindir; arka burun deliği kapağı dardır. Spirakulumların eşit uzunlukta iki kapağı bulunur. Spirakulumların iç kenarları boyunca, iki spirakulum arasında, omuzlarda, disk ve kuyruğun orta hattı boyunca dikenler mevcuttur. Gövdenin sırt tarafı kahverengidir ve belirgin desen yoktur; karın tarafı beyazdır. Vivipardır, yılda 1-2 defa, 4-6 yavru üretir; yeni doğan yavruların toplam uzunluğu 34 santimetredir.

Yaşam alanı: sığ sulardan 100 metreye kadar uzanan derinliklerde, kumlu ve çamurlu deniz tabanlarında yaşayan bentik bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu'nda Portekiz'in kuzeyi ile Angola arasında ve Akdeniz'de görülür, Karadeniz'de görülmez.

Gözün çapı, burnun uzunluğunun
beşte birinden az

Dorsal yüzgeçler arasındaki mesafe, birinci dorsal
yüzgecin başlangıcı ile pelvik yüzgeçlerin iç girintileri
(aksilla) arasındaki mesafenin iki katından fazla

$$a > 2b$$

Göz çapı

© J.E. Randall

GLAUCOSTEGIDAE

Glaucostegus halavi, Halavi kemane balığı – RBH

EN Halavi ray

SP NA

FR Guitare de
mer halavi

AR NA

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış **CITES:** Sınıflandırılmamış **CMS:**
Sınıflandırılmamış **GFCM:** Sınıflandırılmamış

Dünya

Akd

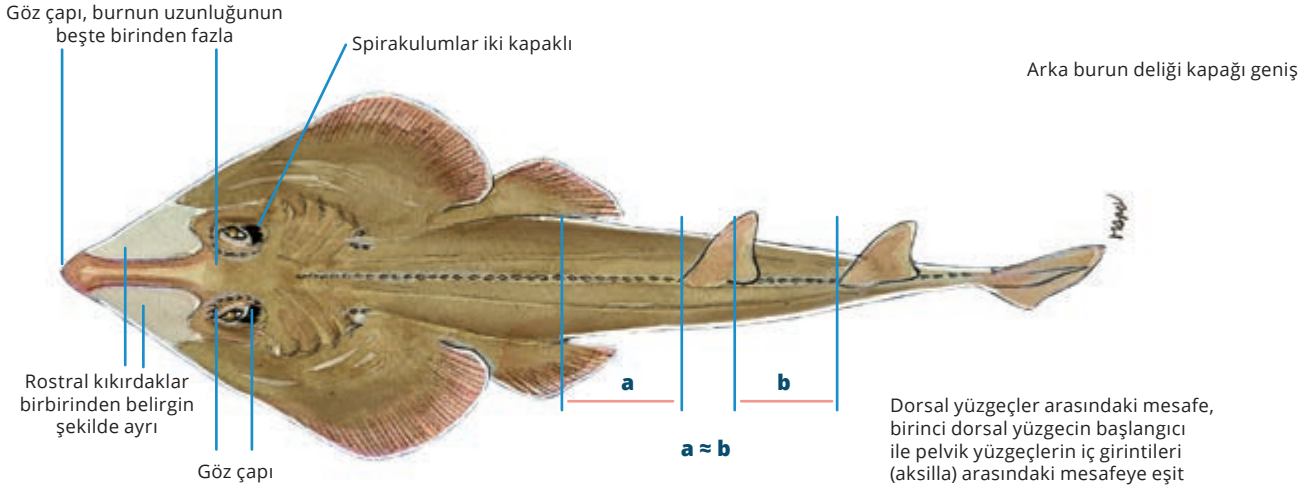
Büyükölük: Toplam boy 120 cm (171 santimetreye kadar çıkabilir).

Açıklama: Vücudu üçgen şeklindedir, geniş bir üçgeni andıran uca doğru hafifçe sivrilen burnun ucu yuvarlaktır. Kuyruk, diskten biraz daha uzundur, sırt yüzgeçleri arasındaki mesafe, birinci sırt yüzgecinin taban uzunluğunun 1,5-1,9 katıdır. Sırt tarafı sarımtırak ile kremi kahverengi arasında değişirken karın tarafı beyazdır. Vivipardır, 10 yavru üretir ve yeni doğan yavruların toplam uzunluğu 29 santimetredir.

Yaşam alanı: sığ sulardan 100 metreye kadar uzanan derinliklerde, alt tropikal denizlerin kumlu tabanlarında yaşayan bentopelajik bir türdür.

Dağılım: Hint Okyanusu'nda, Kızıl Deniz ile Basra Körfezi ve Umman Körfezi arasında görülür. Akdeniz'de görüldüğü de söylenmiştir.

Yorumlar: Akdeniz'de görülüp görülmediğinin doğrulanması gerekir.

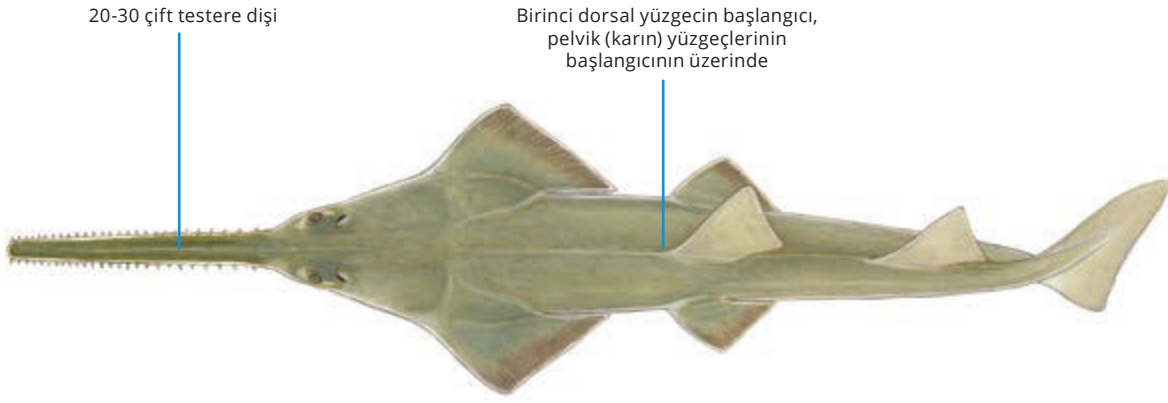
© F. Serena

RHINOBATIDAE***Rhinobatos rhinobatos*, Uzun kemane – RBC****EN** Common guitarfish **SP** Guitarra comun**FR** Guitare de mer commune**AR** قيثارة شائعة (محرث / قرس)**EN****EN****PROTOCOLE ASP/DB** : Ek II**CITES**: Sınıflandırılmamış**CMS**: Ek II**GFCM**: GFCM/42/2018/2**Dünya****Akd****Büyüklik:** Toplam boy 150 cm

Açıklama: Disk üçgen şeklindedir ve rostral kıkırdaklar birbirinden belirgin şekilde ayrıdır. Ön burun lobu, burun deliğinin iç köşesine doğru uzanır; arka burun deliği kapağı geniştir. Spirakulumların belirgin iki kapağı bulunur; dışarıdaki kapak daha belirgindir. Spirakulumların iç kenarları boyunca, iki spirakulum arasında, omuzlarda, disk ve kuyruğun orta hattı boyunca nispeten küçük dikenler mevcuttur. Sırt tarafı kahverengi, karın tarafı beyazdır. Vivipardır, yılda bir iki defa, 4-10 yavru doğurur; yeni doğan yavruların toplam uzunluğu 25 santimetre kadardır.

Yaşam alanı: Sığ sulardan 100 metreye kadar uzanan derinliklerde, kumlu ve çamurlu deniz tabanlarında yaşayan bentik bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu'na ait bir türdür, Biscay Körfezi ile Angola arasında görülür. Akdeniz'de de görülmekle birlikte Karadeniz'de rastlanmaz

© H. Burgess

PRISTIDAE

Pristis pectinata, İnce dişli testere balığı – RPP

EN Smalltooth sawfish

SP Peje-peine

FR Poisson-scie tident

AR منشار ناعم

CR

CR

Dünya

Akd

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II **CITES:** Ek I **CMS:** Ek I and II
GFCM: GFCM/42/2018/2

Büyükölük: Toplam boy 550 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Testere biçiminde, her iki tarafında dişler bulunan uzun bir rostruma sahiptir. Birbiriyle hemen hemen aynı biçimde ve büyüklükte iki dorsal (sırt) yüzgeci bulunur. Birinci dorsal yüzgecin başlangıcı, pelvik (karın) yüzgeçlerinin başlangıcının üzerindedir. Gövde sırt ve yan taraflarda koyu gri veya kahverengidir, karın bölgesi beyazdır. Vivipardır, yılda 15-20 yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların toplam boyu 60 santimetre kadardır.

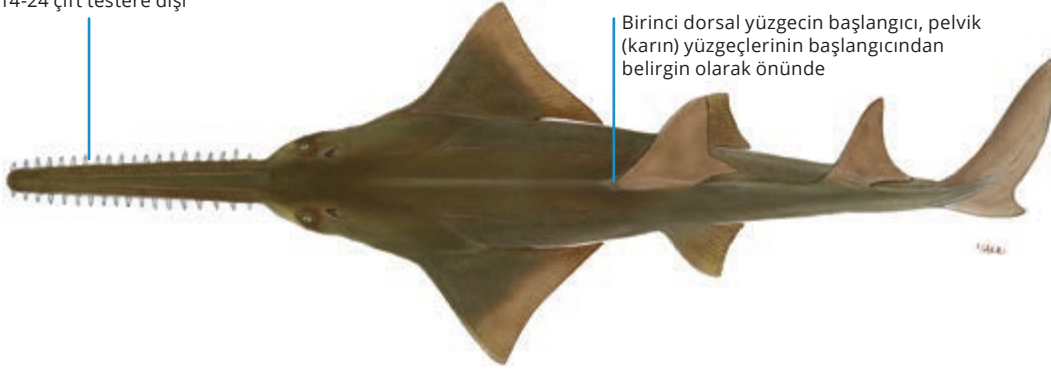
Yaşam alanı: sığ sulardan 90 metreye kadar uzanan derinliklerde, yumuşak deniz tabanlarında yaşayan bentik bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu ve Hint Okyanusu'nun güney batısında görülür. Büyük olasılıkla Akdeniz'de nesli tükenmiştir.

Yorumlar: Akdeniz'de görülüp görülmediğinin doğrulanması gerekmektedir.

14-24 çift testere dişi

Birinci dorsal yüzgecin başlangıcı, pelvik (karın) yüzgeçlerinin başlangıcından belirgin olarak önünde

© CSIRO

PRISTIDAE***Pristis pristis*, Testere balığı – RPR****EN** Common sawfish**SP** Pez sierra**FR** Poisson-scie commune**AR** منشار شائع**PROTOCOLE ASP/DB** : Ek II **CITES**: Ek I **CMS**: Ek I & II **GFCM**: GFCM/42/2018/2**Dünya****Akd****Büyüklik:** Toplam boy 700 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Testere biçiminde, her iki tarafında dişler bulunan uzun bir rostruma sahiptir. Birbiriyle hemen hemen aynı biçimde ve büyüklükte iki dorsal (sırt) yüzgeci bulunur. Birinci dorsal yüzgecin başlangıcı, pelvik (karın) yüzgeçlerinin başlangıcından belirgin olarak önündedir. Sırt tarafı sarımtırak gri, karın tarafı beyazdır. Vivipardır, yılda 1-13 yavru meydana getirir; yeni doğan yavruların toplam boyu 72-90 santimetredir.

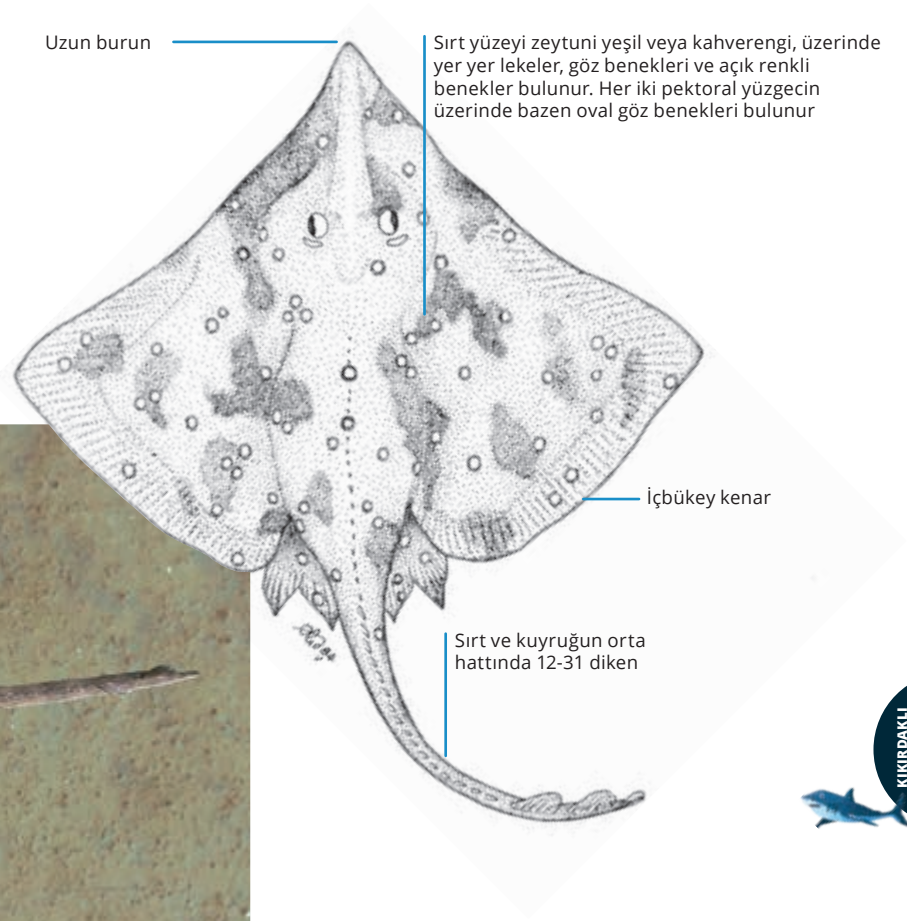
Yaşam alanı: En az 45 metre derinliğe kadar inebilen, tropik denizlerde yaşayan, nehir ve su kaynaklarında da görülebilen bentik bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu, Hint Okyanusu'nun güney batısı ve Büyük Okyanus'ta görülür. Büyük olasılıkla Akdeniz'de nesli tükenmiştir.

Yorumlar: Akdeniz'de görülüp görülmediğinin doğrulanması gerekmektedir.

© J. Ellis

RAJIDAE

Dipturus cf batis, Mavi vatoz – RJB

EN Blue skate

SP Noriega

FR Pocheteau gris

AR سَفْنْ أَزْرَق

Dünya

Akd

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II CITES: Sınıflandırılmamış CMS: Sınıflandırılmamış
GFCM: GFCM/42/2018/2

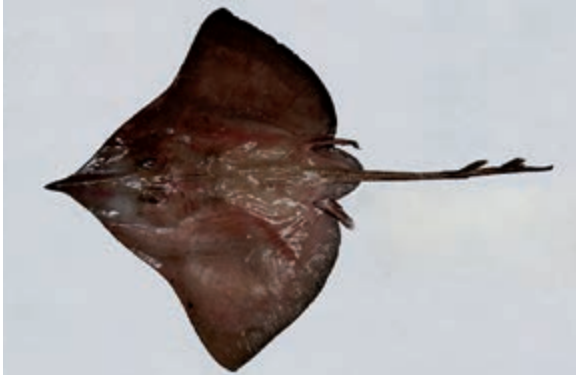
Büyüklik: Toplam boy 285 santimetreye çıkabilir.

Açıklama: Disk basık romboid (eşkenar dörtgen) şeklindedir. Burun uzun ve sivridir, diskin arka kenarları bariz biçimde içbükeydir. Sırt ve karın yüzeyi genç bireylerde pürüzsüz, daha gelişmiş bireylerde ise kısmen pürüzlüdür. Sırt yüzeyi kahverengidir, üzerinde yer yer lekeler, göz benekleri ve açık renkli benekler bulunur. Karın bölgesi küllü gri ile mavimsi gri arasında değişir; diskin her iki tarafında mukus gözenekleri bulunur. Ovipardır (yumurtalarını denize bırakır). Yumurtadan çıkan yavruların toplam boyu 21 santimetre kadardır.

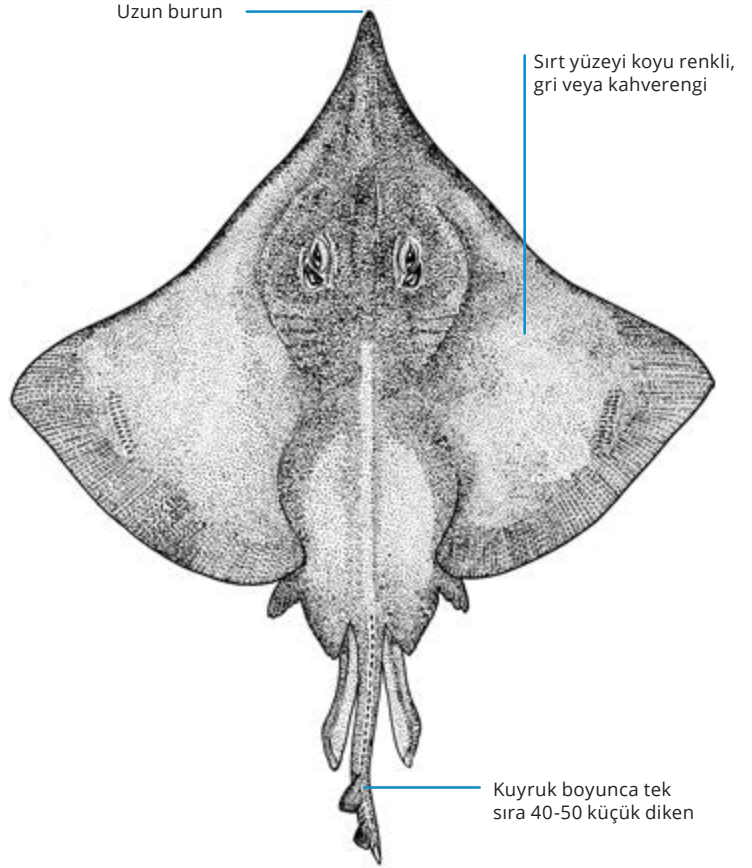
Yaşam alanı: Kıta sahanlığından en az 600 metre derinliğe kadar, soğuk ve ılıman sularsa yaşayan demersal bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu'nun kuzey doğusu. Türün şu an Akdeniz'in sadece batısında (Fas, İspanya ve Fransa) görülme ihtimali vardır.

Yorumlar: Akdeniz'deki varlığının teyit edilmesi gerekir.

© M.L. Geraci

RAJIDAE***Dipturus nidarosiensis*, Norveç vatozu – RJB****EN** Norwegian skate**SP** Raja noruega**FR** Pocheteau de Norvège**AR** سَفَن نرويجي**NT****NE****PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**CITES**: Sınıflandırılmamış**CMS**: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyükölük:** Toplam boy 200 santimetreye kadar çıkabilir

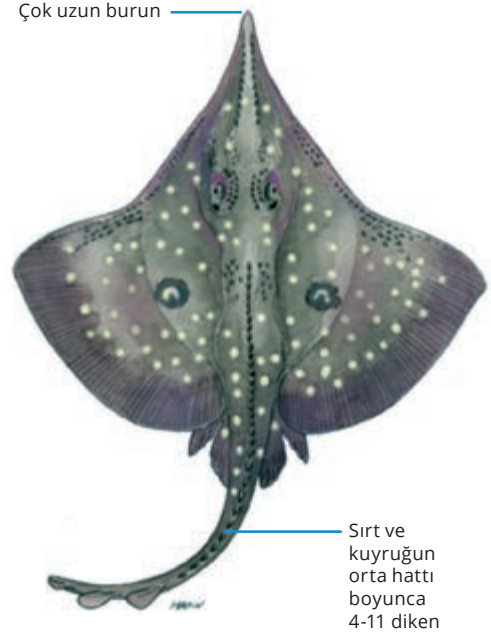
Açıklama: Burun sivridir, diskin genişliği, uzunluğundan büyüktür, pektoral yüzgeçlerin arka kenarları içbükeydir. Sırt yüzeyi pürüzsüzdür, grimsi kahverengidir. Karın bölgesi tamamen koyu renklidir üzerinde koyu renkli ampüler gözenekler bulunur. Ovipardır, yumurtadan çıkan yavru büyüklüğü bilinmiyor.

Yaşam alanı: Kıyı sularından (125 metre) 1400 metreye kadar uzanan derinliklerde, eğimli ve kumlu deniz tabanlarında yaşayan demersal bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu'nun doğusunda, İzlanda ile Güney Afrika arasında görülür. Akdeniz'de görüldüğü de bildirilmiştir.

© F. Serena

RAJIDAE

Dipturus oxyrinchus, Sivriburun vatoz – RJO

EN Longnosed skate **SP** Picón

FR Pocheteau noir

AR سَفَن مُؤَنَف

NT

NT

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

CITES: Sınıflandırılmamış

CMS: Sınıflandırılmamış

Dünya

Akd

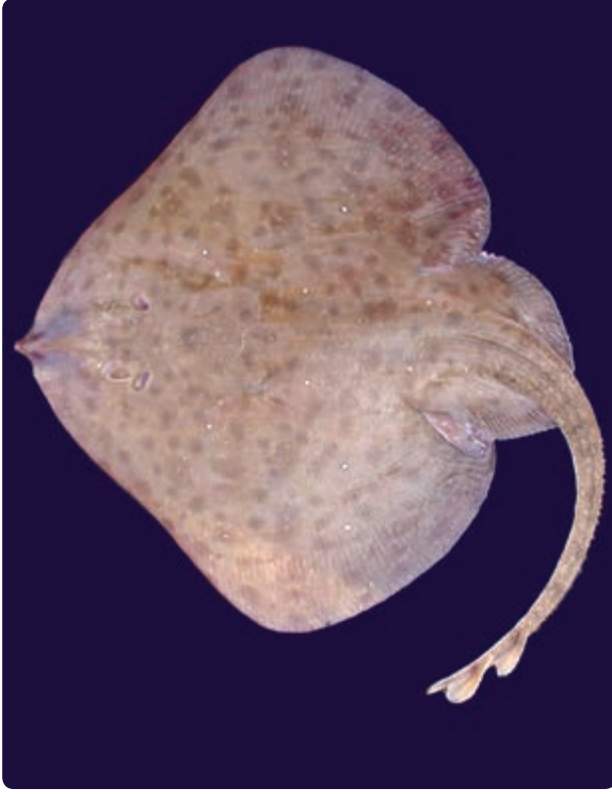
Büyüklük: Toplam boy 150 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Burun oldukça uzun ve sivridir, disk genişçe eşkenar dörtgen (romboid) şeklindedir, diskin arka kenarları bariz şekilde içbükeydir. Sırt yüzeyi zaman içinde dikenlerle kaplanır, yetişkinlik dönemine ulaşıldığında iğneler pektoral (göğüs) yüzgeçlerin üzerindeki belli bölgeler hariç tüm yüzeyi kaplar. Disk üzerinde diken yoktur. Kuyruk boyunca 4 ila 11 diken sıralanmıştır. Karın tarafı genç bireylerde düz, yetişkin bireylerde tamamen dikenlerle kaplıdır. Sırt yüzeyi kahverengi veya grinin açık ve koyu tonları arasında değişir, belli belirsiz nokta ve siyah beneklerle kaplıdır. Karın bölgesi koyu kahverengi ile grimsi mavi arasında değişir, diskin her iki yanındaki mukus gözenekleri, siyah nokta ve çizgilenme olarak görülür. Ovipardır, yumurtadan çıkan yavrunun toplam boyu yaklaşık 17 santimetredir.

Yaşam alanı: Batıyal bölgede en az 1230 metre derinliklere kadar uzanan soğuk ve ılıman sularda yaşayan demersal bir türdür.

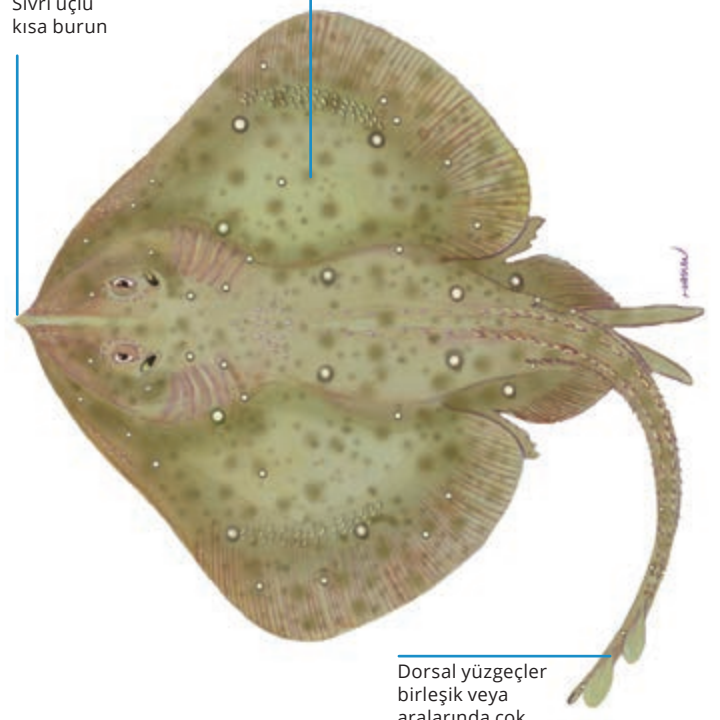
Dağılım: Atlas Okyanusu'nda Norveç ile Senegal arasında ve Akdeniz'de görülür, Karadeniz'de görülmez

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

© F. Serena

Sivri uçlu
kısır burun

Sırtta kenarları koyu renkli ve simetrik
dağılım gösteren krem rengi benekler

Dorsal yüzgeçler
birleşik veya
aralarında çok
kısır dikensiz
boşluk var

RAJIDAE

Leucoraja circularis, Yuvarlak vatoz – RJ1

EN Sandy ray

SP Raja falsa vela

FR Raie circulair

AR راية رملية

EN

CR

Dünya

Akd

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II CITES: Sınıflandırılmamış CMS: Sınıflandırılmamış
GFCM: GFCM/42/2018/2

Büyükölük: Toplam boy 120 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: kısır burun bariz biçimde çıkıntılıdır; disk yuvarlaktır, kuyruk kısmı, gövdeden daha uzundur. Sırt yüzeyi pürüzlüdür, pektoral yüzgeçlerin üzerinde dikenimsi çıkıntılar, başta ve diskin arka kısmında dikenler bulunur. Omuzlarda dikenlerin kümелendiğı üçgen şeklinde alanlar vardır. Sırtta kenarları koyu renkli ve simetrik dağılım gösteren krem rengi benekler bulunur. Sırt kül rengi ile koyu kahverengi arasında değişirken, karın bölgesi düz renkli ve beyazdır, pektoral yüzgeçler ile pelvik yüzgeçlerin kenarları koyu renklidir. Ovipardır, yumurtadan çıkan yavruların Toplam boyu yaklaşık 8,9 santimetredir.

Yaşam alanı: Kıta sahanlığında ve kıta yamacının üst bölgelerinde, 50 ila 800 metreye kadar uzanan derinliklerde, soğuk ve ılıman sularda yaşayan demersal bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu'nda Norveç ile Senegal arasında ve Akdeniz'de görülür, Karadeniz'de görülmez.

© Edward Farrell

Kısa, belirgin burun

Sırtın orta hattında 3-9 diken

Kuyruk boyunca
iki sıra diken

RAJIDAE

Leucoraja fullonica, Telatin vatoz – RJF

EN Shagreen ray

SP Raja cardadora

FR Raie chardon

AR راية مشوكة

VU

CR

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış

CITES: Ek 1

CMS: Ek I & II

GFCM: Sınıflandırılmamış

Dünya

Akd

Büyüklik: Toplam boy 120 santimetreye kadar çıkabilir.

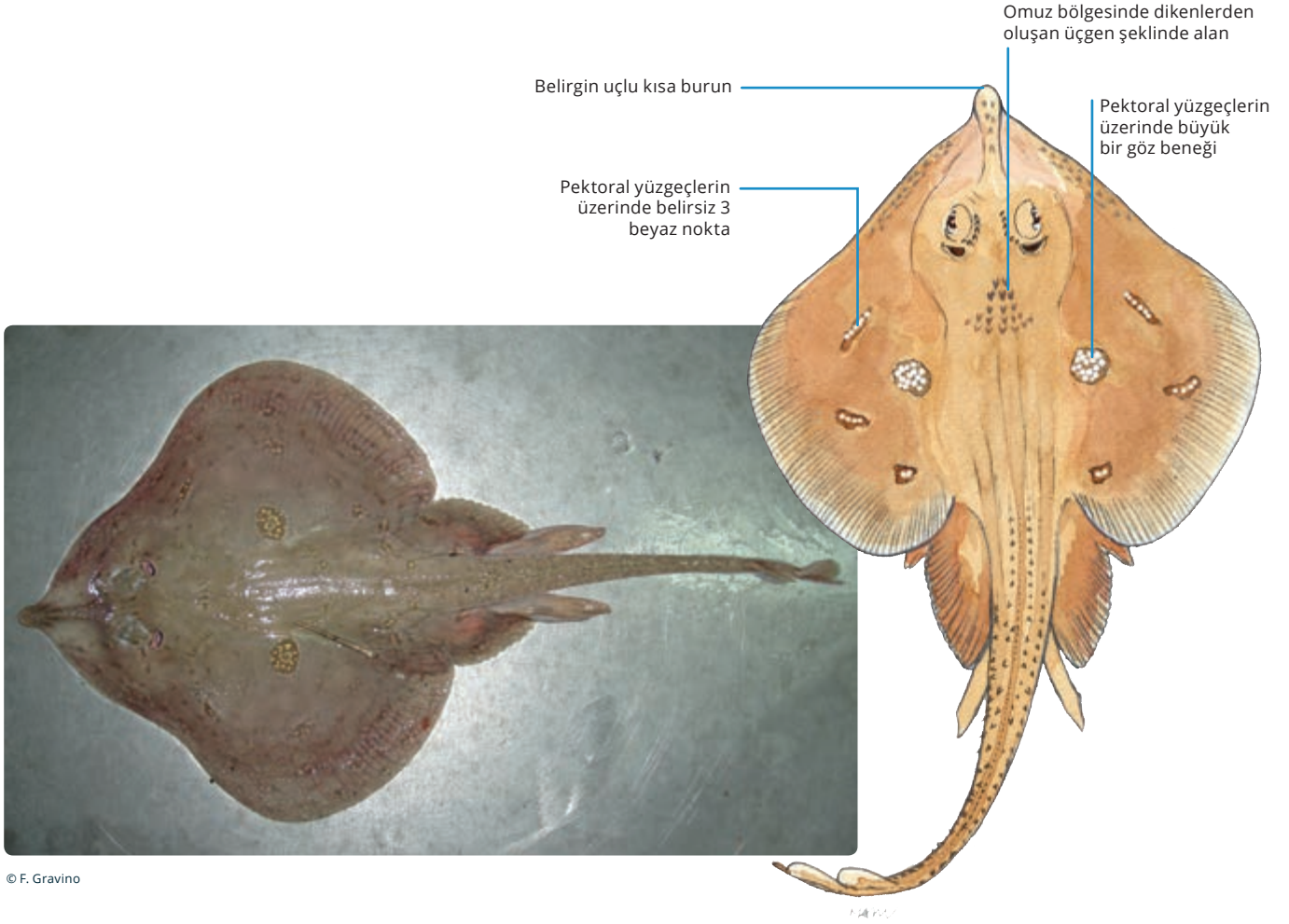
Açıklama: burun belirgin ve sivridir. Üst tarafı dikenlidir. Genellikle, ensede uzunlamasına sıralanmış 3 ila 9 diken; ayrıca omuzdan birinci dorsal (sırt) yüzgecine kadar sırtın orta hattı boyunca sıralanmış 50 diken bulunur; sırt tarafı pürüzlüdür. Sırt yüzeyi açık kül rengi, karın tarafı beyazdır. Ovipardır, yumurtadan çıkan yavrunun boyu hakkında bilgi yoktur.

Yaşam alanı: Kıta sahanlığında ve kıta yamacının üst bölgelerinde, 30 ila 600 metreye kadar uzanan derinliklerde, soğuk ve ılıman sularda yaşayan demersal bir türdür.

Yorumlar: Akdeniz'de bulunurluğu teyit edilmelidir.

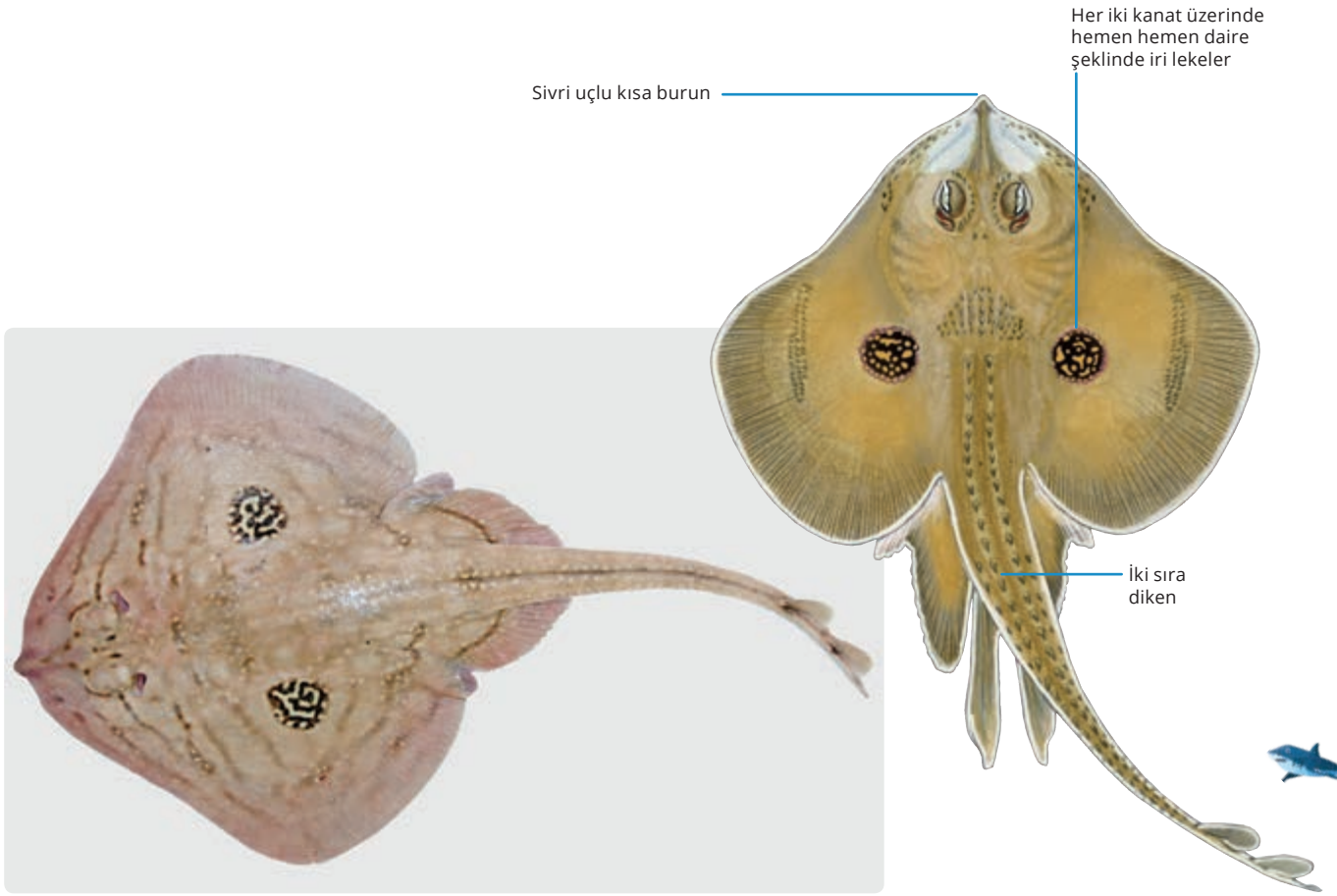

KÜRDÜKÜLÜ
BALIKLAR
KİMERALAR

© F. Gravino

RAJIDAE***Leucoraja melitensis*, Malta vatozu – JAM****EN** Maltese ray**SP** Raja de Malta**FR** Raie de Malte**AR** راية مالطا (قرشلة)**PROTOCOLE ASP/DB** : Ek II **CITES**: Sınıflandırılmamış **CMS**: Sınıflandırılmamış
GFCM: GFCM/42/2018/2**Dünya****Akd****Büyüklik:** Toplam boyu en fazla 50 santimetredir.**Açıklama:** Kısa burnun ucu belirgindir; üst tarafı belli belirsiz biçimde dikenlidir. Omuz bölgesinde kümelenen dikenler üçgen şeklinde bir alan oluşturur. Sırt yüzeyi açık kahverengidir, her iki pektoral yüzgeçte de göz şeklinde büyük bir benek görülür. Ovipardır, yılda 10 ila 56 yumurta yumurtlar, yumurtadan çıkan yavrunun toplam boyu hakkında bilgi yoktur.**Yaşam alanı:** Kıta sahanlığında ve kıta yamacının üst bölgelerinde, 30 ila 600 metre derinlikler arasında, ılıman sularda yaşayan demersal bir türdür.**Dağılım:** Akdeniz'e özgü endemik bir türdür, Akdeniz'in orta bölgelerinde yoğunlaşmıştır.

© EAF-Nansen Project

RAJIDAE

Leucoraja naevus, Benli vatoz – RJN

EN Cukoo ray **SP** Raja santiguesa **FR** Raie fleurie **AR** NA

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış **CITES**: Sınıflandırılmamış **CMS**: Sınıflandırılmamış **GFCM**: Sınıflandırılmamış

LC **NT**
Dünya **Akd**

Büyükölük: Toplam boyu 81 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Burun kısa ve sivridir. Diskin genişliğı, boyuna göre daha fazladır, arka kenarları kavislidir. Kuyrukta iki sıra diken bulunur ancak dorsal (sırt) yüzgeçleri arasında diken görülmez. Sırt tarafı griye yakın açık kahverengidir. Her iki kanadın tam merkezinde iki göz beneğı bulunur. Bazı bireylerde diskın başka yerlerinde başka göz benekleri görülebilir. Karın bölgesi beyaz ve pürüzsüzdür. Ovipardır, yılda yaklaşık 100 yumurta bırakır, yumurtadan yeni çıkan yavruların toplam boyu 9 ila 12 santimetredir.

Yaşam alanı: Kıta sahanlığında ve kıta yamacının üst bölgelerinde, 10 ila 250 metreye kadar uzanan derinliklerde, soğuk ve ılıman sularda yaşayan demersal bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu'nda, Senegal ile İrlanda ve Britanya arasında ve Kuzey Denizi'nin kuzey bölgelerinde görülür. Tunus kıyıları ve Yunanistan'ın batı sahilleri de dahil olmak üzere Akdeniz'in batısında da görülür. Karadeniz'de görülmez.

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

© F. Serena

RAJIDAE***Raja asterias*, Yıldızlı vatoz – JRS****EN** Mediterranean
starry ray**SP** Raya estrellada**FR** Raie étoilée**AR** راية مية (قشرلية)**NT****NT****PROTOCOLE ASP/DB**: Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**CITES**: Sınıflandırılmamış**CMS**: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyüklik:** Toplam boy 80 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Sırt yüzeyi genç bireylerde pürüzsüz, yetişkinlerde ise dikenlidir; enseden ilk sırt yüzgecine kadar orta hatta düzensiz olarak yayılmış 50-60 diken bulunur; yetişkin bireylerin kuyruğunda bu dikenlere paralel bir sıra daha diken bulunabilir. Sırt yüzeyi açık kahverengidir, üzerinde koyu renkli benekler bulunur, bu benekler yarım daire şeklinde daha açık renkli benekleri çevreler. Karın bölgesi beyazdır. Ovipardır, yılda 30 ila 112 yumurta yumurtlar, yumurtadan çıkan yavrunun toplam boyu 8 santimetre kadardır.

Yaşam alanı: 7 ila 300 metre arası derinliklerde, yumuşak deniz tabanlarında yaşayan demersal bir türdür.

Dağılım: Akdeniz'e özgü endemik bir türdür. Akdeniz'in doğusunda daha az görülür. Karadeniz'de mevcut değildir. Kısa süre önce Cebelitarık Boğazı'nda tespit edilmiştir

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

© F. Serena

Disk kenarlarında
çok sayıda benek

Kuyruk nispeten
kıs ve küt

Ensedan birinci dorsal
yüzgece kadar, orta hat
üzerinde 40-45 diken. İri
erkek bireylerde bu diken
sırası parçalı olabilir

KÜRDÜKÜ
BALIKLAR
KİMLİKLERİ

RAJIDAE

Raja brachyura, Kütkuyruk vatoz balığı - RJH

EN Blonde ray

SP Raja boca de rosa

FR Raie lisse

AR NA

NT

NT

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

CITES: Sınıflandırılmamış

CMS: Sınıflandırılmamış

Dünya

Akd

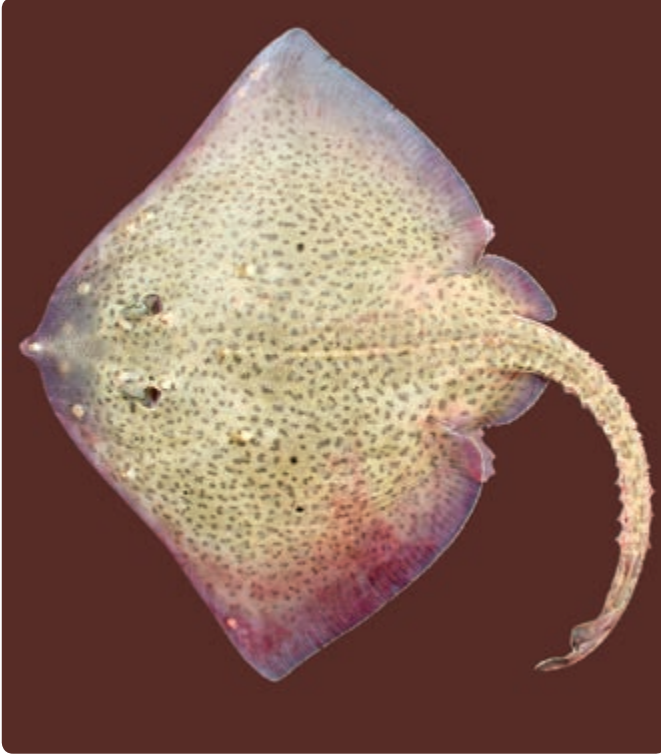
Büyükölük: Toplam boyu 120 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Genç bireyler dışında, sırt yüzeyi tamamen pürüzlüdür; karın tarafında ise gençlerde diskin ön kenarları boyunca, yetişkinlerde gövdenin geri kalanında da pürüzler görülür. Kuyruk nispeten kısa ve kalındır. Sırt yüzeyi toprak rengidir, baş, gövde ve pektoral yüzgeçlerin oluşturduğu disk kenarlarına kadar uzanan küçük koyu renkli benekler bulunur; bazen koyu renkli beneklerden oluşan bir halkanın içinde birkaç açık renkli bölge görülebilir. Karın bölgesi beyazdır. Ovipardır, yılda yaklaşık 30 yumurta yumurtlar, yumurtadan çıkan yavruların toplam boyu yaklaşık 16-18 santimetredir.

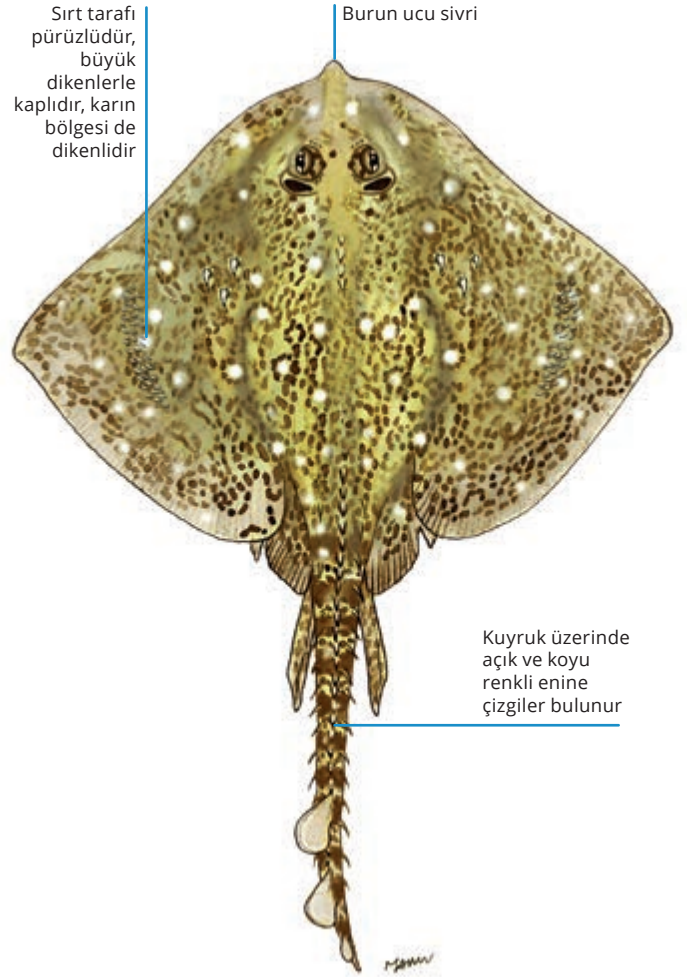
Yaşam alanı: Kıta sahanlığında ve kıta yamacının üst bölgelerinde 150 metre derine kadar olan bölgelerde yumuşak deniz tabanında yaşayan demersal bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu'nda Norveç ile Fas arasında ve Akdeniz'de görülür. Karadeniz'de görülmez

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

© F. Serena

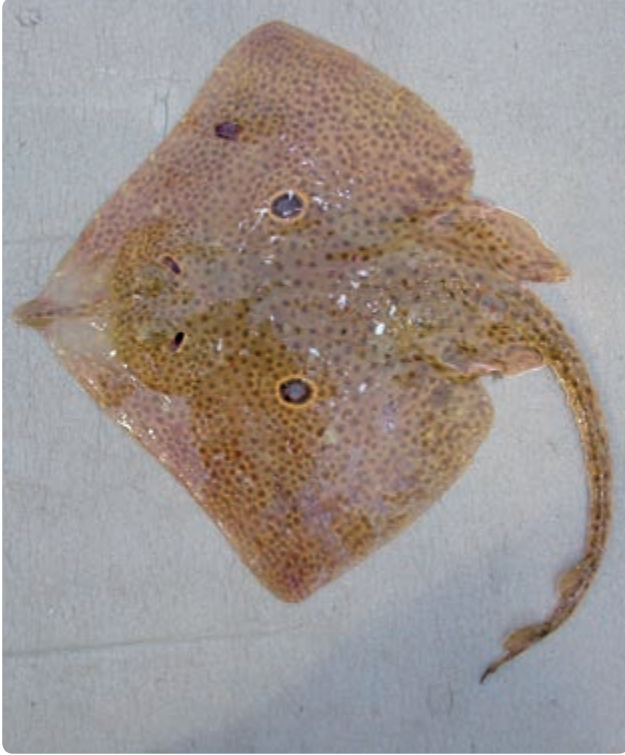
RAJIDAE***Raja clavata*, Dikenli vatoz – RJC****EN** Thornback ray**SP** Raja de clavos**FR** Raie bouclée**AR** راية مشوكة الظهر (قرشلة)**NT****NT****PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış **CITES**: Sınıflandırılmamış **CMS**: Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyükölük:** Toplam boyu 90 ila 130 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Sırt tarafı büyük ve kalın dikenlerle kaplıdır; karın tarafında da bazen kalın dikenler görülebilir. Kuyruk nispeten kısa ve kalındır, üzerinde açık ve koyu renkli enine çizgiler bulunur. Sırt tarafının desenleri büyük değişiklik göstermekle birlikte, genellikle kahverengimsidir ve açık renkli benekler ve lekelenmeler görülür. Ovipardır, yılda 70 ila 167 yumurta meydana getirir. Yumurtadan yeni çıkan yavrunun toplam boyu 10-13 santimetredir.

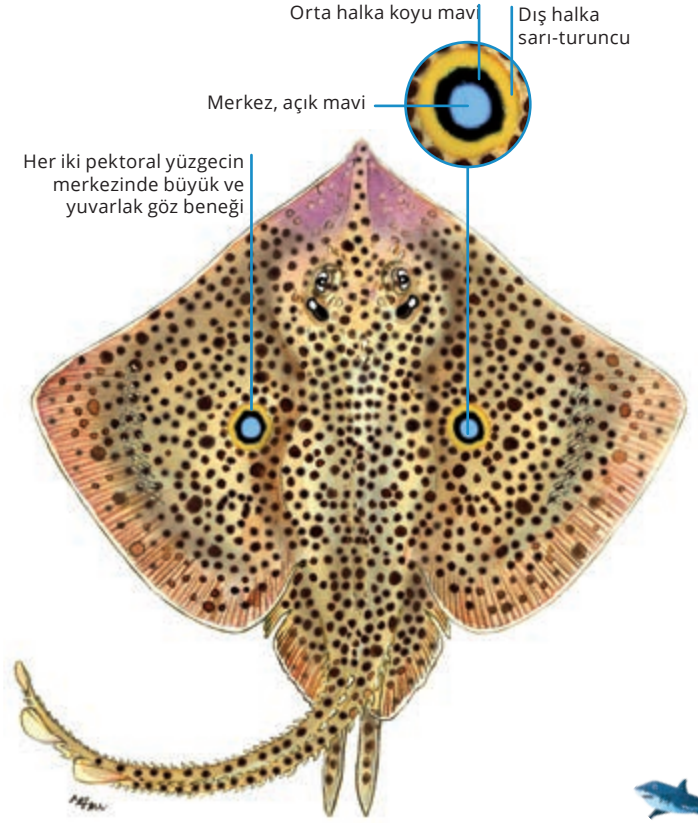
Yaşam alanı: Sığ sulardan 1000 metreye kadar uzanan derinliklerde, kıta sahanlığı ve kıta yamacı bölgelerinde yumuşak deniz tabanlarında yaşayan demersal bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu'nda İzlanda ve Norveç ile Kuzey Denizi arasında, Akdeniz'de, Karadeniz'in batısında, Afrika'nın Atlas Okyanusu kıyılarında ve Güney Afrika ile Hint Okyanusu'nun güney batısı arasında görülür.

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

© F. Serena

RAJIDAE

Raja miraletus, Aynalı vatoz – JAI

EN Brown ray

SP Raja de espejos

FR Raie miroir

AR راية إم عيون (قرشلة)

LC

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

CITES: Sınıflandırılmamış

CMS: Sınıflandırılmamış

Dünya

Akd

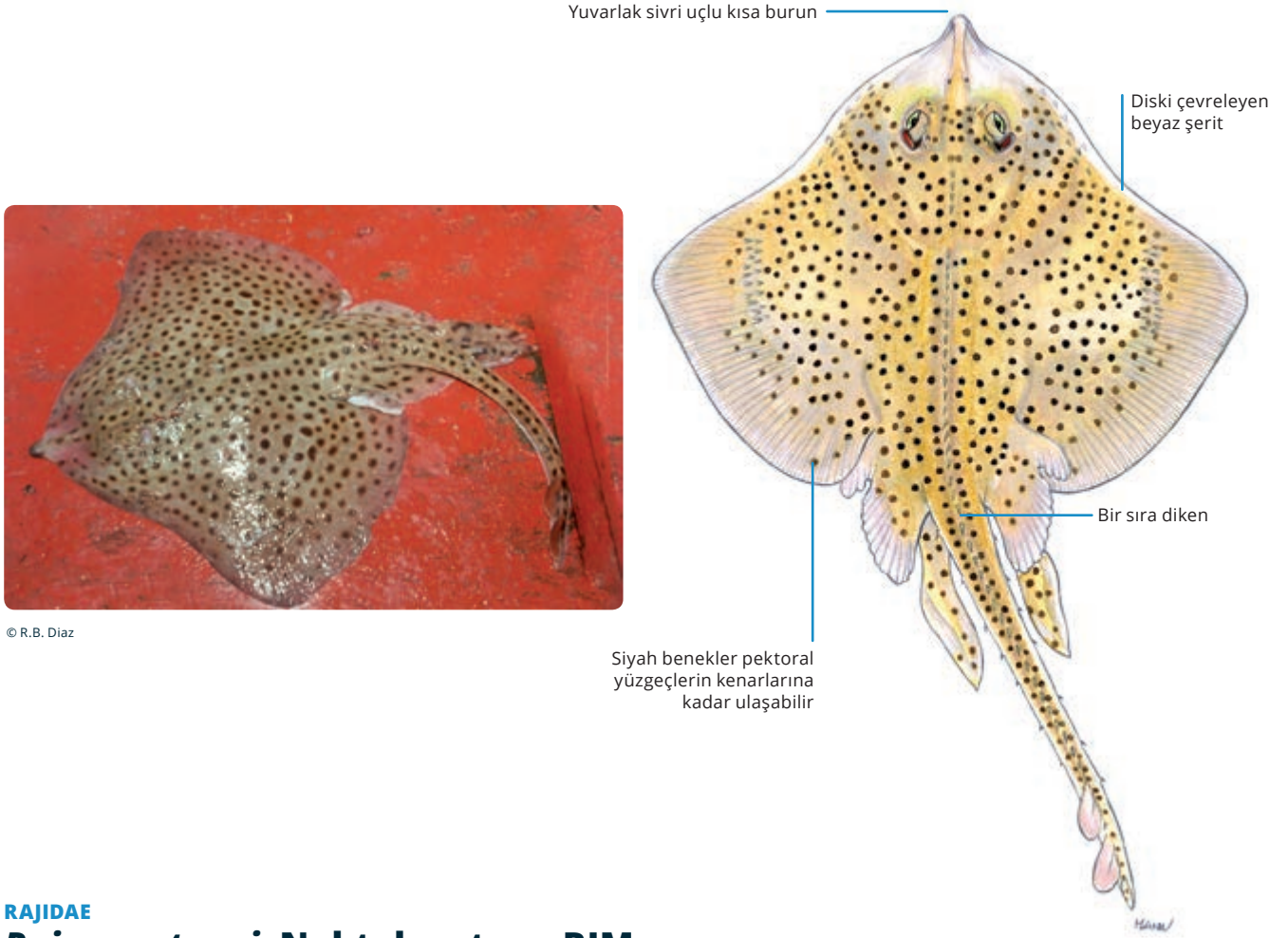
Büüklük: Toplam boyu 70 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Sırt yüzeyi neredeyse pürüzsüzdür, karın tarafı ise tamamen pürüzsüzdür. Toprak rengi ile taba arası değişen sırt yüzeyinin üzerinde koyu renk benekler bulunur; her iki pektoral yüzgecin iç merkezinde büyük ve belirgin bir göz beneği vardır. Karın tarafı beyazdır. Ovipardır, yılda 40-72 yumurta meydana getirir, yumurtadan çıkan yavrunun toplam boyu 5 santimetredir.

Yaşam alanı: Kıta sahanlığı ve kıta yamacının üst bölgelerinde 500 metre derinliğe kadar uzanan yumuşak deniz tabanlarında yaşayan demersal bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu'nun doğusunda, Akdeniz'de ve daha farklı alt popülasyonlar halinde Hint Okyanusu'nda görülmektedir

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

RAJIDAE***Raja montagui*, Noktalı vatoz – RJM****EN** Spotted ray**SP** Raja pintada**FR** Raie douce**AR** راية مبرقشة**LC****LC****PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**CITES**: Sınıflandırılmamış**CMS**: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyükölük:** Toplam boyu 80 santimetreye kadar çıkabilir,

Açıklama: Diskin genişliği, boyundan fazladır, ön kenarı kavislidir. Burun kısadır, ucu yuvarlak ve dikenlidir. Genel olarak pürüzsüz sırt yüzeyinin üzerinde yer yer küçük dikenler bulunur. Sırt tarafının rengi kahverengidir, üzerinde koyu renkli noktalar ve açık renkli lekelenmeler görülebilir. Diskin etrafı, beyaz dar bir şeritle çevrilidir. Sırt yüzeyinin üzerindeki siyah noktalar pektoral yüzgeçlerin kenarına kadar ulaşabilir. Ovipardır, yılda 24-70 yumurta meydana getirir. Yumurtadan çıkan yavrunun toplam boyu 8-12 santimetre kadardır.

Yaşam alanı: Kıta sahanlığı ve kıta yamacının üst bölgelerinde 650 metre derine kadar uzanan yumuşak deniz tabanlarında yaşayan demersal bir türdür.

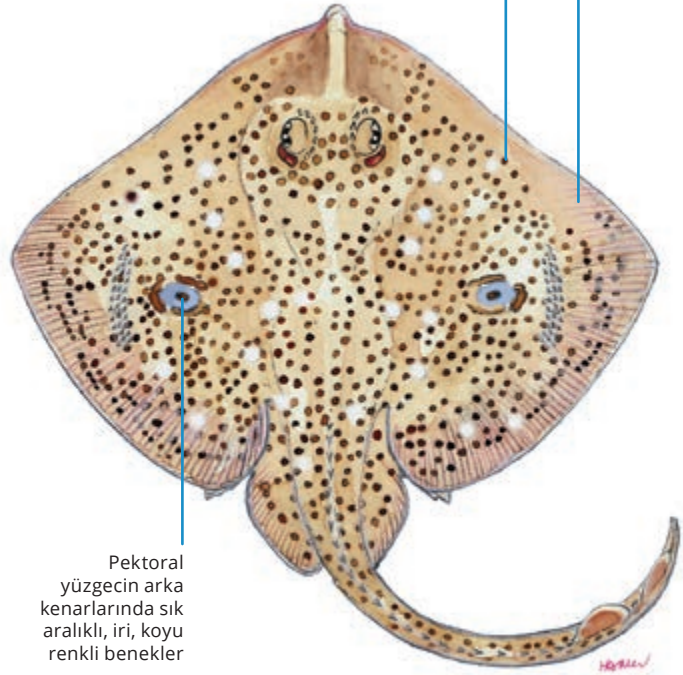
Dağılım: Atlas Okyanusu'nda, Fas ve Şetlant Adaları arasında, Kuzey Denizi'nin güney bölgelerinde, Akdeniz'in batısında, özellikle Fas, Cezayir ve Tunus kıyılarında görülür.

Yorumlar: Bu türün üst tarafındaki desenler çeşitlilik gösterebilir ve benzer bir tür olan *R. polystigma* ile sık sık karıştırılır. Bu nedenle *R. cf. polystigma* olarak kayıtlara geçirilmesini öneriyoruz. Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

Sırt tarafı kahverengi, üzerinde düzensiz koyu renkli noktalar ve açık renkli lekelenmeler görülebilir. Diskin etrafı, beyaz bir şeritle çevrili. Sırt yüzeyinin üzerindeki siyah noktalar pektoral yüzgeçlerin kenarına kadar ulaşmayabilir

© F. Serena

Pektoral yüzgecin arka kenarlarında sık aralıklı, iri, koyu renkli benekler

KÜRDÜKÜLÜ
BALIKLAR
KİMLİKLERİ

RAJIDAE

Raja polystigma, Benekli vatoz – RJM

EN Speckled ray SP Raja manchada FR Raie tachetée AR NA

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış CITES: Sınıflandırılmamış CMS: Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

LC

LC

Dünya

Akd

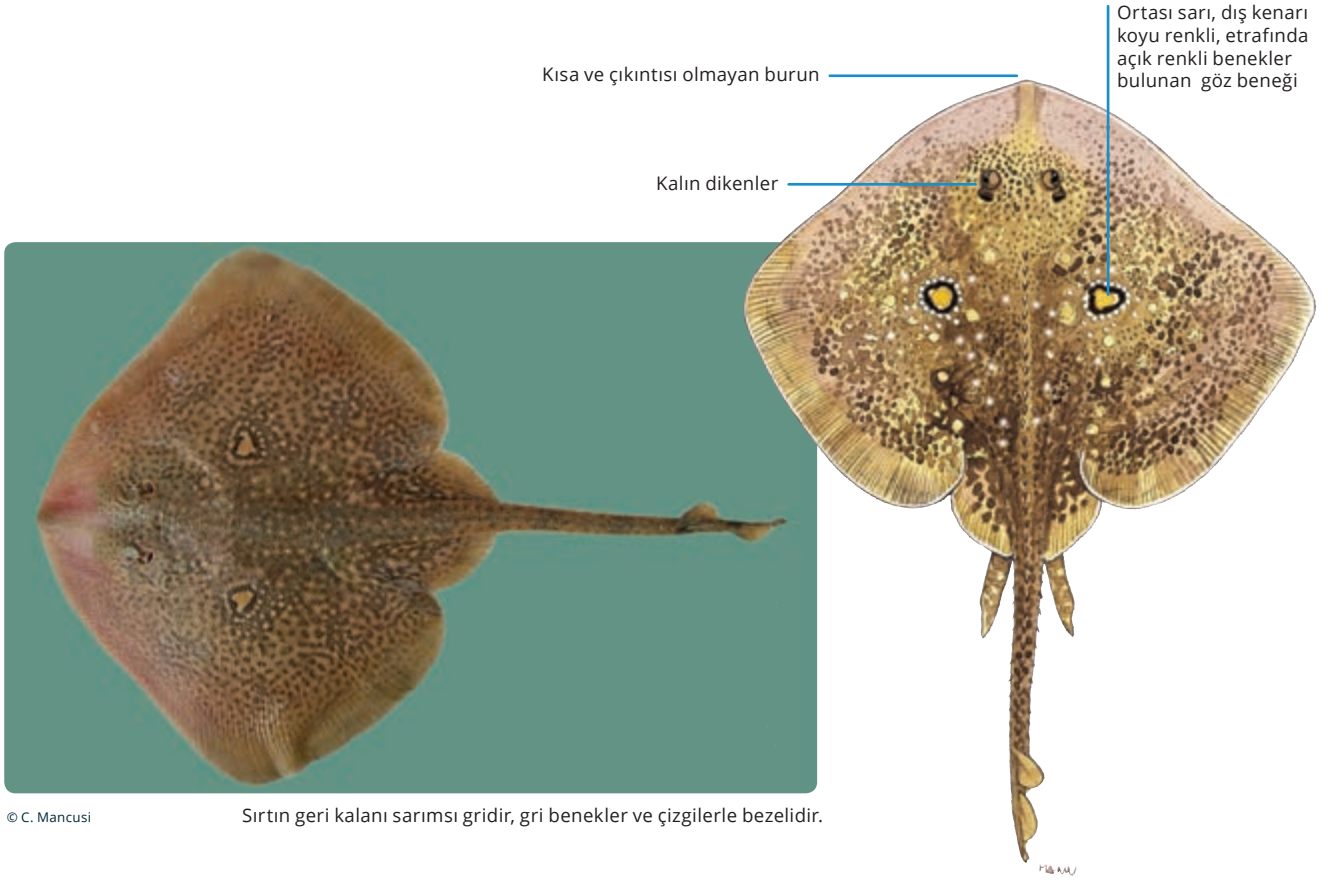
Büyüklik: Toplam boyu 70 santimetreye kadar çıkabilir,

Açıklama: Pektoral (göğüs) yüzgeçlerle birlikte disk genişliği, boyundan fazladır, kenarları kavislidir. Burun kısadır, ucu yuvarlak ve dikenlidir. Genel olarak pürüzsüz sırt yüzeyinin arka kenarlarında küçük dikenler bulunur. Karın bölgesi, iğneli bir yapıya sahip burun çevresi dışında pürüzsüzdür. Sırt tarafının rengi kahverengidir, üzerinde düzensiz koyu renkli noktalar ve açık renkli lekelenmeler görülebilir. Diskin etrafı, beyaz bir şeritle çevrilidir. Sırt yüzeyinin üzerindeki siyah noktalar pektoral yüzgeçlerin kenarına kadar ulaşmayabilir. Ovipardır, yılda 20-62 yumurta meydana getirir.

Yaşam alanı: Kıta sahanlığı ve kıta yamacının üst bölgelerinde 100 metreden 400 metre derinliğe kadar uzanan bölgelerde yumuşak deniz tabanında yaşayan demersal bir türdür.

Dağılım: Akdeniz'e özgü endemik bir türdür. Doğu Akdeniz'de nadiren görülür. Karadeniz'de görülmez.

Yorumlar: Bu türün üst tarafındaki desenler çeşitlilik gösterebilir ve benzer bir tür olan *R. montagui* ile sık sık karıştırılır. Bu nedenle *R. cf polystigma* olarak kayıtlara geçirilmesini öneriyoruz.

RAJIDAE***Raja radula*, Pürüzlü vatoz – JAR****EN** Rough ray**SP** Raja aspera**FR** Raie rape**AR** راية خشنة (قرشلة)**EN****EN****PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**CITES**: Sınıflandırılmamış**CMS**: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyüklik:** Toplam boyu 70 santimetreye kadar çıkabilir.**Açıklama:** Burun kısa ve kütür. Sırt yüzeyi iğnelidir; alt tarafta ise sadece burun çevresinde ve kuyruğun arka yarısı boyunca iğneler görülür (gençlerde ve erkeklerde). Enseden birinci sırt yüzgecine kadar düzensiz aralıklarla bir sıra diken uzanır; sırt yüzgeçleri arasında da iki diken bulunur. Her iki pectoral yüzgecin iç merkezinde göz şeklinde birer benek vardır. Ovipardır, yılda 80-154 yumurta meydana getirir, yumurtadan çıkan yavrunun toplam boyu 5 santimetredir.**Yaşam alanı:** Kıta sahanlığı ve kıta yamacının üst bölgelerinde 20 metreden 350 metre derinliğe kadar uzanan bölgelerde yumuşak deniz tabanında yaşayan demersal bir türdür.**Dağılım:** Akdeniz'e özgü endemik bir türdür. Fas'ın kuzeyinden Atlas Okyanusu'na geçtiği tespit edilmiştir.

© F. Serena

KIKIRDAKLI
BALIKLAR
KİMERALAR

RAJIDAE

Raja undulata, Boyalı vatoz – RJU

EN Undulate ray

SP Raja mosaica

FR Raie brunette

AR راية مُمَوَّجَة

EN

NT

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

CITES: Sınıflandırılmamış

CMS: Sınıflandırılmamış

Dünya

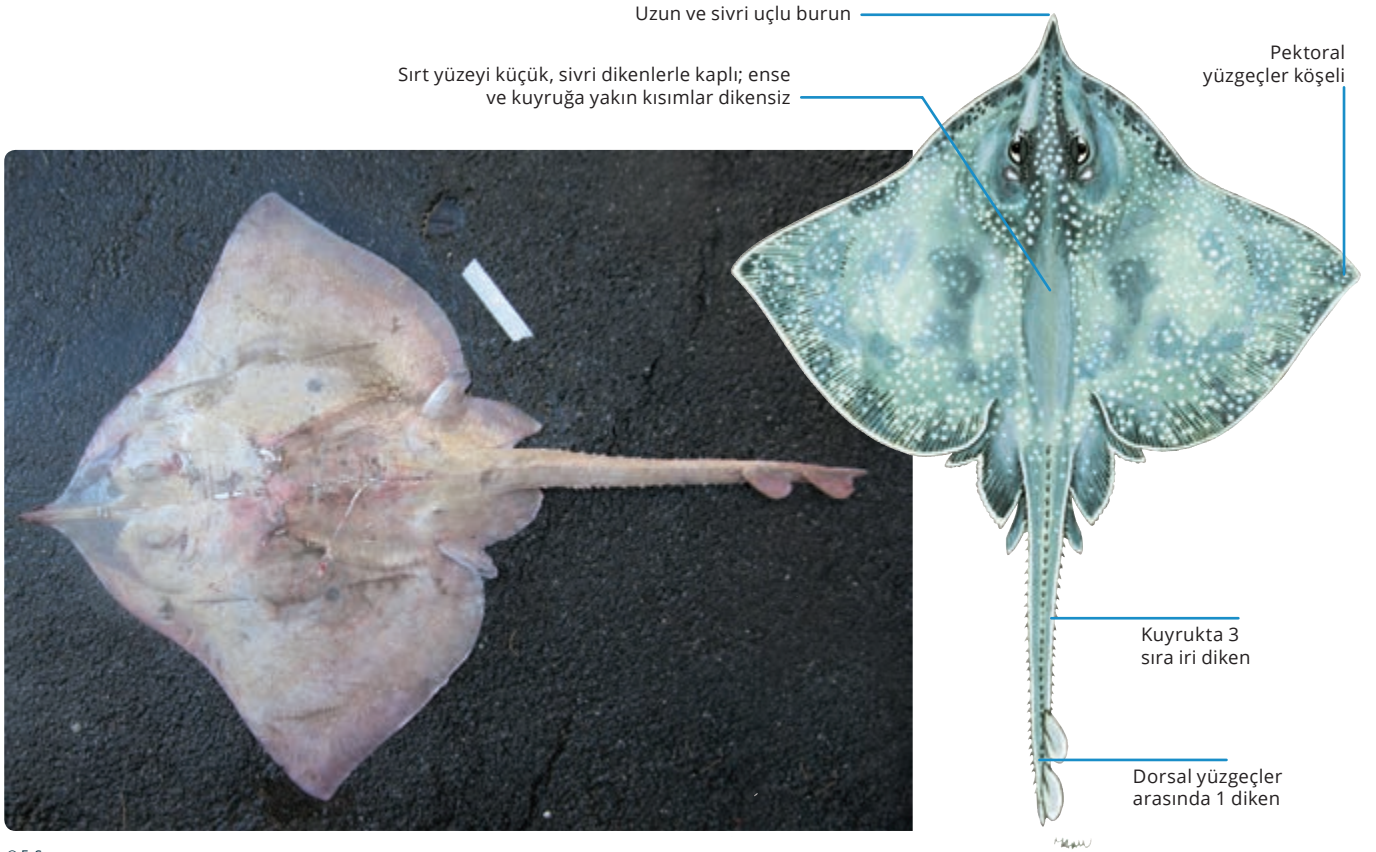
Akd

Büüklük: Toplam boyu 114 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Burun kısadır. Sırt tarafı, diskin merkezinde ve gerisindeki birkaç bölge dışında iğnelidir; ense çevresinde 2-8 diken bulunur; karın tarafı, burun çevresi ve diskin ön kenarları haricinde pürüzsüzdür. Sırt yüzeyi toprak rengi ile grimsi kahverengi arasında değişir, üzerinde koyu renkli kıvrımlı çizgiler ve bu çizgilerin bitişiğinde, inci dizisini andıran açık renkli küçük noktacıklar bulunur; karın tarafı beyazdır. Ovipardır, yılda 30-90 yumurta meydana getirir, yumurtadan çıkan yavrunun toplam boyu 14 santimetredir.

Yaşam alanı: Kıta sahanlığında, 200 metreye kadar uzanan derinliklerde yumuşak deniz tabanında yaşayan demersal bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu'nda Britanya adaları ile Senegal arasında ve Akdeniz'de görülür. Karadeniz'de görülmez.

© F. Serena

RAJIDAE***Rostroraja alba*, Beyaz vatoz – RJA****EN** White skate**SP** Raja bramante**FR** Raie blanche**AR** (ريّا)**EN****EN****PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**CITES**: Sınıflandırılmamış**CMS**: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyüklik:** Toplam boyu 240 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Burun uzun ve sivridir, ucu belirgindir. Eşkenar dörtgen şeklindeki diskin dış köşeleri belli bir açıyla kıvrılır. Sırt yüzeyinde, kanatlar üzerinde iğnesiz bölgeler bulunur. Ense, omuz bölgesi ve kuyruğa yakın kısımlar da iğnesizdir ancak kuyruk üzerinde, orta hat boyunca 15 diken, sırt yüzgeçleri arasında bir diken ve genellikle kuyruğun alt kenarının her iki yanında bir sıra sert diken bulunur. Karın bölgesi de kanatların dış kısımlarındaki düz alanlar haricinde pürüzlüdür. Sırt yüzeyi kırmızımsı kahverengi ile grimsi mavi arasında değişir, belirgin açık renkli beneklerle bezenmiştir; karın tarafı beyazdır, pektoral ve pelvik yüzgeçlerin sınırları koyu renklidir, kuyruk dalgalıdır. Ovipardır, yılda 55-156 yumurta meydana getirir, yumurtadan çıkan yavrunun toplam boyu 30 santimetredir.

Yaşam alanı: Kıta sahanlığı ve kıta yamacının üst bölgelerinde 40 metreden 600 metre derinliğe kadar uzanan bölgelerde yumuşak deniz tabanında yaşayan demersal bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu'nda Britanya adalarının güneyi ile Güney Afrika arasında ve Akdeniz'de görülür. Hint Okyanusu'nun güneybatısına kadar uzanır.

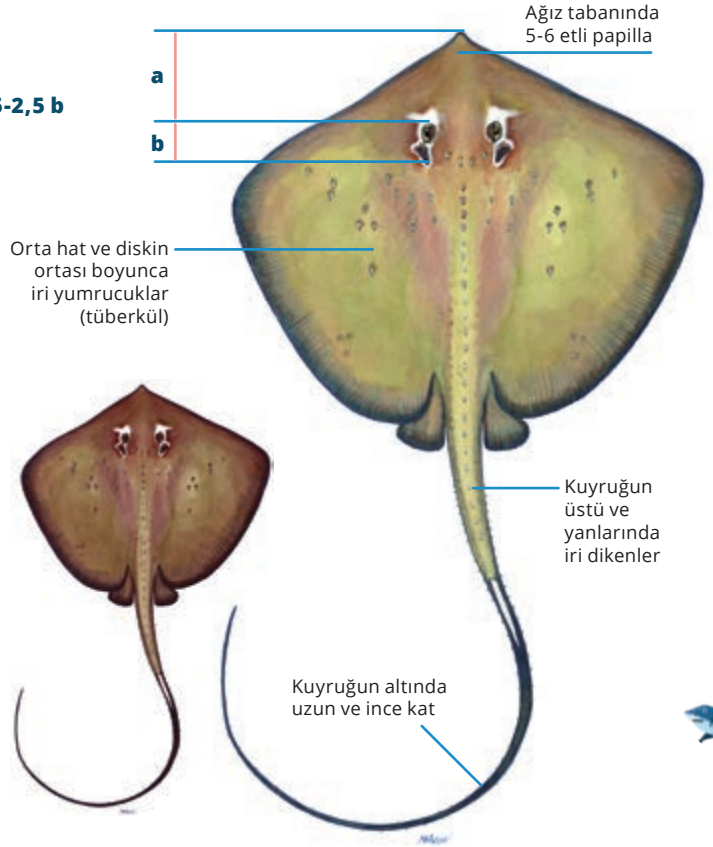
a: rostrum uzunluğu

**b: Göz çukuru ve spirakulum
uzunlukları toplamı**

a = 1,5-2,5 b

© NOAA/NMFS/SEFSC/MS Laboratories2

DASYATIDAE

Bathytoshia lata, Kaba kuyruklu rina – RDC

EN Roughtail stingray **SP** Raja látigo Iija

FR Pastenague
épineuse

AR راية لاسبعة مشوكة (قادو)

LC

VU

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

CITES: Sınıflandırılmamış

CMS: Sınıflandırılmamış

Dünya

Akd

Büyükölük: Diskin genişliği 210 santimetreye kadar çıkabilir.

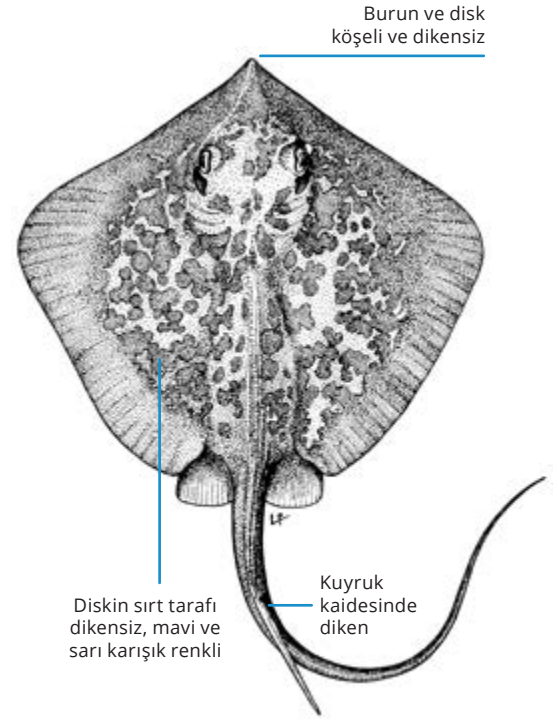
Açıklama: Burun küttür, disk eşkenar dörtgen şeklindedir, diskin ön ve arka kenarları neredeyse düzdür; kuyruk boyu, diskin iki katıdır. Sırt yüzeyinde büyük yumrucuklar (tüberkül) ve kuyruğun üst ve yan taraflarında büyük dikenler bulunur. Kuyruk sokumu zeytuni yeşil – kahverengi, karın tarafı beyazdır. Sırt yüzeyi kırmızımsı kahverengi ile grimsi mavi arası değişir ve üzerinde belirgin açık renkli lekeler bulunur; karın bölgesi beyazdır, pektoral ve pelvik yüzgeçlerin sınırları koyu renklidir kuyruk dalgalıdır. Vivipardır, 2-6 yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların disk genişliği 34-37 santimetredir.

Yaşam alanı: Kıta sahanlığı ve kıta yamacının üst bölgelerinde derinliği 90 metreden 300 metreye kadar uzanan bölgelerde yumuşak deniz tabanında yaşayan demersal bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu'nun kuzey batısında, Cod Burnu ile Meksika Körfezi arasında; Atlas Okyanusu'nun güney batısında, Brezilya ve Arjantin arasında; Atlas Okyanusu'nun doğusunda ise, Akdeniz kıyıları da dahil olmak üzere Biscay Körfezi ile Angola arasında görülür

© M.L. Kattoura

DASYATIDAE***Dasyatis marmorata*, Benekli rina – RDQ****EN** Marble stingray**SP** Raja látigo jaspeada**FR** Pastenague marbrée**AR** راية رخامية لاسعة**DD****DD****PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**CITES**: Sınıflandırılmamış**CMS**: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyükölük:** Disk genişliğı 60 santimetreye kadar çıkabilir.

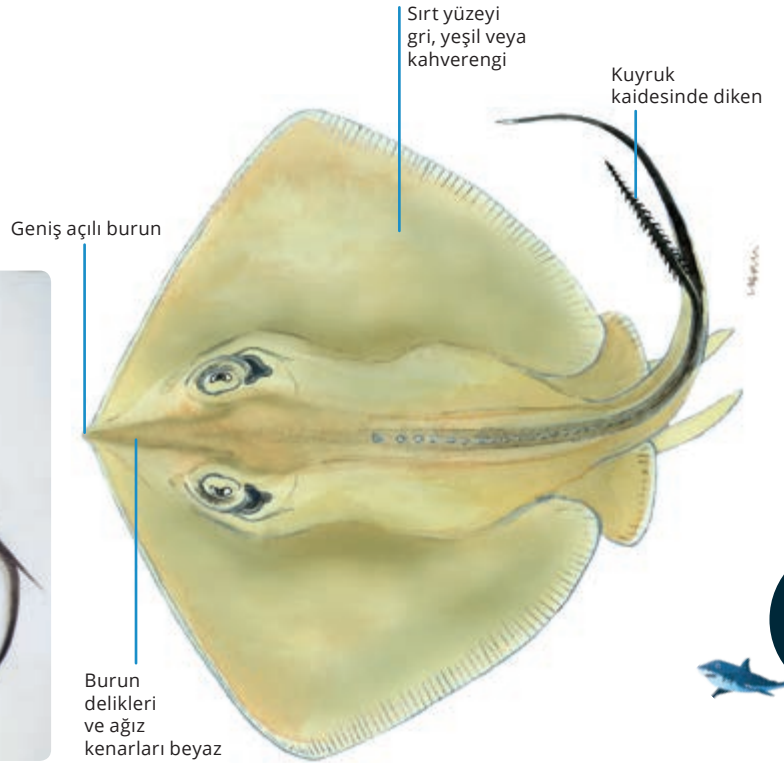
Açıklama: burun ve disk (baş, gövde ve pectoral yüzgeçler bütünlüğü) köşelidir, kuyruk boyu, gövde boyunun iki katından biraz azdır; disk üzeri dikensizdir ancak genellikle bir iğne bulunur. Sırt yüzeyi açık ve parlak kahverengidir, üzerinde belirgin açık mavi lekeler ve dalgalı çizgiler bulunur; karın tarafı beyazdır. Vivipardır, 1-4 yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların disk genişliğı hakkında bilgi mevcut değildir.

Yaşam alanı: 12 ila 65 metre arası derinliklerde, kıyıya yakın sığ ve ılıman sularda yaşayan demersal bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu'nun doğusunda, Fas ile Moritanya arasında ve Akdeniz'de görülür. Karadeniz'de görülmez.

© M.N. Bradai

DASYATIDAE

Dasyatis pastinaca, Rina – JDP

EN Common stingray

SP Raja látigo común

FR Pastenague commune

AR راية لاسعة شائعة (حمام)

DD

VU

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

CITES: Sınıflandırılmamış

CMS: Sınıflandırılmamış

Dünya

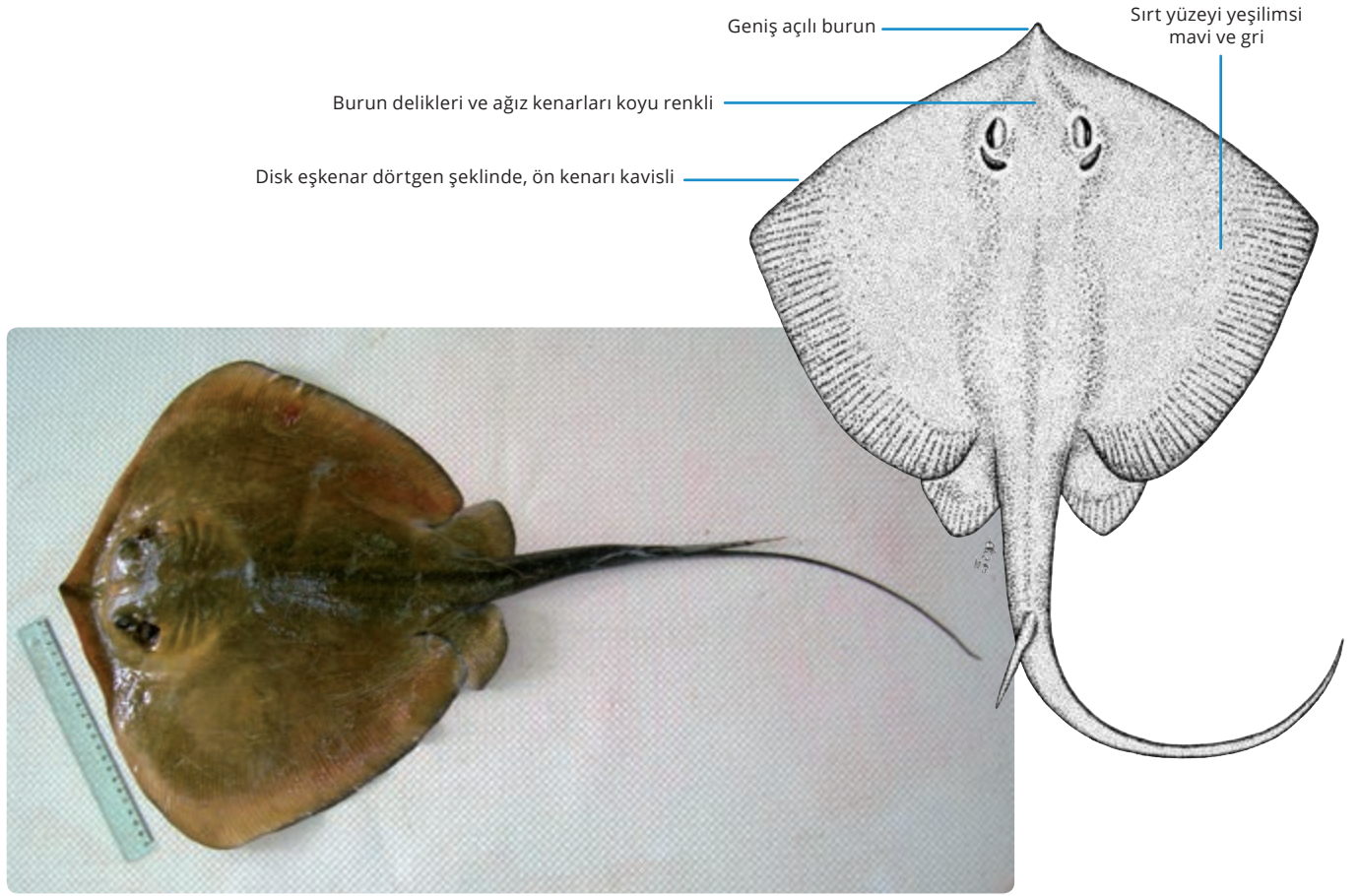
Akd

Büüklük: Disk genişliği 68 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Burun küttür, disk eşkenar dörtgen şeklindedir, diskin ön kenarı kavislidir; kuyruk, diskten 1,3-1,5 kat daha uzundur, kuyruğun altında kısa bir zar katlanması bulunur. Sırt yüzeyinde, yetişkin bireyler de dahil olmak üzere büyük yumrucuklar (tüberkül) bulunmaz. Üst tarafı grimsi, zeytuni yeşil, karın bölgesi ise beyazdır. Karın tarafında kenarlar geniş ve koyu renkli bir şerit ile çerçevelenmiştir. Vivipardır, 3-7 yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların disk genişliği 12 santimetredir.

Yaşam alanı: 200 metre derinliğe kadar uzanan kıyıya yakın ve sığ bölgelerde, ılıman sularda yaşayan bentik bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu'nun kuzey doğusunda, Fransa ile Moritanya arasında, Akdeniz'de ve Karadeniz'de görülür

© C. Capapé

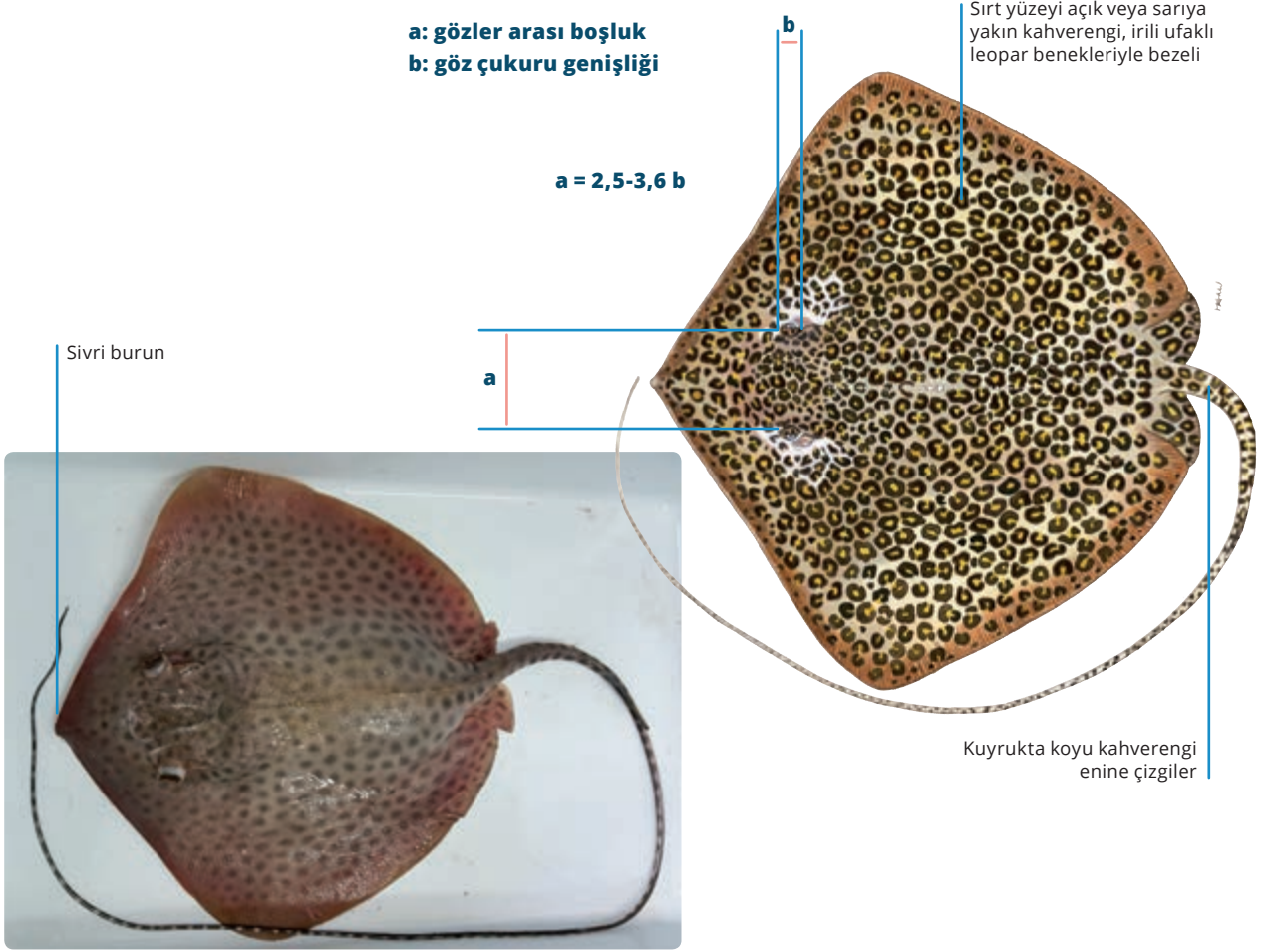
DASYATIDAE***Dasyatis tortonesei*, Tortonez rinası – JDP****EN** Tortonese's stingray**SP** Rayalátigo de Tortonese**FR** Pastenague de Tortonese**AR** (حمام)**DD****VU****PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**CITES**: Sınıflandırılmamış**CMS**: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyükölük:** Disk genişliği 84 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Burun küttür, disk eşkenar dörtgen şeklindedir, diskin ön kenarı kavislidir; kuyruk, diskten 1,2-1,4 kat daha uzundur, kuyruğun altında kısa bir zar katlanması bulunur. Sırt yüzeyinde büyük yumrucuklar bulunmasa da büyük yetişkin bireylerde dişe benzeyen çıkıntılar mevcuttur. Üst tarafı zeytuni yeşil ve gri arasında değişir, karın tarafı beyazdır, diskin çevresi kahverengi bir şerit ile çevrelenmiştir. Vivipardır, 3-9 yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların disk genişliği 15-16 santimetredir.

Yaşam alanı: 100 metre derinliğe kadar uzanan kıyıya yakın ve sığ bölgelerde, ılıman sularda yaşayan bentik bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu'nun kuzey doğusunda, Fransa ile Moritanya arasında ve Akdeniz'de görülür. Karadeniz'de görülmez.

Yorumlar: muhtemelen *D. pastinaca* ile aynı anlama geliyor (sinonim). Teyit edilmesi gerekir.

© N. Yücel

DASYATIDAE

Himantura leoparda, Uzun kuyruklu rina - DKL

EN Honeycomb stingray

SP NA

FR Pastenague leoparda

AR NA

VU

NE

NE

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

CITES: Sınıflandırılmamış

CMS: Sınıflandırılmamış

Dünya

Akd

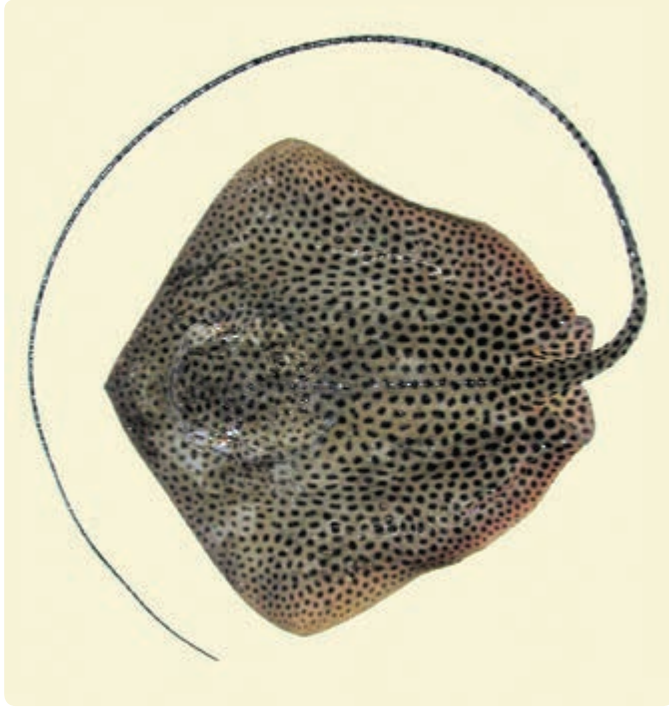
Büyükölük: Disk genişliği yaklaşık 140 cm (Toplam boy yaklaşık 410 cm)

Açıklama: Disk eşkenar dörtgen şeklinde ve sağlamdır, pektoral yüzgeçlerin uç noktaları yuvarlaktır. Burun geniş bir üçgen şeklindedir, tepe noktasında küçük bir lob bulunur. Kuyruğun kaudal kısmında tek bir iğnesi vardır. Sirt yüzeyi sarıya yakın kahverengidir, sirt yüzeyi koyu renkli iri halkalardan oluşan leopar desenlidir. Karın tarafı beyazdır. Vivipardır. Yeni doğan yavruların disk genişliği 20 santimetredir.

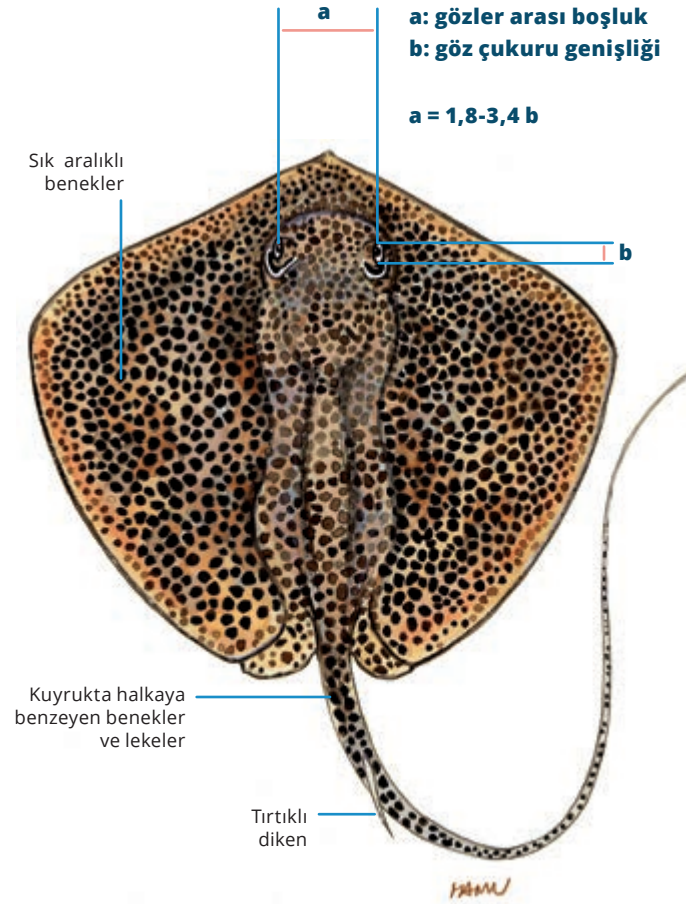
Yaşam alanı: Kıta sahanlığında, 70 metreye uzanan derinliklerde kumlu ve çamurlu deniz tabanlarında yaşayan demersal bir türdür

Dağılım: Hint Okyanusu ile Büyük Okyanus'un batısında, Güney Afrika ile doğu Avustralya ve Japonya kıyıları arasında. Akdeniz'deki varlığının teyit edilmesi gerekir.

Yorumlar: Kısa süre önce Doğu Akdeniz'in kuzeyinde yeni bir *Himantura* türü, *H. leoparda* olarak tarif edilmiştir.

© R. Bonfil

DASYATIDAE***Himantura uarnak*, Uzun kuyruklu rina - DHV****EN** Honeycomb stingray**SP** Chupare oval**FR** Pastenague indienne**AR** راية هندية لاسعة**PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**CITES**: Sınıflandırılmamış**CMS**: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyükölük:** Disk genişliği 160-200 santimetreye kadar çıkabilir (Toplam boy 450 cm)

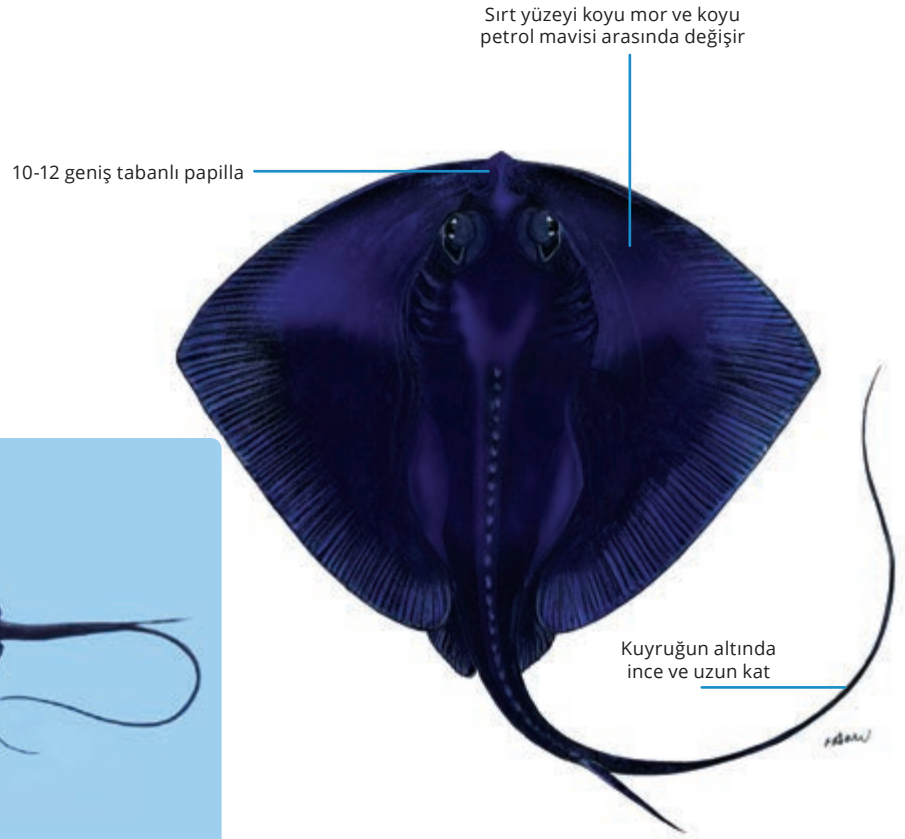
Açıklama: burun küt ve açıldır; disk eşkenar dörtgen şeklindedir. Sırt yüzeyinde, diskin orta kısmında bir dizi yumrucuk (tüberkül) bulunur. Sırt tarafı kahverengi veya açık sarıdır, üzerindeki krem rengi ile sarı arası değişen noktacıklar ve ağ görünümündeki çizgiler parlak bir desen oluşturur; karın tarafı beyazdır. Vivipardır; 2 yavru meydana getirir (bazı yazarlara göre 3-5 yavru); yeni doğan yavrunun disk genişliği 21-28 santimetredir.

Yaşam alanı: Lessepsiye bir türdür. Kıta sahanlığının 50 metreye kadar olan derinliklerinde, kumlu ve çamurlu tabanlarında yaşayan demersal bir türdür.

Dağılım: Hint Okyanusu'nda, Borneo ve Kızıl Deniz'de görülür, kısa süre önce Doğu Akdeniz Havzası'nda da görülmeye başlanmıştır

© N. Ungaro

DASYATIDAE

Pteroplatytrygon violacea, Mor rina – PLS

EN Pelagic stingray

SP Raja látigo violeta

FR Pastenague violette

AR راية لاسعة بنفسجية (الزرقايا)

LC

LC

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

CITES: Sınıflandırılmamış

CMS: Sınıflandırılmamış

Dünya

Akd

Büyükölük: Disk genişliğı 80 santimetreye kadar çıkabilir.

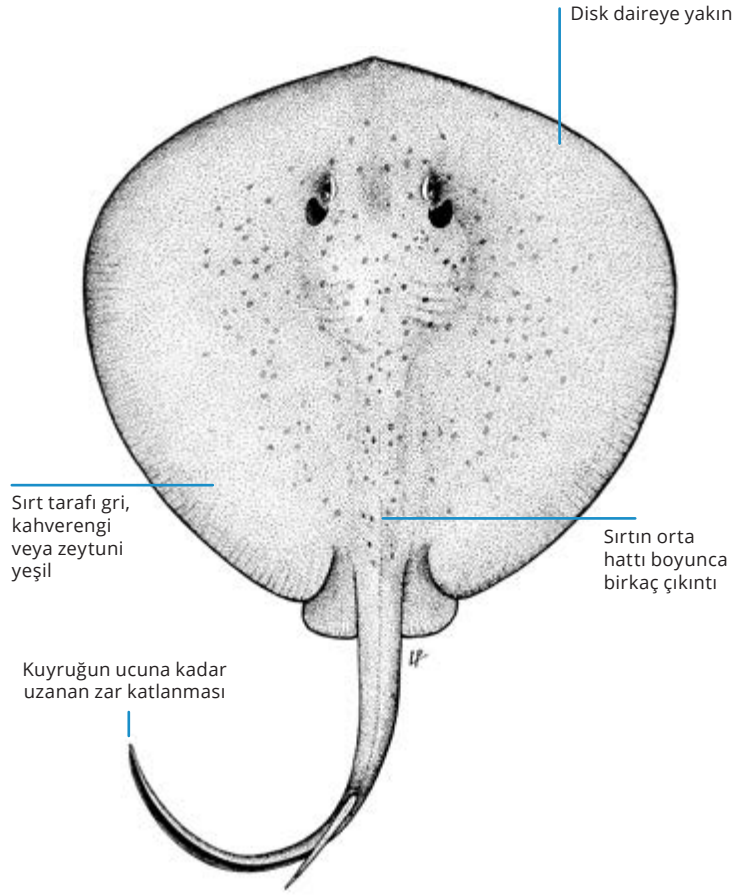
Açıklama: Burun yuvarlaktır, kenarları dış bükey olan disk bir üçgen görünümündedir. Ağız tabanında 10 ila 12 papilla (kabarcık) bulunur. Sırt ve karın yüzeyleri koyu mavidir. Vivipardır, 2-9 yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların disk genişliğı 14-20 santimetredir.

Yaşam alanı: Tüm tropik ve ılıman sularda görülebilen pelajik bir türdür. Su sütununda, 400 metre derinliğe kadar görülebilir.

Dağılım: Akdeniz de dahil olmak üzere tüm denizlerde görülür (kozmpolitan). Karadeniz'de mevcut değildir.

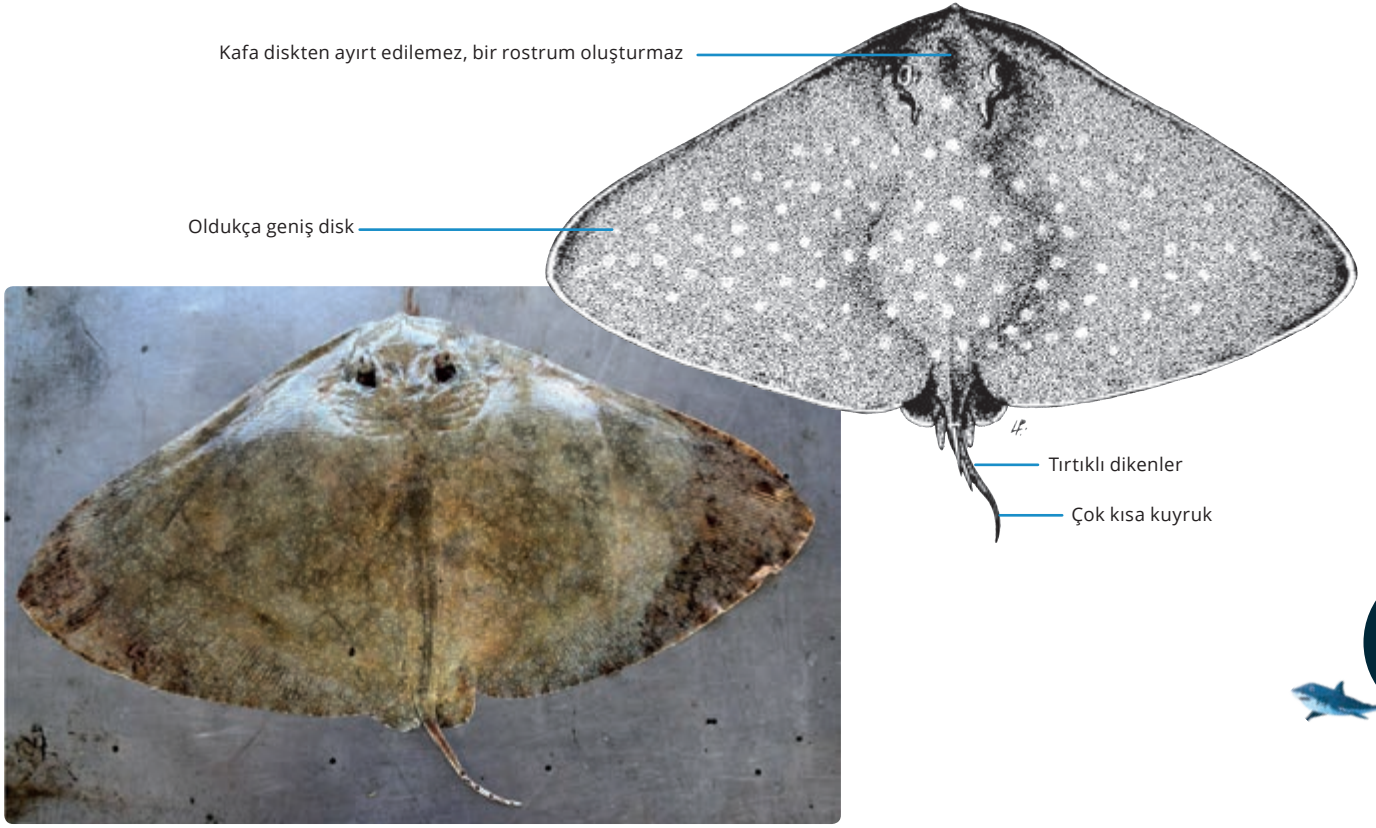
© F. Serena

DASYATIDAE***Taeniurops grabatus*, Yuvarlak rina – RTB****EN** Round stingray**SP** Chupare redondo**FR** Pastenague africaine**AR** (ترش)**DD****DD****PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**CITES**: Sınıflandırılmamış**CMS**: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyükölük:** Disk genişliğı 80 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Diskin şekli daireye yakındır, kuyruk nispeten kısadır ve alt kısmında, ucuna kadar uzanan bir zar katlanması bulunur. Sırt yüzeyinde sadece orta hat üzerinde birkaç çıkıntı yer alır. Sırt tarafı gri, kahverengi veya zeytuni yeşil, karın tarafı sarımtırak beyazdır. Vivipardır, üreme biyolojisi iyi bilinmemektedir.

Yaşam alanı: 300 metreye kadar uzanan derinliklerde, tropik veya ılıman sularda, kayalık veya kumlu deniz tabanlarında yaşayan demersal bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu'nda Biscay Körfezi ile Angola arasında ve Akdeniz'de görülür. Karadeniz ve Kızıl Deniz'de görülmez.

© M.N. Bradai

GYMNURIDAE

Gymnura altavela, Kazıkkuyruk – RGL

EN Spiny butterfly ray **SP** Raja mariposa espinuda **FR** Raie-papillon épineuse **AR** راية الفراشة (حصيرة)

VU

CR

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II **CITES**: Sınıflandırılmamış **CMS**: Sınıflandırılmamış
GFCM: GFCM/42/2018/2

Dünya

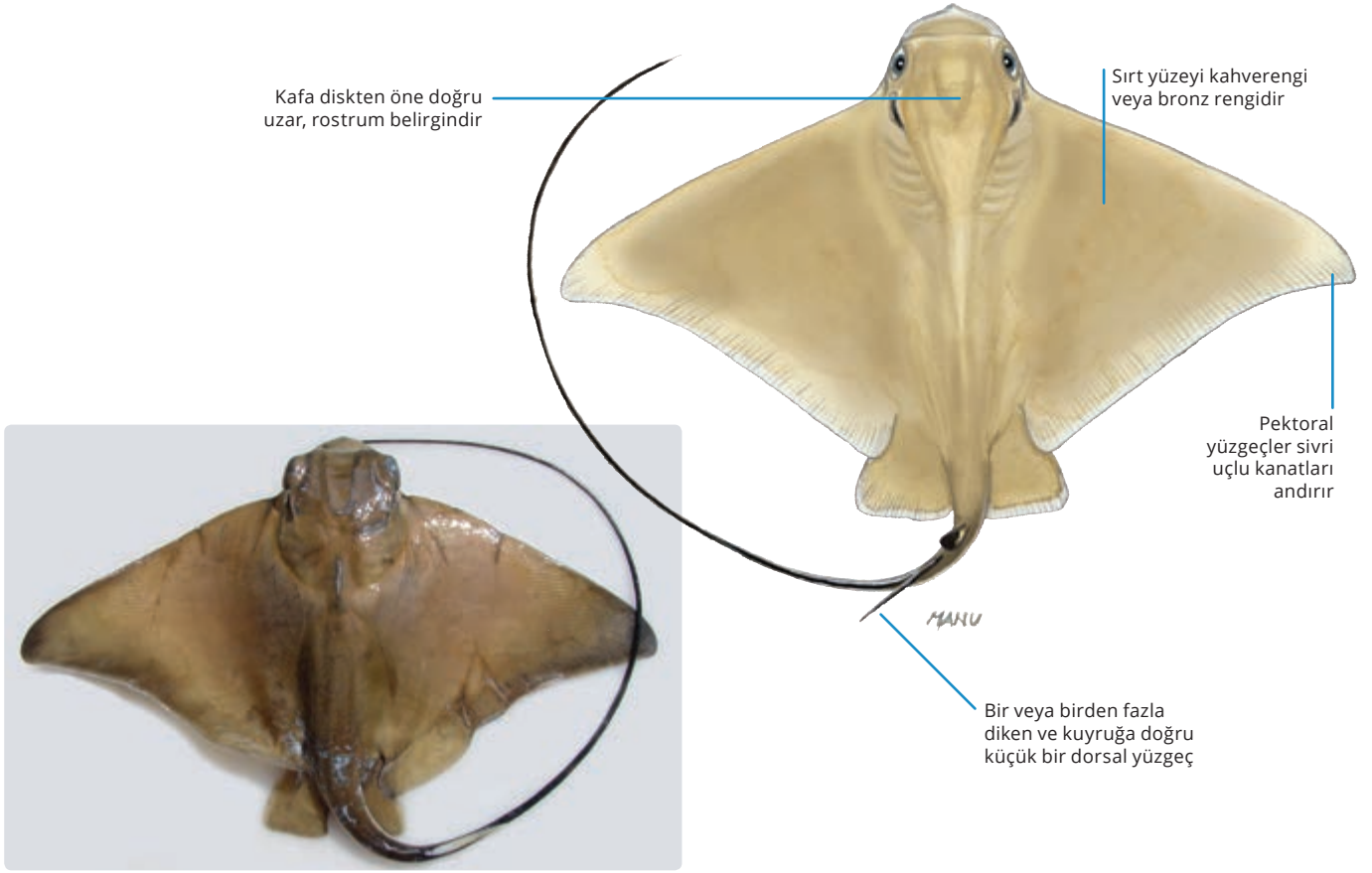
Akd

Büyükölük: Disk genişliği 400 santimetreye kadar çıkabilir.

Açıklama: Burun küttür, diskin genişliği, boyunun neredeyse iki katıdır; kuyruk çok kısadır, gövdeyle birleştiği yerin yakınında kenarları testere gibi dişli dikenler bulunur. Sırt yüzgeci yoktur. Yetişkin bireylerin sırtında küçük dikenler bulunur. Sırt tarafı koyu kahverengi ile grimsi veya kıvımsı kahverengi arası değişir, karın tarafı beyazdır. Vivipardır, 1-8 yavru meydana getirir, yeni doğan yavrunun disk genişliği 38-44 santimetredir.

Yaşam alanı: 150 metre derinliğe kadar, alt tropik ve ılıman sularda, kumlu deniz tabanlarında ve bazen posidonya yataklarında yaşayan bentik bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu ve Akdeniz'de görülür, Karadeniz'de mevcut değildir.

© F. Serena

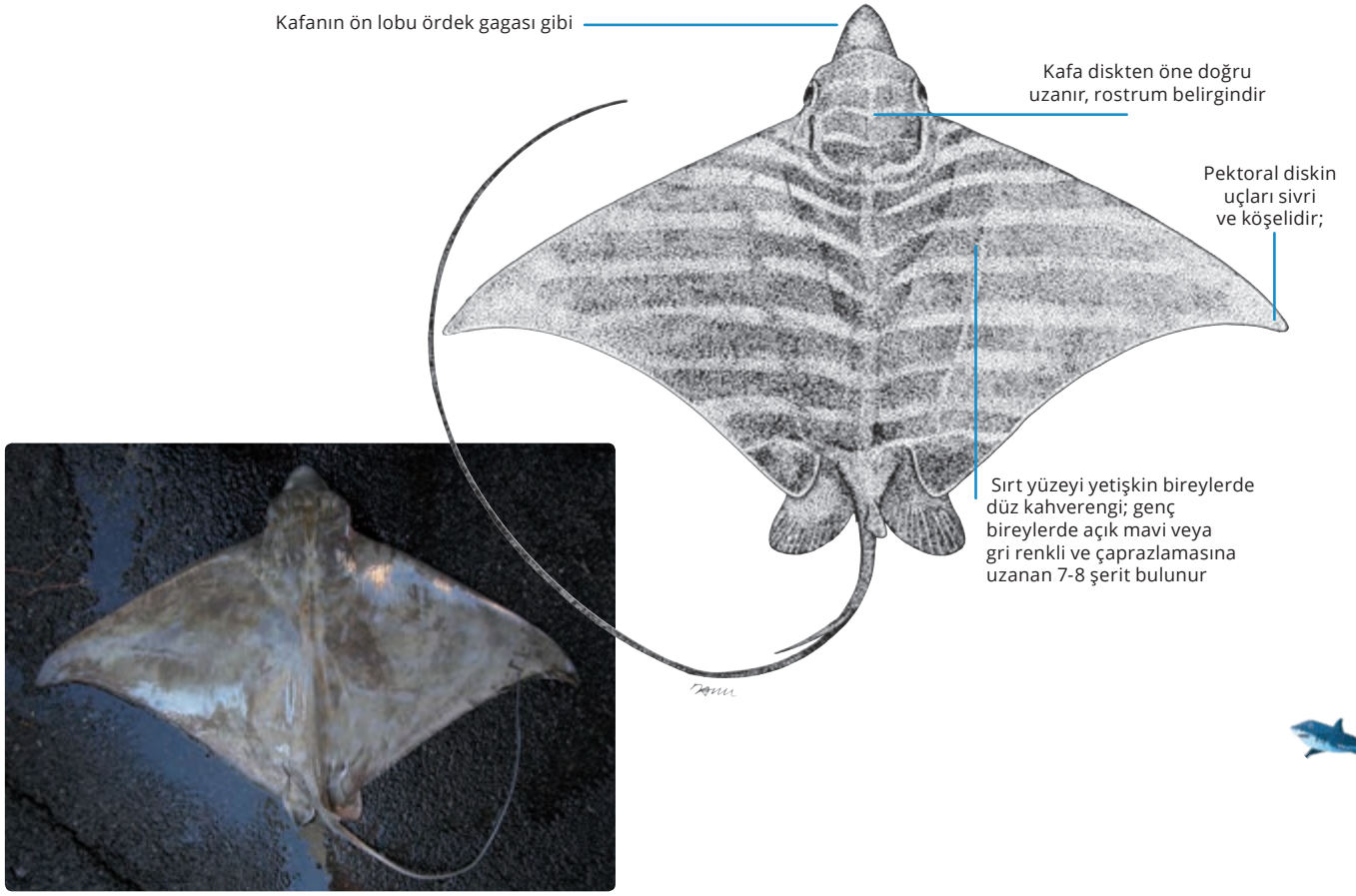
MYLIOBATIDAE***Myliobatis aquila*, Deniz kartalı - MYL****EN** Common eagle ray**SP** Aguila marina**FR** Aigle commun**AR** عقاب البحر (البقرة)**DD****VU****PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**CITES**: Sınıflandırılmamış**CMS**: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büüklük:** Disk genişliği 80 ila 150 cm arası değişir,

Açıklama: Burun oldukça kısa ve yuvarlaktır. Diskin köşeleri belirgin bir açıyla kıvrılır. Dorsal (sırt) yüzgeci, pelvik (karın) yüzgeç uçlarının arkasından başlar. Sırt tarafı kahverengi veya gölgeli bronz rengidir, karın tarafı beyazdır ve kenarları kahverengimsidir. Vivipardır, 3-7 yavru meydana getirir, yeni doğan yavruların disk genişliği en fazla 19 santimetredir.

Habitat: 200 metreye kadar uzanan derinliklerde, alt tropik ve ılıman sularda, kumlu ve çamurlu deniz tabanlarında yaşayan bentik bir türdür.

Dağılım: Akdeniz'in kıta sahanlığında ve açıklarında, Akdeniz dışındaysa Atlas Okyanusu'nun doğusu ve Hint Okyanusu'nun batısına kadar görülür.

Not: Akdeniz'de yayılım gösterdiği bazı bölgelerde ticari tür olarak değerlendirilmektedir.

© F. Serena

AETOBATIDAE

Aetomylaeus bovinus, Çuçuna – MPO

EN Bull ray

SP Chucho vaca

FR Aigle vachette

AR راية بقرة (البقرة)

DD

CR

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

CITES: Sınıflandırılmamış

CMS: Sınıflandırılmamış

Dünya

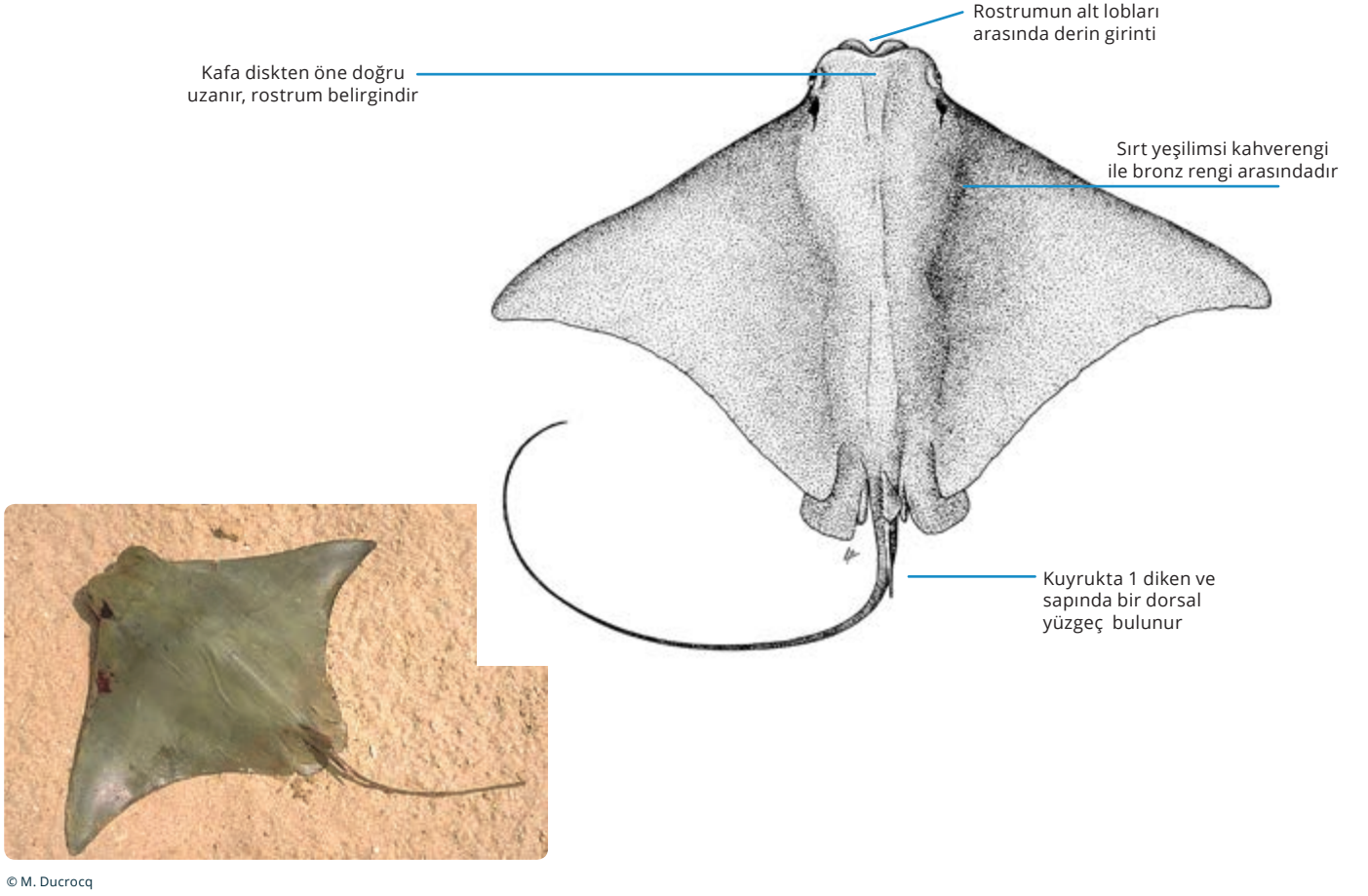
Akd

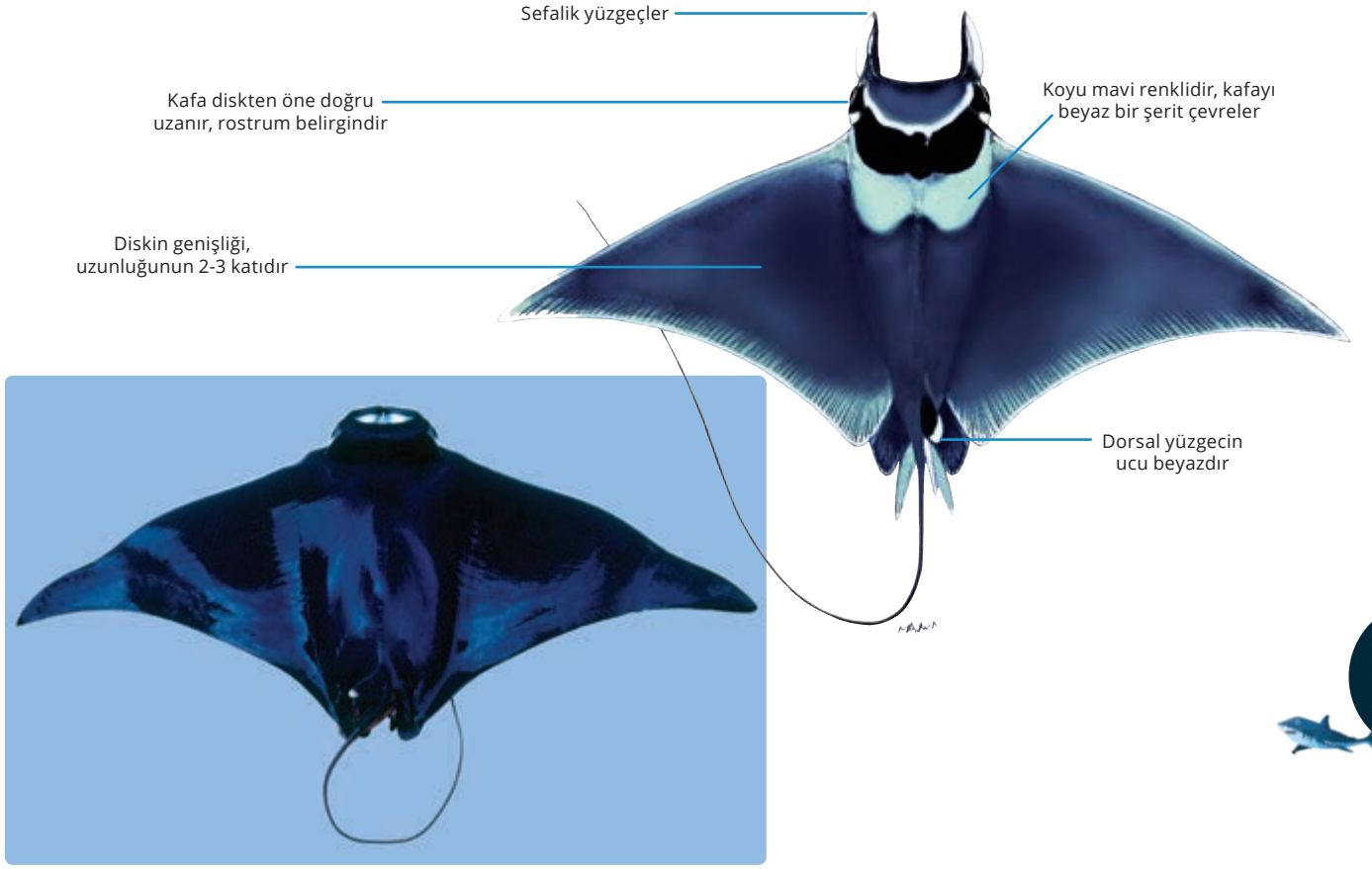
Büyükölük: disk genişliğı 220 santimetreye kadar çıkabilir,

Açıklama: Pektoral yüzgecin burnun altında kalan ön lobu oldukça uzun ve biraz sivridir ve ördek gagası gibi görünür. Dorsal (sırt) yüzgecin başlangıcı, pelvik (karın) yüzgeci uçlarının önündedir. Sırt yüzeyi yetişkin bireylerde düz kahverengidir, genç bireylerde ise açık mavi veya gri renkli ve çaprazlamasına uzanan 7-8 şerit bulunur. Karın tarafı beyaza yakındır. Vivipardır, 3-7 yavru meydana getirir, yeni doğan yavrunun disk genişliğı 45 santimetredir.

Yaşam alanı: alt tropik ve ılıman sularda, 150 metreye kadar uzanan derinliklerde, kumlu deniz tabanlarında, bazen posidonya (deniz çayırı) yataklarının kumlu kanallarında veya küçük dairesel alanlarda yaşayan bentik bir türdür.

Dağılım: Atlas Okyanusu'nun doğusunda, Portekiz ve Güney Afrika arasında görülür. Akdeniz'de de görülür ancak Karadeniz'de görülmez.

RHINOPTERIDAE***Rhinoptera marginata*, Mandabaş – MRM****EN** Lusitanian
Cownose ray**SP** Gávilan lusitánico**FR** Mourine
lusitanienne**AR** راية طائرة**NT****DD****PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış**CITES**: Sınıflandırılmamış**CMS**: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyükölük:** Disk genişliği 100 santimetredir, bazen 200 santimetreye kadar çıkabilir.**Açıklama:** Başın ön kısmı belirgin biçimde dış bükeydir. Pektoral yüzgeçler kanca biçiminde hafif kıvrımlıdır, uçları dışarıya doğru açılı bir şekilde kıvrılır. Sırt yüzeyinde diken veya dikencik yoktur. Sırt tarafı yeşilimsi kahverengi ile bronz rengi arasındadır; karın tarafı beyazımsıdır. Vivipardır, tek bir yavru meydana getirir (bazı yazarlar 2-6 yavru meydana getirdiğini belirtmiştir), yeni doğan yavrunun disk genişliği 23 santimetredir.**Yaşam alanı:** 30 metre derinliğe kadar uzanan alt tropik ve ılıman sularda, kumlu deniz tabanlarında yaşayan bentik bir türdür.**Dağılım:** Atlas Okyanusu'nun doğusunda, İspanya ve Fas arasında ve Akdeniz'de görülür. Karadeniz'de görülmez.**Yorumlar:** Bu tür uzun zamandır Akdeniz'de ağlara takılmamaktadır.

© F. Serena

MOBULIDAE

Mobula mobular, Kulaklı folya – RMM

EN Devil fish

SP Manta

FR Mante

AR شيطان البحر (عينو في قرنو)

EN

EN

PROTOCOLE ASP/DB : Ek II CITES: Ek II CMS: Ek I & II GFCM: GFCM/42/2018/2

Dünya

Akd

Büyükölük: Disk genişliği 520 santimetreye kadar çıkabilir,

Açıklama: Başın önündeki sefalik yüzgeçler belirleyici özelliğidir. Dorsal yüzgecin kaidesi, pektoral yüzgeçlerin arka uçlarının ilerisindedir; sırt yüzgecinin gerisinde, kuyruğun üzerinde birkaç tane diken bulunur. Sırt yüzeyi grimsi mavidir, genellikle omuz bölgesinden koyu renkli bir şerit geçer, dorsal yüzgecin ucu beyazdır. Karın tarafı beyazdır. Vivipardır, 20-25 ay süren gebelik dönemi sonunda çoğunlukla tek, bazen 1-2 yavru meydana getirir. Yeni doğan yavrunun disk genişliği 160 santimetredir.

Yaşam alanı: Ilıman sularda yaşayan epipelajik bir türdür. Hem kıyıya yakın sığ sularda hem de 600-700 metre derinliklerde görülebilir.

Dağılım: Akdeniz'de ve Atlas Okyanusu'nun kuzey doğusunda görülür. Karadeniz'de görülmez.

Sıçan balıkları

Tek solungaç yarığı

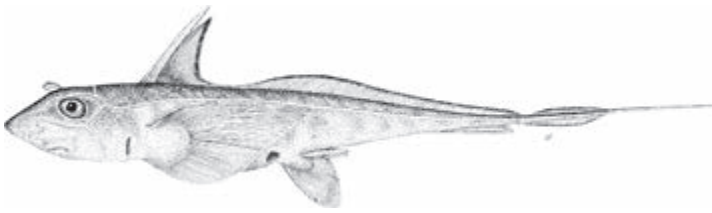
Vücut uzundur, kuyruk sivridir, baş büyüktür ve öne doğru kütleşir, birinci dorsal yüzgecin önündeki diken çok büyüktür. İkinci dorsal yüzgeç kısadır ve vücudun gerisine doğru uzayan çizgi kanalları baş ve gövde boyunca devam eder

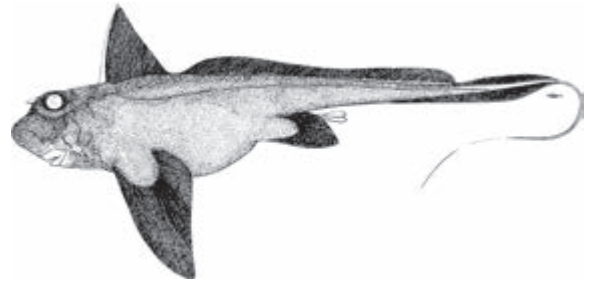
CHIMAERIFORMES

anal yüzgeç var

anal yüzgeç yok

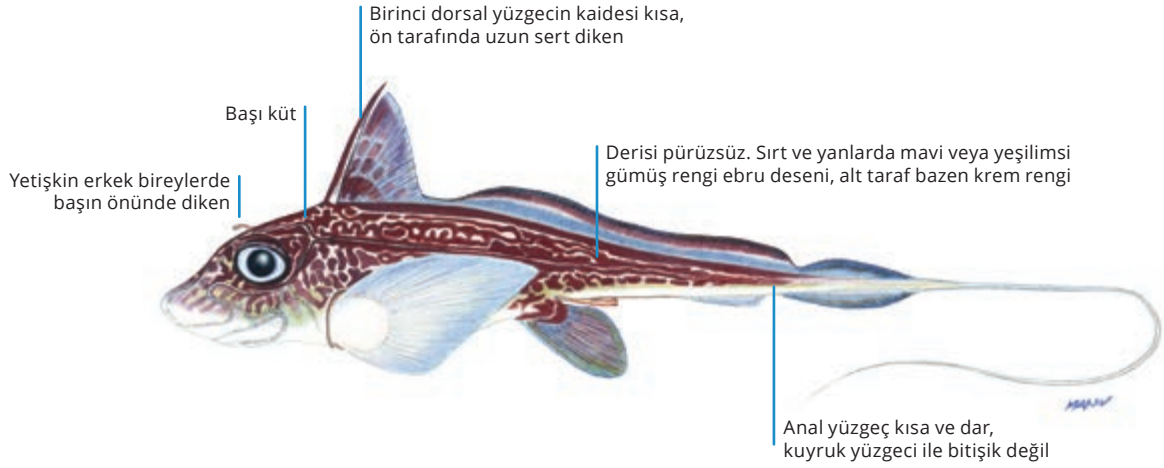
Chimaera

Hydrolagus

KIKIRDAKLI
BALIKLAR
KİMERALAR

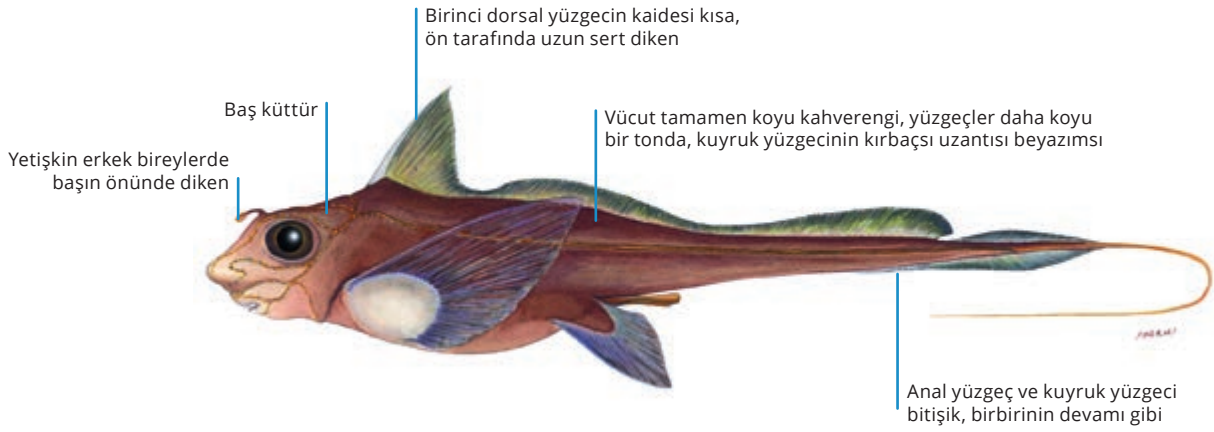
© F. Serena

CHIMAERIDAE***Chimaera monstrosa*, , Sıçan balığı - CMO****EN** Rabbit fish**SP** Chimère
commune**FR** Chimère
commune**AR** خرافة**NT****NT****PROTOCOLE ASP/DB** : Sınıflandırılmamış **CITES**: Sınıflandırılmamış **CMS**:
Sınıflandırılmamış **GFCM**: Sınıflandırılmamış**Dünya****Akd****Büyüklik:** Toplam boy 100 santimetreye kadar çıkabilir,

Açıklama: Başı büyük ve küttür, vücudu kırıbaça benzeyen kuyruk yüzgecine kadar incelmeye devam eder. Burun kısa ve koni biçimindedir, ağzı hafif çıkıktır. Birinci dorsal (sırt) yüzgecin kaidesi kısadır, ön tarafında sert bir diken bulunur; ikinci dorsal yüzgeç uzundur; anal yüzgeç kısa ve alçaktır, kaudal (kuyruk) yüzgeciyle bitişik değildir. Derisi, erkek üreme organları etrafındaki küçük dişçikler dışında pürüzsüzdür. Sırt ve yan tarafları mavi veya yeşilimsi gümüş rengidir, alt tarafı bazen krem rengidir. Ovipardır; genç bireyler de yetişkinlerle benzer fiziksel özellikler taşır, yumurtadan yeni çıkan yavrunun toplam boyu en az 10 santimetredir.

Yaşam alanı: Ilıman sularda yaşayan epipelajik bir türdür. Hem kıyı hem de açık sularda yüzeyden 600-700 metre derine kadar görülebilir.

Dağılım: Atlas Okyanusu kıyılarında, Fas ile İzlanda arasında, Norveç'in kuzeyinde, Kuzey Denizi'nin kuzeyinde ve Akdeniz'de görülür Adriyatik Denizi'nin kuzeyinde ve Karadeniz'de görülmez. Bu türün batıya kıyasla doğuda daha çok sayıda bulunduğu düşünülmektedir.

© M.M.S. Ferrag

CHIMAERIDAE

Hydrolagus mirabilis, İri gözlü sıçan balığı - CYH

EN Large eyed rabbitfish

SP Quimera ojón

FR Chimere a gros yeux; Borrico

AR NA

NT

PROTOCOLE ASP/DB : Sınıflandırılmamış
GFCM: Sınıflandırılmamış

CITES: Sınıflandırılmamış

CMS: Sınıflandırılmamış

Dünya

Büyüklik: Toplam boy 80 santimetreye çıkabilir

Açıklama: Baş oldukça büyüktür ve gövdesi kuyruğa doğru inceler, kuyruk yüzgeci uzundur ve kırbaça benzer. Burun kısa ve koni şeklindedir, ağzı sarkıktır. Birinci dorsal (sırt) yüzgecin kaidesi kısadır, yüzgeç uzun bir üçgen biçimindedir, ön tarafında sert bir diken bulunur; pektoral yüzgeçler, pelvik yüzgeçlerin başlangıç noktasının ötesine geçer; kuyruk yüzgeci, anal yüzgecin devamı gibidir. Derisi, erkek üreme organlarının çevresindeki küçük dişçikler dışında pürüzsüzdür. Vücudu koyu kahverengidir, yüzgeçler daha koyu renklidir, kuyruk yüzgecinin kırbaçsı uzantısı (filament) beyaza yakındır. Ovipardır, genç bireyler de yetişkinlerle benzer fiziksel özellikler taşır, yumurtadan yeni çıkan yavrunun toplam boyu en az 18 santimetredir.

Yaşam alanı: 450 ila 1933 metre arası derinliklerde, soğuk ve ılıman sularda görülür ancak genellikle 800 metreden daha derin sularda, çamurlu deniz tabanlarında, aynı zamanda kayalık resiflerde yaşar.

Dağılım: Atlas Okyanusu'nun kuzey doğusunda, İzlanda ve Kuzey İspanya arasında ve Afrika'nın kuzey batı kıyılarında görülür. Kısa süre önce, Atlas Okyanusu'nun kuzey batısında ve Akdeniz'de de görüldüğü bildirilmiştir.

Süngerler ve Mercanlar

Vasilis Gerovasileiou¹, Marzia Bo², Joana R. Xavier^{3,4} ve Maria del Mar Otero⁵

¹ Yunanistan Deniz Araştırmaları Merkezi, Yunanistan

² Dipartimento di Scienze della Terra, dell'Ambiente e della Vita, Cenova Üniversitesi, İtalya

³ CIIMAR - Porto Üniversitesi, Disiplinlerarası Deniz ve Çevre Araştırmaları Merkezi, Portekiz

⁴ Bergen Üniversitesi, Biyoloji Bilimleri Bölümü ve KG Jebsen Derin Deniz Araştırmaları Merkezi, Norveç

⁵ IUCN-Akdeniz İşbirliği Merkezi, Malaga, İspanya

Kaynaklar ve referanslar

Bo M (2017). Deep-sea corals of the Mediterranean Sea. FAO, I7256EN.

<http://www.fao.org/3/a-i7256e.pdf>

Bo M., Gaamour A., Sana K., Hanem D., Mhedhbi B., Zied G., Ahmed Kassab T., Grinyó J., Domínguez C., Ambroso S., Muñoz A., Díaz D, Mallo I. (2014). Visual guide for benthic bycatch of artisanal fishing gears. EU ENPI CBC MED, ECOSAFIMED project, 50 p.

Xavier JR & Bo M (2017). Deep-sea sponges of the Mediterranean Sea. FAO, I6945EN.

<http://www.fao.org/3/a-i6945e.pdf>

Fotoğraflar

Fotoğraf kaynakları: Vasilis Gerovasileiou (HCMR, Heraklion), Marzia Bo (DISTAV, Cenova), Joana R Xavier (CIIMAR – Porto Üniv. ve BIO - Üniv. Bergen), Eleni Voultsiadou (AUTH, Selanik), Caterina Stamouli (HCMR, Atina), Jordi Grinyó (CSIC, Barselona), Javier Cristobo (IEO Gijón), Francisca Carvalho (UiB, Bergen), Francisco Sanchez (IEO, Santander), Federico Betti and Francesco Enrichetti (DISTAV, Cenova)

Teşekkürler

Değerli katkıları ve önerilerinden ötürü Barış Özalp (ÇOMÜ, Çanakkale), Karim Ben Mustapha (INSTM, Tunus), Younès Saoud'a (BAE, Tetuan) teşekkür ederiz.

Veri raporlamada kullanılacak semboller

Süngerler, tür adından ziyade, başlıca morfolojik özelliklerine göre sınıflandırılmıştır.

Aşağıda belirtilen biçimsel özellikleri taşımayan süngerler, 'diğer' kategorisine kaydedilmektedir.

Gözlemci formlarına daha hızlı not almayı sağlamak için, her kategori için kısa bir kod da belirlenmiştir (ör: KERA)

Süngerler

Süngerler (*Phylum Porifera*), dünya denizlerindeki en eski hayvanlardandır. Bazı bölgelerde, sünger yatakları, kümelenmeleri, bahçeleri veya resifleri olarak adlandırılan karmaşık yapıli habitatlar oluştururlar. Bu habitatların ekolojik sistemde önemli işlevleri bulunmaktadır:

- barınak veya yuva işlevi görürler;
- diğer omurgasızlara ve balık türlerine yiyecek sağlarlar;
- bentik ve pelajik sistemler arasında enerji aktarımına aracılık yaparlar;
- biyokimyasal dönüşüm süreçlerine katılırlar.

Silisli süngerler (Demospongiae sınıfı)

Silisli süngerler, Porifera içinde en kalabalık ve en çeşitli sınıftır. Akdeniz’de 670 silisli sünger türü tespit edilmiştir. Şekil ve büyüklükleri, ince kaplayıcı formlardan , küre, vazo ve ağaç şeklindeki yapılara kadar değişiklik göstermektedir. Pigmentleri veya ortak yaşam sürdürdükleri mikroorganizmalar sayesinde oluşan renkleri, (siyah ve beyaz arasında) sarı, turuncu, kırmızı, mavi, yeşil, mor, kahverengi, vb. renkleri kapsayan geniş bir skaladadır. Sertlik dereceleri iskelet yapılarına bağlı olup, yumuşak, sıkıştırılabilir ve elastik yapıdan, sert ve kaya sertliğindeki yapıya kadar değişiklik gösterir.

Cam süngerleri (Hexactinellida sınıfı)

Cam süngerleri (Hexactinellidler), tipik olarak batıyal ve abisal zonlarda (200 metrenin altında) görülen derin deniz süngerleridir. Akdeniz’de dokuz hexactinellid türü yaşar. Dış morfolojileri genellikle vazo, bıçak, kupa ve tüp şeklindedir. Hem saplı hem de sapsız formları bulunur. Renkleri çoğunlukla beyaz, bej ve sarı tonlarındadır. Türkiye denizlerinde bugüne kadar bu sınıfa ait tür/ler rapor edilmemiştir.

HEDEF DIŞI AVLANAN TÜRLEİ ARASINDA AYIRT EDİLMESİ GEREKEN BAŞLICA MORFOLOJİK KATEGORİLEİ

1. Büyük süngerler (birden fazla alt kategori) – MASS	169
1.1. Keratoz süngerler (örn. Sarcotragus alt türü.) – KERA	169
1.2. Sert, geoit süngerler (örn. Geodia alt türü.) – GEOD	170
1.3. Akdeniz taş sünger (Petrosia ficiformis) – PETR	171
1.4. Büyük boru biçimli sarı süngerler (Aplysina alt türü) – APLY	172
1.5. Diğer büyük süngerler ("Diğer büyük" olarak belgelenmelidir) – OTHR	173
2. Küre biçimindeki süngerler – GLOS	174
3. Ağaç biçimli süngerler – ARBS	175
4. Yelpaze biçimli süngerler – FANS	176
5. Yuvarlak pul ve kupa biçimli süngerler – LAMS	177
6. Yuvarlak pul biçimli kaya sertliğinde süngerler – ROCK	178
7. Kuş yuvası biçimli cam sünger (Pheronema carpenteri) – BIRD	179
8. Keçe vazo biçimli cam sünger (Asconema setubalense) – FELT	180

1. Büyük süngerler – MASS

1.1. Büyük keratoz süngerler – KERA

- ✓ **Büyük** süngerler arasında **çeşitli şekillerde** görülen kalabalık bir gruptur, şekilleri düzensizden **geoide** ve **büyük boru** biçimine kadar değişiklik göstermektedir.
- ✓ Yüzeylerinde büyük **açıklıklar** (oskulum) ve türüne göre boyu değişiklik gösteren birçok irili ufaklı **koni** (konule) bulunur. Bu gruptaki çoğu türün, vücutları içinde büyük boşluklar bulunmaktadır.
- ✓ Renkleri **kahverengi, morumsu gri ve siyah** arasında değişir.
- ✓ Bazı türler (banyo süngerleri) kolayca yırtılabilirken, diğerleri yırtılamaz.
- ✓ Boyları bir uçtan diğer uca 1 metreye kadar ulaşabilmektedir.
- ✓ Bu kategoride koruma altındaki türler bulunmaktadır.

Sarcotragus sp.

Sarcotragus sp.

Hippospongia communis

Ircinia variabilis

1.2. Büyük, sert, geoit süngerler (*Geodia* spp.) – GEOD

- ✓ Biçimi düzensizden kıvrımlı kütelere kadar **değişir**; genç bireyler genellikle geoit şeklindedir.
- ✓ Süngerin üst yüzeyinde, basınç bölgelerinde gruplanmış **açıklıklar** (oskulum) bulunur.
- ✓ İğneli (hispid) bir dış yüzeye sahiptirler.
- ✓ **Sert ama hafifçe sıkıştırılabilir** yapıdadırlar.
- ✓ **Çapları 50 santimetreye** kadardır.
- ✓ Bu kategoride **koruma altındaki** türler bulunmaktadır (*Geodia cydonium*).

***Geodia cydonium* sarı** renklidir ve **iğneli/ pürüzlü yüzeyi** genellikle **tortuyla** kaplıdır.

1.3. Büyük, Akdeniz taş süngerı (*Petrosia ficiformis*) – PETR

- ✓ Üst tarafında keskin kenarlı açıklıkları (oskulum) olan **büyük loblu** süngerlerdir.
- ✓ **Sert** ama hafifçe sıkıştırılabilir yapıdadırlar, **içerisi kolayca ufalanabilir**. Yüzeyi **kadifemsi** dokuludur.
- ✓ **Dış rengi**, (sığ sularda) **koyu kırmızı/bordo** ve (derin ve daha karanlık sularda[mağaralarda]) **kırık beyaz** arası değişir ancak iç rengi her zaman kırık beyazdır.
- ✓ Büyüklüğü bir uçtan diğer uca **50 santimetreye kadar ulaşabilmektedir**.

Petrosia ficiformis (bordo morfoloji)

Petrosia ficiformis (beyaz morfoloji)

1.4. Büyük, boru biçimli sarı süngerler (*Aplysina* alt türü) – APLY

- ✓ Birden fazla parmak şeklinde borunun çıktığı yastığa benzeyen tabanı olan büyük süngerlerdir.
- ✓ Boru şeklindeki uzantılarının üst kısmı düzdür ve **tek** bir büyük açıklık bulundurmaktadır (oskulum).
- ✓ **Esnek** ve **sıkıştırılabilir** yapıdadır.
- ✓ Rengi, **sudan yeni çıktığında altın sarısı**, birkaç dakika havayla temas ettikten sonra **mavimsi yeşile/ morumsu siyaha** döner.
- ✓ Büyüklüğü bir uçtan diğer uca **50 santimetreye kadar ulaşabilmektedir**.
- ✓ Bu kategoride **koruma altındaki** türler bulunmaktadır.

Havayla temastan sonra ***Aplysina***

SPA/BD Protocol: Ek II

Sudan yeni çıkmış ***Aplysina***

SPA/BD Protocol : Ek II

1.5. Diğer büyük süngerler (“Diğer büyük” olarak belgelenecaktır) - OTHR

- ✓ Diğer bazı **büyük biçimli** sünger türlerinin şekilleri düzensizden geoide veya büyük boru biçimine kadar değişiklik göstermektedir.
- ✓ **Renkleri, sertlikleri ve dokuları, türden türe değişmektedir.**
- ✓ Boyları bir uçtan diğer uca **1 metreye kadar ulaşabilmektedir.**

Büyük turuncu sünger *Agelas oroides*

2. Küre biçimindeki süngerler – GLOS

- ✓ Genellikle en tepede geniş bir açıklığı olan **küre biçiminde süngerlerdir**.
- ✓ **Sıkı ama hafifçe sıkıştırılabilir** yapıdadır.
- ✓ Yüzeyi (*Suberites domuncula*'da olduğu gibi) **düz ve kadifemsi** veya (*Tethya* veya *Thenaea*'da olduğu gibi) **yumrulu ve pürüzlü** arasındadır.
- ✓ Renkleri **sarıdan turuncuya, kırmızıdan kahverengiye** değişmektedir.
- ✓ Bazı türler (*S. domuncula*) keşiş yengecinin (*Pagurus* sp.) kabuğuna bağlı yaşar.
- ✓ Çapları **10 santimetreye kadar ulaşabilmektedir**.
- ✓ Bu kategoride **koruma altındaki** türler bulunmaktadır (*Tethya* spp.).

Suberites domuncula

Tethya aurantium

SPA/BD Protocol: Ek II

Thenaea alt türünde tabandan çıkan kök benzeri uzantılar bulunur, bu uzantılarla yumuşak tabakalara tutunur.

3. Ağaç biçimli süngerler – ARBS

- ✓ Köklü **ağaç biçimli** süngerlerdir.
- ✓ Bu gruptaki süngerlerin birçok **esnek** ve yumuşak dalı bulunmaktadır.
- ✓ Renkleri, türlere göre **sarıdan turuncuya** değişmektedir.
- ✓ Boyları **1,5 metreye kadar ulaşabilmektedir**.
- ✓ Bu kategoride **koruma altındaki** türler bulunmaktadır.

***Axinella* sp.**

Axinella cannabina

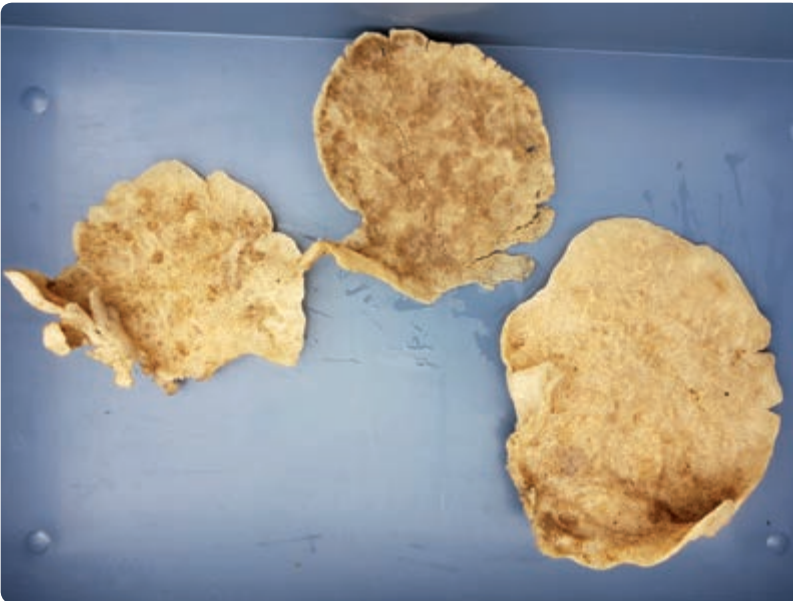
SPA/BD Protocol: Ek II

4. Yelpaze biçimli süngerler – FANS

- ✓ Bazı süngerlerin şekli **düzdür, yelpazeye benzer.**
- ✓ Yelpaze biçimli türlerin bazıları, **ince bir sap** ile deniz tabanına bağlıdır.
- ✓ Yüzeyleri **hemen hemen düzdür.**
- ✓ Bazı türler **esnektir** ancak diğerleri **sert ama kırılmalıdır.**
- ✓ Renkleri türe göre kırık beyaz/beyazımsı bejden koyu sarıya hatta canlı turuncuya kadar değişir.
- ✓ Enleri 30 santimetreye kadar ulaşabilmektedir.

Phakellia ventilabrum

Phakellia robusta

5. Yuvarlak pul veya kupa biçimli süngerler – LAMS

- ✓ Yuvarlak pul şeklinden kupa şekline kadar değişen düzensiz biçimli büyüğe yakın süngerlerdir.
- ✓ Renkleri türe göre değişir, **kahverengimsi, gri ve siyah** arasındadır.
- ✓ Bazı türler **esnek**, diğerleri **serttir**.
- ✓ Boyları bir uçtan diğer uca **1 metreye kadar ulaşabilmektedir**.
- ✓ Bu kategoride **koruma altındaki türler** bulunmaktadır.

Spongia lamella

Calyx nicaeensis

6. Yuvarlak pul biçimli kaya sertliğinde süngerler (*Leiodermatium* sp.) – ROCK

- ✓ **Yuvarlak pul şeklinde** dik duran süngerlerdir, biçimleri düzensizden kıvrımlı kütlelere kadar değişir.
- ✓ **Kaya gibi sert yapılı**, pürüzlü dokuludur.
- ✓ Renk, **kırık beyazdan açık kahverengiye** değişir, bazen üzerinde açık mavi gölgelenmeler bulunur.
- ✓ Boyutu bir uçtan diğer uca **1 metreye kadardır**.
- ✓ Tür bugüne kadar Türkiye kıyılarında rapor edilmemiştir.

Leiodermatium pfeifferae

7. Kuş yuvası biçimli cam süngeri (*Pheronema carpenteri*) – BIRD

- ✓ Bir kuş yuvasını andıran **küre** veya **geoit** biçimli süngerlerdir.
- ✓ Yüzeyi “**saçaklıdır**” ve iğneciklerden oluşan karmaşık bir ağ ile örtülüdür.
- ✓ Dokusu **liflidir** ve **sıkıştırılabilir**.
- ✓ Tabanında iğneciklerden oluşan **saçaklı küme** ile deniz tabakalarına tutunur.
- ✓ Kendi türü içinde veya başka sünger türleri yanında **çok sayıda görülebilirler** (**sünger kümelenmeleri** oluştururlar).
- ✓ Boyu **20 santimetreye kadar ulaşabilmektedir**.
- ✓ Tür bugüne kadar Türkiye kıyılarında rapor edilmemiştir.

Pheronema carpenteri

8. Keçe vazo biçimli cam süngeri (*Asconema setubalense*) – FELT

- ✓ **Vazo biçimli** cam süngeridir.
- ✓ İnce duvarı **cam elyafına** benzer.
- ✓ Dreç veya trol ile toplandığında, görüntüsü “**keçe**” liflerini andırır.
- ✓ **Rengi kırık beyaz, gri veya kahverengimsidir**, tortuludur.
- ✓ **Çok sayıda** birey bir arada görülebilir (sünger kümelenmeleri oluşturur).
- ✓ Boyu **1 metreye kadar ulaşabilmektedir**.
- ✓ Tür bugüne kadar Türkiye kıyılarında rapor edilmemiştir.

Asconema setubalense

Türkiye, Çınarcık'ta balıkçılar.
© Kerem Gogus | Dreamstime.com

Mercanlar

Mercanlar; sert ve yumuşak mercanlar, gorgonlar, deniz kalemleri, siyah mercanlar ve deniz şakayıklarının da dahil olduğu, nispeten iyi bilinen Anthozoa (Phylum Cnidaria) sınıfına dahil deniz canlılarıdır. Yaygın olarak kullanılan MERCAN terimi, deniz tabanında genellikle sert bir yüzeye tutunarak yaşayan, nadiren yumuşak substratında da görülen, sert ve kalkerli bir iskelete sahip olan anthozonlara verilen addır.

Mercanlar çiçeğe benzeyen bir görünüme sahiptir; genellikle ağaç gibi dallı ve oldukça renklidir, poliplerinin üzerinde, açıldığında çiçeğin taç yapraklarına benzeyen dokunaçlara sahip polipleri bulunur. Tek başına veya koloni halinde yaşayan mercanlar, üç boyutlu habitatlar oluşturarak diğer birçok organizmaya ev sahipliği yapar. Akdeniz’de 26’sı endemik, 150 mercan türü bulunmaktadır. Morfolojik yapıları nedeniyle dipte yaşayan (demersal) türleri hedefleyen av gereçlerine takılıp tekneye çıkarılabilmektedirler.

Raporlamada kullanılacak semboller

Mercanlar, tür adından ziyade, başlıca morfolojik özelliklerine göre sınıflandırılır. Aşağıda belirtilen biçimsel özellikleri taşımayan mercanlar, ‘diğer’ kategorisine kaydedilmelidir. Gözlemci formlarına daha hızlı not almayı sağlamak için, her kategori için kısa bir kod da belirlenmiştir (ör: WHIT)

HEDEF DIŞI AVLANAN TÜRLER ARASINDA AYIRT EDİLMESİ GEREKEN BAŞLICA MORFOLOJİK KATEGORİLER

1. Beyaz mercanlar – WHIT	184
2. Canlı sarı veya somon renkli sert mercanlar (<i>Dendrophyllia</i> spp.) – DEND	185
3. Koloni halinde yaşayan sert mercanlar (<i>Cladocora caespitosa</i>) – CLAD	186
4. Ağaç biçimli siyah mercanlar – BLAC	187
5. Yumuşak mercanlar – SOFT	188
6. Deniz kalemleri – PENS	189
7. Beyaz, sap biçimli deniz kalemleri – STEM	190
8. Şamdan mercanları – BAMB	191
9. Somon renkli, kırılğan, yelpaze biçimli gorgonlar (<i>Callogorgia verticillata</i>) – CALL	192
10. Kalın ve uzun, kırmızı, sarı, yelpaze biçimli gorgonlar – FANG	193
11. İnce, narin, beyaz, kırmızımsı, sarı, yelpaze biçimli gorgonlar – THIG	194
12. Esnek, beyaz ve somon, yelpaze biçimli gorgonlar (<i>Eunicella</i> spp.) – EUNI	195
13. Kırmızı mercan (<i>Corallium rubrum</i>) – REDC	196
14. Şamdan biçimli, kırmızı gorgonlar (<i>Ellisella paraplexauroides</i>) – ELLP	197
15. Uzun, beyaz veya yeşil gorgonlar (<i>Viminella flagellum</i>) – VIMF	198

1. Beyaz mercanlar – WHIT

- ✓ İskeletlerinin **beyaz rengi** nedeniyle “beyaz mercan” olarak anılsalar da bazen somon renkli de olabilirler.
- ✓ (*Madrepora oculata*), ayırt edici biçimde zikzak biçimli korallitleri (poliplerin bulunduğu hazneler) mevcuttur.
- ✓ **Lophelia pertusa** belirgin septalı trompet-şekillikorallitleri mevcuttur.
- ✓ Genellikle 200 ila 1800 metre derinlikteki kanyonlarda görülürler.

Madrepora oculata

SPA/BD Protokol: Ek II

EN

Akd

Lophelia pertusa

SPA/BD Protokol: Ek II

EN

Akd

2. Canlı sarı veya somon renkli sert mercanlar (*Dendrophyllia* türleri) – DEND

- ✓ Dendrophyllia, geniş bir kaide gövdesi oluşturabilen **ağaç biçimli, sert kolonilerdir**.
- ✓ Korallitlerin **düzensiz dağılım** gösterdiği küçük, **açık sarı** koloniler oluşturabilirler (*Dendrophyllia cornigera*).
- ✓ **Polipleri beyazımsı**, gövde **somon veya açık turuncu** olabilir, genellikle yana doğru uzanan iki sıra halinde dizilmiş, kısa, dairesel koralitleri bulunur (*Dendrophyllia ramea*).
- ✓ Ölü dendrophyllid iskeletleri suyun dışında bazen beyaz mercanlarla karıştırılabilir.

Dendrophylliids morts

Dendrophyllia cornigera

SPA/BD Protokol: Ek II

EN

Akd

Dendrophyllia ramea

SPA/BD Protokol: Ek II

VU

Akd

3. Koloni halinde yaşayan sert mercanlar, taş mercanlar (*Cladocora caespitosa*) – CLAD

- ✓ 300 metreye kadar sığ sularda yürütülen balıkçılık faaliyetleri sırasında, yastığa benzeyen *Cladocora caespitosa* kolonileri veya bu kolonilerin parçaları gibi birçok sert mercan hedef dışı avlanabilir.
- ✓ Bu mercanlar, canlıyken kahverengi, ölü halde grimsi beyazdır.

Cladocora caespitosa

SPA/BD Protokol: Ek II

Akd

4. Ağaç biçimli siyah mercanlar – BLAC

- ✓ Koloni canlı dokusunu yitirdiğinde rengi **siyaha** dönen, **iğneli iskeletiyle** ayırt edilen mercanlardır.
- ✓ Akdeniz Havzası'na özgü dört türü bulunur:
- ✓ *Antipathella subpinnata*'nın yapısı **ağaca benzer**; küçük, beyaz poliplerle kaplı **tüy şeklinde ince dalları** vardır. Boyu 1,5 metreye kadardır. 60 ila 700 metre derinlikte yaşar.
- ✓ *Parantipathes larix*, **şişe fırçası biçiminde tek saplı veya seyrek olarak dallanmış koloniler** halinde yaşar.. Zarar gördüğünde, iğneli bir siyah sopa görünümü alır. 100 ila 2000 metre derinlikte yaşar.
- ✓ *Leiopathes glaberrima*, **turuncu veya beyaz renkli kısa, kıvrımlı, dalcıkları olan ağaç biçimli** bir mercandır. İskeleti pürüzsüz ve parlaktır. 100 ila 2000 metre derinlikte yaşar.
- ✓ *Antipathes dichotoma* kolonileri, çok sayıda **uzun ve esnek dallara sahip olup, bu yapısıyla** bir söğüt ağacını andırır. Boyu 1.5 metreye kadardır. 760 ila 800 metre derinlikte yaşar.

Antipathella subpinnata

SPA/BD Protokol: Ek II

Parantipathes larix

SPA/BD Protokol: Ek II

Leiopathes glaberrima

SPA/BD Protokol: Ek II

EN

Akd

Antipathes dichotoma

SPA/BD Protokol: Ek II

5. Yumuşak mercanlar – SOFT

- ✓ Yumuşak mercanların sert bir iskelet desteği yoktur, bu nedenle suyun dışına çıkarıldığında büzülürler ve **bir hayli küçülürler**.
- ✓ *Alcyonium palmatum* Akdeniz Havzası'ndaki en yaygın yumuşak mercanlardan biridir. **20 ila 200 metre derinlikte çamurlu ve kumlu deniz tabanlarında**, koyu renkli sapıyla kabuklara ve çakıllara tutunmuş halde bulunur. Şekli **parmağa benzer**, rengi **turuncudur**, büyüklüğü elin yarısı kadardır. Koloninin **kaide kısmı** beyazdır, polipsizdir ve ucunda zemine gömülü **kısa bir sap** bulunur.
- ✓ Batı Akdeniz Havzası'nda, 100 ile 200 metre derinlikteki sert substratlara tutunmuş halde **ağaç biçimli, turuncumsu beyaz** *Chironephthya mediterranea* kolonileri seyrek olarak görülebilir.

Alcyonium palmatum

Chironephthya mediterranea

6. Deniz kalemleri – PENS

- ✓ Deniz kalemleri, en fazla 20 santimetre boyunda, **kuş tüyüne benzeyen veya uzun, silindirik görünümlü**, genellikle **canlı renkleriyle** ayırt edilen, koloni halinde yaşayan oktokoral mercanlardır.
- ✓ **Sapın ucundaki şişkin uzantısı vasıtasıyla yumuşak zeminlere tutunmuş** halde yaşarlar, ancak bazıları, sınırlı da olsa hareket edebilirler.
- ✓ 20 ila 600 metre derinlikte yoğun popülasyonlar oluşturabilirler.

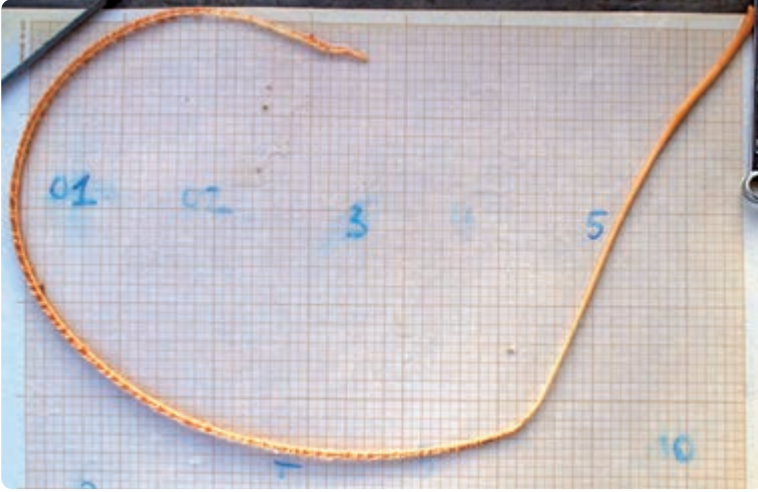
***Pteroeides spinosum* ve *Pennatula* türleri.**

Veretillum cynomorium

7. Beyaz, sap biçimli deniz kalemleri – STEM

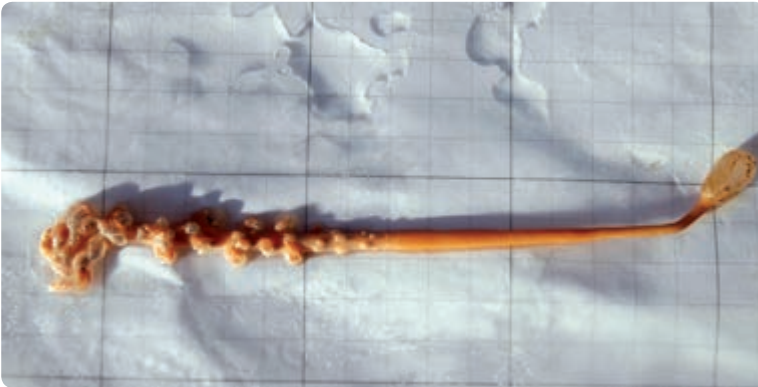
- ✓ Beyaz, sap biçimli deniz kalemleri, genellikle temiz bölgelerde yoğun kümeler oluşturur.
- ✓ *Funiculina quadrangularis*, uzunluğu 200 santimetreyi geçen, **beyazımsı krem renkli kamçı-şekilli** koloniler halinde 20 ila 200 metre derinlikte çamur içinde yaşar. **Esnek yapılarına rağmen, koloniler kırılğan eksen iskeletlerine ve iğneli poliplere sahiptir.**
- ✓ *Kophobelemnon stelliferum* boyu 20 santimetreye ulaşan, gri renkli uzun, silindirik ve klavat (alt tarafı dar, üste doğru genişleyen), koloniler oluşturur. 200 ila 800 metre derinlikteki yumuşak zeminlerde bulunurlar.

Funiculina quadrangularis

Akd

Kophobelemnon stelliferum

8. Şamdan mercanları - BAMB

- ✓ Şamdan mercanı *Isidella elongata* tıpkı bir bambu bitkisi gibi **şamdan biçimindedir**. Ana iskeleti, siyah yumrulardan oluşur, yumruların arası beyaz renktedir.
- ✓ Boyları **70 santimetreyi** bulan koloniler, 120 ila 1900 metre derinlikte, çamur zeminde yaşarlar ve rahatsız edilmediklerinde yoğun mercan tarlaları oluştururlar.
- ✓ Benzer bir tür, *Acanella arbuscula*, daha çok **ağaca** benzer ve **turuncudur**, ancak havzada daha seyrek görülür.
- ✓ Her iki tür de çamura kök benzeri uzantılarla tutunur.

Isidella elongata

SPA/BD Protokol: Ek II

Akd

***Isidella elongata*'nın kök benzeri uzantıları**

9. Somon-pembesi renkli, kırılğan, yelpaze şekilli gorgonlar (*Callogorgia verticillata*) – CALL

- ✓ Kırılğan, yelpaze şekilli gorgon *Callogorgia verticillata*, **boyu 1 metreyi geçen, dalsı, yelpaze biçimli koloniler halinde yaşar, tüy şekilli dalları palmiye yapraklarını andırır.**
- ✓ Yoğun karbonat içeriği nedeniyle **kırılğan** bir yapıya sahiptir.
- ✓ Genellikle **somon-pembesi** rengindedir.
- ✓ Bu tür, 90 ila 900 metre derinlikte, diğer gorgon türleriyle birlikte mercan tarlaları oluşturur.

Callogorgia verticillata

SPA/BD Protokol: Ek II

10. Kalın, uzun, kırmızı, sarı renkli, yelpaze şekilli gorgonlar – FANG

- ✓ İri, yelpaze veya ağaç şekilli olup, kolonilerinin yüzeyleri pürüzlü veya iğnelidir.
- ✓ *Acanthogorgia hirsuta*, canlı sarı kolonilere sahiptir, boyları nadiren 30 santimetreyi geçer, yüzeyi iğnelidir. 70 ila 500 metre derinlikte sert substratımlar üzerinde yoğun popülasyonlar oluşturur.
- ✓ *Paramuricea clavata* 5 ila 250 metre derinlikte sığ su ormanları oluşturan yaygın bir gorgon türüdür. Kalın dallanmaya sahip, kırmızı ve/veya sarı renkli, uzun iğnelerden yoksun büyük, sert ve boyu 1 metreye kadar uzayabilen koloniler oluşturur. Bütün bu türler, kurduğunda siyaha döner.

Acanthogorgia hirsuta

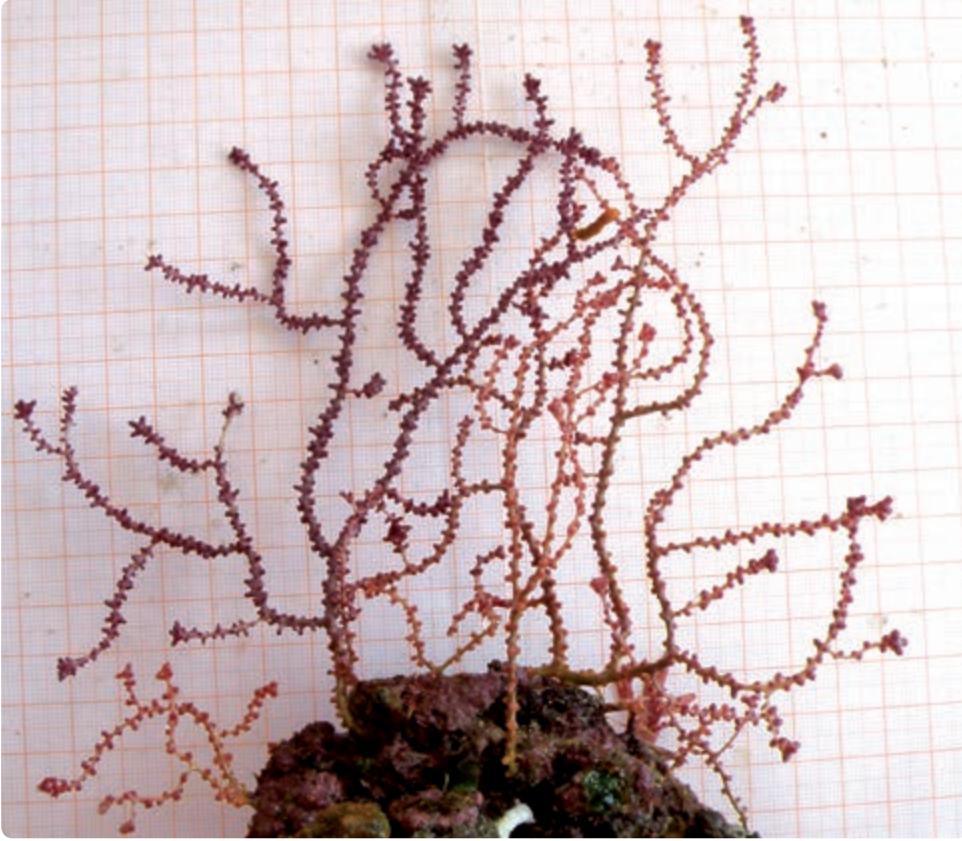
Paramuricea clavata

Akd

11. İnce, narin, beyaz, kırmızımsı, sarı renkli, yelpaze şekilli gorgonlar- THIG

- ✓ İnce dallı, pürüzlü yüzeyli, **küçük boyutlu** (boyu en fazla 20 cm), **yelpaze** biçimli gorgonlardır, hiçbir zaman iğneli bir görünümüleri yoktur
- ✓ Bu türler, en çok batı havzasının derin sularında (40 ila 1000 metre) görülür ve renkleri gri, beyaz, sarı ve kahverengi arası değişir.
- ✓ *Paramuricea macrospina* genellikle **koralijen** veya **maerl** habitatlarında yaşarlar ve en renkli türdür.

Paramuricea macrospina

12. Esnek, beyaz ve somon-pembesi renkli, yelpaze şekilli gorgonlar (*Eunicella* spp.) – EUNI

- ✓ Büyük, yelpaze biçimli kolonilerdir, boyları 70 santimetreyi bulur, **her yöne doğru dallanma gösterir ve polipler koloni üzerinde yoğun bir yerleşim gösterir. Dalların yüzeyi pürüzsüz, ince taneciklidir.**
- ✓ *Eunicella cavolini* **sarı, turuncu veya somon-pembesi renklidir**, dalların uç kısmı silindir şeklindedir.
- ✓ *Eunicella verrucosa* daha **kısa dallı, beyaz** bir türdür, dalların uç kısmı sivri olup, etrafı uzun poliplerle çevrilidir.
- ✓ Boyları 70 santimetreyi bulur. 2 ila 200 metre derinlikte yaşar.

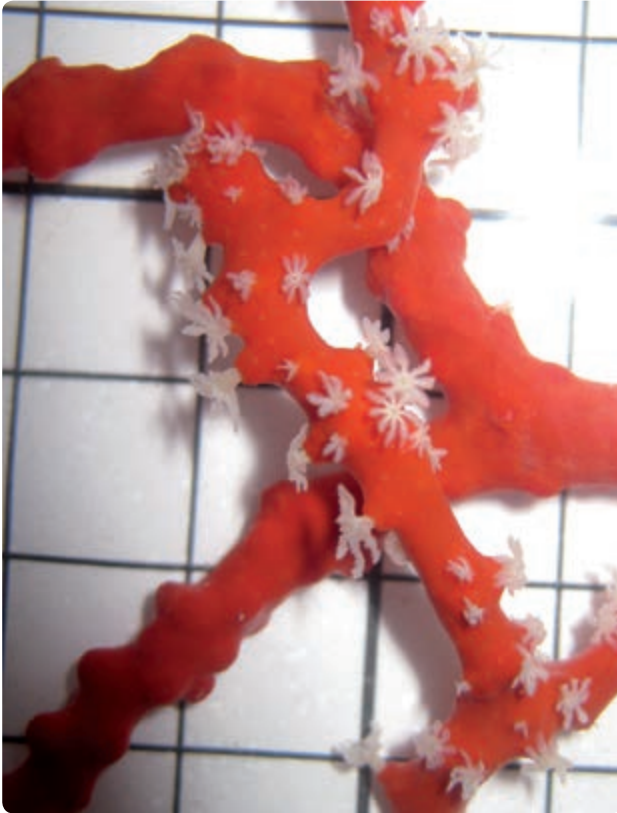
Eunicella cavolini

Eunicella verrucosa

13. Kırmızı mercan (*Corallium rubrum*) – REDC

- ✓ Kırmızı mercan kolonileri, **tamamen kalkerleşmiş, esnek olmayan, kırmızı dallara** sahiptir.
- ✓ Koparıldığında, **polipler beyaz renkli** görünebilir.
- ✓ Örtücü organizmaların mevcudiyeti nedeniyle **uzun zamandır ölü olan koloniler beyaz renge bürünebilir**, ve üzerinde delici süngerlerin oluşturduğu delikler görülebilir.
- ✓ Koloniler genellikle **10-20 santimetre boyundadır**.
- ✓ 1000 metre derinliğe kadar görülseler de genellikle 30 ila 150 metre derinlikte popülasyon oluştururlar.

Corallium rubrum

SPA/BD Protokol: Ek II

EN

Akd

14. Şamdan biçimli, kırmızı gorgonlar (*Ellisella paraplexauroides*) – ELLP

- ✓ Bu kategori sadece gorgon türü *Ellisella paraplexauroides* ile temsil edilir.
- ✓ Koloniler **büyük, dalsı ve esnektir**, genellikle koloninin tabanına yakın bir noktadan **uzun, kamçı benzeri, dik duran dallar** çıkar, bu da koloniye **şamdan görünümü** verir.
- ✓ Koloniler tipik olarak **kiremit kırmızısıdır** ve boyları **2 metreyi bulabilir**.
- ✓ Bu tür nadir olup, batı Akdeniz Havzası'nın özellikle güney sahillerinde, 15 ila 250 metre derinlikte öbekler halinde dağılım gösterirler.
- ✓ Yerel olarak Alboran Denizi'ndeki kayalıklarda ve Sicilya Kanalı'nda boldur.

Ellisella paraplexauroides

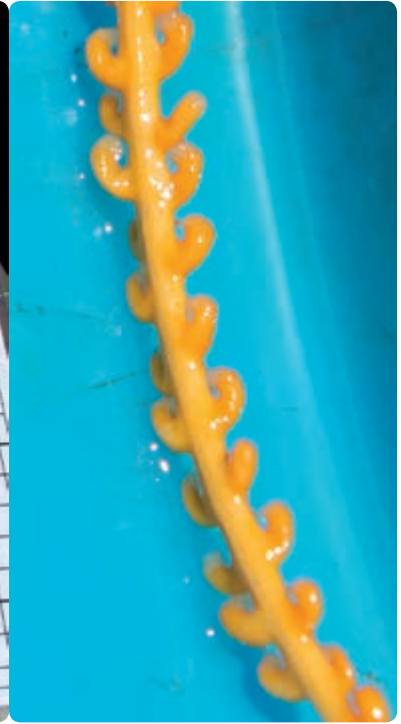
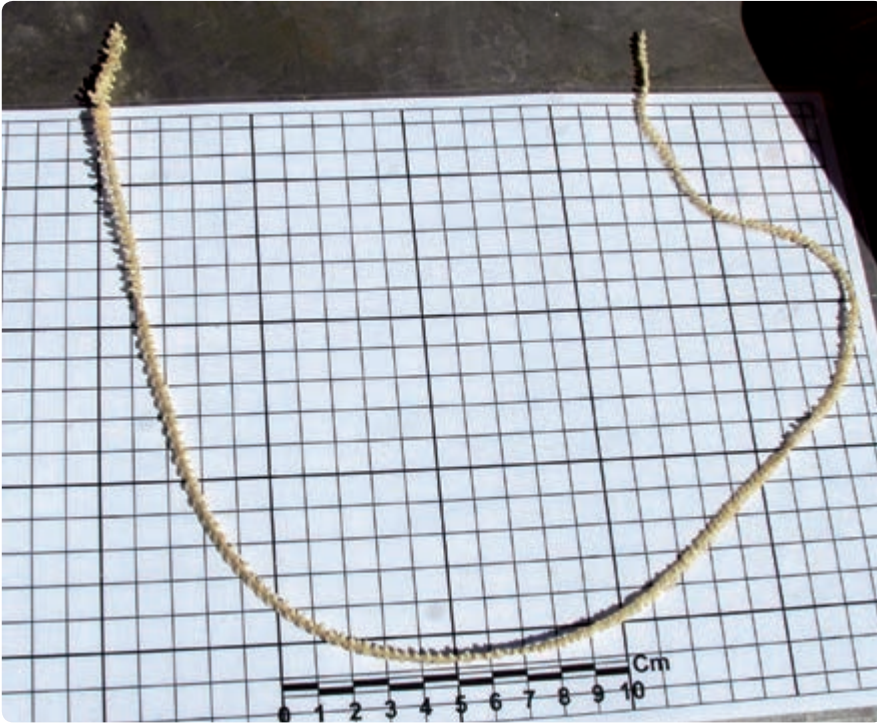
SPA/BD Protokol: Ek II

VU

Akd

15. Uzun, beyaz veya sarı renkli, kamçı şekilli gorgonlar (*Viminella flagellum*) – VIMF

- ✓ Bu kategori sadece gorgon türü *Viminella flagellum* ile temsil edilir.
- ✓ Koloniler **büyük ve (boyları 1 metreyi geçer) kamçı şeklindedir**, bazen gövdenin ortasından çıkan bir veya birkaç dal bulunur.
- ✓ Koloni sağlam yapılı olsa da oldukça **esnektir**.
- ✓ Polipler iri, silindir şeklinde ve yukarı doğru yönelmiş olmalarıyla kolayca tanınır.
- ✓ **Beyaz veya kavuniçi olmak üzere bilinen iki rengi vardır**; renk, koloni kuruduğunda da değişmez.
- ✓ 500 metreden daha derinde de görülmüş olsa da genellikle 100 ila 200 metre derinlikte sert zeminleri tercih eder, yoğun mercan çayırları oluşturur.

Viminella flagellum

Proje Ortakları

Mücvir Atlantik Deniz Bölgesi Akdeniz ve Karadeniz'deki Deniz Memelilerinin Korunmasına Dair Anlaşma (ACCOBAMS)

Birleşmiş Milletler Çevre Programı, Göçmen Türler Sözleşmesi (UNEP/CMS) kapsamında kurulan ACCOBAMS, Akdeniz ve Karadeniz ile mücvir Atlantik deniz bölgesinde deniz memelilerinin koruma statülerini iyi bir seviyeye getirmeyi ve bu seviyeyi korumayı amaçlayan bölgesel bir işbirliği anlaşması. 2001'de yürürlüğe giren anlaşmanın 24 tarafı bulunuyor. Anlaşma; koruma, araştırma ve yönetim tedbirleri hakkında özel hükümler içeren ayrıntılı bir koruma planına dayanıyor. Anlaşmaya göre, taraflar, hassas tür olarak sınıflandırılmış deniz memelileri için en büyük tehditlerden biri olan tesadüfi avlanma gibi insan-deniz memelisi etkileşimlerini değerlendirmek ve yönetmek zorunda. Monako Prensiği'nin ev sahipliğini yürüttüğü ACCOBAMS Daimi Sekreterliği, anlaşma hükümlerinin uygulanmasında taraflara destek veriyor.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Akdeniz Genel Balıkçılık Komisyonu (GFCM)

GFCM, bünyesinde 24 üye devlet ve beş taraf olmayan işbirliği ortağı bulunduran, FAO hükümleri çerçevesinde oluşturulmuş bölgesel bir balıkçılık yönetimi teşkilatıdır (BBYT). Görevi, Akdeniz ve Karadeniz'de canlı deniz kaynaklarının biyolojik, sosyal, ekonomik ve çevresel açıdan sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasını ve geliştirilmesini sağlamaktır. FAO temel hedefleri ışığında, GFCM'nin başlıca rolü, bağlayıcı öneriler geliştirmek ve su kaynaklarına kıyaslı olan devletlerin sürdürülebilir balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği hakkında ulusal, bölgesel ve uluslararası taahhütlerini yerine getirmelerini sağlayarak herkes için eşit bir düzen yaratmaktır. GFCM, politikalarını ve faaliyetlerini sekreteryası aracılığıyla ve ortak teşkilatlarla işbirliği içinde gerçekleştirir.

Birleşmiş Milletler Çevre Programı, Özel Koruma Alanları Bölgesel Faaliyet Merkezi (SPA/RAC) / Akdeniz Eylem Planı (UNEP/MAP)

SPA/RAC, Barselona Sözleşmesi'ne taraf olan devletlerin aldığı kararın ardından 1985'te Tunus'ta kuruldu. Akdeniz Eylem Planının yedi bileşeninden biri olan SPA/RAC'ın başlıca amacı, Akdeniz'de Özel Koruma Alanları ve Biyolojik Çeşitlilik Protokolünün (SPA/BD Protokolü) uygulanmasında üye devletlere destek olmak. SPA/RAC, devlet kurumları ve sivil toplum örgütleriyle hem ulusal hem de bölgesel seviyede yakın işbirliği içinde çalışıyor. Merkez, bir taraftan Akdeniz'de tehlike altındaki türlerin, ekosistemlerin ve doğal ve kültürel değere sahip özel alanların korunmasına ve sürdürülebilir yönetimine, bir taraftan da Akdeniz'de yürütülen beşeri faaliyetlerin (ör: balıkçılık) etkilerinin azaltılmasına katkı sağlıyor.

Uluslararası Doğayı Koruma Birliği – Akdeniz İşbirliği Merkezi (IUCN-Med)

IUCN, hem hükümet hem de sivil toplum kuruluşlarından oluşan bir üyelik birliğidir. 1.300'den fazla üye kuruluşunun deneyimini, kaynaklarını ve erişimini ve 10.000'den fazla uzmanın katkısını kullanmaktadır. IUCN, doğal dünyanın statüsü ve onu korumak için gereken tedbirler konusunda küresel otoritedir. IUCN-Med, İspanya Çevre Bakanlığı, Endülüs Bölgesel Hükümeti ve İspanya Uluslararası İşbirliği ve Kalkınma Ajansı'nın (AECID) desteğiyle, Ekim 2001'de İspanya'nın Malaga kentinde açıldı. Merkezin misyonu, Akdeniz toplumlarını bölgenin doğal kaynaklarını koruma ve kullanma konusunda etkilemek, teşvik etmek ve desteklemek, IUCN üyeleriyle birlikte çalışmak ve IUCN'nin hedeflerini paylaşan diğer tüm kurumlarla işbirliği yapmaktır.

BirdLife Avrupa ve Orta Asya

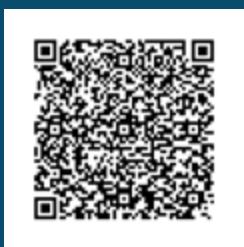
BirdLife Avrupa ve Orta Asya (BL ECA), doğal kaynakların kullanımında sürdürülebilirlik için insanlarla çalışarak, kuşları, yaşam alanlarını ve biyolojik çeşitliliği korumaya çalışan 48 ulusal koruma kuruluşunun ortaklığıdır. BL ECA, dünya çapında 121 STK ortaklığı olan ve giderek büyüyen BirdLife International'ı oluşturan altı bölgesel sekreteryadan biridir.

BirdLife, kuşların korunmasında dünya lideri olarak tanınmaktadır. Önemli sahalarda ve habitatlarda yer alan projelerden pratik geribildirimlerle beslediğiniz titiz bilimsel çalışmalarımız, kuşlar ve tüm doğa için başarılı koruma programları uygulamamızı sağlıyor. Eylemlerimiz, doğaya ve insanlara büyük ölçüde fayda sağlayan hem pratik hem de sürdürülebilir çözümler sunmaktadır. Doğa için kendi yerlerinde çalışan, ancak küresel ortaklığımız sayesinde ulusal ve uluslararası bağlantılar kuran yerel halkın, bu gezegendeki tüm yaşamı sürdürmenin anahtarı olduğuna inanıyoruz. Bu eşsiz yerelden küresele yaklaşım, doğanın ve insanların yararına yüksek etki ve uzun süreli koruma sağlıyor.

Akdeniz Deniz Kaplumbağalarını Koruma Derneği (MEDASSET)

MEDASSET, kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olarak Yunanistan'da kayıtlı uluslararası bir sivil toplum kuruluşudur. Bilimsel araştırmalar yaparak, çevre eğitimi vererek, ilgili karar vericilere lobi yaparak ve halkın bilinçlendirilmesini sağlayarak, deniz kaplumbağalarının ve Akdeniz'deki habitatlarının araştırılması ve korunmasında aktif rol oynamaktadır. Birlik, UNEP/MAP'in ortağıdır ve 1988'den beri Avrupa Konseyi'nin Bern Sözleşmesi'nin daimi gözlemci üyesidir.

QR Code

© ACCOBAMS, SPA/RAC, IUCN, Birdlife ECA ve MEDASSET, 2019